

MINEKO IWASAKI
RANDE BROWN

*A gésák
gésája*

Egy rendkívüli memoár,
Egy gésa emlékiratai

mely alapján az
című bestseller megszületett

TRIVIUM

35471595

A close-up photograph of a woman's face, focusing on her nose and bright red lips. She is wearing a green, textured garment. The background is dark.

MINEKO IWASAKI
RANDE BROWN

*A gésák
gésája*

Egy rendkívüli memoár, mely alapján az
Egy gésa emlékiratai című bestseller megszületett

TRIVIUM
35471595

MINEKO IWASAKI

RANDE BROWN

A gésák gésája

TRIVIUM KIADÓ

2016

A mű eredeti címe: *Gheisa: a life*

Fordította: Nagy Imre

Copyright © Atria Books – Simon and Schuster Inc., 2

© Nagy Imre, 2003. Hungarian translation

© Trivium Kiadó, 2016

Minden jog fenntartva!

Jelen kiadvány nem másolható sem részben, sem egészben a jogtulajdonos írásos engedélye nélkül! Engedély nélkül tilos információs rendszerben tárolni, elektronikus, mechanikus, fényképeszeti vagy egyéb módon reprodukálni. Továbbá nem engedélyezett az internetes fájlcsere- és másolási segítésével történő – és egyéb technológiát alkalmazó – megosztás, internetes közlés, sokszorosítás; valamint a nyilvános helyen történő felolvasás és előadás. Bárminemű felhasználása csak a kiadó írásos engedélyével történhet.

Tel./fax: (1) 248-1263

konyvek@triviumkiado.hu

www.triviumkiado.hu

A kiadó tagja az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének

Felelős kiadó: Zádor Zsolt

Felelős szerkesztő: Lukácsné dr. Kardos Ildikó

Fedélterv: GMN Repro

Szerkesztette: Tóth Gábor Ákos, Csataló Irodalmi Ügynökség

Nyomdai előkészítés: P.R.S. Bt.

ISBN 978-615-5334-72-6 (epub)

ISBN 978-615-5334-73-3 (mobi)

Elektronikus változat

Békyné Kiss Adrien

Japánban, ebben az Ázsia keleti részén fekvő szigetországban honos az esztétikai örömök élvezését elősegítő intézmény, a *karjukai*. Olyan közösségek ezek, amelyekben a *geisháknak*^[1] nevezett professzionális művészek élnek és dolgoznak.

A karjukai szó jelentése: „Virágok és Fűzek Világa”. Minden gésa olyan szép, mint egy virág és olyan bájos, hajlékony és erős, mint a fűzfa.

A karjukai háromszáz éves történetében egyetlen gésa sem akadt, aki a nyilvánosságra hozta volna az élettörténetét. Exkluzív hivatásunk íratlan szabályai, sérthetlensége és hagyományai ezt megtiltják számunkra.

Én azonban úgy érzem, itt az ideje, hogy szakítsunk a hagyományokkal. Azt szeretném, hogy az olvasó tudomást szerezzen arról, milyen valójában a gésák élete. A gésahivatás a művelőjével szemben igen nagy követelményeket támaszt, de egyúttal sok örömmel is jár. Sokan vannak, akik szerint én voltam nemzedékem legjobb gésája, az azonban biztos, hogy én voltam a legsikeresebb. Ennek ellenére úgy éreztem, ez az élet beszűkíti a lehetőségeimet. Ezért úgy döntöttem, felhagyok vele.

Már régóta él bennem a vágy, hogy elmondjam az élettörténetemet.

A nevem Mineko.

A szüleim nem ezt a nevet adták nekem. Ez a gésanevem. Ötéves koromban kaptam. Annak a nőcsaládnak a fejétől kaptam, aki bevezetett a hagyományos gésatudományba. Az Iwasaki (ejtsd: Ivaszaki) család tízéves koromban fogadott örökbe. Ezáltal mind a névnek, mind az „új család” egészének az örökösévé váltam.

Pályámat nagyon korán kezdtem. Bizonyos dolgok, amelyek mindössze hároméves koromban történtek velem, meggyőztek arról, hogy ez az igazi hivatásom.

Ötéves koromban kerültem az Ivaszaki gésaházba, a művészképzésem pedig hatéves koromban kezdődött. A táncot szerettem a legjobban. Valósággal a szenvedélyemmé vált és a legnagyobb odaadással gyakoroltam. Elhatároztam, én leszek a legjobb táncosnő és ezt sikerült is elérnem.

A tánc volt az, amely a víz fölött tartott akkor, amikor a hivatásom egyéb követelményei olyan nehezzé váltak, hogy majdnem összezsaptak a fejem fölött a hullámok. A nehézséget valóban szó szerint kell érteni. A súlyom alig volt negyven kilogramm, míg egy teljes kimonó-viselet a hajdísszel együtt megvan tizennyolc kilogramm is. Ennyi súlyt cipelni tényleg nehéz. Boldog lettem volna, ha csak táncolhattam volna, a rendszer azonban megkövetelte, hogy tizenöt évesen *maiko*, azaz gésanövendék legyek.

Az Ivaszaki gésaház Kiotó Gion Kobu kerületében működött. Itt voltak a leghíresebb és a hagyományokat leginkább ápoló gésaházak. Mindaddig, amíg gésa voltam, ebben a közösségben éltem.

Gion Kobuban nem használatos a geisha (gésa) elnevezés, amelynek művésznő a jelentése, hanem a *geiko* szót „a művészet asszonya” használjuk. A geikók közé tartoznak a Kiotónak szinte szimbólumává vált maikók, ezek a fiatal táncosnők, a „Tánc Asszonyai”. Könyvem további részében ilyen értelemben fogom a geiko és maiko szavakat használni.

Húszéves koromban „megfordítottam a galléromat”. Ez az a rituálé, amellyel a maikóból geiko lesz. Minél több tapasztalatra tettem szert, annál több illúziómat vesztettem el az archaikus rendszer iránt. Megpróbáltam reformokat bevezetni, hogy a gésaházakban élőknél jobb kiképzést lehessen adni, hogy biztosítani lehessen az anyagi önállóságukat, és a hivatásukat illetően több joggal rendelkezzenek. Próbálkozásaim nem jártak sikerrel. Ez annyira elvette a kedvemet a pályámtól, hogy a visszavonulás mellett döntöttem. A szakmabeliek megrökönyödésére akkor vonultam vissza – huszonkilenc évesen –, amikor pályám csúcsán voltam. Bezártam az Ivaszaki gésaházat, amelynek a tulajdonosa voltam, összecsomagoltam a ház értékes kimonóit és ékszereit, és elköltöztem Gion Kobuból. Férjhez mentem és családot alapítottam.

A hatvanas és hetvenes években a karjukaiban éltem. Japán történelmében ekkor ment végbe a radikális átalakulás a posztfeudális rendszerből a modern társadalomba. Én azonban egészen más világban éltem, amelyben az élet a tiszteletreméltó ősi hagyományok megtartásán alapult. Én akkoriban ezt teljes egészében elfogadtam.

A maikók és geikók a pályájukat az úgynevezett *okijában*, gésaházakban kezdik. Itt laknak és itt tanulnak. Az oktatás nagyon szigorú, tele van tanórákkal és próbákkal. Az oktatás szigorúsága ahhoz fogható, ahogyan nyugaton a prímabalerinákat, koncertzongoristákat, vagy az operaénekeseket képezik. Az okija tulajdonosnője minden támogatást megad a geiko kiképzéséhez, és a debütálása után a karriere építésében is segít neki. A fiatal geiko előírt ideig – ez általában öt-hét esztendő – az okijában él és ez alatt visszafizeti azt, amit ráköltöttek. Amikor ez megtörtént, függetlenné válik, és a saját lábára állhat. Az okijával ezentúl úgy tart kapcsolatot, mintha az ügynökség volna.

Más a helyzet egy olyan geikóval, akiből *atotori*, azaz a ház örökösönője lesz. Ő felveszi családnévként az okija nevét, amely igazi családtagként vagy jár neki, vagy örökbefogadás révén kapja azt meg.

A maikók és geikók exkluzív banketteken lépnek fel, amelyeket az úgynevezett *ocsajákban* (teaházakban) tartanak. Ezekben magánvállalatok kiválasztott csoportjait

szoktuk szórakoztatni. Az évenként rendszeresen ismétlődő nyilvános rendezvényeken is meg szoktunk jelenni. A leghíresebb rendezvény a Mijako Odori (Cseresznyetánc). A táncműsoraink nagyon kedveltek és az egész világról számos látogatót vonzanak. A Mijako Odorit minden év áprilisában tartjuk a saját színházunkban, a Kaburendzsóban.

A „gésa”, illetve az én esetemben a „geiko” fogalmat titkok övezik, ami számos félreértés forrása. Remélem, könyvem hozzájárul a titkok feltárásához, és ismertté teszi Japán kultúrtörténetének ezt az egyedülálló világát.

1. fejezet

Mindig úgy éreztem, a hivatásom kiválasztásánál ironikus szempontok érvényesültek. Az első osztályú geikók mindig rivaldafényben állnak, én pedig kisgyermekként a legszívesebben egy faliszekrénybe bújtam el. Az első osztályú geikók mindent bevetnek annak érdekében, hogy tessenek a közönségüknek és a velük kapcsolatba kerülő emberek kellemesen érezzék magukat. Én pedig akkor érzem a legjobban magamat, ha egyedül vagyok. Az első osztályú geikók olyanok, mint egy különleges fűzfa, amely másokat igyekszik kiszolgálni, holott én a természetemnél fogva mindig makacs, makrancos és nagyon, de nagyon büszke voltam.

Az első osztályú geikók értenek ahhoz, hogy ellazultan szórakoztató légkört teremtsenek maguk körül. Én viszont nem nagyon szeretek más emberekkel együtt lenni.

A sztár-geikók soha sincsenek egyedül, én viszont szeretem a magányt.

Ez furcsa dolog, nemde? Szinte úgy tűnik, mintha szántszándékkal a legnehezebb utat választottam volna, amely arra kényszerített, hogy igyekezzem legyőzni a saját magam által állított akadályokat.

Azt hiszem, ha nem a karjukai tagja lettem volna, apáca, vagy esetleg rendőrnő lett volna belőlem.

Nehéz megmagyaráznom, hogy kislányként miért döntöttem úgy, hogy a karjukai tagja leszek.

Miért dönt úgy egy kisgyermek, aki imádja a szüleit, hogy a saját elhatározásából elhagyja őket? Ugyanis én döntöttem úgy, hogy geiko leszek, és én hagytam el a szüleimet, nem ők határoztak fölöttem.

A következőkben igyekszem elmondani, miként történt is ez. Talán akkor érthetőbbek lesznek az indokaim.

Ha ma visszatekintek az életemre, azt látom, hogy csupán egyetlen időszak volt, amikor boldog voltam: amikor együtt éltem a szüleimmel. Biztonságban éreztem magamat és szabad voltam. Noha még nagyon fiatal voltam, a szüleim többnyire hagyták, tegyem azt, amihez kedvem van. Amikor ötévesen elhagytam az otthonomat, attól kezdve soha többé nem voltam igazán egyedül és állandóan azon kellett

igyekeznem, hogy másoknak tessek. Minden későbbi örömforrásomnak és diadalomnak volt egy sötét, szinte tragikus árnyoldala, amely részemé vált.

A szüleim nagyon szerették egymást. Érdekes pár voltak. Apám elszegényedett arisztokrata családból származott. Anyám ősei között kalózok voltak. A család nagyon meggazdagodott, egyes tagjaiból később orvosok lettek. Apám magas és karcsú férfi volt. Az esze élesen vágott, nagyon tevékeny és extrovertált ember volt. És nagyon szigorú is. Anyám pontosan az ellentéte: kicsi és gömbölyded termete, kerekded arca és jókora melle volt. Amiben apám szigorú, abban anyám engedékeny volt. Mindketten szerették a békességet. Az apám neve Shigezo Tanakaminamoto (a klasszikus japán nyelv szabályai szerint Tanakaminamoto no Shigezo). Anyám neve Csie Akamacu^[2] volt.

Családunk alapítója Dudzsivara no Kamatari, akit még életében nemesi rangra emeltek.

A Tanakaminamoto-család ötvenkét nemzedék óta létezik. Évszázadokon át a Fudzshivara-családból került ki a császári régens. Fudzshivara no Motomi Szaga császár uralkodása idején megkapta a *daitoku* címet (ez a legmagasabb udvari rang, ahogyan azt annakidején Shotoku Taishi meghonosította), ő 782-ben halt meg. Leánya, Tanaka hercegnő, Szaga császárhoz ment férjhez, akitől egy fia, Szumeru született. A herceg a császári örökösödési sorrendben a nyolcadik volt. A császár utódként a Tanakaminamoto nevet kapta.

A Minamoto nevet mind a mai napig csak arisztokraták használhatják. A család később is fontos tisztségeket töltött be, egyebek között udvari földjőslők, szentélyek és templomok kezelői kerültek ki közülük. A Tanakaminamoto-család tagjai több mint ezer esztendeig szolgálták a császári házat.

Japánban a 19. század második felében nagy átalakulások mentek végbe. Az országot több mint hatszázötven éven át kormányzó katonai diktatúrát megdöntötték és Meidzsi császár lett a kormányfő. A hűbéri rendszer felszámolása után Japán modern nemzetállammá kezdett átalakulni. A császár irányítása mellett élénk vita alakult ki a nemesség és az értelmiség között arról, milyen legyen a jövőben az ország politikai rendszere.

A dédapám, Tanakaminamoto no Szukejoshi az újítások mellett kardoskodók közé tartozott. Megunta az arisztokraták közti örökös torzsalkodást és szeretett volna megszabadulni azoktól a kötelezettségektől, amelyekkel a helyzete járt. A császár közben elhatározta, az ország fővárosát Kiotóból – ez több mint ezer esztendőn át volt a főváros – áthelyezi Tokióba. Családom nagyon erősen kötődött Kiotóhoz és a dédapám nem akart onnan elköltözni. A család fejeként súlyos döntésre jutott:

lemondva nemesi rangjáról, egyszerű polgárrá vált.

A császár le akarta erről beszélni, a dédapám azonban büszkén hangoztatta, hogy ő a nép gyermeke. A császár ekkor arra kérte, legalább a nevét tartsa meg. A dédapám ebbe beleegyezett. A családom a mindennapi életben a név rövidített Tanaka változatát használja.

Dédapám elhatározását nemes indokok vezérelték ugyan, a döntés pénzügyi következményei azonban igen megrázóak lettek. A címről való lemondás természetesen maga után vonta a címmel járó birtokok elvesztését is. A családnak Kiotótól északkeletre nagy birtokai voltak. Ezek területe a déli Tanaka-szentélytől az északi Icsidzsodzsi-templomig terjedt, vagyis több ezer holdat tett ki.

A dédapám és utódai ezt a veszteséget sohasem heverték ki. Nem tudtak a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni és előkelő szegénységben éltek a tartalékaikból és velük született felsőbbbségi érzésükből. Ám voltak köztük olyanok is, akiknek sikerült jó mesterséget elsajátítaniuk – például értékes kerámiákat állítottak elő.

Anyám az Akamacu-család tagja. A régi időkben a család tagjai legendás kalózok voltak, akik a Japán-tenger körüli, valamint a Kína és Korea felé vezető kereskedelmi útvonalakon fosztogattak. Komoly vagyona tettek szert, és ezt sikerült anyám születéséig legális vállalkozásokba fektetniük. Az Akamacu-családnak soha nem kellett elismerni egy *daimio* felsőbbbségét (a *daimio* a *shogun* közvetlen vazallusa), mivel elég nagy hatalma és birtoka volt ahhoz, hogy Japán nyugati részét az uralma alá hajtja. A családnak az Akamacu nevet Gotoba császár (1180–1239) adományozta.

Az „idegen vizeken” végrehajtott kalandos vállalkozások közben anyám ősei nagy tudásra tettek szert a különböző gyógynövények felismerésében és feldolgozásában. Gyógyítással foglalkozva végül ők lettek az Ikeda-klánnak, Okajama hűbérurainak a házi orvosai. Anyám a gyógyítási tudását őseitől tanulta, amit továbbadott apámnak.

Anyám és apám tulajdonképpen művészek is voltak. Apám iparművészeti főiskolát is végzett, ahol kitanulta értékes kimonók szöveteinek a tervezését és a porcelánok értékbecslését.

Anyám nagyon szerette a kimonókat. Apámmal véletlenül egy kimonóüzlet fölkeresésekor ismerkedett meg. Apám rögtön fülig szerelmes lett és elkezdett neki udvarolni. Az osztálykülönbség azonban olyan nagy volt köztük, hogy anyám lehetetlennek találta vele a szoros kapcsolat kialakítását. Apám háromszor is megkérte a kezét. Anyám mind a háromszor nemet mondott. Aztán terhes lett – legidősebb nővéremmel. Apámnak ezzel sikerült végül kikényszerítenie a házasságot.

Apám ekkoriban nagyon sikeresen dolgozott és sok pénzt keresett. Terveiért sokat

fizettek és minden hónapban szép összeget vitt haza. Ennek nagy részét azonban odaadta a szüleinek, akiknek alig volt jövedelmük. Nagyszüleim nagy családjukkal és nagy létszámú személyzetükkel a Tanaka-negyedben egy óriási házban laktak. A huszadik század harmincas éveire a család majdnem az egész megtakarított vagyont felélte. A férfitagok közül néhányan megpróbálták ugyan a rendőrségnél és az államnál elhelyezkedni, azonban nem bírták ki sokáig. Egyszerűen nem voltak hozzászokva, hogy a megélhetésükért dolgozzanak. Apám fedezte a háztartás egészének a kiadásait.

Nagyszüleim ezért – noha nem ő volt a legidősebb fiuk – ragaszkodtak ahhoz, hogy a szüleim hozzájuk költözzenek, miután házasságot kötöttek. Valójában csak apám pénzére volt szükségük.

A helyzet nem volt szerencsés. Nagyanyám, Tamiko, hirtelen haragú asszony volt. Ebben teljes ellentéte volt szelíd és engedelmes természetű anyámnak. Anyámat hercegnő módjára nevelték, de nagyanyám cselédként kezelte. Kezdetől fogva kihasználta és állandóan szemére hányta alacsony származását. Nem tartotta őt a fiához méltónak.

Tamiko nagymamának az egyik hobbija a vívás volt és mesterien tudta kezelni a japán alabárdot, a *naginatát*. Anyám csöndes viselkedése majd megőrijtette a nagyanyámat, aki gyakran az egész házon végigkergette az anyámat alabárdjával. Nagyanyám az egyik alkalommal túl messzire ment. Többször rácsapott anyám obijára – ez a kimonó öve – és lemetszette a derekáról. Ez volt az utolsó csepp a pohárban. Szüleimnek akkoriban már három gyermekük, két leányuk és egy fiuk volt. A leányok neve Jaeko és Kikuko volt. Jaeko tíz-, Kikuko nyolcéves volt. Apám tulajdonképpen kutyaszorítóban volt, mert ahhoz nem volt elég a keresete, hogy a szüleit is támogassa és emellett saját háztartást vezessen. Az egyik üzlettársának, aki kimonószövetek forgalmazásával foglalkozott, egy ízben elmesélte gondjait. Ő felhívta apám figyelmét a karjukai rendszerre és azt javasolta neki, próbáljon elbeszélgetni egy okija tulajdonosnőjével.

Apám két okija tulajdonosnőjével is beszélt. Az egyik okija az Ivaszaki-geikóház, amely Gion Kobuban állt és Japán legjobb geikóházainak egyike volt. A másik okija Pontocsóban, Kiotó egy másik városrészében volt. Apám mind a két lányának helyet tudott szerezni és megkapta a tanulási idejükre járó szerződéses összeget. A szerződésben az állt, hogy kiképzik őket a hagyományos művészetekben, megtanítták nekik az etikettet és az illemszabályokat és a karrierjük építéséhez megkapnak minden támogatást. Kiképzési idejük végén geikóként elengedik nekik összes tartozásukat, és amit keresnek, megtarthatják maguknak. Az okiják azonban igényt tartanak keresményük bizonyos százalékára, mert a karrierjüket ügynökként menedzselik.

Apám döntése a családukat bevonta a karjukaiba, azaz a Virágok és Fűzek Világába, amely valamennyiünk életét sok éven át befolyásolta. A nővéreimet azonban mélyen megdöbbenetette, hogy a nagyszülői ház biztos révét el kell hagyniuk. Jaeko egész életében nem bírt megszabadulni attól az érzéstől, hogy a szülei cserbenhagyták őt. Ez még manapság is dühíti és elkésérti.

Szüleim a legidősebb fivéremmel együtt Jamashimába, Kiotó egyik elővárosának az egyik házába költöztek. Anyám az ezt követő években nyolc további gyermeket szült, majd 1939-ben, amikor ismét anyagi nehézségek fenyegették őket, még egy leányt küldtek segítőként az Ivaszaki okijába. Ez volt Kuniko.

Én 1949-ben születtem. Apám akkoriban ötvenhárom éves, anyám negyvennégy éves volt. Szüleimnek én voltam az utolsó gyermeke. November 2-án, a Skorpió jegyében, az ökör évében születtem. Szüleim a Maszako nevet adták nekem. Hosszú ideig azt hittem, a családuk csak tíz tagból áll. Négy bátyám (Szeiicsiro, Rjozo, Kozo és Fumio) és három nővérem (Josriko, Tomiko és Jukoko) volt. Arról, hogy a családhoz még három leány is tartozik, semmit sem tudtam.

A házu nagy és sokhelyiséges volt. Nagy telken egy csatorna mellett feküdt, erdő és bambuszligetek vették körül, hátulról hegyek zárták el a kilátást. A házat a csatornán átívelő hídon át lehetett megközelíteni. A ház előtt egy nagyobb tavacska terült el.

A ház földszintjén a következő helyiségek voltak: szalon, oltárszoba, nappali, ebédlő kandallóval, konyha, két hátulsó helyiség, apám dolgozószobája és a fürdőszoba. Az emeleten a konyha fölött további két helyiség volt. Rajtam kívül a többi gyerek ott aludt. Én odalent, a szüleim hálószobájában aludtam.

Egy bizonyos eseményre örömmel emlékszem. A dolog az esős évszakban történt. A tavacska melletti hortenzia éppen virágzott és a virágok világoskék színe jól illett a falevelek zöld színéhez.

Csöndes, nyugodt nap volt, de egyszerre csak eleredt az eső. Gyorsan összeszedtem a borsfa alatt heverő játékaimat és siettem be a házba. Holmimat a mahagóni szekrény melletti állványra tettem.

Éppen beértem a házba, amikor az eső zuhogni kezdett, mintha dézsából öntenék. A tavacska pillanatok alatt megtelt vízzel, kilépett a medréből, behatolt a házba, úgyhogy valamennyien nekiestünk fölszedni a tatamikat. Én ezt jó szórakozásnak fogtam fel.

A tatamik fölszedése után valamennyien két eperbonbont kaptunk, amelyeknek a csomagolópapírján egy szem eper képe látszott. Néhány tatami, amelyet már nem volt időnk fölszedni, a víz színén úszott. A szüleim tutaj módjára rájuk ültek és így eveztek szobáról szobára. Ők még nálunk is jobban szórakoztak.

Apánk másnap összeterelt bennünket és ezeket mondta: – IdefigyeljeteK. A házat

kívül-belül meg kell tisztítanunk. Szeiicsiro, te néhányad magaddal menj a hátsó kertbe, Rjozo és társai menjenek a bambuszligetbe, te pedig Kozo, a segítőiddel tisztítsd meg a tatamikat. Fumio, te fogd kézen a húgocskádat, Maszakót és tegyétek azt, amit anyátok mond. Megértettétek? Nos, akkor indulás és dolgozzatok szorgalmasan!

– És te, papa, mit fogsz csinálni? – kérdezősködtünk.

– Egyikünknek itt kell maradnia, hogy őrizze a várat – mondta nagy komolyan.

Apánk csatakiáltása megsarkantyúzott bennünket, de volt egy probléma: nem volt mit ennünk. A víz minden készletünket tönkretette. Már az előző estén is csak bonbont kaptunk, és az éhségtől csak nehezen aludtunk el.

Amikor ezt elpanaszoltuk apánkknak, így válaszolt: – A hadsereg üres gyomorral nem tud harcolni. Induljatok és szerezzetek tehát ennivalót. Hozzátok ide a várba és rendezkedjétek be az ostromra.

A parancs kiadása után a bátyáim és a nővéreim útnak eredtek és rizzsel és a tűzifával tértek vissza. Nagyon boldog voltam, hogy ilyen testvéreim vannak és nagyon hálás voltam azokért a rizsgolyókért, amelyeket kaptam.

Aznap egyikünk sem ment iskolába és úgy aludtunk, mintha a holnap nem is léteznék.

Egy másik alkalommal a szokásos módon a tyúkokat ettem és a tojásaikat gyűjtöttem össze. A tyúkanyónak Nikki volt a neve. Nikki valamiért feldühödött és üldözőbe vett. Én berohantam a házba, de utolért és elkezdte csipkedni a lábamat. Az apám ettől megmérgeződött és elkapta Nikki frakkját.

Fölemelte Nikkit és így szólt: – Ezért megöllek. – Így is tett. Kicsavarta a nyakát és a nyakánál fogva fölakasztotta egy tetőgerendára. (Más esetekben a lábuknál fogva akasztotta fel őket.) A tyúkot mindaddig otthagytá lógni, amíg valamennyien haza nem tértünk az iskolából.

Amikor a gyermekek meglátták a tyúkot lógni, ezt gondolták magukban: – Hmm, de jó, ma este tyúkot vacsorázunk! Apánk azonban szigorú képpel így szólt hozzájuk: – Nézzétek meg jól ezt a tyúkot és okuljatok a példájából. Az ostoba állat kiharapott egy darabot drága Maszakónk húsából és ezért halállal lakolt. Ezt jól jegyezzétek meg. Nem helyes, ha más embereket megsebesítünk, vagy egyéb módon okozunk nekik fájdalmat. Ezt nem engedem meg. Megértettétek? – Valamennyien úgy tettünk, mintha megértettük volna apánk szavait.

Aznap este Nikkiből tyúkleves készült, én azonban nem tudtam belőle enni.

Apám akkor így szólt hozzám: – Maszako, enned kell Nikkiből, aki általában véve jó tyúk volt. Azért kell enned belőle, hogy Nikki Buddhává válhasson.

– Nekem fáj a hasam. Miért nem segítesz te és a mama abban, hogy Nikki Buddhává

válhasson? – válaszoltam, majd rövid imát mondtam.

– Ez jó ötlet. Tegyük meg, amit Maszako mond és együk meg együtt Nikkit, hogy Buddhává válhasson.

Mindenki imát mondott Nikkiért és nekiláttak, hogy megegyék és így hozzásegítsék ahhoz, hogy Buddha legyen belőle.

Egy másik alkalommal, amikor kivételesen nagyobb társasághoz volt kedvem, együtt játszottam a többi gyermekkel. Fölmentünk a ház mögötti hegyre és ott egy mély gödröt ástunk. Utána a konyhából kihoztuk az összes lábast, serpenyőt és tányért és bedobáltuk azokat a gödörbe.

A játék a bátyám titkos várának a közelében folyt. Nagyon jól szórakoztunk, és a bátyám azzal csúfolt, hogy nem merek fölmászni a közeli fenyőre.

Én persze fölmásztam, de a fenyőág letört alattam és belepottyantam a tavacskába. Apám dolgozószobájának az ablaka azonban éppen errefelé nyílt és meghallotta a nagy csobbanást. Kijött és megkérdezte: – Mit csinálsz te ott?

– Fürdöm a tóban – válaszoltam.

– A tóban való fürdéshez hideg van. Mi lesz, ha megfázol? Azt hiszem, jól tennéd, ha kijönnél a vízből.

– Pár perc múlva kijövök.

Ebben a pillanatban megjelent az anyám és átvette a parancsnokságot: – Hagyd abba az ingerkedést – szólt. – Te pedig azonnal vedd ki őt a vízből!

Apám, húzódozva ugyan, de kiemelt a tóból és a fürdőszobában betett a kádba.

A dolog ezzel rendben is lett volna, ekkor azonban az anyám a konyhába ment, hogy elkészítse a vacsorát. Kis idő múlva odaszólt apámnak, aki velem együtt fürdött a kádban:

– Drágám, van itt egy kis probléma. Sajnos, nem tudok vacsorát készíteni. Mit tegyek?

– Mi a csodáról beszélsz? Miért nem tudsz vacsorát készíteni?

– Mert nincsen itt semmi edény. Minden eltűnt, amiben vacsorát lehetne csinálni.

Ezt hallva, szerettem volna figyelmeztetni a többieket, és kilépve a kádból elindultam az ajtó felé. Az apám azonban nyakon csípve megállított.

Nemsokára hazaért a többi gyerek és fény derült a turpisságra. Az apám nekikészült, hogy kiossza a szokásos büntetést, ami abból állt, hogy felsorakoztatta maga előtt a gyerekeket és egy bambuszbottal a fejükre ütött. Én általában mellette álltam, és arra gondoltam, hogy ez nagyon fájhat. Ezúttal azonban nem így történt. Apám rám kiáltott:

– Maszako, te is állj be a sorba. Te is benne voltál. – Elkezdtem nyöszörögni, amiért nekem is a többiek mellé kellett állnom és még arra is emlékszem, hogy ezt mondtam:

„Papa”. Ő ezt figyelmen kívül hagyta, csak ezt ismételte: – Te is benne voltál a dologban. – Engem ugyan nem ütött meg olyan erősen, mint a többieket, ennek ellenére komoly sokkot okozott. Apám addig még egyszer sem ütött meg.

Aznap nem kaptunk vacsorát. A bátyáim és a nővéreim fürdés közben sírtak. Utána le kellett feküdnünk. Az egyik bátyám arról panaszkodott, hogy az éhségtől úgy úszik a fürdőkádban, mintha luftballon lenne.

Szüleim szerették a szép és ízléses holmikat, és a házunk tele is lett velük: a napsugaraktól szikrázó kvarckristályok, fenyőfából és bambuszból készült illatos dísz tárgyak, amelyeket újévkor függesztettünk ki, egzotikus külsejű szerszámok, amelyeket anyám a növényekből nyert orvosságok készítéséhez használt, csillogó hangszerek, így apám *shakuhacsi* bambuszfuvolója és anyám *koto* (japán lant) nevű hangszere és értékes, kézzel készített kerámiák díszítették a lakást.

Ennek a kis birodalomnak az apám volt az ura és parancsolója. A házban volt egy műhelye, ahol számos tanítványa közül néhányal együtt dolgozott. Anyám apámtól eltanulta a *rokecuzome* nevű hagyományos japán festési technikát és ezen a területen professzionális tudásra tett szert. Szüleim herbatikumok készítéséhez is értettek és sokan keresték fel őket azzal, hogy főzzenek nekik valamilyen orvosságot.

Anyám nem volt erős alkat. Maláriában szenvedett, amely meggyöngítette a szívét. Ennek ellenére elég erő lakozott benne ahhoz, hogy tizenegy gyermeket világra hozzon.

Amikor nem lehettem együtt apámmal vagy anyámmal, a legszívesebben egyedül voltam. Még a testvéreimmel sem nagyon szerettem játszani. A csöndet szerettem, úgyhogy nem tudtam elviselni a testvéreim örökös lármáját. Amikor hazaérkeztek az iskolából, igyekeztem elrejtőzni előlük.

Elrejtőzni egyébként is szerettem. A japán házak nyugati mértékkel nézve kicsinyek és kevés a bútor, de óriási faliszekrények vannak bennük. Ezekben helyezik el mindazt a holmit, amelyre az adott pillanatban nincs szükség, például az ágyneműt. Amikor boldogtalan voltam, vagy nem éreztem jól magam, vagy valamire koncentrálni, vagy egyszerűen csak lazítani akartam, bebújtam egy ilyen szekrénybe.

A szüleim megértették, szükségem van a magányra és sohasem kényszerítettek arra, hogy játsszam a testvéreimmel. Szemüket persze rajtam tartották, de elegendő szabad teret hagytak számomra.

Örömmel emlékszem az olyan csodás pillanatokra is, amikor az egész család együtt volt. A legjobban azokat a holdfényes éjszakákat szerettem, amikor apám és anyám duettet játszottak, apám a *shakuhacsin*, anyám a *kotón*. Ilyenkor körülvettük őket és élveztük a zenélésüket. Akkoriban még nem sejtettem, milyen hamar vége lesz ezeknek az idilli pillanatoknak.

Ez az idő azonban nagyon hamar elkövetkezett.

2. fejezet

Pontosan emlékszem a pillanatra, amikor a dolgok kezdtek megváltozni.

Éppen betöltöttem a harmadik évemet. Egy hideg téli délutánon történt. A szüleimnek látogatójuk volt. Egy asszony. Egy nagyon idős asszony. Az idegenektől mindig megijedtem, és amikor az asszony belépett az ajtón, máris eltűntem a szekrényben. A sötétben üldögélve figyeltem, mit beszélnek. Az asszony hangjában volt valami, ami ellenállhatatlanná tette a beszédét. Egészen lenyűgözött.

A látogató neve madame Oima volt, és a Gion Kobu-beli Ivaszaki-okija tulajdonosnője volt. Látogatásának az volt a célja, hogy megkérdezze, vajon Tomiko nővérem nem lenne-e szívesen geiko. Tomiko többször járt már az Ivaszaki-okijában és madame Oima megérezte benne a tehetséget.

Nővéreim közül Tomiko volt a legbájosabb és a legműveltebb. Szerette a kimonókat, a hagyományos zenét és a finom kerámiákat és a szüleimtől ezekről mindent meg akart tudni. Tizennégy éves volt. Noha nem hallottam jól mindent, amit beszéltek, az nem kerülte el a figyelmemet, hogy az öreg hölgy állást ajánlott Tomikónak.

Azt nem értettem meg, hogy az Ivaszaki-okija nagyon szorult helyzetben volt. Én csak azt vettem észre, hogy szüleim a látogatót a legnagyobb tisztelettel kezelik és nagyobb tekintélyt árad belőle, mint bárkiből, akit valaha láttam.

A hallottak vonzó hatásának engedelmessé a szekrény ajtaját mintegy három centiméternyire kinyitottam és kikukucskáltam, hogy meglássam, kitől származik a hang.

A hölgy rögtön észrevette, hogy kinyitottam a szekrény ajtaját és megkérdezte: – Csie-szan, ki van a szekrényben?

Anyám fölnevetett és így válaszolt: – Ez a legkisebb leányom, Maszako.

A nevem hallva, kibújtam a szekrényből.

A hölgy hosszasan nézett. Meg sem moccant ugyan, a szemei azonban erősen kitágultak. Végül ezt mondta: – Jóságos ég. Micsoda fekete haj és fekete szemek! És azok az apró piros ajkak! Micsoda különleges gyermek!

Az apám elintézte a bemutatkozási formalitásokat.

A hölgy továbbra is nézett, de az apámhoz beszélt: – Mint tudja, Tanaka úr, már

régóta keresek magamnak egy *atotorit* (utód), és az a furcsa érzésem, hogy most megtaláltam.

Fogalmam sem volt, miről beszél a hölgy. Azt sem tudtam, mi fán terem az atotori és miért van a hölgynek szüksége rá. Azt azonban megéreztem, hogy nagy energiaváltozás megy benne végbe.

Azt mondják ugyanis, hogy akinek szeme van a látásra, a másik emberben felismeri a lényegét, bármilyen idős legyen is az.

– Komolyan gondolom – folytatta a hölgy. – Maszako csodálatos kislány. Már régóta a szakmában vagyok és jól meg tudom ítélni, hogy a kislány egy kincs. Kérem, vegye számításba azt a lehetőséget is, hogy ő is az Ivaszaki-okijába kerül. Szerintem ott csodálatos jövő várna rá. Látom, még csak egészen kicsi gyermek, de kérem, fontolja meg, nem járul-e hozzá, hogy kiképeztessem geikónak.

Gion Kobuban a geikóképzés zárt rendszerben történik. Csak azok a leányok járhatnak az elismert geiko-iskolákba és tanulhatnak az elismert geiko-oktatóktól, akik Gion Kobu valamely okijájában laknak.

Apámat láthatóan megdöbbenetette az eseményeknek ez a váratlan fordulata és nem válaszolt rögtön. Egy kis idő múlva ezt mondta: – Tomikóval kapcsolatos javaslatát megbeszéljük vele, és azt javasoljuk neki, hogy fogadja azt el, noha a végső döntés tőle függ. Mihelyt a leányunk igenlően döntött, kapcsolatba lépünk önnel. Ami azonban Maszakót illeti, nagyon sajnáljuk, a dolog szóba sem jöhet. Arról van szó, hogy nem vagyok hajlandó még egy leányomtól megválni. – Ha ugyanis Tomiko hajlandó lesz az Ivaszaki-okijába menni, akkor hét leányából négyet már odaadott az okijának.

Hadd magyarázzam meg, mit jelent az odaadás. Ha egy fiatal leány egy okijába kerül, az olyasféle, mintha internátusba menne. Ha a tanulás engedi, néha még meglátogathatja a szüleit, és azok bármikor fölkereshetik. Ez az általános szokás. Ám ha egy leány öröklí a házat és annak a nevét, vagyis annak a tulajdonosa hivatalosan örökbe fogadja, akkor egészen más a helyzet: a lány fölveszi az okija-családnak a nevét és az igazi családját egyszer s mindenkorra elhagyja.

Madame Oima nyolcvanéves volt, és nagyon nyomasztotta, hogy még mindig nem talált magának alkalmas utódot. Az okijában tartózkodó nők egyike sem volt utódnak alkalmas. Az Ivaszaki-okijának több millió dollárt érő vagyona volt (birtokok, kimonók, értékes műtárgyak és ékszerek) és húszfős személyzetet alkalmazott. Oima asszony csak úgy biztosíthatta az okija fennmaradását, ha talál megfelelő örököszt.

Oima asszony ebben az évben sokszor fölkeresett bennünket, hogy megtárgyalja Tomiko szerződését. De mindig szót ejtett rólam is.

A szüleim erről a jelenlétemben sohasem beszéltek, de azt hiszem, Tomikóval

mindent közöltek. Egyébként Oima asszony volt az, aki jó néhány esztendővel előbb magához vette Jaeko nővéremet, akit atotorijává választott és kiképezte geikónak. Jaeko azonban elköltözött Gion Kobuból anélkül, hogy Oima asszony iránti szerződéses kötelezettségét teljesítette volna. Ez a szüleim számára nagyon kínos volt. Arra számítottak, hogy Tomiko elengedése majd kiköszörüli ezt a csorbát.

Tomiko azonban semmiképpen sem lehetett atotori. Tizennégy éves lévén, ehhez már túl öreg volt. Az atotorikat már kora gyermekkoruktól kezdve kell a feladataikra előkészíteni.

Senki sem szólt nekem, hogy Tomiko mikor ment el. Azt hiszem, hogy a szüleim túl kicsinek tartottak ahhoz, hogy megértssem, mi történik, úgyhogy meg sem próbálták megmagyarázni nekem a dolgokat. Csak annyit tudtam meg, hogy Tomiko egy nap befejezte a középiskolát, elutazott és soha többé nem jött haza. A törvény egyébként előírja, hogy a középiskolát be kell fejezni ahhoz, hogy valaki a geiko-iskolába beiratkozhat.

Nagyon sajnáltam, hogy Tomiko elment. Ő volt a kedvenc nővérem. Okosabb és jóval megfontoltabb volt a többiekénél.

Oima asszony látogatásai azonban Tomiko távozása után sem szűntek meg. Engem is el akart volna vinni az okijába. Apám tiltakozása ellenére tovább folytatta próbálkozásait. Hónapról hónapra újra beállított és kérdezősködött utánam. Apám pedig hónapról hónapra, udvariasan ugyan, de elutasította a kérését.

Oima asszony minden elképzelhető érvet bevetett annak bizonyítására, hogy milyen fényes pályafutásra van kilátásom, és a szüleim ne zárják el az utat előlem. Valósággal könyörgött az apámnak, fontolja meg még egyszer a dolgot. Emlékszem, az egyik alkalommal ezt mondta: – Az Ivaszaki-ház messze a legjobb okija Gionban és mi jobb jövőt tudunk biztosítani Maszakónak, mint bármely más okija.

Oima asszony makacs kitartása végül meghozta a gyümölcsét. Apám elutasító magatartása fokozatosan megingott. Ezt én is megéreztem.

Egy alkalommal apám ölében ültem, amikor ők ketten rólam beszélgettek. Persze ismét Oima asszony hozta szóba a témát. Apám nevetve válaszolt: – Jól van, Ivaszaki asszony most még túl korai a dolog, de megígérem önnek, hogy egyszer elviszem Maszakót az okijába. Hiszen végső soron az is előfordulhat, hogy megtetszik neki a dolog. – Én ekkor azt hittem, az apám csak azért mondja ezt, hogy véget vessen az asszony rábeszélési kísérleteinek.

Ezért úgy döntöttem, itt az ideje, hogy az asszony elinduljon haza. Minthogy tudtam, az emberek az eltávozás előtt ki szoktak menni a vécére, odafordultam hozzá és ezt mondtam: – Pipilni. – Az asszony azt hitte, hogy ez rám vonatkozik, és nem őrá.

Barátságosan megkérdezte, hogy ne kísérjen-e ki a fürdőszobába. A fürdőszobában rámutattam a vécére, és ezt mondtam: – Oda! – és visszamentem a szalonba.

Oima asszony néhány pillanattal később visszaérkezett hozzánk, és így szólt hozzám:

– Köszönöm, hogy olyan figyelmes voltál hozzám.

– Menj haza – válaszoltam.

– Igen, mennem kell. Tanaka úr, engedje meg, hogy elbúcsúzzam öntől. Azt hiszem, ma sikerült előrehaladást elérnünk. – E megjegyzés után valóban eltávozott.

Szüleim házának fedele alatt kevés időt töltöttem, de e rövid idő alatt sok olyan hasznos dolgot tanultam meg, amelyek életem folyamán nagy hasznomra váltak. Elsősorban apámtól tanultam nagyon sokat. Mindent megtett, hogy a függetlenség érzését és a felelősségtudatot erősítse bennem. Ezek mellett büszkeségre is nevelt.

Apámnak két kedvenc mondása volt. Az egyikben egy szamurájról van szó. A japánok számára szinte közmondásszerűen érvényes, hogy a szamurájok magasabb követelményeknek kell, hogy eleget tegyenek, mint a közemberek. A szamurájnak például még akkor is úgy kell tennie, mintha bőven volna ennivalója, ha semmije sincsen. Ennek az az értelme, hogy egy szamurájnak semmilyen körülmények között nem szabad a büszkeségéből engednie. De azt is jelenti, hogy egy szamurájnak az ellenséggel szemben nem szabad gyöngének mutatkoznia. Apám második kedvenc mondása ezt volt: – *Hokori o mocu.* – Ragaszkodj a büszkeségedhez. – Vagyis élj méltósággal, bármilyenek is a körülmények.

Ezeket a mondásokat apám olyan gyakran és olyan meggyőződéssel ismételte, hogy mi gyermekek úgy fogadtuk el őket, mint a keresztények az evangéliumot.

Mindenki azt mondja, nagyon különös kislány voltam. A szüleim elmondták, hogy még csecsemőként is alig-alig sírtam. Attól félték, hogy talán nagyothalló vagyok, vagy a hangom körül van valami baj, sőt talán némileg fogyatékos vagyok. Az apám néha nagyon hangosan, egyenesen a fülembe beszélt, vagy szándékosan fölébresztett mély álmomból. Ilyenkor megijedtem ugyan, de nem sírtam.

Mire idősebb lettem, addigra a szüleim rájöttek, nincsen velem semmi baj, mindössze szokatlanul hallgatag voltam. Szerettem nappal álmodozni. Arra is emlékszem, hogy mindig nagyon kíváncsi voltam a virágok, madarak, hegyek és folyók nevére. Amikor ezeket tőlük megkérdeztem, azt hittem, azok majd válaszolni fognak nekem, ha szólítom őket. Ha ezeknek a dolgoknak a neveit más emberektől hallom, az a szememben mindent elrontott volna. Mindig az volt a véleményem, hogy ha valamit elég hosszú ideig nézek, az beszélni fog hozzám. Ezt egyébként még ma is így gondolom.

Egy ízben az anyám társaságában azokat a fehér és őszibarack színű

pillangóvirágokat nézegettem, amelyek a házunk előtti kis tóban díszlettek. Megkérdeztem anyámat: – Hogy hívják ezeket a virágokat?

– Pillangóvirágnak – volt a válasz.

– Aha, pillangóvirágnak. És ezeknek az apró virágoknak mi a nevük?

– Ezek is pillangóvirágok.

– Mit mondasz? Hogyan lehet két különböző virágnak ugyanaz a neve?

Anyám nagyon meglepődött: – A növénycsalád egészének pillangóvirág a neve. Ezek a növények itt mind ebbe a családba tartoznak.

– De hiszen mi, akik a házban lakunk, szintén egy család vagyunk és mindegyikünknek megvan a maga neve. Vagyis ezeknek a virágoknak is saját nevük kellene, hogy legyen. Arra kérlek, hogy adjál mindegyiküknek saját nevet, mint ahogyan mi is saját nevet kaptunk. Akkor egyikük sem érzi majd hátrányban magát.

Anyám odament a munkáját végző apámhoz: – Maszako valami nagyon furcsát mondott. Arra kér, hogy minden egyes pillangóvirágnak adjak saját nevet.

Az apám így szólt hozzám: – Nincsen szükségünk több gyermekre, úgyhogy nevet sem kell nekik adnunk.

Nagyon magányosnak éreztem magam attól a gondolattól, hogy nincsen szükségünk több gyermekre.

Egy szép májusi délutánra különösen jól emlékszem. A keleti hegyek felől langyos szellő lengedezett. A nőszirm teljes pompájában virított és nagy volt a csönd. Anyám és én a ház előtti verandán tettük kényelembe magunkat. Én anyám ölében ültem és mindketten élveztük a napsütést. Anyám így szólt hozzám: – Milyen szép ez a mai nap! – Pontosan emlékszem, hogy ezt válaszoltam: – Olyan boldog vagyok.

A gyermekkoromról ez az utolsó boldog emlékem.

Fölnéztem. A gyaloghídon át egy asszony közeledett a ház felé. Az alakja határozatlan körvonalú volt, egy délibábhhoz hasonlított.

Anyám minden ízében megfeszült, szíve elkezdett vadul kalapálni és kiverte az izzadság. A szaga egészen megváltozott. Szinte a szó szoros értelmében összement. A karjai ösztönösen szorosabban karoltak át, mintha meg akarna védeni valami ellen. Éreztem, hogy nagyon fél.

Én azt figyeltem, miként közeledik az asszony hozzánk. Egyszerre csak azt éreztem, mintha megállt volna az idő. Úgy láttam, mintha lassítva közelednék felénk. Még arra is pontosan emlékszem, milyen volt a ruhája. Sötét kimonót viselt, az obiját bézs, barna és fekete színű mértani minták díszítették.

Elkezdtem reszketni és berohantam a házba, hogy elrejtőzzem a szekrényben.

Ami ezután történt, szinte hihetetlen volt számomra. Az apám bejött a szobába és az

asszony gyűlölettől fröcsögő hangon elkezdett beszélni a szüleimhez. Ők megpróbálták megszólalni, az asszony azonban egyre élesebb és egyre agresszívebb hangon minduntalan félbeszakította őket. A hangja egyre hangosabb is lett. Amit mondott, annak a legnagyobb részét nem értettem, azt azonban észrevettem, hogy sok csúnya szót használt és nagyon durván fejezte ki magát. Addig még soha senkit sem hallottam ilyen csúnyán beszélni. Kezdtém őt szinte démonnak tekinteni. Nekem úgy tűnt, mintha a szidalmazásai órákig tartottak volna. Fogalmam sem volt, ki az asszony és mit tehettek a szüleim, amiért annyira feldühödött. Végre nagy nehezen eltávozott.

Ezt követően sötét felhő ereszkedett le a házunkra. A szüleimet jól láthatóan még sohasem érte ekkora megrázkódtatás. A vacsoránál mindannyian nagyon idegesek voltunk. Szinte nem is éreztük, hogy mit eszünk. Rettenetesen féltem. Végül anyám ölébe másztam és az arcomat hozzá dörgöltem.

A testvéreim rögtön vacsora után ágyba feküdtek. Szüleim még az asztal mellett maradtak, hogy egy kissé megnyugodjanak. Anyámhoz odabújva én is velük maradtam és vártam, hogy szólnak, én is menjek aludni. Ők azonban egy szót sem szóltak. Egyre később lett és az apám még mindig nem szólalt meg. Végül anyám karjaiban elaludtam. Amikor másnap reggel fölébredtem, velük és a kutyánkkal együtt az ő futonjukon feküdtem.

A szörnyű asszony valamivel később még egyszer eljött. Ezúttal két fiút hozott magával. Ezeket nálunk hagyta és elment. Csak annyit tudtam, hogy az ő fiai. Az idősebbik fiúnak Mamoru volt a neve. Neveletlen egy alak volt és én nem nagyon kedveltem őt. Három évvel idősebb volt nálam, nagyjából olyan idős volt, mint az egyik bátyám, akivel egészen jól kijött. A fiatalabbik fiúnak Maszajuki volt a neve. Ő csak tíz hónappal volt idősebb nálam. Vele hamarosan összebarátkoztam.

A fiúk anyja nagyjából havonta kereste fel őket. Játékszereket és édességeket hozott nekik. Nekünk azonban – noha mi is gyermekek voltunk – sohasem hozott semmit. Ez engem apámnak a szamurájra vonatkozó mondására emlékeztetett. Az asszonyra rá sem bírtam nézni. A tekintete hidegséget és kapzsiságot sugárzott. Olyankor, amikor meglátogatott bennünket, mindig bezárkóztam a szekrénybe és befogtam a füleimet. A szekrényt csak azután hagytam el, hogy eltávozott.

3. fejezet

Apám meg akarta látogatni Oima asszonyt és megkérdezte, nem akarok-e vele tartani. Én szerettem apámmal kiruccanni, ezért igent mondtam. Apám biztosított afelől, hogy csakis látogatásról van szó, és bármikor hazajöhetünk, amikor csak akarom.

Még mindig féltem átmenni a házunk előtti gyaloghídon, ezért apámnak föl kellett emelnie és át kellett vinnie rajta. Aztán elmentünk a buszmegállóhoz és fölszálltunk a Szandzso Keihan pályaudvarra vivő buszra.

Az én világom akkoriban még nagyon kicsiny volt. A hídon innen nem álltak házak és nem voltak játszótársaim. Ezért tágra nyílt szemmel figyeltem a nagyvárosi csodákat, a sok házat és járókelőt Gion Kobu utcáin. A dolog izgalmas volt, de kezdtem egy kissé félni is. Amikor megérkeztünk az okijába, már meglehetősen ideges voltam.

Az Ivaszaki-okija a Shinbashi utcában volt, amely a Hanamikodzsi utcától három háztömbnyire keletre fekszik. Az épület a Kiotó karjukai negyedére jellemző elegáns stílus jegyeit mutatta. Az épület hosszú és keskeny volt, osztóléces ablakokkal az utca felé: engem inkább taszított, mint vonzott.

Az épületbe belépve a *genkanba* (előcsarnok) jutottunk, majd a lépcsőn eljutottunk a fogadószobába.

A szoba tele volt kényelmes házi kimonókat viselő nőkkel. Furcsa érzésem támadt. Oima asszony azonban széles mosollyal intett nekünk, hogy kerüljünk beljebb és túláradó vendégszeretettel üdvözölt bennünket.

Ezután megjelent Tomiko. Csodálkozva vettem észre, hogy olyan művészi frizurát visel, mintha menyasszony volna.

Később egy nyugatiasan öltözött nő lépett a szobába.

– Maszako, ez a nővéred – mondta az apám.

– Kuniko a nevem – mutatkozott be a nővérem. Meg sem tudtam szólalni.

Majd ki lépett be a szobába? Senki más, mint az a csúf asszony, akit ki nem állhattam, a házunkban élő fiúk anyja.

Megráncigáltam apám kimonójának a szélét és ezt mondtam: – Haza akarok menni. – Ez már túl sok volt nekem.

Amikor kiértünk az utcára, elkezdtem sírni. Csak akkor hagytam abba a sírást, amikor

megérkeztünk a Szandzso Keihan pályaudvarra. Abból tudtam, hogy ez a pályaudvar volt az, mert emlékeztem a mellette álló általános iskola jellegzetes tornyocskájára.

Beszálltunk a hazafelé vivő vonatba és én ismét a szokásos hallgatagságomba burkolóztam. Úgy láttam, apám megérti érzéseimet. Meg sem próbálta, hogy megmagyarázza a történeteket. Mindössze vigasztalólag átölelte a vállamat.

Abban a pillanatban, ahogy otthon megláttam az anyámat, könnyekben törtem ki és viharosan a karjaiba vetettem magamat. Egy kis idő múlva visszavonultam a faliszekrényembe.

Szüleim magamra hagytak és az éjszakát a szekrény sötétjében töltöttem.

Másnap reggel előjöttem ugyan a szekrényből, de még mindig nagyon zavarodott voltam az előző napi eseményektől. Amit a karjukaiból láttam, egészen más volt, mint amit ismertem. Kicsi világom kezdett darabokra esni. Teljesen összezavarodtam és félelem fogott el. Időm nagy részét azzal töltöttem, hogy a karommal körülölelve magamat, magam elé bámultam.

Körülbelül két hét múlva tértem vissza a szokásos viselkedésemhez. Elkezdtem ismét „dolgozni”. Amikor már túl nagy voltam ahhoz, hogy apám ölében üldögéljek, egy gyümölcsös ládából íróasztalt barkácsolt nekem, amit az övé mellé helyezett el. Sok dolgos boldog órát töltöttem el íróasztalom mellett.

Egy napon ismét Oima asszony látogatott meg bennünket. A megpillantása is elég volt ahhoz, hogy pánikba essem és egy szempillantás alatt eltűntem a szekrényben. Ezután azonban sokkal rosszabb volt a helyzet, mint addig bármikor. Annyira féltem, hogy még a kis tó túloldalán álló borsfa alatt sem mertem játszani. Állandóan a szüleimbe kapaszkodtam és nem voltam hajlandó tágulni mellőlük.

Oima asszony azonban egyre gyakrabban tért vissza, hogy felőlem érdeklődjék.

A helyzet hónapokon át nem változott. Az apámat egyre jobban aggasztotta a helyzet és azon törte a fejét, mivel tudna a normális életbe visszacsábítani.

Egy nap így szólt hozzám: – Kislányom, be kell mennem a városba, hogy leszállítsak egy kimonót. Nem volna kedved velem tartani? – Apám tudta, hogy nagyon szeretek vele kettesben kiruccanni. Még mindig féltem attól, hogy mi történhet, ennek ellenére igent mondtam.

Egy a Muromacsi utcában levő, kimonószöveteket áruló üzletbe mentünk. Az üzlet tulajdonosa belépésünkkor tiszteletteljesen üdvözölte az apámat. Apám azt mondta, el kell mennie egy üzleti megbeszélésre, én azonban maradjak az üzletben és várjam meg a visszatértét.

Az eladók azzal igyekeztek szórakoztatni, hogy megmutatták azokat a holmikat, amelyeket árultak. Engem valósággal lenyűgözött a kimonók és az obik sokfélesége és

pompája. Noha még kicsi voltam, azt meg tudtam állapítani, hogy az üzletben apám kimonói a legszebbek.

Alig vártam, hogy anyámnak beszámolhassak, mi mindent láttam. Ezért aztán addig be nem állt a szám, amíg mindent el nem mondtam azokról a kimonókról, amelyeket láttam. Minden egyes kimonóról részletes beszámolót adtam. A szüleim még sohasem hallottak egyvégtében ennyit beszélni és elcsodálkoztak azon, hogy mennyi mindent tudtam a kimonókról megjegyezni. Azt is anyám értésére akartam adni, mennyire büszke vagyok arra, hogy az üzletben a kimonók többsége apámtól való.

Apám így szólt: – Maszako, nagyon boldog vagyok, hogy a kimonók ennyire tetszettek neked. Van valami, amit Oima asszonnyal meg kell beszélnem. Volna-e kedved velem jönni, amikor fölkeresem? Ha odaérve valami nem tetszik neked, azonnal vissza is fordulhatunk és hazajöhetünk. Ezt megígérem neked.

A látogatásnak még a gondolatára is valamilyen megmagyarázhatatlan nyugtalanság fogott el. Azonban mind a mai napig szenvedek attól a szinte beteges kényszertől, hogy mindent le kell győznöm, ami nyugtalanít, félelmet kelt bennem. Azt hiszem, ez a jellemvonásom már hároméves koromra teljesen kialakult. Igent mondtam az apámnak.

A házba egy ódivatú *genkanon* keresztül jutottunk be, amelynek nem volt fából készült padlója, hanem a földet egyszerűen csak ledöngölték. A folyosó egyenesen a tatamikkal fedett fogadószobába vezetett. A hátsó részén egy csinos paraván és az előtte sorjázó virágok zárták le a betekintést a ház belseje felé. A bejáratnál jobbra állt a mennyezetig érő cipős szekrény. Emögött egy másik szekrény állt, tele tálakkal, szenes üstökkel, evőpálcikákkal és egyéb edényekkel. Ott volt ezen kívül egy ódivatú jégsekrény is, amelyet jégtömbökkel kellett hűteni.

Az előcsarnok egy folyosóra vezetett ki, amely végig húzódott az épület teljes hossza mentén. A folyosó jobb oldalán volt a konyha. A szobák a folyosó bal oldaláról nyíltak.

A szobák, a vasúti kocsik elrendezéséhez hasonlóan, egymás mögött helyezkedtek el. Az első volt a fogadószoba, azaz szalon. Utána következett az étkező, ahol a geikocsalád étkezni és pihenni szokott. Ennek az egyik sarkában állt a négyszögletes szenes üst és ebből a szobából vezetett föl a lépcső is az első emeletre. Az étkezőszoba tolóajtói nyitva álltak, így be lehetett látni a nagy oltárt is tartalmazó nappaliba. Az oltáron túl egy bekerített kert terület el.

Oima asszony az étkezőbe vezetett bennünket. Köznapi ruházatot viselt és az arca nem volt kisminkelve. Nyakán azonban még meglátszottak a fehér smink nyomai. Mi Oima asszonnyal szemközt, a szenes üst mellett foglaltunk helyet. Ő háttal ült a kertnek, mi azonban élveztük a szép kilátást. Apám tiszteletteljesen meghajolt Oima asszony felé.

Oima asszony azalatt is rám mosolygott, amíg apámmal beszélt. – Örömmel közlöm önnel, hogy Tomiko tanulása jól halad. Valószínűleg természettől fogva jó a füle és remekül játszik a *shamiszenen*. Az oktatói velem együtt el vannak ragadtatva a fejlődésétől.

A földes padlójú folyosó felől valamilyen zaj hallatszott. Amikor lehajtott fejjel próbáltam megfigyelni, mi okozza a zajt, egy kutyát pillantottam meg.

– Hogy hívnak? – kérdeztem tőle. Válaszként csak egy ugatást kaptam.

– Ó, ez John! – mondta Oima asszony.

– Big John megfelelőbb név volna neki – válaszoltam.

– Nos, akkor talán nevezzük ezentúl Big Johnnak – egyezett bele Oima asszony.

Ebben a pillanatban azonban még egy hölgy jelent meg, aki szép volt ugyan, az arcvonásai azonban gyűlöletet sugároztak. Oima asszony Maszakónak szólította, tehát ugyanaz volt a neve, mint nekem. Én azonban egy csúfnevet adtam neki, elneveztem Gonosz Vénasszonynak. Oima asszony közölte apámmal, hogy ő az a geiko, aki majd Tomikó „idősebb nővére” lesz.

– Szerintem a John név teljesen megfelelő – vetette oda hetykén Maszako.

– De Maszako kisasszony szerint a Big John jobb név, és ha neki ez a véleménye, a kutyát ezentúl Big Johnnak fogjuk hívni. Az az akaratom, hogy mostantól kezdve Big Johnnak hívja mindenki a kutyát – fejezte be a vitát Oima asszony.

Ezt a beszélgetést azért sikerült szóról szóra megőriznem az emlékezetemben, mert olyan hathatósan bizonyította, mekkora Oima asszonynak a hatalma. Ha ő úgy döntött, hogy ezentúl más lesz a kutya neve, azt a többieknek el kellett fogadniuk. Még a Gonosz Vénasszonynak is.

Én rögtön megbarátkoztam Big Johnnal. Oima asszony engedélyt adott, hogy Tomikóval együtt megsétáltassam a kutyát. Tomiko közben beszámolt Big John származásának titkáról. Elmondta, hogy egy ismeretlen kutyának tilos afférja volt a szomszédban lakó híres zöldségkonzerváló skót juhászkutyájával. Ennek lett az eredménye Big John.

Egy asszony megállított bennünket az utcán:

– Az Ivaszaki-házhoz tartozik ez a szép kislány? – kérdezte.

– Nem, ő csak a húgocskám – válaszolt Tomiko.

Néhány perccel később ismét megállítottak bennünket: – Milyen bájos ez a kis Ivaszaki! – lelkendeztek. Tomiko megint azt válaszolta, nem vagyok Ivaszaki, csak az ő húgocskája vagyok.

Ez egyfolytában ismétlődött, amitől a nővérem nagyon dühös lett. Én is zavarba jöttem és megkérdeztem Tomikót, nem fordulhatnánk-e vissza. Mielőtt azonban

válaszolhatott volna, Big John a saját elhatározásából megfordult és elindult visszafelé.

Big John remek kutya volt. Nagyon eszes, és megérte a tiszteletreméltó tizennyolc éves kort. Mindig az volt az érzésem, megérte, amit mondok.

Amikor visszaértünk az Ivaszaki-okijába, így szóltam apámhoz: – Itt az ideje, hogy hazamenjünk. Én máris indulok. – Udvariasan a többiek felé fordultam és elköszöntem tőlük: – A viszontlátásra! – majd Big Johnnal együtt kiléptem a kapun. Apám is illendően elköszönt és utánam jött.

A villamosmegállóhoz menet megfogta a kezemet. Fogalmam sem volt arról, hogy amíg Tomikóval sétáltam, Oima asszony és az apám miről beszéltek, azt azonban megéreztem, hogy nagyon izgatott. Kezdtém attól félni, hogy valami nagyon nincsen rendjén.

Mihelyt hazaértünk, rögtön eltűntem a szekrényben. Meghallottam, amint apám ezt mondja anyámnak: – Tudod Csie, azt hiszem, ezt nem bírom ki. Nem tudom elviselni, hogy elmenjen. – Anyám így válaszolt: – Azt hiszem, ezt én sem bírom ki.

Ettől kezdve egyre több időt töltöttem menedékhelyemen, a faliszekrényben.

Áprilisban a legidősebb bátyám, Szeiicsiro állást kapott a vasútnál. Az első fizetésének a napját szukijakival ünnepeltük meg, és valamennyien körülültük az asztalt. Apám engem is kihozott a szekrényből és leültetett a vacsorához.

Az volt a szokása, hogy a vacsora előtt mindig egy kis beszédet tartott. Ebben felidézte a nap eseményeit és gratulált az esetleg elért iskolai dicsérethez vagy a születésnapunkhoz.

Én az apám ölében ültem, miközben gratulált bátyámnak az első fizetéséhez.

–A mai naptól kezdve Szeiicsiro bátyátok is hozzájárul a háztartási költségekhez, minthogy mostantól felnőttek számít. Remélem gyermekeim, példát vesztek róla. Ha majd tudtok magatokról gondoskodni, elvárom tőletek, hogy a magatokén kívül mások jólétével is törődjete. Megértettétek, amit mondtam?

Egy emberként válaszoltunk: – Igen, megértettük. Sok szerencsét, Szeiicsiro.

– Nagyon helyes – mondta apám és elkezdett enni. Apám öléből nem értem el a szukijakit, ezért megszólaltam: – Papa, mi lesz velem? – Mire apám: – Hoppla, majdnem megfeledeztem Maszakóról – mondta és elkezdett etetni a szukijakiból.

A szüleim jó hangulatban voltak. Elrágtam egy darabka marhahúst. Aztán még egy darabot. Közben elgondolkodtam. Milyen boldogok most! Minél többet gondolkodtam ezen, annál csendesebb lettem és annál kevésbé volt kedvem enni.

Azon tűnődtem, vajon nem volna-e helyes, ha elmennék az Ivaszaki-okijába? Ha igen, hogyan lehetne ezt megvalósítani? Miként juthatnék el oda? Tervet kellett kovácsolnom.

Az egyik legkedveltebb foglalatосkodásom a cseresznyevirágzás megszemlélése volt. Ezért megkérdeztem: – Megnézzük az idén is a cseresznyevirágzást? Akkor fölkereshetnénk az Ivaszaki-okiját is? – A kétféle dolog között okozati összefüggés nem volt. Cseresznyevirágzás idején mindig a csatorna menti fák alatt piknikeztünk, szó szerint alig néhány lépésnyire a házunktól. Azt azonban tudtam, a cseresznyevirágzás a csatorna másik partján soha többé nem lesz ugyanaz, mint az innenső oldalon.

Apám rögtön így válaszolt: – Csie, menjünk el a cseresznyevirágzást megnézni.

– Jó ötlet – mondta az anyám. – Majd összekészítem a piknikhez valókat.

– Ha megnéztük a cseresznyevirágzást, utána ugye rögtön elmehetünk az Ivaszaki-okijába?

A szüleim tudták, milyen makacs vagyok, ha egyszer valamit a fejembe vettem. Apám mégis megpróbált eltéríteni a szándékomtól.

– Szerintem a cseresznyevirágzás megtekintése után inkább a cseresznyetáncot, a Mijako Odorit kellene megnéznünk. Nem találsz ezt jobb ötletnek, Csie? – fordult anyámhoz.

Még mielőtt anyám válaszolhatott volna, gyorsan közbevettem: – Ha megnéztük a cseresznyevirágzást, az Ivaszaki-okijába megyek. A Mijako Odorira nem vagyok kíváncsi!

– Mit mondasz Maszako? – kérdezte az apám. – Mondd meg, miért akarsz az Ivaszaki-okijába menni?

Kategorikusan válaszoltam: – Mert akkor Oima asszony nem fog többé haragudni rád és a mamára. A legszívesebben rögtön odamennék.

– Egy pillanat, Maszako. A köztünk és Oima asszony közti kapcsolathoz neked semmi közöd. Te még túl kicsi vagy ahhoz, hogy megértsd a dolgot, de Oima asszonynak végtelen hálával tartozunk. Tomiko nővéred azért ment el az Ivaszaki-okijába, hogy megőrizze a becsületünket. Ezzel neked nem kell törődnöd. Ez olyan dolog, amelyet nekünk, felnőtteknek kell elintéznünk.

Apám végül nagy nehezen beleegyezett, hogy egy éjszakát az okijában töltsék. Én magammal akartam vinni a kedvenc takarómat és párnámat. Anyám összecsomagolta ezeket. A bejárat előtti lépcsőn ülve bámultam ki a hídra.

Eljött az indulás ideje. Anyám kijött a házból, hogy elbúcsúzzék tőlünk. Amikor a hírhoz értünk, apám lehajolt hozzám, hogy a szokott módon átvigyen rajta, én azonban másként döntöttem: – Nem, most egyedül megyek át.

A híd alatt az északon elterülő Biva-tó hideg vize folyik egészen a Nanzendzsi-vízvezetékig, ahonnan azután mérföldeken át folyik a partot szegélyező cseresznyefák, az állatkert és a Heian-szentély mellett, végig a Cold Spring Avenue mentén, amíg

végül beletorkollik a Kamogava-folyóba, amely Oszakán át a nyílt tenger felé tart.

Az életben soha többé nem fogom elfelejteni első önálló átkelésemet a hídon. A beton fehérsége és az anyám által kötött ruha és tornacipőm pirossága közötti kontraszt mélyen bevésődött az emlékezetembe.

4. fejezet

Kora délután érkeztünk meg az okijába. Apám hamar rátért a tárgyra, én pedig leültem a szalonban és nem szóltam egy szót sem, csak nézegettem és figyeltem. A rengeteg új dolog nagyon lekötötte a figyelmemet. Körülnézve megkerestem a szememmel a faliszekrényt, megvolt tehát az a menedék, ahová – ha a szükség úgy hozza – elmenekülhetek. Ha valamit kérdeztek tőlem, udvariasan válaszoltam, de mindig csak annyit mondtam, hogy ott, ahol vagyok, nagyon jól érzem magamat.

Késő délután Oima asszony kézen fogott és egy másik házhoz vezetett. A bejárati ajtót kinyitva, beléptünk. Oima asszony mélyen meghajolt egy hölgy előtt, akit addig még nem láttam. Oima asszony Szakagucsi asszonyként mutatta be és közölte velem, Anyának kell őt neveznem. Nevetve közölte, hogy Szakagucsi Anya a főnöknője.

Az asszony nagyon barátságos volt hozzám, és egyből jól megértettük egymást.

A Szakagucsi-okijából visszatérve eljött a vacsora ideje. A terítés itt másképpen történt, mint otthon. A vacsorázók nem egy asztalt ültek körül, hanem mindenkinek megvolt a maga külön asztalkája, amelyeket U-alakban helyeztek el a négyszögletes szenes üst körül. Vendégként azt feltételeztem, hogy Oima asszony mellett van a helyem és már el is indultam arrafelé. Ekkor azonban belépett a szobába a Gonosz Vénasszony és ő is arrafelé indult.

Így szóltam hozzá: – Ez az én helyem.

A Gonosz Vénasszony éppen tiltakozni akart, amikor széles mosollyal az ajkán megszólalt Oima asszony: – Igazad van, gyermekem. Foglalj helyet.

Odaültem a szenes üst mellé.

A Gonosz Vénasszony sértődötten ült le mellém, és anélkül vette a kezébe az evőpálcikákat és látott neki az evésnek, hogy elmondta volna a szokásos *itadakimaszut*. Ez a következőt jelenti: „Alázatos hálával fogadom el ezt az ételt” – ami a parasztok és mások munkájának az elismerését fejezi ki. A háztartás feje Oima asszony volt és tulajdonképpen senkinek sem lett volna szabad addig ennie, amíg ő ezt a mondatot el nem mondta és nem vette kezébe az evőpálcikáit. A Gonosz Vénasszonyt nagyon elítéltem modortalan viselkedéséért:

– Illetlenség elkezdeni az evést, mielőtt Oima asszony elmondta volna az

itadakimaszut és nem vette magához az első falatot. Önnek nagyon rossz a modora.

Oima asszony közbeszólt: – Hallgasd meg, amit mond, mert sokat okulhatsz belőle. – Ezután a szenes üstöt körülülő többi nőhöz szólt oda: – Senki se szóljon Maszako kisasszonyhoz addig, amíg meg nem szólít benneteket. – Alig akartam hinni a fülemnek, hogy Oima asszony mindezen elegáns nők fölé helyezett engem.

A Gonosz Vénasszony azonban képtelen volt ebbe belenyugodni és hangosan suttogva, hogy én is jól halljam, ezt mondta: – Nos, hogy érzi magát hercegnőséged?

Ez a megjegyzés megdöbbsentett és ezt mondtam: – Nem tudok enni.

Oima asszony erre megkérdezte: – Miért nem? Mi a baj?

– Azért nem tudok enni, mert e Gonosz Vénasszony mellett ülök.

Egyetlen további szó nélkül fölálltam, megkerestem Big Johnt és elindultam vele sétálni.

Amikor visszaérkeztem, Kuniko nővérem megkérdezte, nem akarok-e megenni egy szép rizsgolyót vagy nem akarok-e fürdeni.

– Egyetlen rizsgolyót sem fogadok el mástól, mint a mamától, és senki mástól nem hagyom magamat megfürdetni, mint a papától – válaszoltam. Aznap este többé nem szólaltam meg.

Kuniko nővérem fektetett le. Belecsavart türkiz színű és virágmintás kedvenc takarómba és maga mellé fektetett a futonjára. Szopás nélkül még mindig nem tudtam elaludni, és ezért hagyta, hogy a mellét szívogassam, amíg rám nem jött az álom.

Másnap reggel értem jött az apám, hogy hazavigyen. Az okijákban az az íratlan szabály érvényes, hogy látogatóknak nem szabad tíz óra előtt beállítaniuk. Apám azonban szokatlanul korán, fél hétkor érkezett.

Boldogság töltött el, mikor megláttam apámat. – A viszontlátásra – mondtam és már kívül is voltam az ajtón. Oima asszony még gyorsan utánam kiáltotta: – Kérlek, gyere minél előbb vissza.

– Igen – feleltem.

Rossz néven vettem magamtól, hogy ezt válaszoltam, mert egyáltalában nem ezt akartam mondani. Sőt, éppen az ellenkezőjére gondoltam. Azt akartam volna közölni, hogy soha többé nem jövök vissza, de nem ezek a szavak jöttek ki a számon.

Amikor hazaértünk, anyám olyan boldog volt, hogy attól féltem, könnyekben tör ki. Ám még azt sem vártam ki, hogy átöleljen, hanem rögtön a faliszekrény biztonságába menekültem.

Anyám a kedvenc étellel, az *onigirivel* csalt ki a búvóhelyemről. Ez holmi rizsszendvicsféle, kívül algákkal, belül fűszeres töltelékkel. Többnyire szilvabefőttet vagy lazacdarabokat szoktak melléje fogyasztani, én azonban leginkább szárított

kékmarénával szerettem. Pontosan ilyen onigirit hozott nekem akkor az anyám.

Nagyon ízlett.

Így kezdődött a fokozatos átköltözésem az Ivaszaki-okijába. Ez az első éjszaka volt a kezdet. Valamivel később már két éjszakát töltöttem ott. Aztán egyre több napot. A napokból fokozatosan hónapok lettek. Néhány hónappal pedig az ötödik születésnapom után végleg odaköltöztem.

5. fejezet

Mai fogalmakkal szinte lehetetlen megmagyarázni, hogy Gion Kobu hierarchiájában akkoriban milyen magas pozíciót foglalt el egy okija tulajdonosnője és az utóda. A tulajdonosnő a birodalom királynője, az *atotori* a törvényes örökös nője volt. Az okija többi tagja alkotja az udvartartást, akiknek ellentmondás és bárminemű kérdezősködés nélkül végre kellett hajtaniuk a királynő utasításait. A jövődő királynőt ehhez hasonló tisztelettel kellett kezelni.

Noha a dolog hivatalosan még nem volt elintézve, Oima asszony kezdettől fogva úgy viselkedett, mintha az atotorija volnék. Az okija minden tagja is így kellett, hogy kezeljen: ki kellett engem szolgálniuk és teljesíteniük kellett a kívánságaimat. Tiszteletteljesen kellett megszólítaniuk, ha beszéltek hozzám, de addig nem volt szabad megszólalniuk, amíg én meg nem szólítottam őket. Lényegében nem tehettek mást, mint hogy engedelmeskedtek a parancsaimnak. Feltételezem, hogy egyesek féltékenyek lehettek rám, azonban annyira fontos volt számukra, hogy megfeleljenek Oima asszony elvárásainak, hogy ezt nem merték velem éreztetni. Én viszont egészen természetesnek tekintettem a viselkedésüket. Oima asszony arra kért, hogy nevezem néninek, amit szívesen meg is tettem. Minden étkezésnél továbbra is ott ültem az Oima néni melletti díszhelyen, minden ételből az enyém volt a legjobb falat és mindig engem szolgáltak ki elsőként.

Röviddel a beköltözésem után megjelentek a szabók, hogy mértéket vegyenek rólam. Néhány nappal később egészen megújult a ruhatáram: nyugati stílusú kabátokat és ruhákat kaptam, továbbá japán kimonókat és obikat. Egészen felnőtt koromig egyetlen olyan ruhadarabot sem vettem föl, amely ne mérték után készült volna. Negyedünkben kimonóban jártam, de olyankor, amikor a Kabuki Színházba vagy szumórendezvényekre mentem, nyugatiasan öltözködtem.

Oima néni hajlandó volt órákon keresztül játszani velem és egyre újabb szórakoztató játékokat talált ki számomra. Azt is bármikor megengedte, hogy megnézzem a geikók kimonóit. A gyönyörű hímzéseket, az őszi jelenetek és hullámok mintáit azonban csak akkor érinthettem meg, ha a kezeim tökéletesen tiszták voltak.

A genkanban kaptam egy íróasztalt, azon készítettem el a rajzaimat, a festményeimet

és azon gyakoroltam a levélírást, pontosan ugyanúgy, ahogyan apáméknál tettem.

A kertben volt egy kőmedence, melybe aranyhalakat tettünk. Ez elég munkaigényes dolog volt, amelynek minden részletében valamennyien részt vettünk. Csodálatos kövekből és békalencséből rejtekhelyeket készítettünk a halaknak. Színes kavicsokat, egy hidacskát és egy kócsagszobrot vásároltunk, hogy az állatoknak mesebeli környezetet létesítsünk.

Az egyik napon Oima nénivel kint voltam a kertben és a halas medencét tisztogattam. Ez egyike volt kedvenc szórakozásaimnak, mert eközben nem kellett senkivel sem beszélgetnem. A medencét a legszívesebben mindennap kitisztogattam volna, ezt azonban Oima néni nem engedte meg. Elmondta, a túlságosan tiszta vízben elpusztulnak a halak. A vizet állni kell hagyni, hogy az algáknak legyen idejük a növekedéshez.

Egy nap egy olyan kérdést tettem föl Oima néninek, amely már egy ideje foglalkoztatott:

– Nénikém, te vigyázol arra, hogy kevesen szóljanak hozzám, úgyhogy csak te és a Gonosz Vénasszony beszéltek velem. Mi a helyzet azonban Jaekóval? Miként lehetséges, hogy ő is beszélgethet velem? Miért élnek a fiai nálunk?

– Ó, Mine-csan, én azt hittem, ismered az okot. Jaeko szüleidnek az első leánya. Ő a te legidősebb nővéred. Anyád és apád a fiúk nagyszülei.

Azt hittem, hogy elájulok vagy elhányom magam és felkiáltottam: – Ez nem igaz! Hazudsz! – Magamon kívül voltam a dühtől. – Egy idős embernek, amilyen te vagy, nem volna szabad hazudnia. Ugyanis nemsokára elmész *Enmához* (ő a pokol királya) és ő majd kitepi a nyelvedet, amiért nem mondtál igazat! – könnyekben törtem ki.

Oima néni a lehető legnyugodtabban és legbarátságosabban válaszolt: – Sajnálom kicsim, de attól félek, úgy igaz, ahogyan mondtam. Fogalmam sem volt róla, hogy te erről semmit sem tudsz.

Az már többször eszembe jutott, hogy lehet annak valami oka, hogy Jaeko folyton felbukkan az életemben. A helyzet azonban a valóságban rosszabb volt, mint gondoltam. Ha Jaeko a nővérem, akkor azok a fiúk az unokabátyáim!

– Nem kell miattuk aggódnod – vigasztalt Oima néni. – Majd én megvédelmezlek!

Ezt boldogan el szerettem volna hinni, ennek ellenére mindig egy kissé felfordult a gyomrom, amikor Jaeko a közelemben került.

Az okijába való érkezésemet követően igyekeztem állandóan Oima néni közelében maradni. Csak néhány hét múlva kezdtem az új környezetemet vizsgálgatni, amikor nagyjából megszoktam már a helyzetet. Eldöntöttem, az étkezőben, a lépcső alatt álló szekrény lesz a búvóhelyem. Kuniko ebben a szekrényben tartotta az ágyneműjét. Teli

tüdővel szívtam be a szagát rejtőzéseim közben. Testének ugyanolyan szaga volt, mint az anyámnak.

Végül összeszedve bátorságomat, a lépcsőn is fölmerészkedtem. Ott is találtam egy nekem tetsző szekrényt és elhatároztam, alkalmanként ezt is búvóhelyként használom. Az első emeleten négy nagy hálószoba és rengeteg toaletasztal volt, tele a maikók és geikók számára szükséges sminkes dobozokkal. Ezek kevésbé érdekeltek.

Kutatásaim következő színhelye a vendégház volt. Ez nagyszerű fölfedezésnek bizonyult. A vendégház fő helyisége az okija „legszebb” szobája volt, amelyet a legfontosabb vendégek számára tartottak fenn. A helyiség levegős, nagyméretű és makulátlanul tiszta volt. A háztartásban én voltam az egyetlen, akinek szabad volt ott tartózkodnia. Ezért bizonyos értelemben én voltam az egyetlen a házban, akit „vendégnek” lehetett tekinteni.

A vendégház mögött volt egy ugyanakkora kert, mint amekkora az oltárhelyiség előtti volt. Órákat tudtam eltölteni a verandán. Valósággal hipnotizált a kövek és a moha szépsége.

A fürdőház a kert másik oldalán feküdt. Jó illatú *hinoki* fából (fehér cédrus) készült modern fürdőkád állt benne. Oima néni vagy Kuniko minden este megfürdetett benne. Még jól emlékszem a magasan fekvő ablakból beáradó finom kerti illatra.

Éjszakánként általában az oltárszobában, Oima néni mellett aludtam. Ő hagyta, hadd szopogassam a mellét, amíg el nem alszom. Olyankor, ha az éjszaka nagyon meleg volt, vagy a Hold különösen világosan sütött, néha a vendégházban aludtunk.

Nagyritkán Kuniko mellett aludtam az étkezőben. A hagyományos japán házakban a ritkásan bebútorozott tatamis helyiségeket több célra is használják, például egyes lakóhelyiségekben alszanak is. Kuniko egyebek között háztartásvezetést is tanult és ezért neki kellett felügyelnie a konyhát és a tűzhelyet. Esténként az alacsony asztalkákat egyszerűen félretolta az útból és a futonját a tatamikra terítette le. Kuniko huszonegy éves volt, amikor az okijába költöztem. Akkor éreztem magamat a legnagyobb biztonságban, ha kerekded meleg testéhez bújhattam. Nagyon szerette a gyermekeket és úgy törődött velem, mintha a saját gyermeke volnék.

Akárcsak otthon, továbbra is reggel hatkor ébredtem föl. Az okijában lakóknak éjszakánként mindig sokáig kellett fönmaradniuk, úgyhogy korán reggel senki sem volt ébren, még a személyzet is aludt. Általában fekvé maradtam a futonon és az apámtól kapott képeskönyvek egyikét olvasgattam. Néha azonban az is előfordult, hogy bebújtam a papucsomba és körüljártam a házban.

Így jöttem rá, hogy ki hol alszik.

A két cselédlány a spanyolfalat a fal mellé toltta és a genkan tatamijain aludtak. A

többiek mind az emeleten aludtak. A Gonosz Vénasszony az egyik középső szobában teljesen egyedül aludt. Kuniko ezt azzal magyarázta nekem, hogy a Gonosz Vénasszony az Ivaszaki-család tagja. A geikók és maikók az elülső nagyszobában együtt aludtak. Tomiko is köztük volt. Emlékszem, később Icsifumi, Fumimaru és Jaemaru is ott aludt. Az emeleten volt ugyan még egy nagyszoba, de abban senki sem aludt. Ezt valamennyien öltözködésre használták.

Az egyik nő nem aludt az okijában, noha a látszat az volt, mintha állandóan itt tartózkodna. A neve Tadzsi volt, de mindenki úgy hívta, hogy Aba, azaz „Kicsi Anya”. Neki kellett törődni az étkezésekkel, a ruhákkal, az ő feladata volt a bevásárlás és a takarítás. Aba Oima néni fivérének a felesége volt és nem az okijában lakott.

Következőként igyekeztem a ház lakóinak a hierarchiájával tisztába jönni. Ami erősen különbözött a saját családométól. Apám hajlandó volt főzni olyankor, amikor anyám fáradtan pihent. A szüleink valamennyiünket egyformán kezeltek. Ezért azt hittem, a családtagok mind egyenjogúak. Az okijában azonban más volt a helyzet.

A családtagok két csoportra oszlottak. Az első csoportba Oima néni, a Gonosz Vénasszony, a geikók és maikók tartoztak és én is ennek a csoportnak a tagja voltam. A második csoport tagjai Aba, Kuniko, a tanulók és a cselédek voltak. Az első csoport tagjainak nagyobb volt a hatalmuk és több volt az előjoguk, mint a második csoport tagjainak. Ezt a rangsorolást nehezményeztem, mert Kuniko, akit szerettem, nem volt velem egy csoportban, mások viszont, akiket utáltam, mint például Jaekót, velem egy csoportban voltak.

A „második” csoport más ruházatot viselt, más vécét használt, és meg kellett várniuk, hogy az első csoport tagjai végezzenek az étkezéssel. Más ételeket is kaptak, és az étkezőszoba szélén, a konyha közelében kellett leülniük. Ők voltak azok is, akiknek állandóan dolgozniuk kellett.

Egy nap Kuniko tányérján egy egész grillezett halat fedeztem föl. Még a feje és a farka is rajta volt, étvágygerjesztően nézett ki. Ilyesmit még sohasem láttam. Amíg a szüleimnél laktam, csakis filézett halat ettünk (apám arisztokratikus neveltetésének maradványaként).

- Aba, mi ez?
- Ennek szárított szardínia a neve.
- Kaphatok én is belőle?
- Nem, kedvesem. A szardínia nem neked való. Neked nem ízlene.

A szardínia parasztételnek számít, mi pedig csak a legfinomabb halakat kaptuk: nyelvhal, rombuszhal, tengeri angolna.

- Azt szeretném én is enni, amit Kuniko kap! – Egyébként nem voltam válogatós, ez

azonban most más eset volt.

– Ez az étel nem megfelelő egy atotori számára – ellenkezett Aba.

– Az nem érdekel. Azt akarom enni, amit a többiek és azt akarom, hogy valamennyien együtt együnk.

Ezután még egy asztal került az étkezőbe és ettől kezdve valamennyien együtt étkeztünk, akárcsak otthon a mi családjunkban.

Egy nap Oima néni bejelentette, megváltoztatja a nevemet és ezentúl Mineko lesz a nevem. Ez megdöbentett. Tudtam, ezt egy kutyával nyugodtan megteheti, de hogy ez velem is megtörténhet, az eszem ágába sem jutott. Apám a Maszako nevet adta nekem és meg voltam győződve, hogy a megváltoztatására apámon kívül senkinek sincsen joga. Ezért azt mondtam Oima néninek, hogy ezt nem teheti meg velem.

Oima néni elmagyarázta, a Gonosz Vénasszonynak szintén Maszako a neve és ez félreértésekre adhat alkalmat. Én ennek ellenére továbbra is tiltakoztam a névváltoztatás ellen. Oima néni azonban nem volt hajlandó tudomásul venni a tiltakozásomat.

Ezentúl Minekónak hívtak és megkövetelte, hogy a többiek is ezt tegyék. Én azonban nem reagáltam a Mineko névre. Ha valaki így szólított, rögtön hátraarcot csináltam és robogtam a fali szekrénybe. Szilárdan eltökéltem, hogy nem fogok engedni.

Oima néni végül apámhoz fordult segítségért. Apám jóságosan beszélt velem: – Maszako, szívesen hazaviszlek, ha ezt akarod. Akkor nem kell elfogadnod az új nevedet. Ha maradni akarsz azonban, mindig úgy tehetsz, mintha Maszakót hallanál olyankor, amikor Minekónak szólítanak. Mégis azt hiszem, ez neked nem nagyon tetszenék. Az a legjobb tehát, ha rögtön hazajössz velem.

Miközben apám megpróbált velem értelmesen beszélni, a Gonosz Vénasszony is közbeszólt: – Én biztosan nem akarlak adoptálni, efelől nyugodt lehetsz. De ha Oima néni téged választ utódnak, az ellen nem tehetek semmit.

– Mit jelent, papa az adoptálás? Mikor leszek adoptálva? Hiszen én nem tartozom közéjük. Hiszen én hozzád tartozom! – Nekem fogalmam sem volt arról, hogy azért, hogy atotori lehessenek, Oima néninek adoptálnia kell.

– Persze, hogy hozzád tartozol, Maszako. Még mindig az én kislányom vagy. A családneved még mindig Tanaka és nem Ivaszaki. – így vigasztalt az apám, majd Oima nénihez fordult:

– Azt hiszem, az volna a helyes, ha egy kis időre hazavinném a leányomat.

Oima néni ettől nagy izgalomba jött: – Várjon még egy kicsit, Tanaka úr! Kérem, ne menjen még! Könyörgöm! Ön tudja, mennyire szeretem őt. Kérem szépen, ne vigye őt haza! Ő olyan sokat jelent nekem. Fontolja meg jól, mit tesz. Próbálja értelmesen

megmagyarázni a helyzetet Maszakónak. Biztos vagyok benne, hallgatni fog önre. Kérem szépen, Tanaka úr! Kérem!

Apám állhatatos maradt: – Nagyon sajnálom, Oima asszony. A leányom olyan gyermek, aki saját maga szereti meghozni a döntéseit. Sohasem fogom arra kényszeríteni, hogy olyasmit is megtegyen, amit nem akar. Jól tudom, milyen nagy lehetőségek állnak itt előtte, nekem azonban arról kell gondoskodnom, hogy boldog legyen. Talán nem kellene elsietni a dolgot. Hadd gondoljam át még egyszer az egészet.

Ez volt az egyetlen eset, amikor az elhatározásom ingadozni kezdett. Ám mihelyt megértettem apám szavait, büntudat szállt meg engem. Ezért arra gondoltam, hogy már megint az önző kisbabát játszom és az én hibámból előlről kezdődnek a nehézségek.

Apám fölállt és az induláshoz készülődött.

– Ne haragudj, papa, de nem így gondoltam. Minden rendben van. Nyugodtan hívhatnak Minekónak. Ez nem gond. Itt akarok maradni.

– Nem kell ebbe beletörődnöd. Gyere, menjünk haza.

– Nem megyek haza. Itt maradok.

Az okijában való tartózkodásom kezdeti idejében még nem tudtam, hogy Oima néni a házban lakó többi nőhöz hasonlóan belőlem is geikót akar-e csinálni vagy sem. Azt azonban tudtam, hogy atotorivá akar tenni.

Oima néni sokat beszélt nekem a táncolásról. Időközben rájöttem, a táncosnőként dolgozó geikók ezt megelőzően mind maikók voltak. Oima néni pedig folyton legendás maikók élettörténetét mesélte nekem. Maikónak lenni nem vonzott különösebben, de táncolni – csupán a tánc kedvéért – nagyon szerettem volna.

Oima néni közölte velem, hogy a három hatos, 6-6-6, teljesülésekor elkezdhetem a tánctanulást: az ötödik születésnapomon (a régi japán módszer szerint, amikor a születés időpontját az első évnek nevezik, ez a hatodik születésnap) június (hatodik hónap) hatodikán: hat – hat – hat. Képzeletemben ez a dátum szinte mágikus jelentőséget nyert.

Amikor már erősen közeledett az első tanítási napom, Oima néni közölte velem, hogy ki kell választanunk „idősebb nővéremet”.

Gion Kobu női társadalma a csak névlegesen fennálló rokonságok alapján áll. A rangsort a pozíció határozza meg. Ennek megfelelően az okiják, azaz geikóházak és ocsaják, azaz teaházak tulajdonosnőit a koruktól függetlenül az anya vagy néni megszólítás illeti meg, a maikókat és geikókat pedig mindenki, aki később kerül a házba, idősebb nővérenek, röviden nővérenek nevezi. Ezen kívül minden maiko és geiko kap még egy idősebb geikót, holmi őrangyalfélét maga mellé, aki az ő speciális

oneszanja, azaz idősebb nővére lesz.

Az idősebb geiko az ifjabbnak példaképe és egyúttal mentora lehet. Megfigyeli az illető művész előmenetelét és segít a kezdők és oktatóik, vagy kolléganőik közti konfliktusok feloldásában. Abban is segít a fiatalabb nővérenek, vagyis a húgának, hogy előkészüljön a bemutatkozására (debütálás) és az első szerepléseire el is kíséri őt. Az oneszan a bankettek etikettjének a betartásában is segítkezik és bemutatja a húgát a fontosabb embereknek, akik elősegíthetik a karrierjét.

Egy nap kihallgattam Oima néni, Szakagucsi Anya és a Gonosz Vénasszony beszélgetését az én oneszanomról. Szakagucsi Anya Szatoharu nevét említette.

Bár ő lehetne az oneszanom!

Szatoharu a Tamaki-okija híres geikója, a Szakagucsi-család „nővéreinek” egyike volt. Nádszál karcsú, kecses szépség volt és mindig nagyon kedvesen viselkedett velem. Még ma is emlékszem *Csikukubushimabeli és Ogurikjokubamonogataribeli* gyönyörű táncaira. Olyan akartam lenni, mint amilyen ő volt.

A Gonosz Vénasszony ekkor bevetette az általam nem kedvelt Jaeko nevét: – Nem volna-e Jaeko a leghelyesebb választás? Hiszen ő tényleg Mineko idősebb nővére és a saját okijánknak a tagja. A múltban ugyan voltak vele problémáink, de remélem, ezzel ezek is megszűnnének. – A szívem a félelemtől nagyot dobbant.

Szakagucsi Anyának más volt a véleménye. – Szerintem Jaeko hátrányai nagyobbak az előnyeinél – mondta. – Miért kellene Minekót megterhelnünk Jaeko kudarcaival és válási problémáival? A kislányunk ennél jobbat érdemel. Különben is, a többi geiko ki nem állhatja Jaekót, úgyhogy végül többet árthatna, mint használhatna Minekónak. Mit tudnátok felhozni Szatoharu ellen? Szerintem ő kitűnő választás volna.

Mint a japán társadalomban általában, a geikók világában is gyakran a személyes kapcsolatok a döntők a siker szempontjából. Ennek megfelelően Szakagucsi Anya azt akarta, hogy olyan geikóval lépjek kapcsolatba, aki a geikók körében javítja a pozícióm.

Kérem, hallgassatok mind rá! – imádkoztam a faliszekrény biztonságában.

A Gonosz Vénasszony azonban nem akart engedni: – Attól félek, erre nem lesz lehetőség. Nem hiszem, hogy jól tudnék Szatoharuval együttműködni. Nagyon fent hordja az orrát és igen nehéz a természete. Azt hiszem, Jaekóval jobban járnánk.

Szakagucsi Anya megpróbálta eltéríteni a szándékától, ő azonban már döntött.

Gyakran föltettem magamnak a kérdést, hogy a Gonosz Vénasszony miért részesítette előnyben a gyöngé minőségű Jaekót a kitűnő Szatoharuval szemben. Azt hiszem, a döntést holmi hatalmi szempont szülhette. Jaekótól ugyanis elvárható volt, hogy olyan mértékben kezes bárány lesz a kezében, amire Szatoharu sohasem lett volna

hajlandó.

Óriási csalódásomra tehát olyan döntés született, hogy Jaeko lesz az „idősebb nővérem”. Úgy látszott, a döntés ellen nem tehetek semmit.

Anyám és apám gyakran meglátogatott az okijában. Apám képeskönyvekkel és a kedvenc ételeimmel állított be, anyám pedig saját maga által kötött pulóvert vagy ruhát hozott nekem. Ám kezdtem egyre jobban félni a látogatásaiktól, mert a jelenlétük Jaekóból valóságos dührohamokat váltott ki. Ez ijesztő volt számomra, mert képtelen voltam a szüleimet megvédeni ellenük.

Ötévesként még mindig a mágikus gondolkodás rabja voltam. Szilárd meggyőződésemmé vált, hogy én vagyok az egyetlen, aki a szüleimet Jaeko dührohamaitól megmentheti. Igyekeztem velük minél ridegebben viselkedni, hogy ezzel távol tartsam őket. Most már, hogy én is anya vagyok, megértem, mennyire fájhatott ez a szüleimnek.

Az Ivaszaki-okijában és Gion Kobu utcáin lassanként megtaláltam a helyemet. A háború utáni időben a szomszédságban megszorodott a gyermekek száma és én sokukkal jó barátságot kötöttem. A felnőttek pedig mind tudták, ki vagyok és ki leszek, ezért elhalmoztak jó falatokkal és figyelmességeikkel. Kezdtem magamat az Ivaszaki név védelme alatt egészen jól érezni.

6. fejezet

Oima néni nagy mesélő hírében állott. Számos hideg téli estét töltöttem el vele, kényelmesen üldögélve a szenes üst mellett, amelyen diót, mogyorót sütöttünk és jó meleg teát ittunk. A nyári estéken kint a szabadban a kerti székeken üldögéltünk, legyezve magunkat a hőség ellen.

Oima néni elmesélte nekem, hogyan jött létre Gion Kobu.

– A régi időkben a császári palota szomszédságában, a folyó menti Imadegava utcában ott volt a „Fűzfavilág”-nak nevezett szórakozó negyed. A 16. század második felében egy nagyhatalmú generálisnak sikerült egyesítenie országunkat. A neve Hidejoshi-Tojotomi volt. Hidejoshi nagyon szigorú ember volt és azt akarta, az alattvalói szorgalmasan dolgozzanak. Ezért gondoskodott arról, hogy a „Fűzfavilág” eltűnjék a palota és a város közeléből.

– Hová helyezte át?

– Dél felé, Fushimi városába. Az embereknek azonban a természetüknél fogva az az óhajuk, hogy jól szórakozzanak és ezért a „Fűzfavilág” helyén egy új városrész jött létre. Most pedig találd ki, hol volt ez.

– Itt volt?

– Bizony! A Jaszaka-szentélybe több ezer év óta járnak a zarándokok, hogy tavasszal a legendás cseresznyevirágzásban, ősszel pedig a színes juharfa-levelekben gyönyörködjenek. A 17. században a szentély közelében megnyitották a *muzikakedzsaja* elnevezésű vendéglátóhelyeket, ahol a zarándokok felfrissülhettek. Ezekből lettek a mai ocsaják, a teaházak és így jött létre Gion Kobu.

A Jaszaka-szentély a Higashijama-hegyek lábánál van. Ezek a hegyek Kiotó keleti szélén terülnek el. Gion Kobu a szentélytől nyugatra esik, a területe nagyjából másfél négyzetkilométer. Az utcák nagyon tiszták és egymást derékszögben keresztezik. A Hanamikodzsi (ez az az út, amelynek mentén a cseresznyevirágzást megtekintik) észak–déli irányban, a Shinmonzen utca pedig kelet–nyugati irányban szeli ketté Gion Kobut. Egy régi csatorna, amely a keleti hegyek tiszta vizét vezeti a városba, átlósan halad át Gion Kobun. A Shinbashi utca, ahol az okija volt, a szentély melletti kikötőhöz vezet.

Oima néni önmagáról is sok mindent elmondott.

– Itt születtem, nem sokkal azután, hogy Perry admirális megérkezett Japánba. Ha Morgan kapitány engem látott volna meg először, lehetséges, hogy engem és nem Ojukit vette volna feleségül.

Hangosan fölneveltünk. Ojuki minden idők egyik leghíresebb geikója volt. George Morgan, egy amerikai milliomos volt a pártfogója. A milliomos végül elvette feleségül és elköltöztek Párizsba. Ojuki legendává vált.

– Sohasem voltál olyan szép, mint Ojuki! – tiltakoztunk.

– Még szebb is voltam, mint ő! – vágott vissza tréfásan Oima néni. – Ojuki elég furcsán nézett ki, mert igen nagy volt az orra, de mint ti is tudjátok, a külföldieknek ez tetszik.

Egyetlen szavát sem hittük el.

– Felszolgáló, azaz *nakai* lettem és sikerült feltornásznom magamat a Pontocsótól délre levő hírneves Csimoto étterem vezetőjévé. Akkoriban arról álmodoztam, hogy egy napon majd nekem is lesz vendéglőm.

Naikai az elnevezésük azoknak a nőknek, akik az ocsajákban és az éttermekben tartott bankettekben felügyelnek és felszolgálnak. A naikai különlegesen magas képzést megkövetelő foglalkozás.

– Én is itt laktam – vetette közbe Aba. – Ez akkor volt, mielőtt férjez mentem volna. Gion Kobuban az egyik leglátogatottabb ház a miénk volt. A vendégek állandóan jöttek-mentek. Nagyszerű időszak volt ez.

– Négy geikónk és két maikónk volt – vette át ismét a szót Oima néni. – Az egyik geikónk Gion Kobu legnagyobb sztárja volt. Joneju volt a neve. Abban reménykedem, te is olyan leszel, mint ő volt.

– Szakagucsi Anya családja akkoriban egy nagy okija tulajdonosa volt, Mineko. Az anyám, Juki Ivaszaki rokonságban volt az ő családjával és ezért az Ivaszaki-okija a Szakagucsi-okija fióküzemének tekinthető. Ez az oka, amiért meg szoktam kérni Szakagucsi Anyát, adjon segítséget a döntéseimhez és Anyának nevezem, holott tíz évvel idősebb vagyok nála!

A történet különböző részletei lassanként összefüggő egészé álltak össze.

Joneju fényes karriert futott be. A háború előtt Japán legjobban fizetett geikója volt és az Ivaszaki-okiját a legsikeresebb házak egyikévé tette.

Joneju hosszú ideig állt szoros kapcsolatban a gazdag és nagyhatalmú Szeiszuke Naganóval, egy nagy kimonó-vállalkozás örökösével. Japánban a háború előtt nem volt szokatlan, hogy a sikeres üzletembereknek házasságon kívüli kapcsolataik is voltak. A házasságoknak csak az volt a céljuk, hogy örökös adjanak a családnak, úgyhogy a

tehetős emberek a szórakozást gyakran házon kívül keresték.

Joneju teherbe esett Szeiszukétól, 1923-ban az okijában megszületett a kislánya. Az okijabeliek nagy örömmel fogadták a hírt. Egy kislány valósággal kincsnek számított. A kislányokat az okijában szokták fölnevelni, és ha tehetségesnek mutatkoztak, megvolt a lehetőségük, hogy nagy geiko legyen belőlük. Sőt még arra is volt lehetőségük, hogy atotorivá váljanak. Ám ha fiú született, problémákat okozott volna. Az okijában ugyanis kizárólag nők lakhattak. A fiú anyja tehát csak két lehetőség közül választhatott: vagy kiköltözik az okijából a fiával együtt, vagy kiadja a fiát valakinek gondozásba.

– Hogy hívták Joneju kisbabáját? – kíváncsiskodtam.

– A Maszako nevet kapta – mondta Oima néni ravaszul kacsintva.

– A Gonosz Vénasszonyról beszélsz? – Amikor először hallottam a dolgot, el sem akartam hinni.

Oima néninek ugyan nem volt lánya, mégis mindig abban a hitben voltam, hogy a Gonosz Vénasszony az unokája.

– Igen, Mineko. A „Gonosz Vénasszony” Joneju leánya. Mi ketten nem vagyunk vérrokonok.

Maszako születésének időpontjában Oima néni, Jukinak a vér szerinti leánya, az okija örökösének számított. Nem lévén saját gyermekei, Jonejut a leányaként adoptálta, hogy ezáltal biztosítsa az öröklődést. Joneju ideális örökösnek számított. Mindent tudott, amit egy geikónak tudni kellett és erre meg tudta tanítani az utódait is. Számos pártfogója is volt, akiknek be tudta mutatni a rábízott geikókat, biztosítva ezzel az okija fennmaradását és fejlődését.

Az okiják tulajdonosnőinek egyik legfontosabb feladata az örökösödés fennakadás nélküli biztosítása. Oima néni és Joneju ezért rögtön hozzáláttak a Joneju utáni örökös kereséséhez. Ez volt az oka, amiért olyan lelkesen fogadták Maszako születését. Hőn imádkoztak azért, hogy a csecsemő majd rendelkezék mindazon tulajdonsággal, amelyre az atotorinak szüksége van.

Maszako három éves korában elkezdte a *dzsiuta* (a japán kamarazene és éneklés egyik formája) tanulását. Tanulásában eleinte egészen jól haladt. Hatéves korában elkezdte a kalligráfia és a teaceremónia tanulását és a japán lanton, a kotón is elkezdett játszani. Ám amikor idősebb lett, kiderült, a nehezen kezelhető személyiségek közé tartozik, és természete távolról sem volt barátságosnak nevezhető.

Oima néni később elárulta nekem, hogy Maszako nagyon szenvedett attól, hogy házasságon kívül született. Miközben felnőtt, Szeiszuke rendszeresen látogatta ugyan, azonban az apaságát nyíltan nem ismerhette el. Maszako emiatti szegényében nagyon

mélabússá vált.

Oima néni és Joneju nem tagadhatta, hogy Maszako nemcsak atotorinak nem alkalmas, hanem még jó geiko sem lehet belőle. Ezért megpróbálták rábeszélni, menjen férjhez és legyen belőle normális háziasszony. A középiskola elvégzése után ezért beírták egy templomi iskolába, hogy ott háztartásvezetést tanuljon. Az iskola azonban Maszakónak sehogyan sem tetszett, úgyhogy három nap múlva otthagyta és hazatért. Úgy döntött, mindaddig az okijában marad, amíg a szülei megfelelő házastársat nem találnak neki.

Ezzel nem akarom azt mondani, hogy egy geiko nem mehet férjhez. Az általam ismert legsikeresebb geikók között többen is akadtak, akik férjnél voltak és az okijától függetlenül éltek. Különösen egy Ren nevű, magas termetű geikót csodáltam azért, mert a karrierjét jól össze tudta egyeztetni a házassággal. A geikók többsége ezt azonban túl merész dolognak tartotta, és a házassággal addig vártak, amíg a foglalkozásukat abba nem hagyták. Én is így tettem. Bőven akadtak azonban olyan geikók is, akik a függetlenségüket még ekkor sem adták fel.

1943-ban, amikor Maszako húszéves lett, eljegyezték egy Csodzsiro Kanai nevű férfival, akit katonaként a harctérre küldtek. Maszako otthon maradt és a stafírunghán dolgozott. Az eljegyzésből azonban nem lett házasság, mert Csodzsiro elesett.

Mínhogy Maszakóból nem lehetett atotori, a családnak másik örökös után kellett néznie. Oima néni egy közös ismerős révén ekkortájt ismerkedett meg az apámmal és hajlandó volt Jaekót fölvenni az okijába. Ez 1935-ben történt. Jaeko akkor tízéves volt.

Jaeko imádatra méltó, örökké mosolygó, vidám gyermek volt. Olyan szép volt, mint Mona Lisa. Oima és Joneju elhatározta, őt választják atotorinak.

Mínhogy Joneju rengeteget keresett, képesek voltak egy vagyont beruházni Jaeko karrierjébe. Jaeko tizenhárom éves korában Jaecsijó néven debütált maikóként. A háború előtt úgy is maiko lehetett valaki, hogy nem fejezte be a középiskolát. Sőt egyesek már nyolc- vagy kilencéves korukban debütáltak. A család három évet töltött el Jaeko karrierjének az építésével.

Még évtizedekkel később is szóbeszéd tárgya volt, milyen pompázatos volt Jaeko ruhatára. Kimonóit Kiotó legjobb szabóitól, egyebek között Erimantól rendelték meg. Abból a pénzből, amibe egyetlen ruhaegyüttese került, házat lehetett volna venni, márpedig nemcsak egyetlen ruhaegyüttese volt. Semmilyen költségtől sem riadtak vissza, hogy a legszebb hajdíszeket beszerezzék, és a maiko-kosztüm többi tartozékáról sem feledkeztek meg. Oima néni nem győzte elégszer hangsúlyozni, milyen gyönyörű volt Jaeko ruházata, amely híven szemléltette az Ivaszaki-ház gazdaságát és hatalmát.

Joneju pártfogója Jaecsijónak a debütálásakor egy őszibarackmag nagyságú rubint

ajándékozott. Gion Kobuban, a pártfogók nagyvonalúak és az extravagáns ajándékok szokásosak voltak, az ilyen ajándékok nem számítottak kivételnek.

Jaeko azonban nem volt boldog. Éppen ellenkezőleg: halálosan boldogtalan volt. Úgy érezte, a szülei elárulták őt, és utált dolgozni. Később elmondta nekem, hogy amikor az okijába került, úgy érezte magát, mint aki a mennyekből a pokolba zuhant.

Jaeko szerint az élet Tomiko nagymamával maga a boldogság volt. Nagyanyám nagyon szerette őt és minden idejüket együtt töltötték. Jaeko az ölében ült, mialatt nagyanyám fejedelmien dirigálta ötven szolgáját és rokonát. Nagyanyám néha fölállt és ezt kiáltotta: – Nézzétek ezt a Jaekót! – Ezután bárdal a kezében elkezdte kergetni Jaekót. Ő ezt nyilván nagyon mulatságosnak találta.

Jaeko azt is elmondta nekem, hogy amikor még egészen kicsiny volt, nem is tudta, hogy apám és anyám a szülei. Azt hitte, hogy csupán nagyszülei szolgaseregéhez tartoznak, és amikor nagyanyám valamit akart tőlük, egyszerűen ezt kiáltotta feléjük: – Hé, te ott!

Ezért rettenetes sokkot jelentett számára, amikor bekerült az Ivaszaki-okijába, ahol a tanulás és a protokoll szigorú órarend betartását követelte meg tőle. Képtelen volt annak az átérésére, hogy ami számára a mennyországot jelentette, a szülei magá volt a pokol. Ahhoz meg persze még túl fiatal volt, hogy megértse szülei pénzügyi helyzetét. Úgy érezte, elárulták és ettől az érzéstől egész élete folyamán nem tudott szabadulni.

Biztos vagyok benne, hogy az elkeseredése őszinte volt, hozzá kell tennem azonban, a nemesség köreiből nem ő volt az egyetlen leány, aki ilyen helyzetbe került. A Meidzsi-restauráció idején elszegényedett családok közül sokan a karjukaiban helyezték el a leányukat. Ez ugyanis olyan hely volt, ahol felhasználhatták azt, amit otthon megtanultak: a táncot és a teaceremónia ismeretét, hordhatták megszokott kimonóikat, pénzügyileg függetlenné válhattak és kilátásuk volt egy rendes házasságra.

Jaeko azonban nem ezt érezte. Ő csupán becsapottnak, elárultnak érezte magát.

Jaeko égő haragját a csábító könnyedség gondosan felvett maszkja mögé rejtette. Így sikerült megvalósítania, hogy minél kevesebb tevékenységgel, minél többet szerezzen meg magának.

Jaeko tizenhat éves korában beleszeretett az egyik ügyfelébe, egy Szeizo Uehara nevű fiatalemberbe, aki rendszeresen elkísérte az apját Gion Kobuba. Az Uehara-család Narában lakott, ahol egy nagy kalapgyár volt. A kapcsolat jól tett Jaeko hangulatának és minthogy Szeizo még nem volt nő, senki számára nem jelentett problémát.

Oima néni és Joneju eleinte meg volt elégedve Jaeko haladásával. Joneju Gion Kobu (és így egész Japán) első számú geikója volt és Jaeko elég hamar megszerezte mögötte a

második helyet. Nevük az egész országban ismertté vált. A szerencse mintha az Ivaszaki-okija nyomába szegődött volna.

A probléma azonban nem váratott sokáig magára. Hamarosan kiderült, Jaeko nem veszi komolyan a karrierjét. Az persze lehetséges, hogy egy olyan bájos maiko, mint Jaeko, egy kis ideig elboldogul a pompás ruháival és gyermeki karizmájával, a karrierért azonban erősen meg kell dolgozni, a tehetségből tőkét kell kovácsolni. Jaeko lusta és fegyelmezetlen volt. Nagyon hamar mindenbe beleunt és nem volt kedve ahhoz, hogy a dolgoknak kellően utánajárjon. Gyűlölte a tanulást és figyelmetlen volt a próbákon. A táncolással nem boldogult. Oima néni elmondta nekem, hogy ez mennyire idegesítette őt.

A család óriási pénzt fektetett be Jaeko kiképzésébe. Most pedig kiderült, nem alkalmas utódnak. Joneju azonban úgy gondolta, nincsen más választása. Maszako szóba sem jöhetett.

A család tehát annak ellenére adoptálta Jaekót, hogy mindenki tudta: ez nem jó választás. Ezután csőstül jöttek a bajok.

1939-ben, egy esztendővel azután, hogy Jaekóból maiko lett, meghalt Oima néni anyja, Juki.

Ezáltal Oima néni lett az Ivaszaki-család feje. Joneju még aktív volt és nem volt hajlandó visszavonulni, úgyhogy Oima néninek ideiglenesen föl kellett adnia az álmát, hogy saját éttermet nyit és át kellett vennie az Ivaszaki-okija vezetését.

Ez idő tájt csatlakozott Kuniko nővérem az Ivaszaki-okijához. Szüleimnek ő volt a harmadik legidősebb leánya, és ekkoriban még az általános iskolába járt. A melegszívű és másokról szeretettel gondoskodni tudó leánynak volt azonban két olyan gyöngé pontja, ami miatt nem volt alkalmas maikónak. Az egyik, hogy nagyon gyöngé volt a szeme és emiatt állandóan szemüveget kellett hordania. A második problémát az okozta, hogy anyánk termetét örökölte: kicsi és kövér volt. Rossz szeme és kövérsége miatt Oima néni úgy döntött, nem geikónak taníttatja ki, hanem házi munkák elvégzésére alkalmazza. Ezért továbbképző iskolába küldték és Aba mellé osztották be.

Japán 1941. december 8-án lépett be a második világháborúba. A háború négy esztendeig tartott, és ezalatt Gion Kobu, akárcsak az ország többi része, súlyos nélkülözéseket volt kénytelen elviselni. A kormány, hogy az ország minden erőforrását a háborúra koncentrálhassa, 1943-ban megtiltott Gion Kobuban minden üzleti tevékenységet. Ekkor sok geiko hazatért a családjához. A többieket hadianyaggyárakba osztották be munkára.

Az Ivaszaki-okijában nem voltak indigóval festett anyagból készült ruhák, amilyeneket a munkásnők viseltek. Az okija lakói ezért régi geiko-ruhából szabtak

maguknak munkaruhákat. Akik nem a karjukaiban laktak, azok számára elég különösnek tűnhettek. A munkaruhák általában vászonzól készültek. Oima néni erről egyszer ezt mesélte: – Noha háború volt, mi, akik Gion Kobuban éltünk, abban versenyeztünk egymással, hogy ki viseli a selyemből készült legszebb munkaruhát. Gallért varrtunk a ruháink nyakkivágására, a hajunkat két hosszú, szépen font copfban hordtuk és hófehér szalagokkal kötöttük át a homlokunkat. Nőiesnek akartuk magunkat érezni. Arról váltunk híressé, hogy hosszú sorokban és magasra emelt fejjel jártunk munkába.

Oima néni az Ivaszaki-okija összes ingóságát három részre osztotta és ezeket a biztonságos tárolás céljából három különböző helyen raktározta el.

Az okijában rajta kívül csak négyen maradhattak: Joneju, Maszako, Jaeko és Kuniko. A többi maikót és geikót visszaküldte a családjukhoz. A városban már alig volt élelem. Oima néni és Kuniko is elmondta, hogy komolyan féltek az éhenhalástól. A földből kiásott sovány gyökereken és vízből, sóból és egy kevés lisztből főzött híg kásán éltek.

Jaeko Szeizo nevű barátja tiszt lett és az egész háború folyamán Japánban maradt, így a kapcsolatuk folytatódott. Jaeko 1944-ben bejelentette, férjhez megy Szeikóhoz és elköltözik. Azt a pénzt, amit Oima néni befektetett, bár még nem fizette egészen vissza, a néni a hátralévő tartozását nagyvonalúan elengedte. A szerződészegésnek ez a fajtája előfordul ugyan néha, azonban az elkövetőjére nagyon rossz fényt vet. Jaeko egyszerűen hátat fordított az okijának és elköltözött.

Az Ivaszaki-okiját még ugyanazon év novemberében újabb csapás érte. Joneju vesebetegségben váratlanul meghalt, pedig csak ötvenkét éves volt. Oima néninek nem maradt utóda, Maszakónak nem maradt anyja.

Az Ivaszaki-okija mindkét sztárját elvesztette.

A háború 1945. augusztus 15-én ért véget. Az Ivaszaki-okijának olyan rosszul ment a sora, mint azelőtt soha. A nagy házban csak három nő élt: Oima néni, aki egyre idősebb lett, a depressziós Maszako és a kövér Kuniko. Oima néni elmondta, fogalma sem volt, mit kellene tennie és már ott tartott, bezárja az okiját.

Aztán lassan világosodni kezdett a horizont. Az amerikai megszállók elrendelték Gion Kobu újbóli megnyitását és a karjukai lassanként föltámadt tetszhalottjaiból. Az amerikaiak a Kaburendzso Színház egy részét táncterem céljára lefoglalták, a tisztek pedig lassanként a teaházak törzsvendégeivé váltak. Néhány geiko és maiko, akik a háború idejére visszamentek a szüleikhez, megkérdezték, visszatérhetnének-e az okijába. Köztük volt Kojuki is, a legtöbb csodálóval rendelkező Ivaszaki-geiko. Abának megint lett munkája és az Ivaszaki-okija megint elkezdett működni.

Megkérdeztem Oima nénit, hogy az embereknek nehezükre esett-e szívesen

fogadniuk az amerikaiakat a teaházakban, miután elvesztették ellenük a háborút. A válasza szerint a dolog nem volt ilyen egyszerű. Természetesen volt velük szemben némi ellenérzés, de a tisztek általában nagyon barátságosak voltak, az emberek többsége pedig csupán boldog volt, hogy végre megint rendesen dolgozhat. Az a tulajdonság pedig mélyen bele van ivódva a japánokba, hogy minden vendéget egyformán kell kiszolgálni. Oima néni azonban elmondott egy történetet, amely talán jobban megvilágította a japánok igazi szemléletét.

Kojukinak egy este az Icsirikiteibe kellett mennie, ahová MacArthur tábornok volt vendégként bejelentve. A kimonó, amelyet Kojuki viselt, annyira megtetszett neki, hogy megkérdezte: nem vihetné-e magával haza Amerikába.

Az Icsirikitei tulajdonosa a kérdést továbbította Oima néninek. Az ő válasza ez volt: – A kimonók az életünket jelentik. A tábornok elviheti a kimonót, ha akarja, de akkor engem is magával kell vinnie. Az országunkban uralkodhat, de a lelket nem veheti birtokba!

Az Icsirikitei tulajdonosa tolmácsolta a választ a tábornoknak, aki ezek után soha többé nem érdeklődött a kimonóról. Oima néni – valahányszor újra és újra elmesélte ezt a történetet – mindig magasan fölvetette a fejét és csak úgy sugárzott a büszkeségtől. Ez a büszkeség egyike volt azoknak a dolgoknak, amelyeket szerettem benne.

Ez a kimonó a mai napig a birtokomban van. Biztonságban őrzöm az egyik szekrényemben.

A következő néhány évet az Ivaszaki-okija, akárcsak Japán egésze, nagy nehezen átvészelte.

Maszako még mindig arra várt, hogy a jegyese hazatérjen a háborúból. A kormány Csodzsiro családjával a halálhírét csak 1947-ben közölte. Maszakót ez végtelenül lesújtotta. Napokon keresztül sírt, menyegzői takaróját a melléhez szorítva. Most már végleg egyedül maradt, sem jövője, sem menedékhelye nem volt többé.

7. fejezet

Oima néni nem számolt azzal, hogy Jaekót valaha is viszontlátja. Ezért nagyon meglepte, amikor röviddel Tomiko érkezése után kéretlenül ő is beállított.

Közölte, munkára jelentkezik, mert a házassága rosszul sikerült és már benyújtotta a válás iránti kérelmét. Szeizóról ugyanis kiderült, javíthatatlan szoknyavadász. Ráadásul kétes üzleti vállalkozásokba fogott és elvesztette az ő pénzét. Jaekót két gyermekkel és óriási adóssággal hagyta el, amelyért a törvények szerint ő volt felelős. Jaeko ezért úgy döntött, visszatér az okijába. Adósságának törlesztése fejében hajlandó volt ismét geikóként dolgozni.

Oima néni úgy vélte, Jaekónak elment az esze. A kérése számtalan okból nem található meghallgatásra. Először is Jaekónak a családneve már nem Ivaszaki, hanem Uehara volt. Nem lévén a család tagja, atotori sem lehetett belőle. De Oima néni akkor sem foglalkoztatta volna őt szívesen, ha már kimondták volna a válást. Jaeko már bebizonyította, nem érdemelte meg a pozícióját, mert túlságosan önzően és felelőtlenül viselkedett.

A második ok az volt, hogy a geiko-karriernek abban a pillanatban vége van, amikor a geiko nyugalomba vonul. Jaekónak egészen előlről kellene kezdenie a karrierjét. Márpedig egy geikónak pusztán a ruházata is egy vagyronba kerül, Jaekónak pedig már nem voltak ruhái. További nehézséget okozott volna, hogy Oima néni a megtakarított pénzét már befektette Tomiko debütálásába és így nem maradt pénze, amivel kifizesse Jaeko adósságát. Az is Jaeko kérésének az elutasítása mellett szólt, hogy Jaeko a szükség idejében hátat fordított az okijának. Ezt Oima néni nem tudta neki megbocsátani.

Még további indokok is Jaeko ellen szóltak. Jaeko aktív korában nem volt jó geiko és javulást nem lehetett várni tőle. Hét esztendő óta egyetlen táncoktatáson sem vett részt. A teaházak látogatói sem nagyon szerették. Azután mi lenne a fiaival? Ők semmi szín alatt sem maradhatnának Jaeko mellett az Ivaszaki-okijában.

Jaeko kérése tehát sehogyan sem volt Oima néni ínyére. A visszafogadása teljesen szabályellenes lett volna, márpedig Oima néni minden érv közül ezt tekintette a legfontosabbnak. Oima néni az érveit Jaeko elé tárta és nemet mondott a kérésre. Azt a tanácsot adta neki, hogy forduljon a férjének a szüleihez, mert ők viselik érte és a fiaiért

a felelősséget, vagy pedig keressen magának állást egy teaházban vagy étteremben, mert erre megfelelő a képzettsége.

A meglehetősen heves szóváltás közben Oima néni érezte, hogy Tomiko a védelme alatt áll és nagyon reménykedik abban, hogy én is beköltözöm az okijába és az utódja leszek.

Mivel Jaekónak évekkel előbb megszakadt a kapcsolata a szüleimmal, így nem is tudott a létezéséről. Oima néni szavai dühkitörést váltottak ki belőle. Nemcsak hogy volt már reménybeli örökös, ráadásul kiderült, hogy gyűlölt szüleinek egy másik gyermeke. Elrohant és föl pattant egy villamosra.

Jaeko azonban nagyon ravasz is volt. A Jamashima felé vezető rövid úton végiggondolta az előtte álló lehetőségeket. Azt be kellett látnia, hogy az okija öröklésére nincsen esélye. Ám azt is tudta, az adósságait csak a bevételeiből fizetheti majd ki, erre pedig a leggyorsabb lehetőség, ha geikóként dolgozik. Vagyis mindenképpen el kellett érnie, hogy Oima néni visszavegye őt.

Nos, mit is mondott az öreg hölgy? Azt mondta, nagyon szeretné, hogy Maszako belépjen az Ivaszaki-okijába.

Jaeko úgy olvasott Oima néni gondolataiban, mintha nyitott könyv volna. Ennek nyomán tudta, milyen nagy szüksége van rám.

Alighanem ezt gondolhatta: *Talán a kölyök révén kikényszeríthetem, hogy visszavegyen. Akkor már csak a fiaimat kell elhelyeznem. Nekik jó helyük lesz a szüleimnél. Ennyivel tartoznak nekem.*

Amikor a hídon át a házunk felé közeledett, sötét kimonó és olyan obi volt rajta, amelyet bézs, barna és fekete színű geometriai minták díszítettek.

A szüleim Jaeko hevessége láttán és a saját büntudatuk miatt tehetetlenek voltak vele szemben. Azt hányta a szemükre, hogy csak azért nem zenek gyermekeket, hogy eladják őket. A szüleim ennek nyomán hajlandók voltak a két fiút magukhoz fogadni.

Jaeko ezután visszament Oima nénihez és közölte, most már szabaddá vált, úgyhogy be tud költözni és fel tudja venni a munkát. Egyúttal megígérte, ezüsttálcán ad majd át engem.

Oima néni elhatározását ez megingatta, úgyhogy kész volt Jaekót ismét befogadni az okijába, ha ez hozzájárul az én beköltözésemhez. Oima néni tehát elment Szakagucsi Anyához, hogy tanácsot kérjen tőle.

Szakagucsi Anya ezt mondta: – Szeretném megismerni azt az apróságot, akibe beleszerettél. Megbízom az ösztönödben és azt hiszem, mindent meg kell tennünk, hogy megszerezzük őt az Ivaszaki-okijának. Egyelőre tehát teljesítsük Jaeko kérését és vegyük igénybe a segítségét. Egyébként is a maga idejében nagyon kedvelt geiko volt és

a háznak bevételt és tekintélyt szerezhet.

– Mi legyen az adósságaival? Jelenleg nem elég a pénzem, hogy kifizessem azokat.

– Ide figyelj. Járulj hozzá, hogy az adósságát én fizessem ki helyetted. Ennek azonban kettőnk között kell maradnia. Nem akarom, hogy Jaeko erről tudomást szerezzen. Hiszen az a fontos, hogy irántad és nem irántam érezze lekötelezve magát. Te pedig majd akkor fizetsz nekem, amikor ő fizet neked. Rendben?

– Nagylelkű ajánlatodat hálásan fogadom el – mondta Oima néni és távozáskor nem győzött hajlongani. – Majd igyekszem, hogy minél előbb megismerkedhess Maszakóval.

Jaeko lelkesen fogadta, hogy a terve ilyen jól sikerült. Visszaköltözött az Ivaszaki-okijába és felkészült arra, hogy munkába álljon. Ám nem volt mit fölvennie. Az Ivaszaki-okija használaton kívüli kimonói Tomiko számára voltak fenntartva. Jaeko volt olyan szemtelen, hogy odamenjen a szekrényhez, amelyben őrizték őket és kiválogasson néhányat a legszebbek közül. Majd bejelentette: – Ezek jók lesznek nekem. Ezeket fogom hordani.

Oima néninek ekkora szemtelenség láttán még a szava is elakadt. Nem tudom eléggé hangsúlyozni, milyen fontosak a kimonók egy geiko életében. A kimonók, hivatásunk ruhái számunkra szentek, mert többek, mint ruhák. Ezek hivatásunk szimbólumai is. A világ legfinomabb és legdrágább anyagaiból készülnek és a szépségről alkotott felfogásunkat tükrözik. Minden egyes kimonó egyedi műtárgy, amelynek megalkotásában a tulajdonosnőnek fontos szerepe van.

Általában az a helyzet, hogy abból a kimonóból, amelyet valaki visel, sokat tudunk meg a viselőjéről: pénzügyi helyzetéről, stílusérzékéről, családi háttéréről, személyiségéről. A kimonók szabása nagyjából azonos, de anyagaik színében és mintázatában óriási a választék.

Az alkalomnak megfelelő kimonó kiválasztása külön művészet. Az a legfontosabb, hogy a kimonó az évszaknak megfelelő legyen. A hagyományos japán év huszonnyolc évszakot ismer, amelyek mindegyikének megvan a saját szimbóluma. A kimonó és az obi színe és mintázata az ideális esetben pontosan visszatükrözi az évszakot. Például március végén pacsirta, november elején krizantém szerepel a mintázatban.

Hogy Jaeko ilyen „egyszerűen” elvette Tomiko kimonóit, valósággal erőszakos cselekedetnek számított; olyan volt, mintha megverte volna Tomikót, vagy megsértette volna a magánszféráját. Oima néni azonban tehetetlen volt és nem tudta ezt megakadályozni.

Jaeko fölkereste a szüleimet és közölte velük, hogy engem odaígért az Ivaszaki-okijának. A szüleim közölték vele, erre nincsen joga. Jaeko azonban ezt nem volt hajlandó tudomásul venni.

E drámai fejlemények közepette határoztam el, hogy beköltözöm az Ivaszaki-okijába. Erre az elhatározásra önállóan, a saját szabad akaratomból jutottam.

Mai eszemmel visszagondolva erre, elcsodálkozom, hogy a korai éveimben mennyire határozottan tudtam cselekedni.

8. fejezet

Ugyanolyan korán ébredtem föl 1954. június 6-án, mint odahaza szoktam. Varjak károgtak a levegőben, a juharfa friss zöld leveleket hajtott.

Senki sem mozdult, még a cselédség sem. Elővettem apám egyik ajándékát, egy könyvet. Olyan gyakran olvastam már el egymagamban, hogy kívülről tudtam a szöveget.

Japánban már hosszabb idő óta az a szokás, hogy azok a gyermekek, akiket hivatásos művészi pályára szánnak, tanulmányaikat hivatalosan azon év június 6-án kezdik meg, amikor hatévesek lesznek (6-6-6). De számos gyermek, aki a hagyományos művészetek egyikét akarja elsajátítani, már hároméves korában elkezd tanulmányait.

A képzés korai kezdése jellemző Japán két nagy színházi hagyományára, a nora és a kabukira. A no-dráma, amely a 14. században fejlődött ki, azokon az ősi udvari táncokon alapszik, amelyeket az istenek tiszteletére adtak elő. Az arisztokratikus, ünnepélyes és lírikus jelleg jellemző rá. A kabuki-színház kétszáz esztendővel később keletkezett és a köznépnek volt szánva. A kabuki elevenebb, mint a no, és inkább a nyugati operákkal hasonlítható össze.

Mind a no-, mind a kabuki-darabokban kizárólag férfiak szerepelnek. A főszereplők fiainak a kiképzése már gyermekkorukban megkezdődik. Közülük számosan apáik utódaiként lépnek a színpadra. A jelenlegi kabuki-színészek közül jó néhányan tíz vagy még több nemzedék utódaiként űzik e mesterséget.

Tanulmányaim első napján hajnalhasadáskor ébredtem és türelmetlenül vártam arra az időpontra, amikor fölébreszthetem Oima nénit. Végre „megszólalt a vekker”. Az okijával szemben, a Shinbashi utca másik oldalán egy élelmiszerbolt terült el. A bolt idős tulajdonosnője minden reggel nagyon hangosan hármat tüszentett. Ez azt jelentette, fél nyolc van. Hosszú éveken át ő volt a „vekkerem”.

Addig böködtem Oima nénit, amíg felébredt.

– Mehetünk már? – kérdeztem.

– Még nem, Mineko. Előbb el kell valamit intéznünk.

Oima néni egy kis bádoggödrot hozott elő, amelyben kefék, egy kis seprű, egy portörő és felmosó rongy és egy kevés súrolópor volt. Oima néni mindenre gondolt.

Az oltárszobába mentünk, hogy ott elmondjuk reggeli imánkat. Ezután Oima néni egy *taszuki*-szalaggal magasra felkötözte a ruhám ujjait, hogy tudjak dolgozni, majd az obimba dugta a portörlő rongyot. Utána bevezetett a fürdőszobába és megmutatta, miként kell egy vécét rendesen megtisztítani.

Mínthogy ez az első tennivaló szinte a jogar átadásával volt egyenértékű, amikor Oima néni a kezembe adta a vécékefét. Miután befejezte a munkát, én kerültem sorra.

Az okijában három vécészsze volt, ami annak idején extravagáns dolognak számított. Ezek közül kettő a földszinten volt. Egyikükbe a geikók és a vendégek, a másikba a cselédség járt. A harmadik vécé az emeleten lakóké volt. A vécéhelyiségekben egyébként volt egy-egy mosdókagyló is, amelyet patyolat tisztán kellett tartanom.

A feladat nagyon is megfelelt az óhajaimnak. Ugyanis teljesen egyedül végezhettem és nem kellett közben senkivel sem beszélgetnem. Közben pedig nagyon felnőttnak és hasznosnak érezhettem magamat. Amikor elkészültem a munkával, igen büszke voltam magamra. Kuniko a mai nagy napomra pompás reggelit készített számomra. A reggelizést kilenc óra tájban fejeztük be.

Reggelizés után Oima néni az oktatóimmal való első találkozáshoz egy iskolai kimonót adott rám, amelyen fehér alapon piros és zöld csíkok voltak és amihez piros nyári obit kaptam. Ezen kívül átadott nekem egy tarka nyomással díszített selyemtáskát, amelyben egy legyező, egy *tenugi*-sál, egy pár új *tabi*-zokni (egyujjas zokni), egy játékszer és egy kis ennivaló volt.

A Szakagucsi-családot oktató tánctanárnőnek Kaza mesterasszony volt a neve. Szakagucsi Anya házában elég gyakran találkoztam vele. Arra számítottam, hogy engem is ő fog táncra tanítani. De Oima néni közölte velem, hogy Jacsijo Inoue IV, vagyis Kjomai Iouerju *iemoto* (nagy-mester-asszony) házába megyünk, ahol az *iemoto* személyesen fog engem tanítani.

Valamennyien formális öltözéket vettünk fel és útnak eredtünk. Oima néni ment elől, utána Gonosz Vénasszony, Jaeko és én, majd mögöttem jött Kuniko az én kis csomagommal a kezében. Szakagucsi Anya házában ő és Kazama mesterasszony csatlakozott kis menetünkhöz. Az út innen az *iemoto* Shinmonzen utcában levő házáig már csak néhány percig tartott.

Ott az egyik próbaterem melletti váróterembe vezettek bennünket. A próbateremben mélységes csönd volt. A hangulat feszültté vált. Merengéséből egy hangos csattanás ébresztett föl. A zaj félreérthetetlenül arra utalt, hogy egy legyezővel valamilyen kemény tárgyra csaptak le.

Éppen egy olyan pillanatot fogtam ki, amikor a tanárnő az egyik tanítványának a

karjára csapott a legyezőjével. Én összereztem és akaratlanul is fölpattantam, hogy valahol fedezéket keressek. Ám rögtön el is tévedtem és a fürdőszoba előtt találtam magamat. A pánikom rövid ideig tartott, mert Kuniko hamar megtalált és visszavitt a többiekhez.

Beléptünk a próbaterembe. Szakagucsi Anya tiszteletet kifejező formális testtartásban jelezte, hogy üljek le melléje, szemben az iemotóval. Ezután mélyen meghajolt előtte és ezt mondta: – Aiko asszony (ez volt a tanárnő polgári neve), engedje meg, hogy bemutassam önnek ezt a nagyszerű gyermeket. Egyik nagy kincsünk ő, és ezért kérjük, hogy személyesen foglalkozzék vele. A neve Mineko Ivaszaki.

Az iemoto szintén meghajolt. – Megteszem, amit meg tudok tenni. Kezdjük most mindjárt az oktatást?

A szívem örülten dobogott. Fogalmam sem volt, mit várnak el tőlem. Az izgalomtól egészen megmerevedtem. Az iemoto mellém lépett és barátságosan ezt mondta: – Kérlek, Mine-csan ülj le a két sarkadra. Közben tartsd egyenesen a hátadat, a két kezedet pedig tedd az öledbe. Nagyon jó. Nos, elsőként azt tanulod meg, hogyan kell a *maiohgit* (tánclegyező) tartani. Megmutatom neked a helyes tartást.

A tánclegyező valamivel nagyobb, mint a közönséges legyező, bambuszrúdjai mintegy negyven centiméter hosszúak. Az obi bal oldalán kell tartani, mégpedig a fogójával lefelé.

– A maiohgit vedd ki a jobb kezeddal az obiból és tedd át a bal tenyeredbe úgy, mintha egy rizses tálat fognál. A kezéd ezután a maiohgi mentén haladjon a fogó felé, miközben a végét a jobb kezeddal fogod, ismét úgy, mintha egy rizses tál volna a kezekben. Ebben a helyzetben hajolj egy kissé előre és tedd le a legyezőt a térdeid előtt a padlóra. Utána tökéletesen egyenes háttal hajolj meg és mondd ezt: *Onegaishimaszu*. (Kérem, teljesítse az oktatásomra vonatkozó alázatos kérésemet.) Megértetted?

– Igen.

– Nem jó. *Igen*. – Az oktatóm a Gionban használatos *hei* szóval fejezte ki az igent, az általam tanult *hae* helyett. – Most próbáld meg ismét!

– Igen.

– *Igen*.

– Igen.

Annyira arra koncentráltam, hogy a maiohgit megfelelően tegyem a padlóra, hogy elfelejtettem az oktatásomat kérni.

– Hol maradt az „*Onegaishimaszu*”?

– Igen.

A tanárnőm elnézően mosolygott: – Nos, egyelőre rendben van. Most állj föl, néhány

tánc lépést fogunk próbálni.

- Igen.
- Nem kell minden alkalommal igennel válaszolnod, amikor mondok valamit.
- Hmm – mondtam és igent bólintottam.
- Nem kell folyton bólintanod sem. Most figyelj erősen. Tartsd a karjaidat, és a kezeidet így, és a tekintetedet irányítsd odaára.

Így kezdődött a táncoktatásom.

A klasszikus japán tánc elég sokban különbözik a nyugati táncoktól. Először is nem táncpőben, hanem tabi-zokniban végezzük. A mozdulatok a balettekhez viszonyítva nagyon lassúak és inkább le-, mint fölfelé irányulnak. A hasonlóság, hogy a japán táncok is kidolgozott izmokat követelnek meg és alapmotívumokból (*kata*) állnak, amelyek együttesen tesznek ki egy darabot.

Az Inoue-iskola Japánban a hagyományos táncok legjobb iskolája. Az inoue nagymesternője ezért a hagyományos táncok első számú szakértőjének számít. Vele méri össze a többi táncosnő teljesítményét.

Egy idő múlva megszólalt Szakagucsi Anya: – Aiko asszony, ennyi gyakorlás mára elég lesz. Köszönöm a szívélyességét és a türelmét.

Én a gyakorlási időt túlságosan hosszúnak találtam.

A nagymesternő, az iemoto felém fordult: – Jól csináltad, Mine-csan. A táncnak, amelyet ma gyakoroltunk, *kadomacu* a neve. Mára elég volt.

Az inoue-iskolában a gyermekeknek legelőször ezt a táncot tanítják meg.

A kadomacu fenyőgallyakból összeállított díszet jelent, amellyel újévkor díszítik a japán házakat. Boldog emlékek fűznek hozzá.

- Igen – mondtam.
- Az „igen” kimondása után ülj le és mondd azt, hogy „köszönöm”.
- Igen – mondtam ismét.
- Mielőtt elmennél, mondd még egyszer, hogy „köszönöm”, majd azt, hogy „viszontlátásra”, és utána végezz még egy utolsó meghajlást. Megértetted?

– Igen, megértettem – mondtam és hálásan visszatértem Szakagucsi Anya biztonságába, aki örömtelien mosolygott.

Eltartott egy jó darabig, amíg a dolgok megértése és a cselekvés összhangba került nálam. Még ennél is tovább tartott, amíg megszoktam a geiko-dialektust. A kiotói dialektusnak az a változata, amelyet otthon tanultam, a nemesség dialektusa volt. Lassúbb és lágyabb, mint ahogyan Gion Kobuban beszéltek.

Szakagucsi Anya megsimogatta a fejemet. – Remekül csináltad, Mineko. Nagyon okos kislány vagy! – Oima néni alig tudta eltakarni a kezével a mosolyát.

Fogalmam sem volt, mivel érdekeltem ki ezt a nagy dicséretet, annak azonban örültem, hogy mind a ketten boldognak látszottak.

9. fejezet

Az Ivaszaki-okija a Shinbashi utcában volt, egy háztömbnyire délre a Shinmonzen utcától és három házzal keletre a Hanamikodzsitól. Szakagucsi Anya a Hanamikodzsi másik oldalán lakott, tőlünk hat házzal nyugat felé. Az Iemoto-tánciskola egy háztömbnyire nyugatra a Shinmonzen utcában volt. A Kabuki színház még hat háztömbnyivel délre feküdt. Gyermekként mindenhová gyalog jártam.

Gion utcáit elegáns kirakatok övezik és az üzletekben minden kapható, amire a geikóknak szükségük van. Több száz okiján és ocsaján (teaház) kívül virág- és élelmiszerüzletek, galériák, ruhaanyag üzletek, hajdíszeket és legyezőket áruló üzletek követték egymást. Gion ma is sűrűn lakott és élénk a forgalma.

A 6-6-6-ot követően az addiginál sokkal több lett a dolgom. Hori bácsinál – ennél a remek embernél – elkezdtem a kalligráfiát tanulni. Ő kétháznyival arrébb lakott. A leánya az inoue-iskola szempontjából fontos dzsiuta-forma mesternője volt. Ő tanított énekekre, valamint kotón és shamiszenen játszani. Mindkettő húros hangszer, és Kínából került Japánba. A koto nagyméretű tizenhárom húros lant, amely játék közben a padlón fekszik föl. A shamiszen kisebb, háromhúros hangszer, amelyen úgy kell játszani, ahogyan a brácsán szokás. Táncaink többségét shamiszenen kell kísérni.

Mindennap nemcsak órákra kellett járnom, hanem a vécéket is ki kellett takarítanom. Délutánonként pedig táncórákat kaptam.

Mínthogy most már nagylánynak számítottam, úgy kellett viselkednem, ahogyan az egy atotorihoz illik. Nem volt szabad kiabálnom, csúnyán beszélnem és illetlenül viselkednem. Oima néni megkövetelte, hogy Gion Kobu dialektusa szerint beszéljek, ami ellen hevesen tiltakoztam. Ő azonban fáradhatatlanul javíttatta kiejtésemet. Nem volt szabad verekednem és ide-oda szaladgálnom. Vigyáznom kellett, hogy ne sebesüljek meg, el ne törjön a kezem vagy a lábam, mert károsan befolyásolta volna a szépségemet és a táncomat.

Oima néni komolyan hozzáfogott, hogy kiképezzen az utódjának. Eddig mindig nyugodtan eljátszadoztam mellette, mialatt ő a feladatait végezte. Most elkezdte magyarázgatni, hogy mikor mit csinál. Lassanként megismerkedtem a teendőkkal és kezdtem részt venni az okija mindennapi életében.

Napjaim nagyon korán kezdődtek. Még mindig jóval korábban ébredtem, mint a többiek, most azonban volt munkám, amit el kellett végeznem. Amíg a vécét takarítottam, Kuniko elkészítette a reggelit és a cselédség is hozzálátott reggeli teendőinek végrehajtásához.

Kívülről befelé haladva végigtakarították az okiját. A munkát a ház előtti járda feltörlésével kezdték, majd a ház bejáratához vezető út takarításával folytatták. Vizet fröcsköltek az útra és a bejárat mellé egy friss sókúpot tettek. Erre az út rituális megtisztítása végett volt szükség. Ezután következett a genkan kitakarítása és a szandáloknak a megfordítása oly módon, hogy az orruk a kijárat felé nézzen. A takarítás a szobákban folytatódott, ahol a cselédség a helyére rakott mindent, amit előző este használtak. Mire Oima néni fölkel, már minden a helyén volt.

Utolsóként a buddhista oltárt készítették elő Oima néni reggeli imájához. Letörölgették a port a szobrokról, kitisztították a füstölőedényt, eltávolították az előző napi áldozati ajándékokat és új gyertyákat tettek a tartókba. Ugyanezt megcsinálták a shinto-szentélynél is, amely a szoba egyik sarkában egy magas állványon kapott helyet.

Gion Kobu lakosai nagyon vallásosak. Életmódunk teljes egészében a hagyományos japán kultúra vallási és spirituális értékein alapszik. Ennek az a következménye, hogy a mindennapi életünket teljesen átszövik azok a ceremóniák és ünnepek, amelyek meghatározzák a japán év menetét. Mi ezeket igyekszünk a lehető leghívebben végrehajtani.

Oima néni a reggeli felkelés és arcmosás után mindig odament az oltárhoz és elmondta a reggeli imát. Én azon igyekeztem, hogy addigra befejezzem a takarítást, hogy vele együtt imádkozhassak. Reggelente még mindig ez az első teendőm.

Ezután a reggeliig hátralévő időben Big John megkapta a neki járó simogatásokat, mind Oima nénitől, mind tőlem. Közben a geiko-növendékek is fölkeltek és segítettek a cselédségnek a takarításban. A hagyományos japán diszciplínákban a tisztaság elsőrendű követelmény és azt mindenkitől egyaránt megkövetelik. A tisztaságnak spirituális jelentőséget tulajdonítanak, és úgy vélik, hogy egy piszkos hely kitakarítása a szellemet is megtisztítja.

Mire a ház takarítása befejeződött, addigra a maikók és a geikók is fölbredtek. Mindig késő estig dolgoztak és ők keltek fel legutoljára. Az ő jövedelmük tartott el bennünket és ezért nem kellett házi munkát végezniük.

Akkor reggeliztünk, amikor Aba megérkezett. Ezután mindenki a saját dolgai után ment. A maikók és geikók a nyokobába, azaz a geikó-iskolába mentek, vagy ha fellépésre készültek, a próbateremben gyűltek össze. A cselédség az eddig még el nem végzett munkákhoz fogott: kiszellőztették az ágyneműt, mostak, főztek és

bevásároltak. Minthogy csak a következő évtől kellett iskolába járnom, egyelőre még Oima néninek segítettem a délelőtti feladatainak végrehajtásában.

Oima néni és Aba a délelőttöt azzal töltötte, hogy elkészítették a maikók és geikók időbeosztását, bekönyvelték az előző napi bevételeket és kiadásokat és elfogadtak annyi felkérést, amennyit a geikók teljesíteni tudtak. Azt hogy a geikók és maikók aznap este milyen ruhákat viseljenek, Oima néni döntötte el, a ruhákat Abának kellett előkészítenie.

Oima néni íróasztala az étkező szobában állt, a szenes üst melletti helyével szemben. Minden geikónak megvolt a saját dossziéja, amelyben a velük kapcsolatos összes adat került bejegyzésre; egyebek között az is, hogy mikor milyen ruházatot viseltek és kiket szórakoztattak. Oima néni tartotta nyilván azt is, hogy mekkora összegeket költöttek a geikók egyéni kiadásaira, például új kimonó és obi vásárlására. Az étkezés és az oktatás fix költségeit havonta számolták el.

A kereskedők többnyire délelőtt keresték fel az okiját. Férfiak csak tíz óra után léphettek be az okijába, amikor a lakók többsége már elhagyta azt. A jegesember jeget hozott a jég szekrénybe. A kimonóeladókat, élelmiszer-szállítókat, pénzbeszedőket és hasonlókat a genkanban fogadta Oima néni. A látogatók az ottani padon ülve intézték üzleti dolgaikat. A férfi rokonokat, például az apámat, egészen az étkezőig engedték bemenni. Ennél tovább csak a papoknak és gyermekeknek volt szabad menniük. Még Aba férje és Oima néni öccse sem járhatott föl-alá tetszése szerint az okijában.

Éppen ezért nevetséges az az elképzelés, hogy a „gésaházak” a kicsapongás fészkei. Az okiják kizárólagosan női társadalmába a férfiaknak nehéz bejutniuk, úgyhogy szó sem lehet arról, hogy fesztelenül mulatozzanak az ott lakó nőkkel.

Amikor Oima néni végzett az esti munkabeosztással, kimenőhöz öltözött fel. Mindennap fölkereste azokat az embereket, akiknek az Ivaszaki-okija köszönettel tartozott: azoknak az okijának és teaházaknak a tulajdonosait, ahol a geikók előző este szerepeltek, azokat a tánc- és zeneoktatókat, akik tanították őket, a baráti okiják Anyáit, a helyi iparművészeket és a kimonók készítőit. Egyetlen maiko vagy geiko debütálása számos ember együttműködését követelte meg.

Gion Kibu társadalmi szerkezete szempontjából nagyon fontosak ezek az informális látogatások. Ezek tartják fenn és ápolják az emberek közti kapcsolatokat, amelyektől a rendszer fennmaradása függ. Oima néni rögtön a beköltözésem után elkezdett magával vinni látogató körútjaira. Tudta, hogy azok a kapcsolatok, amelyeket eközben létesít, a karrierem szempontjából fontosak lesznek, amennyiben úgy döntök, hogy Gionban élem le az életemet.

A lakók többsége délben az Ivaszaki-okijában ebédelt. Hagyományos japán ételeket

kaptunk (rizst, halat és zöldségeket). Nyugati ételeket, például sült húsokat vagy fagyaltot csak olyankor kaptunk, amikor egy előkelő étterembe vittek bennünket. A nap főétkezése az ebéd volt, mert a geikóknak az esti fellépésük előtt nem szabad nehéz ételeket enniük.

A banketteken – ozashiki – a maikóknak és geikóknak semmit sem szabad enniük, bármilyen pompás falatokat tálalnak is ott fel. Ők a vendégek szórakoztatása végett vannak ott, és ezt semmivel sem szabad megzavarniuk. Ez a szabály csak olyankor nem érvényes, ha egy ügyfele a geikót egy étterembe hívja meg.

Oima néni és Kuniko ebéd után közölték a maikókkal és geikókkal aznapi feladataikat, akik ezután máris „munkához láttak”, vagyis igyekeztek adatokat gyűjteni aznap esti vendéglátóikról. Ha az illető például egy politikus volt, akkor a geiko utána érdeklődött, hogy melyik pártnak a tagja, ha színészlő volt szó, elolvasott egy róla szóló cikket, ha énekes volt, meghallgatta néhány lemezét. Író esetében elolvasta egy regényének a részletét. Ha külföldi volt, informálódott az országról. Az adatszerzéshez fölhasználtak minden lehetséges forrást. Én például maikóként számos délutánt töltöttem könyvkereskedésekben, könyvtárakban és múzeumokban. A fiatalabb lányok az „idősebb nővérüktől” kértek tanácsot és információkat. A geikóknak délután kellett lebonyolítaniuk az udvariassági látogatásokat is, hogy jó kapcsolatokat tudjanak fenntartani a teaházak tulajdonosaival és az idősebb maikókkal és geikókkal. Ha a közösség egyik tagja megbetegedett vagy megsebesült, az illem azt követelte, hogy azonnal keressék fel és érdeklődjenek a hogyléte felől.

Délután közepe táján Kuniko elkísért a táncórára.

A maikók és geikók késő délután visszatértek az okijába, hogy az estére készülődve, felöltözzenek. Az okija bejáratai ettől kezdve kívülállóknak számára zárva maradtak. A maikók és geikók megfürödtek, rendbe hozták a hajukat és kisminkelték magukat. Ezután megérkeztek az öltöztetők, hogy segítsenek nekik az öltözködésben. A mi öltöztetőink mind a Szuehiroja-házból valók voltak.

Az öltöztetők többsége férfi. Ők alkotják az egyetlen kivételt a szabály alól, hogy férfiak nem tehetik a lábukat az okija belső helyiségeibe. Nekik szabad egészen az első emeleten levő fő öltözőhelyiségig bejönniük. Az öltöztetőknek különleges tudásra van szükségük és évekre telik, amíg mindent megtanulnak, amit tudniuk kell. A geikók sikere szempontjából nagyon fontos, hogy jó öltöztetőjük legyen. Igen lényeges például a ruházat egyensúlya. Amikor maikóként debütáltam, a saját súlyom harmincnyolc kilogramm, a kimonóm súlya pedig majdnem húsz kilogramm volt. Mindezt pedig tizennyolc centiméter magas, fából készült szandállal a lábamon kellett cipelnem. Ha bármi nem lett volna kellően kiegyensúlyozva, az igen kellemetlen következményekkel

járhatott volna.

A kimonókhoz mindig fából vagy bőrből készült szandálokat kell viselni. A fából készült szandálok neve *okobo* és a maikók felszerelésének fontos részét képezik. A szandálok magassága ellensúlyt alkot a maikók hosszan lelógó obijához képest. Okobóval a lábon nem lehet valami gyorsan járni, de az a tipegés, amire az okobo kényszeríti a maikót, állítólag még bájosabbá teszi őt.

A maikók és geikók mindig fehér tabi-zoknit hordanak. A zoknink egy számmal kisebb, mint a lábunk, mert ettől a láb szebbnek látszik.

Az az *otokoshi* (öltöztető), akit tizenöt éves koromban kaptam, az Ivaszaki-okiját már sok év óta kiszolgáló Szuehiroja-ház férfiörököse volt. Karrierem tizenöt esztendeje alatt annak a két-három alkalomnak a kivételével, amikor beteg volt, minden nap ő öltöztetett. Minden testi hibámat ismerte, tudta például azt, hogy egy esés következtében az egyik csigolyám eltolódott a helyéről. Ez a járásnál fájdalmat okozott olyankor, amikor a kimonóm és számos tartozéka nem feküdt föl rendesen.

A geikók szempontjából a legfontosabb tulajdonság a tökéletesség és az öltöztető feladata, hogy erről gondoskodik. Ha valami hiányzik, ha valami nem áll rendesen vagy a ruha nem felel meg az évszaknak, annak végső soron mindig az öltöztető az oka.

A vele való kapcsolat messze túlmutat a külsőségeken. Az öltöztetők ugyanis jól ismerik a rendszer egészét, és ezáltal a különböző kapcsolatok fontos közvetítőivé váltak, például olyankor, amikor a fiatal maiko számára idősebb nővért kell választani. Bizonyos esetekben kísérőként is fontos a szerepük. Nem utolsósorban a barátaink is lehetnek. Az öltöztetőből gyakran bizalmas barát lesz, akinek a testvéri tanácsát és segítségét kérhetjük.

Amikor befejeződnek az esti előkészületek és befutottak a megjelenést kérő legutolsó küldöncök is, a cselédség még egyszer feltörli, és vízzel befecskendezi a bejárati folyosót és a kapu melletti sötömböt frissel pótolják. Kora este azután a maikók és geikók pompás ruházatukban elindulnak dolgozni.

Távozásuk után csend borul a házra. A geikó-tanulók és a cselédség megvacsorázik. Én gyakorlom azt a táncot, amelyet aznap tanultam, a kotón az aznapi dalt játszom, vagy kalligrafálok. Iskolásként házi feladataim is vannak. Tomiko a shamisenen gyakorol és énekel. Ezen kívül udvariassági látogatásokat is tesz a teaházakban, hogy az idősebb maikóknak és geikóknak, akik később majd bemutatják őt, kifejezze a tiszteletét, és hogy azoknak a teaházaknak a tulajdonosait, amelyekben később majd dolgoznia kell, kedvezően hangolja maga iránt.

Amikor Gion Kobuban éltem, a teaházak száma ott százötven körül volt. Ezek az elegáns, gyönyörűen berendezett házak minden este nyitva tartottak és vendégül látták

az ügyfeleiket. Egy geiko egyetlen estén akár három-négy rendezvényen is részt vehetett, ami a teaházakban állandó jövés-menést idézett elő.

1965 szeptemberében Gionban olyan speciális telefonhálózatot létesítettek, amely minden okiját és teaházat összekötött egymással. A hálózathoz külön bészszínű készülékek tartoztak, amelyek használata ingyenes volt. Az okijánkba gyakran csöngött ez a telefon olyankor, amikor az egyik teaházból ideszólt egy maiko vagy geiko, hogy vigyünk utána valamit, amire szüksége van, például egy pár tiszta tabit vagy egy új maiohgit (tánclegyező), mert az előzőt elajándékozta. Bármilyen fáradtak voltunk is, ilyenkor mennünk kellett, mert csak így tudhattuk meg, hogy egy teaházban valójában mi folyik. Másrészt a teaházak személyzete ezen a módon ismerkedhetett meg az Ivaszaki-okija geiko-tanulóival.

Mi tanulók időben feküdtünk le aludni, a geikók és maikók azonban csak éjfél tájban érkeztek vissza a munkából. Levetkőzés után többnyire megfürödtek, ettek valamit, vagy lazítottak egy kissé, mielőtt lefeküdtek volna aludni. A genkanban alvó két cselédnek föl kellett kelnie és ki kellett szolgálniuk a hazatérő geikókat. Ők csak hajnali két óra körül fekhettek le ismét.

10. fejezet

A táncóra volt a napom csúcspontja. Alig vártam, hogy végre oda kerüljek és Kunikónak folyton rángattam a ruhaujját, hogy siessen már.

Amikor beléptem a táncóra helyszínére, úgy éreztem, mintha egészen más világba kerültem volna. Nagyon szerettem hallgatni a kimonó ujjainak halk suhogását, a húros hangszerek susogó dallamait, azt a tökéletességet, ami mindezekben megnyilvánult.

A genkan fala mentén egymásra halmozott faládák sorakoztak. Az egyikük különösen tetszett nekem és mindig azt kívántam, legyen üres, hogy abba rakhassam a *getámat* (ez a fából készült hagyományos szandál). Ez a láda a legfelső sorban balról a második volt. Ezt az enyémmek tekintetem és dühös voltam, ha volt benne valami.

Ezután fölmentem a próbaterembe és felkészültem az oktatásra. Először egy dobozból jobb kézzel kivettem a maiohigimat (tánclegyező) és baloldalt az obimba tettem. A két tenyeremet laposan a combomra téve, hangtalanul leereszkedtem a *fuszamához* (japán tolóajtó). A kimonók csőszerű szabása egy bizonyos fajta járásra kényszeríti a viselőjét. A művelt nők mind így járnak, a táncosnők azonban eltúlozzák. Ez a járás abból áll, hogy enyhén behajlított térdekkel galambok módjára tipegünk olyan apró és hangtalan léptekkel, hogy a kimonó elülső ránca ne nyíljk szét, és ne szegődhessen illetlen pillantás a bokára vagy a lábra. A test felső felének eközben mozdulatlanul kell maradnia. Hogy egy japán tolóajtót hogyan kell kinyitni, és a geikónak hogyan kell a helyiségbe lépnie, annak a szabályai a következők:

Üljünk az ajtó elé, a fenekünket eresszük le a sarkunkra. A jobb kezünket emeljük mellmagasságba, és szétnyitott tenyerünk ujjhegyeit helyezzük az ajtókeret szélére vagy a fogónyílásba, ha van ilyen. Az ajtót nyissuk ki néhány centiméternyire, közben ügyeljünk arra, hogy a kezünk ne lépje át a testünk középvonalát. A bal kezünket emeljük el a combunkról és tegyük a jobb kezünk elé. A jobb kezünkkel érintsük meg lazán a bal kezünk csuklójának a hátulso részét és nyissuk ki pont annyira az ajtót, hogy átférjünk rajta. Ekkor álljunk föl és lépünk be a szobába. Ezután forduljunk meg és üljünk a nyitott ajtó elé. A jobb kezünk ujjhegyeivel toljuk az ajtót valamivel a középén túlra, majd a jobb kezünket segítségül véve, a bal kezünkkel csukjuk be egészen az ajtót. Ezután álljunk föl, forduljunk meg és üljünk le az oktatónk elé. A jobb kezünkkel

vegyük ki a maiohgit az obiból, helyezük le a padlóra és hajoljunk meg.

A maiohginak közénk és a tanárnőnk közé való lehelyezése nagyon fontos rituális cselekedet. Azt fejezi ki, hogy magunk mögött hagyjuk a közönséges világot és hajlandók vagyunk belépni abba a világba, ahol a tanárnőnk a mester. A meghajlás azt fejezi ki, hogy készek vagyunk elfogadni azt, amit a tanárnőnk mindjárt adni fog nekünk.

A tudás a *mane* nevű folyamattal megy át a tánctanárnőről a növendékre. A mane szót gyakran fordítják utánzásnak, azonban a tánctanulás nemcsak egyszerű utánzást jelent, hanem megköveteli a teljes azonosulást a tanárnővel. A tanárnőnk mozdulatait annyiszor ismételjük, amíg azok tökéletesen azonosak lesznek az övéivel, vagyis amíg bizonyos mértékben mi is mesterek nem leszünk. A művészi technika húsunkká és vérünké kell váljék, ha a segítségével ki akarjuk fejezni azt, ami a szívünkben van. Ehhez sok esztendősz gyakorlásra van szükség.

Az Inoue-iskolának több százféle tánca ismeretes, az egyszerűektől egészen a legbonyolultabbig, minden tánc azonban a figurák, japánul *kata*, rögzített sorozatából áll. A balettel ellentétben előbb a táncokat tanuljuk meg, és csak azután következik a figurák megtanulása. A táncokat pedig megnézés alapján tanuljuk meg. Amikor azután már megtanultuk az összes figurát, a tanárnőnk a következő táncot már figurák sorozataként tanítja meg nekünk.

A kabukinak óriási készlete van mozdulatokból, helyzetekből, manírokból, gesztusokból és arckifejezésekből. Ezeket használják föl az emberi emóciók teljes spektrumának a kifejezésére. Az inoue-stílus viszont pont az ellenkezője ennek: a bonyolult érzelmeket egyszerű, finom mozdulatokká egyszerűsíti, közben drámai szüneteket tartva.

Abban a különleges adományban részesültem, hogy mindennap maga az iemoto, a nagymesternő oktattott engem. Miután megmutatta, mit csináljak, a shamiszenen kísérte a táncomat. A hibáimat kijavította, majd egyedül kellett a táncot tovább gyakorolnom. Amikor már meg volt elégedve velem, új táncra tanított. Ez lehetővé tette, hogy minden növendék a saját tempójával haladjon.

Az iemoto tánciskolájában még három másik tanárnő is tanított. Ezek az ő legjobb tanítványai közül kerültek ki. Az iemoto, a „nagymesternő” mellett ők voltak a „kismesternők”: Kazuko, Maszae és Kazue. Kazuko mesternő Inoue Jacsijo III-nak, az előző iemotónak az unokája volt.

Egy másik tanárnőnél, ahol tanultam, az oktatás csoportosan történt. Előfordult, hogy órákon át üldögéltem úgy a próbatermekben, hogy azt figyeltem, miként tanítanak másokat a tanárnők. Kunikónak ilyenkor a kiszabott idő lejártával valósággal

el kellett onnan vonszolnia. Aztán órákon át a lakószobámban gyakoroltam tovább.

Az Inoue-iskola Gion Kobu legfontosabb intézménye és ezért az iemoto Gion Kobu legfontosabb személyisége. Inoue Jacsijo IV azonban nem élt vissza a hatalmával, úgyhogy – noha szigorú volt – nem féltém tőle. Csupán egyetlen alkalomra emlékszem, volt, amikor tényleg nagyon féltém. Ez akkor volt, amikor vele együtt kellett fellépnem.

Az iemoto egyáltalában nem volt szép. Nagyon kicsiny és kerekded termetű volt, az arca pedig inkább orángutánéra, mint emberére hasonlított. De amikor táncolt, óriási vonzerő áradt belőle. Ezt az átváltozást több ezerszer értem meg. Ez is annak a bizonyítéka, hogy ha valaki nem szép ugyan, de van stílusa, képes szépséget előállítani és kifejezni.

Az iemoto polgári neve Aiko Okamoto volt. Gion Kobuban született és négyéves korában kezdett táncot tanulni. Első tanárnője nagyon hamar felismerte, milyen tehetséges, és elvitte őt az inoue-iskolába. Az akkori iemoto, Inoue Jacsijo III, szintén meglátta Aikóban a tehetséget és befogadta az iskolába.

Az iskola két tagozata a növendékeket kétféle életpályára készíti elő. Az egyik tagozat professzionális táncosnőket (maikókat és geikókat), a másik tagozat pedig professzionális tánctanárnőket képez. Van még egy harmadik, nem-professzionális tagozat is, olyan nők számára, akik csak saját kedvtelésből táncolnak. Aiko annak idején a tánctanárnők tagozatába került.

A vele szemben támasztott elvárásoknak megfelelő mesteri táncosnő lett belőle. Huszonöt éves korában férjhez ment Kuroemon Katajamához, Inoue Jacsijo III unokájához. Kuroemon a No Színház Kaszai-tagozatának az iemotója. A házaspárnak három gyermeke született és a Shinmonzen utcában abban a házban lakott, ahol én a táncórákat kaptam.

A 20. század negyvenes éveiben Aikót Inoue Jacsijo III utódául választották és az Inoue Jacsijo IV nevet kapta. (Szakagucsi Anya tagja volt a bizottságnak, amely őt megválasztotta.) 2000 májusáig ő vezette az iskolát, majd átadta a helyét az unokájának, a jelenlegi Inoue Jacsijo V-nek.

Az Inoue-tánciskolát 1800 táján egy Szato Inoue nevű asszony alapította, aki udvarhölgy volt a császári udvarban és a Konoe nemesi család tagjait az udvari ceremóniákon szokásos táncokra oktatta.

Amikor 1869-ben Tokió lett a főváros, Kiotó megszűnt Japán politikai központja lenni. Az ország kulturális és vallási életének a szíve azonban még mindig Kiotóban dobog.

Az akkori régens, Nobuacu Hasze és a tanácsosa, Maszanao Makimura, megbízta Dzsiroemon Szugiurát, az Icsirikitei kilencedik nemzedéki tulajdonosát – az Icsirikitei

Gion Kibu leghíresebb teaháza mind a mai napig –, hogy folytasson kampányt a város népszerűsítése érdekében. Elhatározták, a gioni táncokat helyezik az ünnepek középpontjába. Ehhez az inoue-iskola vezetőjéhez fordultak tanácsért és segítségért. Haruko Katajama, az iskola harmadik iemotója olyan műsort állított össze, amelyben az iskoláját látogató maikók és geikók legtehetségesebbjei léptek föl.

Az előadások akkora sikert arattak, hogy a régens, Szugiura és Inoue elhatározták, azokat Mijako Odori néven évente megismétlik. Az elnevezés eredeti jelentése: „Fővárosi táncok”, Japánon kívül azonban inkább a „Cseresznyetáncok” elnevezés használatos, mert a táncokat a cseresznyevirágzás idején adják elő.

Más városok szórakoztató negyedeiben több tánciskola is van, Gion Kobuban azonban csak Inoue-iskola van. Az Inoue-iskola nagymesternője a jó ízlésnek és a táncnak a legfőbb bírója. Az esetleg lehetséges, hogy a maiko a leghathatósabb szimbólumunk, de hogy ez a szimbólum milyen formában jelenik meg, az iemoto dönti el. Gion Kibu egyéb foglalkozásainak a képviselői, a zenei kíséretet adóktól a legyezőkészítőkön át egészen a Kaburendzso Színház díszletmunkásáig, művészi kérdések tekintetében az Inoue-iskola vezetőjéhez igazodnak. Az iemoto az egyetlen személy, akinek szabad változtatásokat végeznie az iskola tananyagán és csak neki szabad új táncokat koreografálnia.

A negyedben hamar elterjedt a híre, hogy az iemoto tanít engem. Mindenki sokat várt tőlem és ezek a várakozások tíz év múlva, debütálásom idején érték el a csúcspontjukat.

Gion Kobuban állandóan pletykálnak valamiről. A helyzet egy kissé olyan, mintha egy apró faluban élnék, ahol mindenki mindenkiről mindent tud. Ami engem illet, természetemnél fogva diszkrécióra vagyok hajlamos, és a pletykázkodás egyike volt azoknak az ottani dolgoknak, amit nagyon utáltam. A tény azonban tagadhatatlan: az emberek nagyon sokat beszéltek rólam. Még csak ötéves voltam ugyan, de máris bizonyos hírnévre tettem szert.

A tánctanulásban gyorsan haladtam előre. A növendékeknek általában hét-tíz napra van szükségük ahhoz, hogy egy új táncot elsajátítsanak. Nekem ehhez többnyire elég volt három nap. Ezért szinte végiggaloppoztam a repertoáron. Persze nagyon szorgalmas is voltam és sokkal többet gyakoroltam, mint a többiek, mégis az volt a látszat, mintha sokkal tehetségesebb volnék a többi leánynál. Annyi biztos, hogy a táncolással jól kifejezésre tudtam juttatni elszántságomat és büszkeségemet. A szüleimet még mindig rettenetesen hiányoltam, és a táncolás felhalmozódott érzelmeimnek mintegy levezető szelepévé vált.

Ezen a nyáron léptem fel először a nyilvánosság előtt. Az iemoto nem-professzionális tanítványai évente *Bentenka*i néven tartottak táncbemutatót. Egy kislány mindaddig

nem számít professzionális táncosnőnek, amíg be nem kerül a geikókat képző, nyokobának nevezett speciális iskolába. Ebbe a középiskola elvégzése után lehet beiratkozni.

Az előadott darab címe ez volt: *Shinobu uri* (Páfrányok Eladása). Hat kislány táncolta, én voltam a középső. Az előadás egyik részében az összes kislány párhuzamosan tartotta a karjait, én azonban háromszög alakban tartottam azokat a fejem fölött. A kulisszák mögül a nagymesternő jól hallhatóan ezt suttogetta: – Ne hagyd abba, Mineko! Én ezt arra véltem, hogy folytassam a táncot, úgyhogy a következő pozíciót vettem föl. Közben azonban az összes többi leány háromszög alakban a feje fölé emelte a karjait.

Amikor elhagytuk a színpadot, rögtön a többi leányhoz fordultam: – Nem tudjátok, hogy mi mind az iemoto növendékei vagyunk? Elvárják tőlünk, hogy ne kövessünk el hibát!

– Miről beszélsz, Mineko? Hiszen te követted el a hibát.

– Ne próbáljátok a ti hibátokat az én nyakamba varrni – erőszakoskodtam. Eszembe sem jutott, hogy esetleg én hibáztam.

Amikor a színpad mögé kerültem, hallottam, amint a nagymesternő fojtott hangon odaszól Szakagucsi Anyának: – Kérem, ne háborodjék fel. Nem kell senkit sem megbüntetni. – Én azt feltételeztem, hogy a többi leányról beszél.

Körülnéztem. Már mindenki elment.

– Hol vannak a többiek? – kérdeztem Kunikót.

– Hazamentek.

– Miért?

– Mert hibát követtél el és utána őket szidta meg.

– Én nem hibáztam. A többiek hibáztak.

– Ez nem igaz, Mineko. Tévedsz. Talán nem hallottad, hogy mit mondott a nagymesternő Szakagucsi Anyának? Nem hallottad, hogy azt mondta, ne szidjon meg téged?

– Nem igaz, te TÉVEDSZ. A többi leányra gondolt, nem rám.

– Mineko! Ne dacoskodj. – Kuniko ritkán szokta felemelni a hangját. Amikor ezt megtette, az fölkelte a figyelmemet. – Hibát követtél el, és oda kell menned a nagymesternőhöz, és bocsánatot kell tőle kérned. Ez nagyon fontos.

Ugyan még mindig biztos voltam abban, hogy nem követtem el hibát, de megéreztem a komoly figyelmeztetést Kuniko hangjában. Átmentem a nagymesternő szobájába, hogy a tiszteletemet fejezzem ki neki és köszönetet mondjak az előadásért.

Ám még mielőtt beszélhettem volna, ő szólalt meg: – Mineko, ne aggódj amiatt, ami történt. Semmi baj.

– Arra gondol, hogy...

– Arra a hibára gondolok. Nem nagy dolog az egész. Egyszerűen felejtsd el.

Ekkor végre megértettem, hogy én hibáztam. Barátságos viselkedése miatt annál jobban szégyelltem magamat. Meghajoltam és elhagytam a helyiséget.

Kuniko csatlakozott hozzám és ezt mondta: – Mindaddig nincsen semmi baj, amíg megérted, hogy hibáztál és legközelebb jobban csinálod. Felejtsük el a dolgot és menjünk pudingot enni.

Kuniko ugyanis előzőleg megígérte, előadás után elmegyünk a Prunier-étterembe pudingot enni.

– Nem, most már nem érdekel a puding.

Ekkor csatlakozott hozzánk a nagymesternő.

– Még nem mentél haza, Mineko?

– Nagymesternő kérem, én nem mehetek haza.

– Csak ne aggodalmaskodj. Most pedig szépen menj haza.

– Nem tudok hazamenni.

– De haza kell menned. Nem hallottad, hogy nincsen okod aggodalomra?

– De igen, hallottam.

A nagymesternő szava törvénynek számított. – Akkor menjünk haza – mondta Kuniko.

– Hát persze, valahová csak mennünk kell. Talán látogassuk meg Szakagucsi Anyát.

Szakagucsi Anya már tudta, hogy hibát követtem el, úgyhogy ez nem okozhatott köztünk problémát.

Igent bólintottam.

Kinyitottuk az ajtót és bekiáltottunk: – Jó estét!

Szakagucsi Anya kijött és köszöntött bennünket.

– Örülök, hogy látlak benneteket. Milyen szépen táncoltál, Mineko!

– Ez nem igaz – mormogtam. – Nem táncoltam jól. Borzalmas voltam.

– Igen? Miért?

– Hibát követtem el.

– Hibát? Én nem láttam semmiféle hibát. Szerintem gyönyörűen táncoltál.

– Anya, itt maradhatok nálad?

– Hát persze. Ám előbb haza kell menned, hogy megmondd Oima néninek, hol vagy. Ellenkező esetben aggódna érted.

Nehézkesen vonszoltam magamat hazafelé.

Oima néni a szenes üst előtt várt rám: – Milyen sokáig maradtál el! Ettél-e pudingot Pruniernél? Ízlett?

Kuniko válaszolt helyettem. Elmondta, hogy meglátogattuk Szakagucsi Anyát.

– Milyen kedves volt ez tőletek! Biztosan nagyon örült nektek.

Minél kedvesebbek voltak valamennyien hozzám, annál nyomorultabbul éreztem magamat. Dühöngve gyűlöltem magamat.

Elbújtam a szekrénybe.

Kuniko másnap elvitt a Tacumi-híd lábánál levő apró szentélyhez, ahol a tánciskolába menet a többi leánnyal szoktam találkozni. Már ott voltak valamennyien. Külön-külön mindegyikük elé odaálltam és meghajoltam előttük: – Sajnálom, hogy tegnap hibát követtem el. Kérlek, bocsáss meg.

A leányok többé-kevésbé kegyesen fogadták bocsánatkérésemet.

A nyilvános előadást követő napon föl kellett keresnünk a tanárnőnket, hogy megköszönjük a munkáját. Ezért rögtön a nagymesternő szobájába mentünk, mihelyt megérkeztünk a tánciskolába. Én elrejtőztem a többi leány mögé.

Miután valamennyien egyszerre meghajoltunk és köszönetet mondtunk, az iemoto gratulált az előző napi fellépésünkhöz: – Szépen dolgoztatok. Kérlek, hogy a jövőben hasonlóan szorgalmasan dolgozzatok!

– Köszönjük, tanárnő – mondták valamennyien. – Ígérjük, szorgalmasak leszünk.

Mindannyian ezt mondták, csak én nem. Úgy tettem, mintha láthatatlan volnék.

A nagymesternő elbocsátott bennünket, ám amikor éppen megkönnyebbülten föl akartam sóhajtani, egyenesen reám nézett és ezt mondta: – Mineko, nem szeretném, hogy aggódj amiatt, ami tegnap történt.

Ismét elöntött a szégyen és a rám várakozó Kuniko ölelő karjai közé menekültem.

Ez úgy hangzott, mintha a nagymesternő meg akart volna vigasztalni. A valódi helyzet viszont az volt, hogy világosan érthető üzenetet adott át nekem. A viselkedése azt jelentette, ha valaha igazán nagy táncosnő akarok lenni, nem szabad hibáznom.

11. fejezet

Egy évvel a tánctanulás megkezdése után írtak be az általános iskolába. Minthogy az iskola Gion Kobuban volt, a tanítványok nagy része a szórakoztató iparban dolgozó helyiek gyermekei közül került ki.

Kuniko reggelente Abának segített, így Kaacsan vagy Szuzu-csan – a személyzet tagja –, kísért el az iskolába. (Japánban a -csan az általános kicsinyítő képző.) Az iskola az Ivaszaki-okijától két háztömbnyire északra, a Hanamikodzsiban volt.

A napnak ebben a részében végeztem el a „bevásárlásaimat”. A dolog nagyon egyszerű volt. Bementem az egyik üzletbe és ott kikerestem magamnak azt, amire szükségem volt vagy vágytam rá. A kísérőm ezután ezt mondta: – A holmi a Shinbashi-beli Ivaszakiéké lesz. – Az üzlet tulajdonosa ekkor átadta nekem a kiválasztott tárgyat. Egy ceruzát. Egy radírgumit. Szalagot a hajamba.

Fogalmam sem volt arról, mi a pénz. Hosszú éveken át azt hittem, ha akarok valamit, csak kérnem kell és utána elég lesz ennyit mondanom: – Az Ivaszakiéknek lesz.

Időközben lassanként hozzászoktam, hogy én is az egyik Ivaszaki vagyok. Ebben az első iskolai évemben egyszer csak a Gonosz Vénasszony jelent meg a szülői értekezleten. Cápamintás világos piros kimonó és divatos fekete *haori* volt rajta (ez egyfajta kiskabátféleség, amelyet a kimonó fölött viselünk). Erősen ki volt sminkelve és illatosítva. Valahányszor megmozdította a legyezőjét, illatfelhő árasztotta el a termet. Ez nagyon kínos volt számomra.

Az osztálytársaim másnap „Kis geiko kisasszonynak” hívtak és azt mondták, adoptált leány vagyok. Én dühös lettem rájuk, mert ez nem volt igaz.

A következő szülői értekezletre a Gonosz Vénasszony nem tudott eljönni, úgyhogy Kuniko helyettesítette őt. Ezzel nagyon meg voltam elégedve.

Szívesen jártam az iskolába, mert szerettem tanulni. Mivel rettenetesen félénk voltam, ezért magányos maradtam. Az oktatók azonban mindent megtettek azért, hogy bevonjanak a játékokba. Még az igazgatónő is megpróbált kicsalogatni a csigaházamból.

Volt az iskolában egy kislány, aki nagyon tetszett nekem. Hikari, azaz Napsugár volt a neve. Aranyszőke haja nagyon furcsán hatott rám.

Hikarinak szintén nem voltak barátnői. Odamentem hozzá és elkezdtünk egymással

játszani. Órák hosszat sutyorogtunk és vihogtunk az iskola udvarán álló ginkgófa alatt. Bármit hajlandó lettem volna odaadni azért, hogy az én hajam is olyan aranyszőke legyen, mint az övé.

A tanítás végét jelző csengő megszólalásakor általában rögtön kirohantam az iskolából, mert minél hamarabb oda akartam érní a táncórára. Kísérőmre hagytam az iskolai asztalom rendberakását és őelőtte érkeztem haza. Az is előfordult, hogy a tánctanárnőknek más volt a délutáni elfoglaltságuk. Ilyenkor szabad délutánt kaptam.

Az egyik ilyen szabad délutánon Hikari meghívott hozzájuk. Iskola után tulajdonképpen azonnal haza kellett volna mennem, ezúttal azonban úgy döntöttem, előtte meglátogatom Hikariékat.

Ezen a napon Kaacsan jött értem, hogy hazakísérjen. Híres volt arról, hogy nagy pletykafészek és a lopkodás sem áll távol tőle. *Vigyé el az ördög*, gondoltam magamban, *kénytelen leszek megbízni benne*: – Kaacsan, van valami elintézni valóm. Menj el, igyál egy teát és egy óra múlva itt találkozunk. Ígérd meg azonban, hogy erről Oima néinek egy szót sem szólsz. Megértetted?

Hikari-csan az anyjával egyedül lakott egy sorházban. Emlékszem még, hogy ezt gondoltam: – Milyen praktikus, hogy a szomszédok és minden egyéb is közel van. – Hikari anyja nagyon kedves nő volt. Megkínált egy kis ennivalóval. A bátyáim és a nővéreim mindig minden ennivalóért veszekedtek, úgyhogy iskola után nem szoktam semmit sem enni. Ezúttal kivételt tettem.

Az idő valósággal repült és rövidesen mennem kellett.

Visszamentem Kaacsanhoz és együtt hazamentünk. Ám alighogy megérkeztünk, kiderült, a látogatásom híre megelőzött.

Oima néni nagyon mérges volt. – Egyszer s mindenkorra megtiltom, hogy fölkeresd őket – kiáltotta. – Megértetted, hölgyem? Soha, de soha többé!

Általában nem szoktam ilyenkor visszabeszélni, Oima néni haragja azonban annyira meglepett, hogy megpróbáltam magyarázkodni. Beszámoltam neki Hikari-csanról, és arról milyen kedves volt az anyja, milyen rendesen élnek és milyen jól éreztem magamat náluk. A nénit azonban ezek a dolgok egyáltalában nem érdekelték. Első ízben találkoztam egy olyan előítélettel, amelyet képtelen voltam megérteni.

Japánban az emberek egyik csoportját *burakuminnak* nevezik. Ezek tisztátalannak és alacsonyabb rendűnek számítanak és a helyzetük némileg hasonlít az indiai érinthetetlenek, a páriák kasztjéhez. Az ősidőkben ők törődtek a halottakkal és olyan „tisztátalan” dolgokhoz értek hozzá, mint a marhahús és az állati bőrök. Ők végezték el a temetéseket. Ők voltak a mészárosok és a cipészek. A *burakuminok* ma már nem számítanak olyan kiteszítottaknak, mint régen, de gyermekkorom idején még többnyire

gettókban éltek.

Tudtomon kívül átléptem egy bizonyos társadalmi határt. Hikari-csan nemcsak a társadalom kítaszítottja, hanem ráadásul egy amerikai közkatona házasságon kívül született gyermeke is volt. Ez Oima néninek már túl sok volt. Attól félt, hogy a vele való érintkezés beszennyezhet engem. Az egyik legfontosabb gondja az volt, hogy a hírnevem makulátlan maradjon. Ezért kárhóztatta olyan hisztérikusan a „félrelépésemet”.

A dolog nagyon felbosszantott és a haragomat leginkább Kaacsanon tomboltam ki, mert ő volt, aki kipletykálta a dolgot. Attól félek, egy ideig nagyon megnehezítettem az életét. Szegény családból származott és számos testvére volt. Rajtacsíptem, amint apróbb dolgokat elcsent, hogy elküldje azokat a testvéreinek. Én nem árultam őt be, hanem apró ajándékokat adtam oda neki, hogy ne kelljen lopnia.

Hikari és az anyja röviddel ezen események után elköltözött Gionból. Gyakran még most is eszembe jut, vajon mi lett velük.

A napjaim azonban annyira tele voltak tennivalóval, hogy nem sok időm maradt a gondolkodásra. Ugyanis hétéves koromban tudatosult bennem, hogy „nagyon sok a tennivalóm”. Hol el kellett mennem valahová, hol el kellett intézennem valamit, hol meg kellett látogatnom valakit. Ilyenkor az volt az érzésem, hogy minden tennivalómat a lehető leggyorsabban magam mögött kell tudnom. Ám arra is ügyeltem, hogy mindent rendkívül precízen intézzek el.

A legnagyobb sietségre az iskolai órák befejezése és a táncoktatás megkezdése között volt szükségem. Az iskolából félháromkor léptem ki, a táncoktatás pedig háromkor kezdődött. Mindig elsőként akartam megérkezni. Az iskolából ezért gyorsan hazarohantam az okijába, ahol Kuniko már kikészítette a táncruhámat és segített abban, hogy a nyugati ruházatomat a kimonóra cseréljem. Aztán uzsgyi, irány a tánciskola. A táskámat Kuniko hozta utánam.

Kunikót nagyon megszerettem és igyekeztem őt ugyanúgy megvédelmezni a kellemetlenségek ellen, mint önmagam. Ki nem állhattam, ha valaki lekezelően bánt vele. Ebből a szempontból Jaeko volt a legrosszabb. Ő találta ki számára a „tökarcú” és a „hegyimajom” csúfnevet. Ettől nagyon dühbe gurultam, de nem tudtam, mit tehetnék ellene.

Kuniko feladata volt, hogy elkísérjen a táncórákra, majd utána haza. Ezt a kötelességét kivétel nélkül mindennap teljesítette, bármennyi munkája volt is az okijában. Nekem viszont egész sor apró rituális teendőm volt, amelyeket a táncórára menet és onnan hazafelé elvégeztem. Kuniko ezeket szó nélkül tűrte. Táncórára menet a következő három dolgot kellett elintéznem: először is Szakagucsi Anyának valamilyen

édességet vittem. (Ezt magamtól találtam ki és mindig meg is tettem.) Szakagucsi Anya ezt valamilyen jó falattal viszonzta, amit későbbre a táskámba tettem.

Második teendőként megálltam a szentélynél és elmondtam egy imát.

A harmadik teendőm az volt, hogy megsimogassam a „Sárkány” nevű fehér kutyát a virágüzletben.

Kuniko megvárta a táncoktatás végét, hogy hazakísérjen az okijába. Az utat hazafelé nagyon élveztem.

Menet közben először a virágüzletbe tértem be, ahol Sárkány megkapta azt a finom falatot, amellyel Szakagucsi Anya megajándékozott. Utána körülnéztem az üzletben. Az üzlet tulajdonosa a Sárkánynak adott jó falatért viszonzásul megengedte, hogy kiválasszak magamnak egy szál virágot. Ezt odaadtam a háztömb végén lévő kifőzde tulajdonosnőjének. Ő viszonzásul két szelet *dashimakival* ajándékozott meg (ez összetekercselt édes sütemény), amelyet hazavittem.

A dashimaki Oima néni kedvenc süteménye volt. Amikor büszkén átadtam a süteményt tartalmazó csomagot, úgy tett, mintha meglepődnék és sugárzott az örömtől. Mindennap. Aztán dalra fakadt. Ha örült, mindig ugyanazt a híres dalt dudorászta. Nagyjából ilyesféleképpen hangzott: *szu-iszu-isu-daradattaszuraszuirazsiszuszui*. Hogy ugrasson, az egyik magánhangzót hamisan énekelte és azt ki kellett javítanom. A dashimakit csak ezután ette meg. Ekkor melléje ültem és elmeséltem mindent, ami aznap történt velem.

Amikor másodikos lettem, a családi bíróság előtt kellett megjelennem. A Gonosz Vénasszony kísért el oda. Szüleim már ott voltak. Adoptálásom előtt a bíróságnak meg kellett győződnie róla, hogy saját akaratomból akarok Ivaszaki lenni.

Én annyira kétségbe voltam esve, hogy képtelen voltam dönteni. A dolog annyira megrázott, hogy a tárgyalóteremben mindenki szeme láttára rám jött a hányás. Még nem voltam kész arra, hogy elhagyjam a szüleimet.

A bíró így döntött: – A leány nyilvánvalóan még túl fiatal ahhoz, hogy tudja, mit is akarjon. Meg kell várnunk azt az időt, amikor elég idős lesz ehhez.

A Gonosz Vénasszony visszakísért az okijába.

12. fejezet

Az életem egyre jobban a Shinmonzen utcához kötődött és igyekeztem minél több időt a tánciskolában tölteni. Egyre szenvedélyesebben szerettem a táncot és eltökéltem, hogy igen híres táncosnő leszek.

Az egyik nap, amikor megérkeztem a tánciskolába, a próbateremből kihallatszott a nagymesternő hangja, amint beszélget valakivel. Csalódottságot éreztem, mert a táncórán én szerettem volna az első lenni. Amikor beléptem a terembe, az idegen láttára – noha már idősebb volt – elállt a lélegzetem. Tartásában volt valami, ami rögtön megragadott.

A nagymesternő felszólított, hogy vegyek én is részt az oktatásban. Az idősebb nő meghajolva üdvözölt. A nagymesternő az *Ébenfa fekete haj* nevű táncot kezdte tanítani nekünk. A nő kitűnő táncosnőnek bizonyult. Eleinte egy kicsit elfogódottan táncoltam, de aztán magukkal ragadtak a mozdulatok.

A nagymesternő a tőle megszokott módon bírálta a mozdulataimat: – Túl lassú vagy, Mine-csan. Növeld a tempót. A karjaid túl lazák. Feszítsd meg jobban őket. – A másik nőhöz egy szót sem szólt.

Amikor befejeztük a gyakorlást, a nagymesternő bemutatott a vendégnek. A neve Han Takehara volt.

Takehara asszony korának egyik legnagyobb táncosnője volt. Többféle iskolát ismert mesteri fokon és egészen sajátos stílust talált ki magának. Számomra komoly kiváltságnak számított, hogy mellette táncolhattam.

Kicsi koromtól kezdve nagyon szerettem a táncosnőket nézni, és lehetőség szerint tanulni tőlük. Ez az oka, amiért olyan sok időt töltöttem a tánciskolában. Egész Japánból számos táncosnő jött el, hogy az iemotótól tanuljon. Néhány táncosnő, akikkel ekkoriban találkoztam, ma már a saját iskolájának az iemotója, nagymesternője. Persze azzal is hosszú órákat töltöttem, hogy inoue-tanárnőket és tanítványokat oktatás közben megfigyeljek.

Első fellépésem után néhány hónappal gyermekszerepet kaptam az őszi Onshukai-táncokban. Ez volt az első alkalom, hogy a nagy nyilvánosság előtt szerepeltem. A következő tavaszon a Mijako Odori táncokban léptem fel. Egészen tizenegy éves

koromig csak gyermekszerepeket kaptam. A színpadra kerüléshez rengeteget kellett tanulni és gyakorolni, de csak így figyelhettem meg közelről a táncosnőket.

Oima néni a szüleimet tudtom nélkül minden fellépésemre meghívta, és ők minden alkalommal el is jöttek. A szemeim azonban olyan rosszak voltak, hogy a közönség soraiban képtelen voltam egyes személyeket megismerni. De valamilyen módon mindig megéreztem, hogy ott vannak. Mint a kisgyermek a világon mindenhol, az én szívem is hozzájuk kiáltott: Mama, papa! Nézzetek ide! Nézzétek, hogyan táncolok! Ugye nagyon szépen haladok?

Japánban az iskolákban szombaton is van foglalkozás. Ezért a vasárnap volt az egyetlen szabadnapom.

Ahelyett, hogy tovább aludtam volna, mint máskor, vasárnap is korán keltem és elsiettem a tánciskolába a Shinmonzen utcában, mivel nagyon kíváncsi voltam arra, hogy az iemoto és a kismesternők reggelente mit csinálnak. Előfordult, hogy már hat órakor ott voltam! (Az imáimat akkor mondtam el és a vécéket akkor takarítottam ki, amikor visszaérkeztem az okijába.) A gyermekek oktatása vasárnaponként reggel nyolc órakor kezdődött, így volt elég időm megfigyelni a kismesternőket, hogy mit csinálnak.

Az imákat, akárcsak Oima néni, a nagymesternő mondta el először. Azalatt, amíg ő az oltárhelyiségben tartózkodott, a kismesternők kitakarították az iskolát. A színpad fapadlóját és a hosszú folyosót portörölő rongyokkal tisztították meg, a vécéket felmosták. Nagy hatással volt rám, hogy noha az oktatóim voltak, itt ugyanazt a munkát végezték, mint én otthon. Ugyanis még mindig a nagymesternő tanítványainak számítottak.

A nagymesternő és a kismesternők együtt reggeliztek. A reggeli után a nagymesternő órákat tartott a kismesternőknek. Ezeknek a végignézése számomra a hét csúcspontja volt.

Kiotó forró és nedves nyarait is nagyon élveztem. Az is a kiképzéseimhez tartozott, hogy a forró nyári napokon a nagymesternő mögött ülve kerek papírlegyezővel hűvös levegőt kellett rá legyezniem. Ezt nagyon szívesen csináltam, mert közben alkalmam volt arra, hogy a nagymesternőt hosszabb időn át zavartalanul figyelhessem. A többi leány ezt nem szívesen tette, én azonban képes voltam órákon át nyugodtan üldögélni és legyezni. Amikor már nagyon hosszú ideje legyezgettem egyfolytában, a nagymesternő rendelt el számomra szünetet. Ezalatt a többi leány különböző játékokkal döntötte el, hogy ki következik a legyezésben. Tíz perc múlva azonban már ismét legyezésre kész állapotban voltam.

Nemcsak a táncot, hanem a zenélést is szorgalmasan gyakoroltam. Tízéves koromban abbahagytam a kotón való gyakorlást és áttértem a shamisenre. A kiotói stílusú és az

inoue-táncokat hagyományosan shamiszenen szokás kísélni. A zenetanulás megkönnyítette számomra a finom ritmusok megértését.

A japán nyelvben két szó is van a táncra. Az egyik a *mai*, a másik az *odori*.

A mai megszentelt mozgásnak számít és az isteneknek felajánlott szentélyszolgák felavatási táncaiból származik. Csak annak szabad eltáncolnia, aki erre külön ki lett képezve, és erre fel van jogosítva. Az odori viszont az emberi élet különböző eseményeivel kapcsolatos, annak vidám vagy szomorú pillanataira emlékeztet. Ezeket a táncokat a japán ünnepeken szokták előadni és bárki eltáncolhatja őket.

A mai táncoknak mindössze három formája létezik: *mikomai*, a shinto-szentélyek szolgáinak a tánca, a *bugaku*, a császári udvar táncai és *noh mai*, a no-drámák táncai. Kiotó táncstílusa a mai és nem az odori. Az Inoue-iskola főleg a noh maira támaszkodik, amelyhez stílusában is hasonlít.

Mindezt már tízéves koromban tudtam. Büszke voltam arra, hogy mai-táncosnő és az Inoue-iskola tagja vagyok. Talán egy kissé túl büszke is voltam, mert nagyon pedáns lettem és mindent túl precízen vettem.

Egy hideg téli napon nagyon fázósan érkeztem a tánciskolába és odamentem a *hibacsihoz*, hogy fölmelegedjem. A próbateremben egy fiatal leánnyal találkoztam, akit azelőtt még sohasem láttam. A frizurájáról és a ruházatáról ítélve egy *shikomiszannal* van dolgom.

Shikomiszan a neve annak a leánynak, aki a geikóvá képzés első stádiumában van és szerződésben áll egy okijával. Engem például nem lehetne shikomiszannak hívni, mert én atotori vagyok.

A shikomiszan a terem leghidegebb részében, az ajtó közelében ült.

– Gyere közelebb a tűzhöz – szóltam hozzá. – Mi a neved?

– Tazuko Mekuta.

– Majd Meku-csannak hívlak.

Úgy véltem, öt vagy hat évvel lehet idősebb nálam. Az Inoue-iskolában azonban a rangot a beíratási dátum és nem a kor határozza meg. Ő tehát nálam „fiatalabbnak” számított.

Levettem az egyik tabimat. – Meku-csan, a kislábujjam viszket. – Kinyújtottam a lábamat és ő tiszteletteljesen vakargatta a lábujjamat. Meku-csan szelíd és kedves leány volt és gyönyörű szemei voltak. Jukiko nővéremre emlékeztetett. Az első pillanatban megszerettem.

Mekuta sajnos nem sokáig járt az iskolába. Nekem nagyon hiányzott és abban reménykedtem, hogy sikerül egy másik olyan jó barátnőt szereznem, mint amilyen ő volt. Ezért egészen izgatott lettem, amikor később odatelepedve a melegítő hibacsihoz,

ott egy hasonló korú leányzót pillantottam meg, mint amilyen Meku-csan volt. Ő azonban kényelmesen elterpeszkedett a hibacsi mellett és nem törődött velem. Még csak nem is köszöntött. Minthogy ő volt itt az újonc, ez az udvariatlanság megbocsáthatatlan volt.

- Nem ülhetsz a hibacsi mellett – szólaltam meg.
- Miért nem? – kérdezett vissza egykedvűen.
- Tulajdonképpen mi a neved?
- Toshimi Szuganuma. – Arra, hogy köszönjön, hiába vártam.

Kezdttem komolyan mérgelődni, de „idősebbként” úgy éreztem, hogy kötelességem őt felvilágosítani arról, milyen szabályok érvényesek itt az Inoue-iskolában. Ezért tovább beszéltem.

- Mikor kezdted el itt tanulni?

A kérdéssel arra céloztam, hogy vegye észre magát: én régebben vagyok itt, mint ő és ezért tisztelettel tartozik irántam.

Ő azonban nem értette meg a célzásomat: – Ó, fogalmam sincsen. Egy idő óta.

Azon kezdtem gondolkodni, mivel értethetném meg vele helytelen viselkedését. Mielőtt ezt megtehettem volna, elhívták az órára.

A problémát nagyon komolynak éreztem, úgyhogy eldöntöttem, megbeszélem a dolgot Oima nénivel.

Mihelyt vége lett az órának, eltávoztam az iskolából és igyekeztem a kutya-virág-dashimaki programomat minél gyorsabban lebonyolítani. Utam utolsó szakaszát már futva tettem meg.

Oima néninek átadtam a dashimakit, de mielőtt elkezdett volna a szokásos módon énekelni, leállítottam: – Ma ne énekelj el a *szuisui*-dalt. Meg kell beszélnem veled egy problémámat. – Részletesen beszámoltam a történekről.

– Mineko, Toshimi előtted fog debütálni. Vagyis egy napon majd egyike lesz idősebb nővéreidnek. Ez azt jelenti, hogy neked kell iránta tiszteletet mutatnod. Légy hozzá kedves. Semmi indokod sincs arra, hogy megmondd neki, mit tegyen, és mit ne. Biztos vagyok benne, hogy a nagymesternő mindenre meg fogja tanítani Toshimit, amit tudnia kell. Ez nem a te dolgod.

Erről az eseményről teljesen elfeledkeztem mindaddig, amíg sok évvel később Toshimi mindezt eszembe nem juttatta. Röviddel maikóként történt debütálásom után meghívtak egy bankettre. Juriko (Meku-csan) és Toshimi, akiből közben első osztályú geiko lett, szintén ott voltak. Jóindulatúan tréfálkoztak azon, hogy kislánként milyen fontoskodóan viselkedtem. Zavaromban elpirultam. Ám nem voltak rosszindulatúak. Mindketten fontos mentoraimmá váltak, Juriko pedig kevés barátnőim egyike lett.

Gion Kobuban a kapcsolatok hosszú távra szólnak, és a harmónia számít a legfőbb társadalmi értéknek. A békés együttélés fontossága egész Japánra jellemző ugyan, Gion Kobuban azonban még jobban megbecsülik. Szerintem ennek két oka van. Az első az, hogy valamennyien erősen függünk a másiktól. Emiatt az embereknek feltétlenül ki kell jönniük egymással.

A második ok a foglalkozásunk természetével kapcsolatos. A maikók és a geikók a világ különböző részeiből érkező fontos embereket szórakoztatnak. Ezért képesnek kell lennünk arra, hogy bárkivel jól ki tudjunk jönni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a lábukat is belénk törölhetik. Éleselmjúséget és belátást várnak el tőlünk. Idővel én is megtanultam, hogy a gondolataimat és a véleményemet úgy közöljem, hogy azzal ne bántsak meg másokat.

13. fejezet

Amikor 1959-ben betöltöttem a tizedik évemet, ismét meg kellett jelennem a családi bíróság előtt. A szüleim már ott voltak, amikor megérkeztem. Ügyvédem is volt Kikkava úr személyében. Zsíros haja ellenére ő volt Kiotó legjobb ügyvédje.

Nyilatkoznom kellett a bíróság jelenlétében, hogy hol akarok élni.

A döntési kényszer nagyon erős nyomás alatt tartott. Mindig fájt a szívem, valahányszor a szüleimre gondoltam. Az apám felém hajolva ezt mondta: – Maszako, ha nem akarod, nem kell náluk maradnod. – Én igent bólintottam. Aztán megint bekövetkezett: a tárgyalóteremben ismét elhánytam magamat.

A bíró ezúttal nem fejezte be rögtön a tárgyalást.

Ehelyett a szemembe nézett és minden köntörfalazás nélkül megkérdezte: – Melyik családhoz akarsz tartozni, a Tanaka- vagy Ivaszaki-családhoz?

Fölálltam, egy nagy lélegzetet vettem és hangosan kijelentettem: – Az Ivaszaki-család tagja akarok lenni.

– Teljesen biztos vagy benne, hogy ezt akarod?

– Igen, biztos vagyok benne.

A döntésemet már előzőleg meghoztam, de borzalmas érzés volt ezeket a szavakat a saját számból hallanom. Nagyon nehezemre esett, hogy fájdalmat okozzak a szüleimnek. A tánc iránti nagy szeretetem mégis kimondatta velem ezt a mondatot. A tánc az életformámmá vált és nem tudtam elképzelni, hogy valaki vagy valami kedvéért lemondjak róla. Azért akartam az Ivaszaki-család tagja lenni, hogy folytathassam a tánctanulást.

A tárgyalótermet a szüleim között, az ő kezüket fogva hagytam el. Az árulásom miatt olyan büntudatot éreztem, hogy nem voltam képes rájuk emelni a szememet. Sírtam. A szemem sarkából láttam, hogy a szüleim is könnyeznek.

A Gonosz Vénasszony megállított egy taxit és négyesben mentünk vissza az okijába.

Apám megpróbált vigasztalni: – Talán ez a legjobb számodra, Ma-csan – mondta. – Biztos vagyok benne, hogy az Ivaszaki-okijában jobban fogod magadat érezni, mint itthon. Ott olyan sok érdekes dolgot fogsz tapasztalni. Ám ha mégis haza szeretnél jönni, csak üzenj, és érted jövök. Bármikor. Akár éjjel, akár nappal. Csak hívjál fel.

Ránéztem és csak ennyit mondtam: – Meghaltam.

Búcsúzás után a szüleim eltávoztak. Mindketten kimonót viseltek. Távolodásuk közben belsőleg folyton ezt kiáltottam: – Mama! Papa! – De hangok nem jöttek ki a torkomon.

Az apám közben hátrafordult és rám nézett. Leküzdöttem azt a kísértést, hogy utána fussak. Könnyeim között igyekeztem mosolyogni, és szomorúan intettem búcsút. A választásom végleges volt.

Oima néni ezen az estén nagyon boldog volt. Most már hivatalosan is az okija örökösnejévé válhattam. A papírmunka elvégzése után törvényes örökös leszek. Oima néni ünnepi vacsorát adott az esemény tiszteletére. Egyebek között tengeri halakat szolgáltak fel vörös babbal és szerepeltek drága sült húsok is. A vendégek gratuláltak és ajándékokat adtak át nekem.

A vacsora hosszú órákig eltartott, én azonban nem bírtam végig ott maradni és bebújtam a szekrényembe. Oima néni abba sem tudta hagyni a *szu-iszu-iszu-darararatta-szuriszura-szuiszuiszui*-dal éneklését. Még a Gonosz Vénasszony is harsányan nevetett. Mindenki boldog volt: Aba, Szakagucsi Anya és a rokon házak okaszanjai. Még Kuniko is nagyon örült.

Szüleimnek tehát egyszer s mindenkorra búcsút mondtam. Ezért sehogyan sem értettem, mi ok van az ünneplésre. Ki voltam merülve, a fejemet egészen üresnek éreztem. Gondolkodás nélkül kivettem a hajamból egy fekete bársonyszalagot, a nyakamra hurkoltam és igyekeztem a lehető legerősebben meghúzni. Meg akartam halni, de nem sikerült. Végül fölhagytam a kísérletezéssel, és szétbőgtem az arcomat.

Másnap reggel elrejtettem a nyakamon keletkezett áruló nyomokat és elvonszoltam magamat az iskolába. Teljesen üresnek éreztem mindent. Nagy nehezen sikerült a délelőttöt kibírnom és rákényszerítenem magamat arra, hogy elmenjek a táncórára.

Érkezésemkor a nagymesternő megkérdezte, hogy éppen melyik táncot próbáljuk. – A *Jozakura-táncot (Cseresznyevirágok éjszaka)* – válaszoltam.

– Helyes. Akkor mutasd meg, mire emlékszel belőle.

Elkezdtem táncolni.

A nagymesternő pedig elkezdett hevesen szidni. – Nem, ez nem jó, Mineko. Ez is rossz! Meg ez is! Hagyd abba! Mi van ma veled, Mineko? Hagyd már abba, nem érted? Rögtön hagyd abba! Ne merj sírni. A síró kislányokat ki nem állhatom. El vagy bocsátva!

Nem akartam hinni a füleimnek. Fogalmam sem volt, mit csináltam rosszul. Nem sírtam ugyan, de egészen össze voltam zavarodva. Elkezdtem bocsánatokat kérni, de mivel ő nem válaszolt, kimentem a teremből.

Megkaptam az első félelmetes OTOMÉT, vagyis egy időre való kizárást az iskolából.

Az otome szó jelentése: „Stop”. A büntetésnek ez a fajtája csak az Inoue-iskolában szokásos. Aki otomét kap, azonnal abba kell hagynia a táncolást és ki kell mennie a próbateremből. Még azt sem mondják meg neki, mikor térhet vissza – a kizárás határozatlan időre szól. Elviselhetetlen volt számomra a gondolat, hogy soha többé nem táncolhatok.

Nem vártam meg, hogy Kuniko értem jöjjön, hanem elindultam egyedül haza, és ahogy megérkeztem, egy szó nélkül rögtön bebújtam a szekrénybe. Nyomorultul éreztem magamat. Először a bíróság, majd a táncból való eltiltás. Miért haragudott meg rám annyira a nagymesternő? Oima néni megjelent a szekrény ajtajánál.

- Mi a baj, Mine-csan? Miért jöttél egyedül haza?
- Mine-csan, kérsz-e vacsorát?
- Mine-csan, volna kedved megfürödni?

Egyetlen kérdésre sem válaszoltam.

Hallottam, amint Szakagucsi Anya egyik szolgálója azt az üzenetet adja át Oima néninek, hogy szeretne vele rögtön beszélni. Oima néni rövidesen útnak is eredt.

Szakagucsi Anya nem kertelt: – Válságos a helyzet. Aiko asszony éppen most hívott fel. Az asszisztensnő nyilvánvalóan összetévesztette a két tánc nevét. Az egyiket már tudja Mineko, a másikat még tanulja. Kavabata kisasszony összetévesztette a *szakuramijotote* (*Cseresznyevirágok megszemlélése*) című táncot a *jozakura* (*Cseresznyevirágok éjszaka*) nevű táncsal és fordítva. Mineko ezért nem a megfelelő táncot adta elő és emiatt Aikótól otomét kapott. Miként érzi magát Mineko?

– Szóval ez történt. Nem, nem érzi jól magát. A szekrényben üldögél és nem akar velem beszélni. Azt hiszem, egészen magánkívül van.

- Mit csinálunk, ha nem akar többé táncolni?
- Ezt ki kell vernünk a fejéből.
- Akkor menj haza és tégy meg mindent, hogy előjöjjön a szekrényből.

Én arra a következtetésre jutottam a szekrényben, hogy az otomét azért kaptam, mert nem gyakoroltam elég szorgalmasan és emiatt nem táncoltam elég jól. Így aztán még ott a szekrényben elkezdtem gyakorolni azt a táncot, amelyiket még tanulnom kellett és azt is, amellyel már készen voltam. Órákon át gyakoroltam és egyre erősebben koncentráltam a táncra. Ezt gondoltam: *Ha holnap tökéletesen táncolok, a nagymesternő annyira meg lesz lepve, hogy el fog feledkezni az otoméről.*

Ám mint sok minden más dolog Gion Kobuban, ez sem volt egyszerű. Nem térhettem vissza csak úgy a tánciskolába, mintha semmi sem történt volna. Otomét kaptam és ezért az okija tagjainak kérniük kellett, hogy tovább tanulhassak. Így aztán Szakagucsi Anyával, Oima nénivel, Kaszama mesternővel, a Gonosz Vénasszonnyal, Jaekóval és

Kun-csannal útnak indultunk a Shinmonzen utca felé.

Szakagucsi Anya tiszteletteljesen meghajolt, majd ezeket a szavakat intézte a nagymesternőhöz: – Nagyon sajnálom, ami tegnap történt. Kérjük, engedélyezze Mineko növendékünknek a tovább tanulását.

Senki sem vesztegetett egyetlen szót sem arra, hogy valójában mi is történt. Ennek nem volt jelentősége. Az volt a fontos, hogy mindenki megőrizhesse a méltóságát és én megszakítás nélkül folytathassam a tánctanulást.

– Nos, Szakagucsi Anya, teljesítem a kérését. Gyere, Mineko, mutasd meg, most mit tanulsz.

Eltáncoltam a *Cseresznyevirágok szemlélése* nevű táncot. Majd külön felszólítás nélkül eltáncoltam a *Cseresznyevirágok éjszaka* nevű táncot is. Amikor befejeztem a két táncot, mély csönd támadt a teremben. Körülnéztem és megláttam azt a sokféle érzelmet, amely az asszonyok arcán visszatükröződött.

Rájöttem, számomra a felnőttek világa túlságosan bonyolult.

Ma már megértem, hogy a nagymesternő az otomét a nyomásgyakorlás erőteljes pedagógiai segédeszközeként használta. Olyankor alkalmazta velem szemben, amikor azt akarta, hogy önmagam kényszerítsem magam a magasabb kulturális szint elérésére. Vagyis az otomét arra használta, hogy erősítse a motivációm. Az otoméval tesztelte az akaratomat: vajon megedződve térek-e vissza vagy feladom-e a küzdelmet? Az otomét ma már nem tartom korszerű oktatási módszernek, azt azonban be kell vallanom, hogy az én esetemben mindig hatásos volt.

A közepes tehetségű táncosnőket a nagymesternő sohasem büntette otoméval. Ez csak azoknak járt, akikből sokat akart kihozni. Az egyetlen, aki valóban megszenvedte az első otomémat, az a tanárnő volt, aki tévesen adta meg nekem a tánc nevét. Ő soha többé nem vehetett részt az oktatásomon.

Az adoptálásom hivatalosan 1960. április 15-én lépett életbe. Minthogy akkor már öt éve ott éltem az okijában, a mindennapi életemben ez nem okozott nagy változást. Mindössze annyi történt, hogy ettől kezdve az emeleten, a Gonosz Vénasszony szobájában kellett aludnom.

Most már átkerültem a híd másik oldalára. Gyermekkorom világát magam mögött hagytam. De előttem állt a tánc világa.

14. fejezet

Jaekónak az okijában való jelenléte csak azáltal vált számomra némileg előnyössé, hogy néha meglátogatta a fia, Maszajuki. A Gonosz Vénasszony egyszer megkérdezte, mit szeretne a tizenharmadik születésnapjára kapni. A fiú nagyon jó tanuló volt és bevallotta, a leghőbb vágya egy világlexikon lenne.

Január 9-én, a születésnapján eljött az okijába, így a Gonosz Vénasszony át tudta neki adni a hön óhajtott ajándékot. Maszajuki végtelenül boldog volt. Órákig üldögéltünk egymás mellett a vendégházban, lapozgatva a könyvet.

A hagyományos japán fogadószobákban van egy *tokonomának* nevezett alkóv, ahová értékes műtárgyakat állítanak ki. Ilyen tárgy például egy valamilyen évszakot ábrázoló képtekercs, valamint a vázákban művészien elrendezett szép virágcsokor. A mai napig emlékszem arra a tekercsre, amely ezen a napon a tokonomában függött. Az újév napját ábrázolta, amint a hegyek mögött éppen fölkel a Nap, amely előtt egy daru repült el. A párnák, amelyeken ültünk, meleg barna színű selyemmel voltak bevonva.

Hat nappal később, délelőtt tizenegy óra tájban megszólalt a telefon. Amikor meghallottam a csöngetést, borzasztó sejtelmem támadt. Tudtam, valami nagy baj történt. A hívás az apámtól jött. Közölte, hogy Maszajuki eltűnt. Reggel elment a boltba, hogy a reggelihez tofut vásároljon és még nem érkezett haza. Sehol sem találják.

Jaeko egy külföldi követtel ebédelt a Nanzendzsi közelében lévő exkluzív Hjotei étteremben. Az étterem története négyszáz évre nyúlik vissza. Miután apámmal közöltük, hogy Jaeko hol van, Kunikóval és Tomikóval együtt hazarohantunk.

Amikor a házunk közelébe értünk, észrevettük, hogy a csatorna szélén rengeteg rendőr és tűzoltó szaladgál ide-oda. A meredek part mentén ujjkörmöktől származó kaparási nyomokat találtak. A part mentén lévő kavicsok fel voltak túrva. Ebből arra következtettek, hogy Maszajuki ott botlott meg és elesett. A holttestét ugyan még nem találták meg, de feltételezték, hogy a vízbe fulladt. A jéghideg vízben aligha bírt volna ki bárki is néhány percnél többet.

Az agyam és a szívdobogásom kihagyott. Nem voltam képes elhinni, hogy ilyesmi megtörténhet. A csatorna. Az a csatorna, amely nekünk a mizo-leveshez azokat a finom

apró kagylókat ajándékozta. A csatorna, amely mellett olyan gyönyörűen virágoztak a cseresznyefák. A csatorna, amely házunkat a világ többi részétől megvédte. Ez a csatorna nyelte el a legjobb barátomat. Több volt, mint a barátom. Az unokabátyám volt. A sokk valósággal elkábított.

A szüleim teljesen odavoltak. Az apám isteníttette az unokáját és az arcáról tükröződő fájdalmat képtelen voltam elviselni. Meg szerettem volna őt vigasztalni, de már nem voltam a leánya. A szüleimet azóta, hogy a bíróság előtt két éve kijelentettem, hogy Ivaszaki és nem Tanaka akarok lenni, nem láttam egyszer sem. Tehetetlennek éreztem magam. Nem tudtam, hogy a szüleim mit várnak el tőlem. Azt kívántam, bár Maszajuki helyett én haltam volna meg.

Jaeko csak ebéd után érkezett meg a szüleinkhez. Mai napig sem értem, miként tudott az ebéd mellett ülve maradni, enni és szellemes beszélgetést folytatni, amikor tudta, hogy a fia eltűnt. Már jártam abban a teremben, ahol ő akkor ebédelt. A terem egy kert felé nyílik. A kertben lévő medencét egy patak vize táplálja, amely abból a csatornából ered, amelyben a fia az életét vesztette.

Jaeko három óra tájban érkezett meg. Az ujjával rám mutatott és ész nélkül üvöltött: – Ez veled kellett volna, hogy megtörténjék! Neked kellett volna meghalnod, nem az én Maszajukimnak!

Abban a pillanatban tökéletesen egyetértettem vele. Mindenemet odaadtam volna azért, hogy a sorsát fölcseréljem az enyémmel. Jaeko a szüleimet hibáztatta a történelemért, akik valóban büntudatot is éreztek.

Megpróbáltam nyugodt lenni. Feltételeztem, hogy az apám ezt várja el tőlem. Bizonyára nem akarja, hogy sírással blamáljam magam. Oima néni is azt kívánná, hogy megőrizsem a nyugalmamat. Úgy döntöttem tehát, hogy mind a két családnak azzal fejezem ki a tiszteletemet, hogy elrejttem az érzéseimet.

Erősnek kellett maradnom.

Amikor visszatértem az okijába, ezúttal nem engedtem meg magamnak, hogy visszavonuljak a szekrény biztonságába. Maszajuki tetemét egy héttel később lelték meg. A csatorna a holttestét a kiotói medence folyamrendszerén át délen egészen Fushimiig sodorta. A holtteste mellett megtartottuk a hagyományos éjszakai virrasztást, majd eltemettük. A város vezetése ezután zöld drótkerítést állíttatott föl a csatorna mentén. Ez volt az első találkozásom a halállal, és egyúttal ez volt az egyik legutolsó találkozásom a szüleimmel.

Jaeko egyre jobban gyűlölt. Valahányszor véletlenül elmentünk egymás mellett, odasúgta: – Bárcsak halott lennél. – A lexikont én tartottam meg. Minden oldalán ott voltak Maszajuki ujjlenyomatai. A halál kérdése egyébként is rettenetesen

foglalkoztatott. *Mi történik, amikor az ember meghal? Hol van most Maszajuki? Van-e valamiféle lehetőség arra, hogy odajussak?* Ezen rengeteget gondolkodtam. A probléma annyira foglalkoztatott, hogy kivételesen még a tanulmányaimat is elhanyagoltam. Végül úgy döntöttem, megkérdezem a szomszédságban lakó idős embereket. Ők közelebb vannak a halálhoz, mint én – gondoltam. Valamelyikük talán tud valamit.

Megkérdeztem a zöldségárust, Hori bácsit, a kalligráfia-oktatómat, Nohmura urat, az aranyozót, Szugane urat, a mosodást és a rézművest. Mindenkit megkérdeztem, aki csak eszembe jutott, de senki sem tudott kielégítő választ adni. Arról viszont fogalmam sem volt, kit kérdezhetnék még meg.

Időközben kezdett kitavaszkodni és közeledett a középiskolai felvételi vizsgám. A Gonosz Vénasszony azt akarta volna, hogy a kiotói női főiskola melletti neves középiskolába járjak, én azonban sokáig nem tudtam dönteni. Végül a legközelebbi középiskolába iratkoztam be.

Jaeko annyira dühös lett a szüleimre, hogy nem akarta az idősebb fiát, Mamorut náluk hagyni. Ahhoz azonban túlságosan önző és felelőtlen volt, hogy megfelelő otthont és lakást nyújtson a fiúnak, ahol együtt élhettek volna. Ehelyett az okijában akarta őt elhelyezni.

Jaeko nem először szegte meg a japán élet szabályait. Állandóan ezt tette. Hiszen pusztán a jelenléte is szabályellenes volt. Az okijában ugyanis csak az atotori és azok a fiatal geikók tartózkodhatnak, akik még szerződésben állnak az okijával.

Jaeko nem volt sem atotori, sem szerződéses geiko. Szívesen lett volna ismét Ivaszaki, a válása azonban még nem volt jogerős, úgyhogy a családneve még mindig Uehara volt. Amikor házasságot kötött és eltávozott az okijából, azzal megszegte a szerződését. Ezért nem volt joga ahhoz, hogy az okijában lakják. Arra a jog egyébként nem ad lehetőséget, hogy valaki, aki elhagyta az okiját, visszaköltözzön.

Jaeko nem törődött Oima néni és a Gonosz Vénasszony ellenkezésével és magához vette az okijában Mamorut. Ezzel ismételten megszegte a szabályokat. Éjszakánként még a szeretőjét is becsempészte a szobájába. Ez úgy derült ki, hogy egy reggel félálomban kitámolyogtam a fürdőszobába, és ott kerültem szembe azzal a férfival, akit Jaeko előző este becsempészett az okijába. A meglepetéstől felsikoltottam, amire az egész okija fölébredt.

Az ilyesmi jellemző Jaekóra.

A férfiaknak tilos volt éjszaka az okijában maradniuk, mert ez kétséget ébreszthetett volna lakóinak erkölcsi iránt. Gionban semmi sem marad észrevétlen. Oima néni mindig nagyon aggasztotta, ha valamilyen okból kénytelen volt megtérni egy férfi éjszakai jelenlétét az okijában. Még ha közeli rokon is volt az illető, ott fogta ebédre is,

hogy senki se lássa őt korán reggel távozni.

Tizenkét éves voltam, Mamoru tizenöt éves volt. Felnőtt férfinak ugyan még nem lehetett őt nevezni, de az energiája megváltoztatta az okija légkörét. Már nem éreztem az okijában ugyanazt a védelmet, mint előzőleg. Mamoru olyan módon ingerkedett velem, amit én kifejezetten kellemetlennek tartottam.

Egy ízben két barátjával együtt tartózkodott a szobájában. Amikor bevittem hozzájuk a teát, össze-vissza fogdostak. Ijedtségemben leszaladtam a földszintre. Ők ezen nagyot nevettek.

Egy másik alkalommal egyedül voltam a fürdőszobában és hallottam, hogy valaki matat az öltözőszobában. Kikiáltottam: – Ki az? – Szuzu-csan a kertben dolgozott és az ablakon át hallottam, amint ezt kérdezi: – Valami baj van, Mineko kisasszony?

– Nincsen semmi baj, minden rendben van – válaszoltam.

Meghallottam, amint az ajtó becsukódik és valaki gyorsan fölfut a külső lépcsőn az emeletre. Mamoru lehetett.

Gyakorlatilag semmit sem tudtam a szexről. Az okijában erről sohasem beszéltünk és az igazat megvallva, nem is voltam nagyon kíváncsi rá. Az egyetlen férfi, aki valaha meztelenül láthatott, az apám volt.

Ezért óriási sokkot váltott ki belőlem, amikor az egyik este, amikor az öltözőszobában levetkőztem, Mamoru halkán besurrant, brutálisan ledobott a földre és meg akart erőszakolni.

Forró nyári este volt, én azonban jéggé fagytam. A fejem üres volt és a félelemtől hidegrázást kaptam. Túlságosan is megijedtem ahhoz, hogy kiáltani vagy védekezni tudjak. Szerencsémre Kun-csan ebben a pillanatban lépett be az öltözőbe, hogy tiszta törülközőt és egy váltás ruhát hozzon nekem – ezért életem végéig hálás leszek neki.

Kun-csan durván lerántotta rólam Mamorut és oldalra lökte. Attól félttem, megöli.

– Te aljas disznó! – szidta.

Az egyébként békés természetű Kun-csan most olyan volt, mint egy fúria.

– Te szemét! Hogyan mersz kezdet emelni Minekóra? Te átkozott, tűnj el hamar! Azonnal! Megöllek, ha még egyszer hozzá mersz nyúlni Minekóhoz. MEGÉRTETTED?

Mamoru úgy osont ki, mint egy rajtacsípett tolvaj. Kuniko megpróbált fölemelni, de én annyira remegtem, hogy nem bírtam állva maradni. A testem tele lett kék foltokkal.

Kuniko lefektetett. Oima néni és a Gonosz Vénasszony nagyon kedves volt hozzám. Én azonban traumában voltam és nem tudtam a félelemtől és a pániktól megszabadulni.

Oima néni magához hívatta Jaekót és Mamorut, szigorúan meghagyta nekik, hogy azonnal hagyják el a házat: – Azonnal menjetek. Nincs bocsánat. Egyetlen szó nélkül

távozzatok. – Oima néni később beszámolt nekem arról, hogy életében egyszer sem volt ennél dühösebb.

Jaeko vonakodott távozni. Arra hivatkozott, hogy nincsen hová mennie, ami valószínűleg igaz is lehetett. Mindenki kiállhatatlannak tartotta. A Gonosz Vénasszony ekkor megígérte, hogy segít Jaekónak helyet keresni.

Oima néni nem akarta, hogy Mamoru egy pillanattal is hosszabb ideig maradjon velem egy házban, mint feltétlenül szükséges. Ezért segítséget kért Szakagucsi Anyától. Neki is az volt a véleménye, hogy nem maradhatunk egy fedél alatt. Mamoru eltávolítására ezért tervet kovácsoltak.

Másnap Oima néni magához hívott: – Mine-csan, egy nagy szívességre kérlek. Szakagucsi Anyának segítségre van szüksége és arra kér, egy kis időre költözz hozzá. Megtennéd? Nagyon hálásak lennénk érte.

Azonnal válaszoltam: – Boldogan segítek Szakagucsi Anyának.

– Köszönöm drágám. Összecsomagolom a ruháidat, de az iskolai holmidat jobb, ha magad válogatod össze.

Őszintén szólva megkönnyebbültem.

Még aznap délután átköltöztem Szakagucsi Anyához.

A Gonosz Vénasszonynak két hét alatt sikerült Jaekónak házat találnia. A ház Shidzsótól délre, a Nishihanamikohi utcában volt. 350 000 dollárt kölcsönzött Jaekónak, hogy meg tudja vásárolni a házat. Jaeko ezután Mamorival odaköltözött. Én igyekeztem elkerülni a vele való találkozást, ő azonban mindig illetlen megjegyzéseket tett rám, valahányszor az utcán meglátott. Oima néni elvállalta, hogy továbbra is menedzseli Jaeko karrierjét. Ez lehetővé tette, hogy az Ivaszaki-okija a közösség szemében megőrizze az arcát. Jaeko megkapta a büntetését, erről azonban senkinek sem kellett tudomást szereznie.

Szörnyű időszakot éltem át. Rémálmaim voltak és állandóan attól féltem, kitör rajtam a hisztéria. Gyakran hánytam. Tudtam, mindenki aggódik az állapotom miatt, de nem tudtam úgy tenni, mintha semmi sem történt volna. Szakagucsi Anya elrendelte, hogy az egyik szolgálója legyen éjjel-nappal a közelemben.

15. fejezet

Gyakran föltettem magamnak a kérdést: Oima néni miért tűrte el olyan sokáig Jaeko lehetetlen viselkedését, amikor más dolgokban nagyon szigorú volt? Vajon valóban olyan fontos volt a harmónia és a látszat megőrzése, hogy az minden egyebet háttérbe szorított? Ez részben igaz. Ám azt hiszem, a tisztesség is arra készítette Oima nénit, hogy rendesen kezelje Jaekót, mert az atotorinak volt a nővére. Továbbá bármilyen hibákat követett is el, Jaeko még mindig az Ivaszaki-család tagja volt.

Szakagucsi Anyának azonban az volt a véleménye, hogy Oima néni nem büntette meg eléggé Jaekót. Magához hívatta, és keményebb ítéletet mondott ki rá: – Megtiltom, hogy három évig nyilvánosan táncolj. A döntésemről Aiko mesternőt már értesítettem, úgyhogy döntésem végleges. Egyébként további értesítésig a velünk való érintkezéstől is el vagy tiltva. Sem ebbe, sem a családunk bármelyik házába nem léphetsz be. Ajándékokat se küldj. A szokásos üdvözlésekkel és rituális látogatásokkal se fáraszd magad, még újévkor sem. S jegyezz meg még valamit. Megtiltom neked, hogy Minekóhoz közeledj. Megértetted? Oneszanként való minden kötelezettséged alól fölmentelek, nem hivatalosan, de ténylegesen. A debütálásán csak alárendelt pozícióban vehetsz részt. Azt majd a Szuehiroja-ház ura fogja megmondani, hogy akkor hol kell ülnöd. Most menj, és többé ne gyere vissza.

Szakagucsi Anyának akkor sem tett volna senki szemrehányást, ha Jaekót a viselkedése miatt akár egész Gion Kobuból kitiltotta volna. Ő azonban ennél kevésbé drasztikus büntetést választott, amely Jaeko tevékenységét a következő években hatásosan korlátozta ugyan, azonban nem hozott szégyent a nevünkre. Főleg az enyémmre.

Szakagucsi Anyánál való tartózkodásom közben rengeteget tanultam arról, hogyan működik a geiko-szakma. Az Anya kitűnő üzletasszony és nagyon jó közvetítő volt. Szívesen szoktam a negyed „keresztanyjának” nevezni. Állandóan fölkeresték olyanok, akik a befolyását és a tanácsát kérték.

Szakagucsi Kanoko Gion Kobu igaz leánya volt. A híres Szakagucsi-okija tulajdonosának nem adoptált, hanem édes leánya. Az okija a zenésznőiről volt híres és Kanoko a japán *ohajashi* ütőhangszert mesteri fokon tudta kezelni. Tinédzser korában

debütált és sokak által kedvelt geiko lett belőle.

Kanoko anyja a leányát választotta atotorijaként. A Szakagucsi-okija nagy volt, virágzott és Kanokónak számos „húga” volt. Ő azonban inkább a zenére és nem az okija vezetésére akart koncentrálni. Ezért az oltalma alatt álló fiatalabb geikókat arra ösztönözte, hogy váljanak függetlenné.

Kanoko megszabadulva az okija vezetésének gondjaitól, Gion Kobu zenei hierarchiájában hamarosan igen magasra került. Megszerezte egyebek között a jogot arra, hogy bizonyos táncokat Gion Kobuban egyedül ő oktathasson. A szabályok szerint ez azt jelentette, hogy mindenkinek, aki ohajashival akart fellépni, tőle kellett ehhez engedélyt kérnie.

Az Inoue-iskolában létezik egy *kokenek* nevezett funkció. Ezt régensnek vagy őrzőnek lehetne fordítani. Az öt család egyike, amely ezt a tiszteletbeli címet viselheti, a Szakagucsi-család.

A koken funkció fontosságát az adja, hogy nekik kell a nagymesternőt, az iemotót kiválasztaniuk. Erre csupán két-három nemzedékenként egyszer kerül sor, és komoly hatással van az iskola további vezetésének módjára. Szakagucsi Anya kokenként részt vett Inoue Jacsijo IV megválasztásában. Az iemoto ezért a lekötelezettje volt.

Szakagucsi Anya hatalma azonban túlterjedt az iemotón. Születésénél vagy a körülményeknél fogva a tekintélyét Gion Kobu olyan fontos emberei is elismerték, mint Kazami mesternő, a tánctanárnő, Kotei Joshizuma, a shamiszen-játékos, különböző okija-tulajdonosnők, a Kabuki Színház munkatársai és természetesen ő volt a Szakagucsi-klán összes okijának az okaszanja, azaz tulajdonosa.

Szakagucsi Anya tíz évvel volt fiatalabb Oima néninél, vagyis nyolcvan éves lehetett, amikor beköltöztem az okijába. Ennek ellenére még mindig életerős és nagyon tevékeny volt. Az én karrieremet is nagy figyelemmel kísérte. A hetedik osztály végét és a nyolcadik osztályt Szakagucsi Anya mellett töltöttem.

Az életem azonban csak annyit változott, hogy másutt aludtam. Délelőtt továbbra is az iskolába, délután a táncórára jártam. Mindössze arról a szokásomról kellett lemondanom, hogy elalvás előtt Kuniko vagy Oima néni mellét szívogassam.

Az iskolában továbbra is jól boldogultam. A nyolcadikos osztályfőnökömet nagyon megkedveltem. Egy nap megbetegedett és kórházba kellett szállítani. Még nem dolgoztam föl teljesen Maszajuki halálát és borzasztóan féltem, hogy őt is hasonló sors éri majd. Az igazgató eleinte nem volt hajlandó megmondani, melyik kórházban fekszik. Végül engedett unszolásomnak és egy cédulára fölírta a címet.

Sikerült az egész osztályt belelkesítenem és az osztályfőnök-helyettes tiltakozása ellenére 999 origami-darut hajtogattunk, amelyeket összekötöttünk azzal a céllal, hogy

segítsen az osztályfőnökünknek a mielőbbi gyógyulásban. Azután elkészítettük utolsó, ezredik darut is. Ezt az osztályfőnökünknek kellett a füzérhez illeszteni a gyógyulása után. Nekem tilos volt a Shidzso utcán átkelnem, ezért az osztálytársaim nélkül adták át a füzért.

Az osztályfőnökünk két hónappal később tért vissza az iskolába. Köszönetként ceruzákat osztott szét közöttünk. Nagyon megkönnyebbültem, hogy nem halt meg.

A kilencedik iskolaév elején visszatértem az Ivaszaki-okijába.

Tomiko szerződése a távollétemben lejárt. Az okijába való belépésekor hatéves szerződést írt alá. Ez azt jelentette, hogy tulajdonképpen az okija alkalmazottja. A szerződés lejártakor szabadon dönthetett, hogy továbbra is geikóként dolgozik-e, bár nem lakik már az okijában, vagy valami más foglalkozást választ. Tomiko úgy döntött, férjhez megy.

Tomiko szerződéses geikóként a Tanaka-család tagja maradt. Ezért – velem ellentétben – arra bízatták, tartsa fenn a kapcsolatot a szüleivel és a testvéreivel. Ezt meg is tette, rendszeresen meglátogatta őket. Amikor Joshio nővérem eljegyezte magát, a vőlegénye ismertette meg őt azzal a férfival, akihez végül férjhez ment.

Tomikót nagyon hiányoltam, egyébként jól éreztem magamat ismét az én okijamban. Örültem az osztálykirándulásnak is, amely minden japán fiatal életében nagy esemény. Az úti cél Tokió volt. Egy héttel a tervezett elutazás előtt elkezdett fájni a hasam. Kimentem a vécére. Valami nagyon nem stimmel odalent: véreztem. Arra gyanakodtam, hogy aranyeres lettem, ami a családukban gyakori betegség volt. Fogalmam sem volt, mit kellene csinálnom. Végül bejött Fuszae-csan, az egyik növendékünk, hogy megnézze, miért nem kerülök elő a vécéről. Megkértem, hogy hívja ide Oima nénit, akivel a bezárt ajtón keresztül beszéltem.

- Mine-csan, mi a baj?
- Valami szörnyűség történt. Vérzek.
- Az nem szörnyűség, Mineko. Minden a legnagyobb rendben van. Ez jó dolog.
- Az aranyér jó dolog?
- Nincsen aranyered. Megjött a menstruációd.
- Megjött a micsodám?
- A menstruációd. Ez teljesen normális dolog. Nem tanultál róla az iskolában?
- Pedzettek valami ilyesmit. Ám az már nagyon régen volt.

Az okijában senki sem készített fel erre az eseményre. Bár csak nők éltek együtt, intim dolgairól senki sem számolt be. Teljesen gyanútlan voltam.

– Majd ideküldöm Kun-csant, hogy segítsen neked. Szükséged lesz néhány dologra, amit majd megkapsz tőle.

A házban az „esemény” nagy feltűnést keltett. Ezt az eseményt Japánban általában otthon ünneplik meg, minthogy azonban Ivaszaki-atotori voltam, Oima néni nagy feneket kerített neki. Este nagy ünnepi vacsorát rendezett és számos előkelőség érkezett egész Gion Kobuból, akik a tiszteletüket fejezték ki és sok szerencsét kívántak. A vendégek egy *ocsobót*, egy különleges édességet tartalmazó dobozt kaptak ajándékba. Az édesség alakja a bimbózó mellhez hasonlít.

Én az egész felhajtást rettenetesen kínosnak találtam. Hogyan lehet másoknak olyasmit ünnepelniük, amitől én olyan rosszul érzem magamat?

Jaeko ebben az évben fizette vissza az 1952-ben kapott kölcsönt, amivel az akkori adósságait egyenlítette ki. A Gonosz Vénasszony is megkapta azt a pénzt, amiből Jaeko 1962-ben a házát vásárolta. Ezután Oima néni is megfizette a Szakagucsi Anyától kapott kölcsönt. Jaeko aztán ismét nagy hibát követett el.

Jaeko a kamat fejében egy ametisztből készült obicsatot adott a Gonosz Vénasszonynak, akit ez az ajándék mélyen megsértett. Jaeko ugyanis a csatot egy olyan ékszerésztől vásárolta, akivel az okijánk állandóan kapcsolatban volt. Jaeko tehát tudta, hogy tudomást szerzünk róla, mennyibe került a csat. Jaeko ismét bebizonyította, mennyire közönséges és milyen kevésbé van fogalma róla, miként illik Gion Kobuban viselkednie.

Időközben kezdtem lázadni az ellen, hogy milyen merev szabályok irányítják itt Gion Kobuban az életünket. Életkoromból kifolyólag – tizennégy éves voltam – ez természetes volt. Anélkül, hogy bárkinek is szóltam volna, beléptem egy kosárlabda-csapatba. Ez valóságos bravúr volt. Ugyanis minden olyan tevékenység tilos volt számomra, amely közben megsérülhettem volna. A Gonosz Vénasszonynak azt mondtam, hogy virágrendezés – ikebana – tanulás céljából léptem be a klubba. Ő örömmel nyugtázta nemes cselekedetemet.

Nagyon szerettem kosárlabdázni. A többéves tánctanulás jót tett a koncentráló és egyensúlyozó képességemnek.

Tehetséges játékos voltam. A csapatom ebben az évben a tartományi versenyeken a második helyezést érte el.

A Gonosz Vénasszony sohasem szerzett tudomást a sportolásomról.

16. fejezet

Kilencvennégy éves korában, 1964 novemberében Oima néni hirtelen megbetegedett és ágyba került. Eljött és el is múlt a tizenötödik születésnapom. Sok időt töltöttem el Oima néni ágya mellett, beszélgettem vele és megmasszíroztam öreg és fáradt izmait. A fürdetést és az ágytál cseréjét csak tőlem és Kunikótól fogadta el.

Gion Kobuban az újévi készülődés már december 13-án elkezdődik. Ezt a napot mi *kotohadzsimének* nevezzük. Ezen a napon az az első napirendi pont, hogy fölkeressük az iemotót, akivel üdvözlőlevelet és ajándékokat cserélünk. Az iemotótól a jövő esztendőre szóló új legyezőt kapunk. A legyező színe jelzi pillanatnyi rangunkat. Mi a családjunk nevében két ajándékkal viszonzunk ezt, az *okagamiszannal*, amely két egymásra helyezett ragadós rizssüteményből áll és egy fehér borítékkal, amely készpénzt tartalmaz. A boríték arany- és ezüstszalagból készült bonyolult girlandot tartalmaz. Az összeg a kapott legyező „értékének” felel meg, vagyis az iskolai hierarchiában viselt rangunkat képviseli. December 13-a elmúltával az iemoto az édességet és a készpénzt odaajándékozta a mozgáskorlátozottak valamely iskolájának vagy más jótékonyági egyesületnek.

Ezen a december 13-án kötelességtudóan elindultam a kotohadzsimé-látogatásomra. Nem-profiként ez volt az utolsó esztendőm. A következő őszön, amikor tizenhat éves leszek, megpróbálom letenni a maiko-vizsgámat és ha az sikerül, megkezdődhet a hivatásos pályafutásom.

Ezért egészen zavarba hozott, amikor a nagymesternő intett nekem és ezt mondta: – Mine-csan, holnapután a nyokobában vizsgáztatás lesz és szeretném, ha azon megjelenél. A vizsga tíz órakor kezdődik, úgyhogy légy pontosan fél tízkor ott.

Nem tehettem mást, engedelmessé válnom kellett, noha az volt az érzésem, Oima néni betegsége annyira leköt, hogy másra nem marad erőm. Otthon Oima nénihez beszámoltam a fejleményekről. A hír csodás változást okozott benne. Ugyanolyan lett, mint amilyen a betegsége előtt volt. A szája mosolyra húzódott, sőt a *szuiszui*-dalra is rázendített. Első ízben értettem meg, milyen fontos volt számára, hogy maiko legyek. Ez a felismerés valósággal fejbevágtott. Eddig még sohasem láttam a dolgot ennyire világosan.

A Gonosz Vénasszony egy banketről érkezett haza. Oima néni rögtön beszámolt neki a vizsgáról. Ő még jobban magán kívül lett a hír hallatán, mint Oima néni.

– Nem sok időnk maradt addig. Kuniko, mondd le a mai napi elfoglaltságaidat. Sőt még a holnapiakat és a holnaputániakat is. Nos, Mineko, akkor munkára fel. Először is hívjál ide kettőt a többi növendék közül. Ugyanis az a helyes, ha csoportban gyakoroltok. Siess már, mindjárt kezdenünk kell a munkát.

Megpróbáltam elrejtetni a buzgósága miatt érzett nevetetnékemet.

– Az igazi vizsgám csak jövőre lesz, úgyhogy ez most nem valami nagy dolog. A táncokat viszont tulajdonképpen máris tudom.

– Ne beszélj számárságokat. Munkához kell látnunk, mert nem sok az időnk. Hívd ide gyorsan a barátnőidet. Siess!

Még mindig nem értettem, mit jelentsen az egész, de engedelmeskedtem és megtettem, amire felszólítottak.

A leányok örültek annak, hogy szükség van rájuk.

Azt az utasítást kaptuk, hogy hét zenedarabot készítsünk elő. A Gonosz Vénasszony előhozta a shamisenjét és elkezdett rajta játszani. Minden egyes darabot több százszor próbáltunk. Éjjel-nappal egyvégtében dolgoztunk és csak nagyon kevés időt szántunk az evésre és alvásra. Két nap múlva mind a hét táncnak a legapróbb mozdulatait is kívülről tudtam. A Gonosz Vénasszony egyetlen perc pihenőt sem engedélyezett. Bámulatatos volt a kitartása.

December 15-én a Gonosz Vénasszony egészen korán ébresztett, hogy biztosan ne késsünk el a vizsgáról. A nyokoba 2-es számú termében már tizenhárom leány várakozott. Mind nagyon idegesek voltak. Csak én nem voltam az. A pillanat jelentőségét ugyanis még mindig nem ismertem fel.

A leányok közül néhánynak ma adódott az utolsó lehetősége. Ha a vizsgájuk most sem sikerül, föl kell adniuk azt az álmukat, hogy maiko legyen belőlük.

A vizsgára egyenként hívtak be bennünket. Az ajtót minden alkalommal becsukták, így nem láthattuk, mi történik bent. Ez tovább növelte a várakozók félelmét.

A nagymesternő csak bent közölte velünk a tánc nevét, amit elő kellett adnunk.

Két barátnőm is előbb került sorra, mint én. Amikor kijöttek, megkérdeztem, melyik táncot kérték tőlük. Mindketten ezt válaszolták: *Torioi* (egy vándorló shamisen-játékosnő története).

– Semmi probléma – gondoltam. – Ezt jól tudom. – Gondolatban elkezdtem a torioit táncolni és minden egyes mozdulaton végigmentem. Nem értettem, hogy a többiek miért olyan idegesek.

Ezután én kerültem sorra.

A vizsga első része az ajtó kinyitásából állt. Mindent pontosan ugyanúgy csináltam, ahogyan tanítottak. A mechanikus mozdulatokat ezáltal folyamatosan és bájosan tudtam elvégezni.

Az ajtó kinyitása után meghajoltam és engedélyt kértem, hogy beléphessek. Ekkor megértettem, hogy a többi leány mitől volt annyira ideges. A nagymesternő nem volt egyedül a helyiségben. Először is ott volt körülötte az összes kismesternő, az Icsirikitei úrnője, a Kabukai tagjai, a teaház- és geiko-egyesületek képviselői és még néhányan, akiket nem ismertem. A nézők több sorban foglaltak helyet a színpad előtt, készen arra, hogy meghozzák a döntésüket.

Igyekeztem összeszedni magam, és a tőlem telhető legnyugodtabban léptem a színpadra.

A nagymesternő felém fordult és csak egyetlen szót mondott: – *Nanoha* (egy pillangó és egy kelvirág története).

– Hoppá – gondoltam. – Nem a torioit kell tehát eltáncolnom. Rendben. Igyekezni fogok, hogy mindent a lehető legjobban csináljak.

Egy pillanatra megálltam és ezt mondtam: – Köszönöm. – Meghajoltam a vizsgabizottság előtt és elkezdtem táncolni. A darab első részét hibátlanul eltáncoltam, de aztán, közvetlenül a befejezés előtt egy apró hibát vétettem. A hibás póz közben valósággal megmerevedtem.

A táncomat shamiszenen kísérő nőhöz fordultam és ezt mondtam: – Hibát követtem el. Kérem, kezdje el előlről a darabot.

A nagymesternő közbeszólt: – Ha te nem szólsz, ezt nem vettük volna észre. Elnézést kérek a jelenlévőktől, de nem volna-e elég, ha csak a befejező részt ismételné meg, minthogy a táncot amúgy is már szinte befejezte?

- Elég lesz – mondták egyhangúan a bizottság tagjai.
- Akkor kérlek, Mine-csan, táncold el a befejező részt.
- Igen – válaszoltam és előadtam a tánc befejező részét.

Ezután köszönetet mondtam a bizottságnak és elhagytam a színpadot.

A Gonosz Vénasszony dühös tigrisként járt föl-alá a várószobában. Amikor meglátott, rögtön letámadott: – Hogyan ment a vizsga? – kérdezte.

- Hibáztam.
- Miféle hibát követtél el? Súlyosat? Gondolod, hogy megbuktál?
- Biztosan megbuktam.
- Ó, te jó ég, remélem, nem.
- Miért?
- Mert ha megbuksz, Oima néni abba tönkremegy. Ott fekszik az okijában és még a

lélegzetét is visszatartva várja, mi lesz az eredmény. Abban reménykedtem, hogy jó hírt vihetek neki.

Ekkor már kezdtem rosszul érezni magamat. Oima néniről egészen megfélemedkeztem. Nemcsak hibásan táncoltam, hanem ráadásul még önző is voltam. Minél hosszabbra nyúlt a várakozás, annál rosszabbul éreztem magamat. Végül a Kabukai egyik képviselője valamennyiünket behívott a nyokoba előcsarnokába.

– Íme, itt vannak a mai vizsgaeredmények. Az első helyet hetvenkilenc ponttal Mineko Ivaszaki kisasszony szerezte meg. Gratulálunk, Mineko.

Az eredményhirdető a listát kifüggesztette a falra, és ezt mondta: – Itt van a többi eredmény. Sajnálatomat fejezem ki azoknak, akik nem mentek át a vizsgán.

Nem akartam hinni a fülemnek. Arra gondoltam, hogy biztosan tévedés van a dologban. Ám a listán világosan olvashatóan ott állt a nevem.

A Gonosz Vénasszony lelkesen mondta: – Ennél jobb már nem is lehetett volna. Oima néni magánkívül lesz az örömtől! Mineko, büszke vagyok rád. Micsoda teljesítmény! Hadd ünnepeljük meg, mielőtt hazamegyünk. Hívd meg a barátnőidet is. Hová menjünk? Bármit kívánsz, meglesz. Én fizetem a számlát. – A Gonosz Vénasszony annyira izgult, hogy majdnem belezavarodott a beszédbe.

Az egész csoporttal betértünk a Takarabune étterembe sült húst enni. Egy örökkévalóságba tellett, amire odaértünk, mert a Gonosz Vénasszony mindenki előtt mélyen meghajolt, akivel útközben találkoztunk és ezt mondta: – Mineko lett az első! Szívélyes köszönetem!

Azért mondott mindenkinek köszönetet, akivel találkoztunk, mert számos japánhoz hasonlóan azt hitte, hogy egy gyermek fölneveléséhez egy egész falura van szükség. Az eredményem inkább kollektív, mint egyéni erőfeszítés következményének számított. A közreműködő kollektíva pedig Gion Kobu volt.

Az étterem tulajdonosai Oima néni régi jó barátai voltak és elárasztottak bennünket jókívánságaikkal, valamint finom ételekkel. Mindenki nagyszerűen érezte magát, csak én nem voltam boldog. Az egyik leány meg is kérdezte, hogy mi bajom van.

Mindössze ennyit válaszoltam: – Fogd be a szádat és edd meg a sültedet.

Azt nem mondhatom, hogy kifejezetten rossz volt a hangulatom. A baj az volt, hogy a fejemben csak úgy viharzottak a gondolatok és az érzelmek. Annak örültem, hogy átmentem a vizsgán, de sajnáltam azokat, akik megbuktak. Valamint aggódtam Oima néniért, és a Gonosz Vénasszonnyal való viszonyom kérdése is foglalkoztatott.

Már tíz esztendő óta élttem az Ivaszaki-okijában és Maszako közel öt éve adoptált. Elgondolkoztattott az a tény, hogy nem voltam képes őt „anyának” nevezni.

Az adoptálási papírjaim megérkezése után egy ízben vízpisztollyal játszadoztam és –

gyermekként, aki figyelmet követel magának – lelcsoltam őt. Utánam futott és ezt kiáltotta: – Ha igazán a gyermekem volnál, kapnál egy jókora taslit! – Ezt arculcsapásnak éreztem, mert addig úgy éreztem – legalábbis bizonyos fokig –, a gyermeke vagyok. Hiszen a szüleimnek már nem vagyok a gyermeke. Akkor tulajdonképpen kihez is tartozom?

Amikor Maszako még fiatalabb volt, Oima néni megpróbálta rábeszélni, hogy szüljön egy gyereket. Gion Kobuban nem számít szégyennek, ha egy nő egyedülállóként anyává lesz. Mint már mondtam, az okijákban könnyebb leányokat fölnevelni, mint fiúkat. Ennek ellenére voltak asszonyok, akik fiaikat is fölnevelték. Oima néni persze abban reménykedett, hogy Maszakónak majd leánya születik, aki tovább viszi a család nevét, és akiből atotori lesz.

Maszako tüdőbajos volt, ami testileg meggyöngítette. Nem volt benne biztos, elég erős-e ahhoz, hogy egy terhességet kibírjon.

Adoptálásomkor eldöntöttem, hogy a Gonosz Vénasszonyt nem fogom „anyának” nevezni. Most azonban megingott ez az elhatározásom. Hiszen az utolsó két napon nagyon lelkesen dolgozott az érdekemben. Nagyon kívánta, hogy sikeres legyek. Egy igazi anya sem tehetett volna többet értem.

Arra gondoltam, *itt az ideje, hogy megváltoztassam a véleményemet.*

Amikor végeztünk az étkezéssel, fejest ugrottam a hideg vízbe. A szemébe néztem és ezt mondtam: – Mama, menjünk most haza.

Meglepett arckifejezését, amely egy szempillantás alatt eltűnt ugyan, soha az életben nem fogom elfelejteni. – Úgy gondolod, hogy menjünk? – mondta mosolyogva. – Köszönöm, hogy eljöttetek. Nagyon örültem, hogy itt voltatok.

Ezután visszamentünk az Ivaszaki-okijába.

– Ez életem egyik legszebb napja – mondta a Gonosz Vénasszony.

Mindjárt Oima néni szobájába siettünk, hogy beszámoljunk neki az eredményről, de még volt annyi lélekjelenlétem, hogy előbb megköszönjem neki a fáradozásait.

Oima néni lelkesen fogadta a hírt, de igyekezett közömbösnek mutatkozni. – Soha a legkisebb kételyem sem volt, hogy megállod a helyed. A legkevésbé sem. Most hozzá kell kezdenünk a ruhatárad megtervezéséhez. Maszako, holnap fel kell hívnunk Erimant, Szaitót és még sok más kimonószabót. Csináljunk listát. Rengeteg a dolgunk!

Oima néni a halálán volt ugyan, azonban semmi sem kerülte el a figyelmét. Hiszen elérte, amiért élt. Ahhoz pedig ragaszkodott, hogy debütálásom nagyon látványos legyen. Én is boldog voltam attól, hogy ő boldog, de az a gondolat, hogy maiko leszek, vegyes érzelmekkel töltött el. Még mindig nem hittem el, hogy ez az, amit magamnak kívánok. Táncolni és továbbtanulni persze továbbra is akartam.

A vizsga után azonban annyira összetorlódtak az események, hogy nem sok időm maradt az ilyesfajta elmélkedésekre. Már december 15-e volt. Szakagucsi Anya, Oima néni és Maszako mama eldöntötte, február 15-én minarai, azaz maiko növendék leszek, formálisan pedig március 26-án debütálok (japán elnevezése miszedashi).

Mivel a tervezettnél egy évvel előbb leszek maiko, ezért a geiko-iskolában előbb, március 15-én kezdem meg a tanulást, a középiskolai tanulmányaim befejezése előtt. Ha pedig föl kell lépnem a tavaszi cseresznyetáncokon – Mijako Odori –, egy hónappal később késznek kell lennem a sajtótájékoztatókon való részvételhez.

Az Ivaszaki-okijának rengeteg munkát adott a debütálásomra és az újrési ünnepekre való előkészület. Ehhez kevés volt a munkáskéz, mert Oima néni ágyban fekvő beteg volt, és ápolni kellett.

Az okijában egy nagytakarítás is időszerű lett volna, és a ruhatárammal kapcsolatos megbeszélések is rengeteg időt vettek el. Kun-csan, Aba és Maszako mama mindkét keze tele volt munkával, én pedig minden szabad percemet Oima néni mellett töltöttem.

Tomiko is gyakran eljött, hogy segítsen. Már terhes volt az első fiával, ennek ellenére besegített a debütálásomba.

Jól tudtam, nagyon értékes minden perc, amelyet Oima nénivel töltök. Ő elmondta, mennyire örül, hogy rászántam magamat, hogy Maszakót mamának nevezzem: – Mineko, tudom, hogy Maszako nehéz természetű, de jó ember. Néha ugyan túlzottan komolynak és szigorúnak látszik, de megbízhatasz benne. Ezért kérlek, légy jó hozzá. Nincs benne semmi rossz. Nem olyan, mint Jaeko.

Megtettem minden tőlem telhetőt, hogy megnyugtassam: – Értelek Oima néni. Kérlek, ne aggódj miattunk. Minden rendben lesz. Most pedig hadd masszírozzalak meg.

A minarai állapot csak rövid ideig, egy-két hónapig tart. A minarai szó jelentése: tanulás megfigyeléssel. A leendő maiko megkapja a lehetőséget, hogy első kézből szerezzon tapasztalatokat a teaházakról. Professzionális ruházatban éjszakai banketteket látogathat meg. Eközben megfigyeli a viselkedés, az illem és szórakoztató beszélgetések finom árnyalatait, amelyeket rövidesen neki magának is alkalmaznia kell.

A minarait egy teaház (*minaraidzsaja*) szponzorálja, de más teaházak meghívását is elfogadhatja. Az időbeosztást a teaház férfi vagy női tulajdonosa készíti el. Ennek az a gyakorlati előnye, hogy a tulajdonos mentorként képes megválaszolni a közben esetleg fölmerülő kérdéseket. A teaház tulajdonosa és a minarai között gyakran több esztendőn át tartó kapcsolat alakul ki.

A vizsga váratlan sikere után az első kérdés, amiben dönteni kellett, az volt, hogy

melyik teaházban kezdjem meg működésemet minaraiként. Több lehetőség közül lehetett választani. A Szakagucsi-okija tagjai a Tomiko teaházban, az Ivaszaki-okija tagjai Mankikunál, Jaeko pedig Minomacunál töltötte a betanulási időt. Az én esetemben a Fuszanojára esett a választás. A választást bizonyára Gion Kobu érdekpolitikája követelte meg.

A Kabukai vezetősége január 9-én hivatalos névsort közölt azokról a geikókról, akik az éves Mijako Odoriban fellépnek. A névsorban az én nevem is szerepelt.

Azt is közölték, hogy a programfüzetben szereplő fotómat január 26-án készítik el. Ez azt jelentette, hogy addigra készen kell lennie a teljes ruhatáramnak, így az előkészületeket meg kellett gyorsítani.

Amikor január 21-én visszaérkeztem a táncóráról, rögtön Oima nénihez mentem, hogy a nap többi részét nála töltssem. Oima néni, mintha csak arra várt volna, hogy hazaérkezzem, abban a pillanatban halt meg, amikor leültem melléje. Kun-csan is ott volt. Oima néni halála annyira sokkolt bennünket, hogy még sírni sem tudtunk. Egyszerűen nem tudtam elhinni, hogy meghalt.

Oima néni temetése az emlékemben olyan, mint egy fekete-fehér film. A reggel nagyon hideg volt, hó hullott az égből. Az udvart mintha fehér púder fedte volna. Az okijában százával gyűltek össze a gyászolók. Valamennyien fekete gyászkimonót viseltek.

A genkantól az oltárhelyiségig futószőnyeg volt fölterítve. A szőnyeget majdnem tíz centiméter vastagon só fődte. A két helyiség közti útvonal tehát tiszta hófehér sóból állott.

Maszako mama a helyiség homlokzat menti oldalán ült. Én közte és Kuniko között ültem. A koporsó az oltár előtt állt. A buddhista papok a koporsó előtt ültek és szutrákat énekeltek.

A gyászszünetet követően a koporsót elkísértük a krematóriumba. Megvártuk azt a két órát, amely alatt elégett Oima néni teste. Ezután speciális fogókkal kiemeltünk néhány elszenesedett csontmaradványt és egy urnába tettük. Az urnát elvittük az Ivaszaki-okijába és az oltárra helyeztük. A buddhista papok ismét eljöttek és ezúttal magán istentiszteletet tartottunk.

Ezen a napon különösen erős volt az ellentét a világosság és a sötétség között. Ez mintha tükrözte volna Oima néni életének intenzív világosságát és méltóságát.

Ezek után Maszako mama lett az Ivaszaki-okija tulajdonosa.

A temetést követően folytatódott a debütálásomra való készülődés, mert a január 26-ára kitűzött fotózásra a ruhámnak el kellett készülnie. Ez az Oima néni halála utáni hetedik nap, az emlékező istentisztelet napja volt.

Aznap reggel elmentem a mesterfodrászhoz, aki elkészítette a frizurámat. Igazi királynőnek éreztem magam. Szakagucsi Anya gyöngéden fájdalmas büszkeséggel nézett végig rajtam.

Ebben a pillanatban tudatosult bennem, hogy Oima néni valóban meghalt. Könnyekben törtem ki. Végre megkezdődött a gyász és vele megindult a gyógyulás folyamata. Két óra hosszat egyfolytában bőgtem és Szakagucsi Anya csak ezt követően kezdhetette el az arcom és a nyakam sminkelését.

17. fejezet

A teaházakra vonatkozó esztétikai szabályok a hagyományos japán teaceremóniából fejlődtek ki. A szabályok ezen igényes sorozatának a helyes fordítása ez: „A tea útja”.

A teaceremónia bonyolult előírásokat tartalmazó rituálé, amely egy önmagában véve egyszerű dolgot – baráti körben egy csésze tea élvezése – a mindennapos fáradalmakat kipihentető ünneppé varázsol. A teaceremónia ideális egyszerűsége csak a lehető legmagasabb művészi érzékkel valósítható meg. A használatos tárgyak nagy művészi tudással készített műreemek. A vendéglátók aprólékosan koreografált és szorgalmasan begyakorolt mozdulatokkal helyezik el a teáscsészéket a vendégek előtt. Semmit sem szabad átengedni a véletlennek.

A teaházakban is így járnak el. Mindent megtesznek annak érdekében, hogy a vendégek jól érezzék magukat. Egyetlen aprócska részlet sem kerüli el a figyelmüket. A tea felszolgálásának a teaházakban *ozashiki* a neve. Ezt lehetne akár a bankett vagy az estély szóval is fordítani, de az *ozashiki* azt a helyiséget is jelenti, ahol a ceremóniát végzik.

Az *ozashiki* folyamán a vendéglátók és a vendégek a legjobbat kapják, ami a konyhai élvezetekben, érdekes beszélgetésekben és művelt szórakoztatásban egyáltalában nyújtható. Az *ozashiki* időtartama néhány óra és olyan helyiségben zajlik, ahol biztosítva van a teljes nyugalom. A teaceremónia célja, hogy a mindennapi fáradalmak után felüdülést nyújtson. Ehhez a teaház adja a környezetet, a maikók és a geikók a katalizátorok, de a vendégek műveltsége határozza meg az este hangulatát.

A teaházakba csak személyes ajánlással lehet bejutni. Az új vendégeket a törzsvendégeknek kell beajánlaniuk. A kiválasztásnak ez a módszere gondoskodik arról, hogy mindenki, akinek elég pénze van ahhoz, hogy vendéglátóként bankettet adjon, egyúttal garantáltan bizalomra érdemes és művelt ember legyen. Elég gyakori, hogy a szülők az éppen felnőtté vált gyermekeiket nevelésük részeként magukkal hozzák az ilyen bankettekre. Ez az oka annak, hogy egy családon belül több nemzedéken át hagyománnyá válik, hogy a tagok mindig ugyanabban a teaházban rendezik meg a bankettjeiket.

Akik rendszeresen járnak Gion Kobuba, többnyire egy bizonyos teaházzal tartanak

kapcsolatot. Az is előfordul azonban, hogy a vendéglátó két különböző teaház szolgáltatásait veszi igénybe, egyet hivatalos, egy másikat pedig fesztelenebb alkalmakkor. Ez azonban a ritkábbik eset.

A teaházak és törzsvendégeik között – ezek hetenként néha többször is adnak ozashikit – szoros kapcsolat jön létre. Tartós kapcsolat jön létre a vendégek és a nekik leginkább tetsző geikók között is. Rendszeres vendégeinket nagyon jól kiismerjük. Életem legjobb kapcsolatai a banketteken kezdődtek. Legkedvesebb vendégeim olyan emberek voltak, akik valamilyen területen kitűntek. Ennek az volt az oka, hogy azok a bankettek tették rám a legnagyobb hatást, amelyeken a legtöbbet tanultam.

Volt néhány olyan vendégem, akiket annyira kedveltem, hogy mindig tudtam időt szakítani az általuk látogatott teaházaknak a felkeresésére, bármennyire tele volt is a határidőnaplóm. Ám voltak olyanok, akikkel inkább kerültem a találkozást. Azt azonban mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a geikót azért hívják meg, hogy az ozashiki vendéglátóját és a vendégeit szórakoztassa. Amikor a geiko megérkezik a teaházba, ahhoz a vendéghez kell odamennie, aki a díszhelyen ül, és azzal kell beszélgetést kezdeményeznie. Függetlenül attól, mit érez, a viselkedésével ezt kell kifejeznie: – Alig vártam már, hogy önnel találkozhassek és beszélgethessek. – Ha a geiko arca ezt fejezi ki: – Ki nem állhatlak – akkor nem való geikónak. A geikónak az a feladata, hogy mindenkiben fedezzen fel valamit, ami szeretetreméltó.

Néha olyan emberekkel kellett kedvesen viselkednem, akiket testileg visszataszítónak találtam. Ez volt számomra a legnehezebb, mert az utálatot nagyon nehéz eltitkolni. De szem előtt kellett tartanom, hogy a vendég megfizette a társaságomat. Ennek fejében joggal várhatta el, hogy legalább kedvesen viselkedjem vele. A személyes érzelmeknek az elrejtése hivatásunk egyik legnagyobb kihívása.

A vendégek régebben azok köréből kerültek ki, akik a művészetek és a shamiszen kedvelői, a hagyományos japán művészetek és tánc ismerői voltak. Némileg értettek tehát ahhoz, amit láttak, és örültek, hogy beszélgethetnek azokról a művészetekről, amelyeknek a maikók és geikók mesterei művelői voltak. A jó módúaknak manapság sajnos már nincsen elég idejük ahhoz, hogy ilyesféle hobbiknak hódoljanak. A maikók és geikók szépsége és tudása azonban önmagáért beszél és ezt mindenki értékelné tudja.

A banketteken nagyon sokféle téma jöhet szóba. A geikóktól elvárják, hogy az aktuális eseményekről és a korabeli irodalomról kellő ismereteik legyenek, de tájékozottak legyenek a hagyományos művészetekben is, mint a teaceremónia, a virágkötészet, a költészet, kalligráfia és festészet. A bankettek első negyvenöt percét ilyesféle témáknak szentelik.

A banketteken vannak felszolgálók is, akiknek a házicselédék segédkeznek, a szakét azonban a geikónak kell kitöltenie. Azt talán mondanom sem kell, hogy a konyhának elsőrangúnak kell lennie. A teaházakban nem helyben készítik az ételeket, hanem kiváló éttermek (*shidashi*) egyikéből hozzák azokat, figyelembe véve a vendégek ízlését és pénztárcáját.

A teaházi bankettek költsége nem túlságosan magas. Az óránkénti költség 500 dollár körül van. Ez az összeg a teremdíjat és a felszolgálási díjat foglalja magában. Nincsen azonban benne az ételek és italok költsége, illetve a geikókat is külön meg kell fizetni. Egy kétórás bankett teljes költsége, amelyben benne van néhány vendég teljes vacsorája és három vagy négy geiko jelenléte, 2000 dollár körüli összeget érhet el.

A teaházaknak ki kell elégíteniük a japán és a nemzetközi élet legelőkelőbbjeinek az igényeit is. A teaházak a teaceremónia esztétikáján túl a legjobbat nyújtják, amit a hagyományos japán építészet és belsőépítészet nyújtani képes. A padlót minden helyiségben tataminknak kell fedniük, mindenütt kell lennie tokonoma-fülkének, benne az évszaknak megfelelő képtekercsekkel és a megfelelő vázába tett szépen elrendezett virágokkal. A helyiségek díszítési módja vendégenként más és más.

A geikók előre meghatározott időrend szerint jelennek meg. Kétféle geiko létezik: az egyiknek *tacsikata*, a másikat *dzsikata* a neve. A tacsikaták a tulajdonképpeni táncosnők, akik a shamiszenen kívül rendszerint még fuvolán is játszanak vagy dobolni is tudnak. A dzsikata a táncosnőt kíséri: neki énekelni és shamiszenen játszani kell tudnia. A tacsikaták oktatása egészen kiskorukban kezdődik és korai tinédzser korukban debütálnak maikókként. A dzsikáták rövidebb kiképzést kapnak, és csak később debütálnak (mint a testvérem, Tomiko).

A tacsikatáknak szépeknek is kell lenniük, a dzsikatáknál ez nem követelmény. Azok a tacsikaták, akik a táncolásban egy kissé gyöngébbek, a hangszeres tudás mesteri elsajátítására törekszenek.

Az Ivaszaki-okija a dobosairól volt híres, így én már kisgyermekként kezdtem a tanulást a *cucumi* nevű kézi dobon. Mivel inkább a táncolásomról voltam híres, a banketteken ritkán kellett a cucumin játszanom, de a Mijako Odorin minden évben dobolnom is kellett.

A banketteken tehát egy tacsikata, és egy dzsikata szokott szerepelni. A fellépés befejeztével elkezdődik a beszélgetés, amely gyakran művészi témák körül forog, de az is előfordul, hogy a geiko elmesél egy mulatságos történetet vagy italos játékot kezdeményez.

A geikók tiszteletdíját időegységek – *hanadai* („virágköltség”) – szerint szokták kiszámítani. Egy hanadai általában tizenöt percet jelent és az összeget külön feltüntetik

a számlán. A vendégek a hanadain kívül külön borraivalót – *goshugi* – is szoktak adni. A pénzt apró fehér borítékokba teszik, amelyeket az obiba vagy a kimonó ujjába csúsztatnak. A borraivalót a geiko megtarthatja magának.

A bankett befejeztével a teaház tulajdonosa összesíti a maikók és geikók időegységeit. Az összegeket egy cédulára írják fel, amelyeket a teaház bejáratánál egy dobozba tesznek. Másnap délelőtt a *kenban* – a geikó-egyesület szolgálatában álló független pénzügyi szervezet – egyik képviselője összeszedi ezeket a cédulákat.

A *kenban* a teaházak vezetőivel együtt ellenőrzi a számlákat, hogy hibátlanok-e és ha igen, kiszámítja, miként kell az összegeket az érdekeltek között elosztani. A teaházak vezetőivel közli, hogy mennyi adót kell fizetniük és mennyi költséget számolhatnak el. Ezek után kiszámítja azt az összeget, amelyet a teaház az okijának köteles kifizetni.

A teaház egyébként önálló könyvelést is végez és az ügyfeleinek számlákat állít ki. Régebben ez évente egyszer történt, manapság havonta történik a számlaküldés. A számlaösszegek beérkezése után a teaház elszámol az okijával.

Az okija tulajdonosa – okaszán – a kapott összegeket feltünteti a geikók számláján, levonja belőlük a költségeket és a maradványt jóváírja.

Ez a könyvelési módszer biztosítja, hogy mindig tudjuk, melyik geiko melyik napon mennyit keresett, így azt is tudjuk, ki keresett a legtöbbet.

Február 15-e nagy nap volt. Ezen a napon kezdtem el a próbákat a Mijako Odorira és ugyancsak ekkor kezdtem el a tanulást a geiko-iskolában, a nyokobában (a középiskolában az utolsó hónapot elengedték). Továbbá ekkor kezdtem meg a tanulmányaimat minaraiként a Fuszanoja-okijában. Ennek körülbelül egy hónap volt az időtartama.

Szakagucsi Anya külön eljött az okijába, hogy személyesen ellenőrizze az öltöztetésemet és hogy ő maga sminkeljen ki.

Ez komoly munka volt.

A díszkimonóba öltöztetett maiko erősen megközelíti a japánoknak a női szépségről alkotott elképzeléseit.

Külsőre nagyon hasonlít a 11. századi tekerceken látható Heian-hercegnőkre. Arca tökéletesen ovális, bőre hibátlanul fehér, a haja hollófekete. A szemöldökei félhold alakúak, a szája rózsabimbó. A nyaka hosszú és érzéki, az alakja enyhén gömbölyded.

Ezután elmentem a fodrászhoz és megcsináltattam a *vareshinobu*-frizurát. A maikóknak ez az első frizurájuk. A fodrász a hajunkat magasra felhúzza és a fejtetőn kontyszerűen fogja össze, majd elöl és hátul piros selyemszalaggal (*kanoko*) rögzíti és a Gion Kobura annyira jellemző dísztükkal – *kanzashi* – díszíti. Mint mondják, ez az egyszerű, mégis elegáns stílus kiemeli a fiatal leányok nyakvonalát és arcvonásai

frissességét.

A frizurám elkészülte után a borbélyt kerestem föl, hogy megborotválja az arcomat. A japán nőknél ez általános gyakorlat. Az arcomat először az apám borotválta meg, amikor az egyéves születésnapomon először vágták le a hajamat. Azóta havonta egyszer borotválkozom.

Ettől kezdve ötnaponként jártam a fodrászhoz. Hogy a frizurám ne menjen tönkre, úgy aludtam, hogy a fejemet egy négyszögletes, szépen lakkozott fatömbre helyezett párnára fektettem. Eleinte ugyan nem tudtam így aludni, azonban elég hamar hozzászoktam. Az alvás azonban nem mindenkinek ment könnyen. Az okija éppen ezért egy trükköt alkalmazott, hogy a leányok éjszaka ne távolítsák el a fatámlát. A szolgálók a támla körül ragacsos rizskorpát szórtak szét. Ez beleragadt a leányok hajába, akik másnap kénytelenek voltak bánatosan ismét fölkeresni a fodrászt.

A konty mögött kétoldalt egy-egy szilvavirág mintázatú selymet tartó tűt (a február szimbólumát), előtte kétoldalt ezüstszárnyakat (*bira*), a konty tetején narancsvirágot ábrázoló tűt (*tacsibana*) és egy piros korallgolyókkal díszített hosszú tűt (*akadama*) viseltem. Az utóbbi keresztben át volt tűzve a kontyon.

Szakagucsi Anya a maikók szokásos sminkjét vitte fel az arcomra és a nyakamra. Ennek a sminkelési módnak érdekes története van. Eredetileg a nemes férfiak használták olyankor, amikor kihallgatásra mentek a császárhoz. A császár, akinek a személye szentnek számított, az alattvalóit régebben egy vékony fátyollal takarva fogadta. A fogadótermet gyertyák világították meg. A fehér smink jól visszaverte a gyöngé fényt, úgyhogy a császár így könnyebben fölismerhette, ki van előtte.

A szokást később a táncosok és a színészek is átvették. A fehér smink nemcsak nagyon jól néz ki a színpadon, hanem azt is bizonyítja, hogy a japánok milyen nagyra tartják a fehér bőrt. A smink régebben cinket – a bőrre nagyon ártalmas volt – is tartalmazott. Ma már nincsen cink a sminkben.

A kisminkelés után Szakagucsi Anya rózsaszínű púdert vitt fel az arcom két oldalára és a szemöldököm környékére, majd egy kevés piros rúzszt kent az alsó ajkamra. (Egy évvel később már a felső ajkamat is ki lehetett rúzsozni.) Ezután következett az öltöztetés.

A maikók által viselt kimonóknak *hikizuri* a nevük. A szokványos kimonóktól ez abban különbözik, hogy hosszabb az ujja, széles uszálya van és mély a nyakkivágása. Az uszály szegélye különösen nehéz, ezért szép ívben terül el hátul. A hikizurit különlegesen hosszú (hét méternél hosszabb) obival rögzítik, amelyet úgy kötnek meg, hogy a két vége lelóg. A minarai által viselt kimonó hasonló a maikóikéhoz, de az uszálya rövidebb, és az obinak a lelógó vége csak fele olyan hosszú, mint egy maikóé.

A kimonóm színváltó türkizselyemből készült. Az uszály nehéz szegélye a narancssárga többféle árnyalatával volt megfestve és fenyőtűkkel, juharfalevelekkel, cseresznyevirágokkal és krizantém-virágszirmokkal volt díszítve. Obim fekete damasztját fecskefarkú-pillangók díszítették. Az ezüsből készült obicsat fecskefarok alakú volt.

A kimonóhoz a hagyományos *kago* kézitáskát hordtam. Ez holmi zacskóféle, amelyet felül tarka, speciális módon megfestett selyemből (*shibori*) készült szalag zár le. Ez a szalag úgy készül, hogy a selymen cérnával rengeteg apró bogot készítenek, mielőtt azt megfestenék. A selyem ettől úgy néz ki, mintha meg lenne pettyezve – fantasztikus hatást kelt! Kiotó híres erről a módszerről, anyám is készített ilyet.

Az én táskám shiborija halvány őszibarackszínű volt és káposztapillangós minta díszítette. A táskában benne volt a tánclegyezőm (rajta aranyalapon a Konoe-családnak – a császár tanácsadóinak – a három piros gyémántjával), a ruházatomhoz illő mintával ellátott apró piros-fehér zsebkendőm, puszpángfából faragott fésűm és még sok minden más. Minden egyes tárgy ugyanabból a selyemből készült kis zacskóba volt téve és minden egyes zacskón monogram volt.

Az öltözködés befejeztével készen álltam az indulásra. Belebújtam a tizennyolc centiméter magas faszandálomba (okobo), és az egyik szolgáló kinyitotta előttem a kaput. Éppen arra készültem, hogy átlépjem a küszöböt, amikor meglepetten megálltam. Az utca dugig volt emberekkel. Nem volt egy talpalatnyi hely, ahová kiléphettem volna.

Zavaromban visszafordultam.

Kunikóhoz fordultam: – Kun-csan, fogalmam sincsen, mi van itt, de az utca tele van emberekkel. Megvárhatom, hogy elmenjenek?

– Ne légy buta, Mineko. Ezek miattad vannak itt, mert látni akarnak.

Arról tudomásom volt, hogy az emberek örömmel gondoltak arra, hogy majd maikóként debütálok, de arról sejtelmem sem volt, hogy ezt ennyire várják. Sokan évek óta vártak erre a percre.

Kívülről kiáltások hangzottak: – Gyere ki, Mineko! Hadd lássuk, milyen szép vagy!

– Nem merek közéjük kilépni. Egyszerűen megvárom, amíg a tömeg eloszlik.

– Mineko, erre hiába vársz. Tégy úgy, mintha észre sem vennéd őket. Késő van már, el kell indulnod. Az első napodon nem késhetsz el.

Én továbbra is vonakodtam kilépni. Nem akartam, hogy valamennyien megbámuljanak. A Fuszanoja-okija küldönce ott várt, hogy elkísérjen. Látszott, már nagyon mérgelődik. Kuniko megpróbálta, hogy egyrészt őt nyugtatgassa, másrészt engem buzdítson indulásra.

Végül a lelkiismeretemre hivatkozott: – Oima néni kedvéért meg kell ezt tenned. Ez az, amire egész életében vágyott. Ne okozz neki csalódást.

Rögtön tudtam, hogy igaza van. Teljesítenem kell Oima néni óhaját.

Megint elindultam a kapu felé, nagy lélegzetet vettem és erre gondoltam: *Nos, jól van mama, jól van papa, jól van Oima néni. Megyek!* Halkan, de elszántan mormogtam el ezeket a szavakat és rátettem a lábamat a küszöbre.

Még egy híd. Még egy határátlépés.

A tömeg fülsüketítő éljenzésben tört ki. Az emberek szerencsét kívántak nekem és dicséretekkel halmoztak el. Én azonban túlzottan szégyelltem magamat, úgyhogy oda sem tudtam figyelni, mit mondanak. A Fuszinoja-okija felé menet végig lehorgasztott fejjel, magam elé meredve mentem. Az út két oldala végig tömve volt emberekkel, akik minden jót kívántak és meglehetősen késő lett, amire sikerült utat törnünk magunknak az okijáig. Nem láttam ugyan őket, de biztos vagyok benne, hogy a szüleim is ott voltak a tömegben.

Az okija ura (otoszan, azaz atya) rögtön megszidott, amiért olyan későn érkeztem: – Ifjú hölgyem, erre a pontatlanságra különösen az első napon nincsen mentség. Ez azt jelzi, hogy nincsen benned elég odaadó készség és céltudatosság. Te már minarai vagy. Viselkedj ennek megfelelően.

Látszott, komoly felelősséget érez értem.

– Igen, uram – válaszoltam szilárd hangon.

– Hagyd abba a közönséges japán beszédet. Beszélj a mi nyelvünket. Ne *haet*, hanem *heit* mondjál.

– *Hae*, kérem, bocsásson meg.

– Nem jól mondtad. Ezt kellett volna mondanod: *Hei, eraiszunmahen*. Addig kell ezt gyakorolnod, amíg úgy nem beszélsz, mint egy igazi geiko.

– *Hae*.

Emlékeztetem az olvasót arra, hogy ötéves koromban ez volt az első kritika, amit a nagymesternőtől kaptam. Hosszú évekbe tellett, amíg meg tudtam szokni Gion Kobunak ezt a behízelt, költői és számomra oly nehéz dialektusát. Ma már az esik nehezemre, hogy ne a Gion Kobu-i dialektusban beszéljek.

A Fuszanoja tulajdonosnője igyekezett megvigasztalni: – Ne csinálj magadnak ebből gondot. Talán eltart egy jó ideig, amíg az itteni dialektust elsajátítod, de meglátod, menni fog. Csak az a fontos, hogy igyekezzél a legjobb tudásod szerint.

A tulajdonosnő megértő viselkedése megnyugtató. A személye világító csillagommá, szinte révkalauzommá vált, aki sokat segített abban, hogy átkeljek az előttem álló alattomos vizeken.

18. fejezet

Ezen az estén vettem részt az első banketemen, azaz ozashikimen. A díszvendég egy nyugati férfi volt. A tolmács elmondta neki, hogy maiko-növendék vagyok és most jelentem meg először nyilvánosan egy banketten. A vendég felém fordulva kérdést tett föl, és én – ahogyan az iskolában tanult angolságom engedte – igyekeztem válaszolni neki.

- Szokott-e amerikai filmeket nézni?
- Igen, szoktam.
- Tud-e olyan amerikai színészt, akit névről ismer?
- James Dean nevét ismerem.
- Mi a helyzet a rendezőkkel?
- Egy rendező nevét ismerem, Elia Kazanét.
- Ó, köszönöm szépen. Ez én vagyok. Én vagyok Elia Kazan.
- Nahát, ez lehetetlen! Igazán? Erről sejtelmem sem volt! – kiáltottam japánul. Az *Édenen innen* című dala Japánban akkoriban nagyon népszerű volt. A karrierem tehát sokat ígérően indult.

Rövidesen azonban a felhők is megjelentek a horizonton. A tolmács elmondta Kazan úrnak, hogy táncosnő akarok lenni. Ő erre megkérdezte, láthatná-e a táncomat.

Az ilyesmi nem volt szokásos, mert a hivatalos debütálásom még nem történt meg. Ennek ellenére beleegyeztem és kísérőt (*dzsikata*) kértem.

A kísérővel a szomszédos szobában találkoztam, hogy megtegyük az előkészületeket.

– Melyik darabot játszom? – kérdezte suttogva a kísérőm. Nekem erről fogalmam sem volt.

- Hmm, hmm – dadogtam.
- Mi volna, ha a *Gionkoutát* (*Gion balladája*) játszom?
- Azt nem ismerem.
- Nos, akkor talán a *Kiotói Évszakokat* játszom?
- Azt még nem tanultam meg.
- *Akebono* (*Hajnalhasadás*)?
- Azt sem ismerem.

– De hiszen Fumicsijo leánya vagy, nemde? Valamit csak el tudsz táncolni?

A teaházban elvárják tőlünk, hogy halkán beszéljünk, a kísérőm azonban egyre hangosabban beszélt. Kezdtém félni attól, hogy a vendégek meghallják a beszédünket.

– Ez az első bankettem életemben, ezért nem tudom, hogy mit csináljak. Kérlek, dönts te helyettem.

– Ez azt jelenti, hogy még el sem kezdted a maiko-táncok tanulását?

Tagadólag ráztam a fejemet.

– Nos, akkor meg kell elégednünk azzal, ami van. Jelenleg mit tanulsz?

Felsoroltam néhány címet: – *Shakkjou* (egy nőstényoroszlánnak és a kölykeinek a története), *Macuzukushi* (egy fenyő története), *Shisha* (a császár négy kísérőjének a versenye, akik négy ökrösszekérrel versenyeztek), *Nanoha* (a pillangó és a káposztavirág története). – A maikók repertoárjában ezeknek a táncoknak egyike sem szerepel.

A kísérőm megkérdezte: – Ismered-e a *Császári hintó* nevű táncot? Ma nincsenek itt a kottáim és nem hiszem, hogy képes lennék az általad ismert bármely táncot kotta nélkül kíséreni.

– Igen, azt ismerem. Próbálkozzunk meg vele.

Nem nagyon bíztam benne, hogy el tudja játszani a kíséretet és valóban több hibát is vétett benne. Én idegileg teljesen kikészültem, a vendégek azonban semmit sem vettek észre és nagyon meg voltak elégedve a fellépésünkkel.

A geikók világába tett második utazásom nem bizonyult olyan nehéznek, mint az első. A fejemet már egy kicsit magasabban tudtam tartani és pontosan megjelentem a Fuszanoja-okijában.

Ezúttal az Okaszaki-negyedben lévő Curuja étteremben kellett megjelennem. A geikók a vendégeket nemcsak a teaházakban szórakoztatják, hanem exkluzív éttermekben, szállodák báltermeiben és hasonlóknak is fellépnek. Ezúttal a Fuszanoja tulajdonosnője kísért el.

Az a szokás, hogy a bankettek helyiségébe a legfiatalabb geiko lép be legelőször. A Fuszanoja tulajdonosnője megmondta, mit kell tennem: – Nyisd ki az ajtót, vidd be az agyagkorsóban a szakét és hajolj meg a vendégek előtt.

Alighogy kinyitottam az ajtót, rögtön lekötötte a figyelmemet a szemközti falon elrendezett pompás babakiállítás. Ezek a miniatúr babák a „Kislányok napjára” valók, amelyet a tavasz elején ünnepelnek. Gondolkodás nélkül egyenesen a babák felé tartottam: – De szépek ezek a babák – kiáltottam föl lelkesen.

A Fuszanoja tulajdonosnője magánkívül volt és rekedten sustorogva ezt sziszegte felém: – Mineko! Szolgálj ki a vendégeket!

– Hát persze – mondtam. A korsó azonban nem volt a kezemben. Körülnéztem és a

korsó ott volt az ajtó mellett, ahová letettem. A vendégek – szerencsémre – viselkedésemet inkább kedvesnek, mint sértőnek találták. Mint hallom, az akkori résztvevők egyike-másika még ma is kellemes emlékeket őriz róla.

Mindennap felöltöztettek és utána átmentem a Fuszanoja-okijába. Ha nem volt aznapra fellépésem, az okija urával és úrnőjével, valamint a leányukkal, Csi-csannal az okija nappali szobájában vacsoráztunk. Utána kártyáztunk és tíz órakor fölkerekedtem, hogy hazamenjek.

Egy este a Tomijo teaház úrnője hívott fel bennünket, hogy menjek át a teaházba. Ott az úrnő az egyik bankett-helyiségbe vezetett. A színpadon legalább tizenöt maiko állt egy sorban egymás mellett. Engem is közéjük állítottak. Félénkségem miatt igyekeztem az oszlopok árnyékába rejtőzni.

A helyiség közepén tízen ültek. Az egyikük odaszólt nekem: – Elnézést, te ott, az oszlop mellett. Gyere előre. – Fogalmam sem volt, mire megy ki a dolog, de megtettem, amire kértek.

– Nagyszerű – szólt a férfi. – Tökéletes. Ő lesz az idei plakátom modellje.

A férfi a kimonókereskedők egyesületének az elnöke volt. Neki kellett eldöntenie, ki lesz abban az évben az egyesület nagy reklámplakátjának a modellje. Ezeket a plakátokat – a méretük egyszer három méter – Japán összes olyan üzletében kiállítják, ahol kimonókat és azok tartozékait árusítják. Minden maikónak dédelgetett álma, hogy ő legyen a plakát modellje. Ez nagy megtiszteltetés számára.

Én viszont úgy tudtam, az ez évi plakáthoz már kiválasztották a modellt, így nem értettem, miről beszél az illető.

Visszatérve a Fuszanoja-okijába, ezt mondtam:

– Anya, valamiféle fotóhoz modellt kell állnom.

– Miféle fotóhoz?

– Azt nem tudom. Valamilyenhez.

– Mine-csan, azt hiszem, el kell egy kissé beszélgetnünk. Apa elmondta nekem, hogy a Mijako Odori programfüzete középső páros oldalának a modellje leszel. Ez nagy megtiszteltetés. Most máshová is kiválasztottak. Nem akarom az örömet elrontani, de könnyen lehetséges, ez fölkelti mások irigységét. Azt ajánlom neked, légy nagyon elővigyázatos. A lányok elég aljasok tudnak lenni.

– Hát, ha ez olyan nagy dolog, csinálja valaki más. Engem nem különösebben érdekel.

– A dolog nem ennyire egyszerű.

– De nem akarom, hogy aljasul viselkedjenek velem.

– Értelek, Mineko. Ennek érdekében nem sokat tehetsz, de azt szeretném, légy tisztában azzal, milyen irigységet váltasz ki a többiekből. Azt akarom, ne légy

meglepve, ha ez bekövetkezik.

– Nem értem.

– Bár jobban meg tudnám ezt neked magyarázni.

– Gyűlölöm az ilyen bonyolult dolgokat. Csak azt szeretem, amikor minden világosan érthető és egyszerű.

Bárcsak tudtam volna, mi vár rám.

Az úrnő szavai csak nagyon kevésbé tudtak felkészíteni arra a sok gyötrelemre, amely a következő öt esztendőben várt rám.

A dolog már iskolába járásom másnapján megkezdődött. Amikor reggel megérkeztem az iskolába, valamennyien úgy tettek, mintha nem is léteznék. Teljesen semmibe vettek.

Kiderült, hogy a kimonókereskedők egyesületének az elnöke azt a maikót, akit a plakátra már kiválasztott, az én kedvemért ejtette. Ez felbőszítette őket, mert igazágtalannak tartották, hogy máris csúcspozícióra török. Hiszen még igazából maiko sem voltam. Csak a minarai szintet értem el. Még azok a lányok sem álltak szóba velem, akiket a barátnőimnek tartottam. Megbántottnak és dühösnek éreztem magamat. Hiszen nem követtem el semmilyen jogtalanságot!

Hamarosan rá kellett jönnöm, hogy ez nem számít. Egyéb női társadalmakhoz hasonlóan Gion Kobu is tele van intrikákkal, alattomosággal és gonosz konkurenciaharcokkal. A rendszer szigorúsága és merevsége éveken át bántott, de a rivalizálás évei voltak messze a legrosszabbak.

Képtelen voltam megérteni, miért akar valaki másnak rosszat tenni. Főleg olyan esetre tartottam ezt igaznak, amikor az illető nem bántott meg senkit. Megpróbáltam kitalálni valamit az irigység, a féltékenység ellen. Napokig törtem ezen a fejem. Igyekeztem a dolgot minden szempontból szemügyre venni.

Mit tehetnének ellenem az alattomos lányok? Én hogyan reagálnék a tetteikre? Ha például valaki le akarja fogni a lábamat, emeljem azt olyan magasra, hogy ne érje el?

Volt egy pár jónak látszó ötletem. Ahelyett, hogy a többiek féltékenysége láttán kicsire összehúznám magamat, elhatároztam, én leszek Japán legjobb táncosnője. Ezáltal a féltékenység talán csodálatba vált át. Akkor olyanok akarnak majd lenni, mint amilyenek én és a barátnőim vagyunk. Vagyis még szorgalmasabban kell gyakorolnom! Nem szabad addig megnyugodnom, amíg el nem érem az elsőséget!

Gondoskodnom kell tehát arról, hogy valamennyien megszeressenek.

Ha azonban azt akarom, hogy mindenki megkedveljen, meg kell ismernem a gyöngé oldalaimat és meg kell azokat változtatnom.

Ezt olyan halálös komolyan vettem, ahogyan azt csak egy nagyon fiatal emberke

teheti.

Bár a nappalaim és az éjszakáim is foglaltak voltak, nem sajnáltam attól az időt, hogy világosságot teremtsék a gondolataimban.

Íme néhány hibám felsorolása:

Hajlamos vagyok a felfortyanásra.

Ha súlyos döntés előtt állok, gyakran az ellenkezőjét teszem annak, amit valójában tenni szeretnék.

Túl gyorsan cselekszem. Mindent rögtön el akarok intézni.

Nincsen türelmem.

Íme megoldásaim nem teljes jegyzéke:

Nyugodtnak kell maradnom.

Állhatatosnak kell lennem.

Az arckifejezésem legyen mindig ugyanolyan barátságos és kedves, mint Oima nénié volt. Minél többet kell mosolyognom.

Profinak kell lennem. Ez azt jelenti, hogy több banketten kell részt vennem, mint bárki másnak. Egyetlen felkérést sem szabad visszautasítanom.

A munkámat komolyan kell vennem és jól kell elvégeznem.

Ez lett a hitvallásom.

Tizenöt éves voltam ekkor.

19. fejezet

Amikor Maszako mama vette át az okija vezetését, mondhatni, elemébe került. A vezetéssel járó sok ezer apróság elintézése nagy örömet okozott neki: a könyvelés elvégzése, az időbeosztások megtervezése, a pénzkezelés. Maszako mama nagyon jól tudott szervezni és vezetésével az okija kitűnően működött.

Maszako mama takarékos is volt. Minden jénre vigyázott, hogy mire költik. Csupán a háztartási gépek voltak a gyöngéi. Mindig megvettük a legújabb porszívót, a legnagyobb hűtőszekrényt és a legnagyobb színes televíziót. Gion Kobuban mi vásároltuk meg a legelső légkondicionáló berendezést.

A józan gondolkodása azonban sajnálatos módon cserbenhagyta őt akkor, amikor a férfiakról volt szó. Nemcsak a legcsúfabbakba szeretett bele, hanem még érdemtelenekbe is, akik nem is viszonyozták a szerelmét.

Maszako mama nem rejtette véka alá az érzelmeit. Amikor szerelmes volt, egész nap sugárzott az örömtől. Ha a kapcsolat megromlott, még arra sem vett fáradságot, hogy megfésülködjen és egész nap csak sírt. Ilyenkor megveregettem a vállát: – Biztos vagyok benne, hogy most már hamarosan megtalálod az igazit. – Maszako mama ugyan nem adta fel a reményt, de az igazit nem találta meg.

Maszako mamának az okija tulajdonosaként az volt az első feladata, hogy megszervezze a debütálásomat.

A maikók debütálásának a japán elnevezése: *miszedashi*, ami azt jelenti: „készen az üzletre”. A maiko ezzel azt jelzi, hogy készen áll arra, hogy profiként dolgozzék. Az én debütálásom 1965. március 26-ára esett. Akkoriban hatvanhárom maiko volt Gion Kobuban. Én lettem a hatvannegyedik.

Reggel hat órakor keltem, megfürödtem és elmentem a fodrászhoz, hogy a frizurámat a *fareshinobu*-stílusban megcsináltassam. Amikor visszaérkeztem, különleges reggelit kaptam, amely rizsből, piros babból és tengeri durbinscból állott. A reggelihez a lehető legkevesebb teát és vizet ittam, mert kimonóban nagyon nehéz kimenni a vécére.

Szakagucsi Anya kilenckor érkezett és nekilátott a sminkelésemnek. A szokás ugyan azt követelte volna, hogy ezt a feladatot egy „idősebb nővér” lássa el, azonban Szakagucsi Anya, a fogadalmához híven, nem engedte Jaekót a közelembe. Először a

nyakamat, a tarkómat, a hátam felső részét és az arcomat kente be a *binszuke* nevű, alapozóként használt olajos masszával. Ezt követte a fehér smink felvitele ezekre a részekre, amelyekből csak a nyakamon hagyott ki három függőleges csíkot. Ezek a nyakam hosszát és finomságát emelték ki. A maikók és a geikók nyakán két csík látható, ha „normális” ruházatot viselnek, és három csíkot hagynak meg akkor, ha kimonó van rajtuk.

Ezután következett az állam, ornyergem és a dekoltázsom kisminkelése. Szakagucsi Anya az arcom két oldalára és a szemem körül őszibarackszínű púdert vitt fel, majd ezt átpúderezte fehérre. A szemöldökeimet először piros púderrel fedte, majd feketére festette. Az alsó ajkamra egy kis rózsaszínű rúzs került.

Ezután következett a hajdísz elhelyezése a frizurában. Az *arimacsikanoko* nevű piros selyemszalag a kontyomba került. A fejtetőmön egy *kanokodoma*-szalag, továbbá korallból, jádéből és ezüsből készült hajtűk voltak, elől két ezüst szárny díszelgett, amelyeknek a mintázatába bele volt dolgozva az okija családi címere. A *csirikan* nevű, teknőspáncélból készült díszek egészen különlegesek abból a szempontból, hogy a maikók mindössze egyszer viselik ezeket életükben, mégpedig debütálásuk első három napjában.

Ezt követte az alsóruházat felvétele. Az első két rész négyszögletes alakú és fehér gyapotból készül. Az egyik darabot szorosan a csípőnk köré, a másikat a mellünk köré tekerjük. Ezt követi egy gyapotkendő, amelyet a csípő köré tekerünk, mondjuk fél slipszerűen. Ezt hosszú buggyos nadrág egészíti ki, hogy az illendőség ne szenvedjen csorbát, ha a kimonó elülső része esetleg szétnyílna.

A következő ruhadarab a *hadadzsuban*. Ez blúzszerű, lazán fölfekvő ruhadarab, amely követi a kimonó vonalát. A maikók hadadzsubanjának piros gallérja van. Efölé kerül a *nagadzsuban* nevű hosszú alsóruha. Az enyém az előzőkben már említett, speciális festésű selyemből készült, rajta legyező alakú mintával és ráhímzett különböző virágokkal.

A maiko ruházatához tartozik egy speciális gallér (*eri*), amelyet minden alkalommal kézzel kell a nagadzsubanra rávarrni. Ennek a piros gallérnak különleges története van. Selyemből készül és fehér, ezüst- és arany színű cérnákkal van átszőve. Minél fiatalabb a maiko, annál ritkább a cérnákkal való átszövés és annál erősebben látszik a selyem piros alapszíne. Az idők folyamán az átszövés lassanként szinte eltakarják az alapszínt (a gyermekség szimbólumát). Az átszövés addig folytatódik, amíg el nem jön a „gallér megfordításának” az időpontja. Ez akkor következik be, amikor a maikóból geiko lesz, aki ettől kezdve fehér gallért visel.

Számomra minden évben öt gallér készült, kettő nyárra tüllből és három téle

kreppselyemből. Egyetlen gallér sem került 2000 dollárnál kevesebbe. Az elhasznált gallérjaimat mind megtartottam és a gyűjteményt a házamban őrzöm. Az első gallérom, amelyet a debütálásomkor viseltem, a „Gendzsi herceg hintaja” elnevezésű motívummal volt díszítve, amely ezüst- és arany-fonalakból készült.

A nagadzsuban után a címerrel díszített formális *hikizuri*-kimonó került a vállaimra. A kimonó fekete selyemből készült, rajta a császári ház virágmintáival. Öt címer díszítette, egy a hátán, kettő a szegélyen és kettő az ujjak külső oldalán. Japánban minden családnak megvan a saját címere (*mon*), amelyet hivatalos alkalmakkor használnak. Az Ivaszaki-címer stilizált harangvirág öt szíromlevéllel.

Az obim valóságos műalkotás volt. Az elkészítése három esztendeig tartott. Kézi szövésű damasztból készült, sötét- és világos aranyszínű juharlevél-hímzéssel. Hat méternél is hosszabb volt, és több tízezer dollárba került. Az obit úgy kell megkötni, hogy a két vége majdnem a padlóig lógjon. Rögzíteni az úgynevezett *obiagével* kell. Ez kreppselyemből készült szalag, amelyet kívül kell viselni. Az enyém a szokásnak megfelelően piros selyemből készült, rajta az okija címerével. (Címeres formális kimonóhoz nem illik obicsatot hordani.)

A kimonóhoz olyan táskát hordtam, mint minaraiként. A táskában a következő tárgyak voltak: egy legyező, egy zsebkendő, egy rúzs, fésű és egy apró vánkös. Minden egyes darabnak eriman-selyemből készült külön zacskója volt. A fehér zacskókon ott díszelgett a Mineko név.

A holmik közül, amelyeket ezen a napon viseltem, számos már nemzedékek óta az Ivaszaki-okija tulajdona volt, de legalább húsz darabot külön erre az alkalomra csináltattak. A pontos értéket nem tudom ugyan, de biztos vagyok benne, hogy egy házat lehetett volna belőle építeni. Föltételezem, hogy az összeg messze felülmúlhatta a 100 000 dollárt.

Amikor elkészültem az öltözködéssel, az okija egy küldöttsége kísért el a hivatalos látogatásokra. Az öltöztető, akárcsak egyéb rituális alkalmakkor, most is elkísért és ő látta el a ceremóniamesteri feladatokat. Az első teendőm az volt, hogy az iemotónak a tiszteletemet fejezzem ki. Amikor megérkeztünk a tánciskolába, az öltöztető ünnepélyes mély hangon bejelentette:

– Engedje meg, hogy debütálása alkalmából bemutassam önnek Mineko kisasszonyt, Jaecsijo hűgát. Kérjük, adja hozzájárulását és közölje jókívánásait.

A nagymesternő a hallból válaszolt: – Minden jót kívánok neki. – Ezt követték a személyzet jókívánásai: – Kérjük, hogy keményen, minden erejét beleadva, dolgozzon – zengték kórusban.

– Köszönöm, így fogok tenni – válaszoltam családom japán dialektusában.

– Te már megint csúnyán beszélsz – kritizált azonnal a nagymesternő. – Egy geikónak a *heh* és *ookini* szavakat kellett volna használnia.

Megszidásom után folytattam a látogatásokat. A teaházak tulajdonosainak, az idősebb geikóknak és a fontos vendégeknek mind a tiszteletünket fejeztük ki. Valamennyiük előtt tisztelettel meghajoltam és kértem a támogatásukat. Ezen az első napomon összesen harminchét látogatást tettem.

Útközben egy kicsivel hosszabb ideig megálltunk egy ünnepi teremnél, ahol az úgynevezett *oszakazuki*-rituálé szerint formálissá vált a kapcsolatom Jaekóval. A ceremónia-mester az öltöztető, Szuehiroja volt. Amikor beléptünk a terembe, Szuehiroja megkérte Szakagucsi Anyát, hogy foglaljon helyet a tokonoma előtti díszhelyen. Én mellette kaptam helyet, majd következett Maszako mama, végül a velünk kapcsolatban álló teaházak és okiják vezetői zárták a sort. Jaeko, akinek tulajdonképpen mellettem lett volna a helye, alacsonyabb rendű helyet kapott. Biztos voltam abban, hogy a többi jelenlévőt megdöbbenetette az ülésrend. Ők ugyanis nem tudták, mekkora megtiszteltetés volt Jaeko számára, hogy egyáltalában jelen lehetett.

A hivatalos debütáló miszadashi-ruházatot három napig viseltem. Ezt követően debütálásom másik fázisában új ruhatárat kaptam. Ez a kimonó nem volt fekete és nem voltak rajta címerek. A kimonó ibolyakék selyemből készült és „Fenyőszellő” volt a neve. Az uszály szegélye homokszínű volt és fenyők voltak ráfestve, illetve elszórtan kagylók voltak ráhímézve. Az obi sötétnarancsszínű selyemdamasztból készült és aranyszínű darvakkal volt díszítve.

Általában jó az emlékezetem, de a debütálásom első hat napjára csak homályosan emlékszem. Nyilvánvalóan több száz látogatást és fellépést tudhattam magam mögött. A Mijako Odori a debütálásom után egy héttel kezdődött. Ez volt az első alkalom, hogy színpadon profiként léptem fel. Nagyon el voltam csigázva. Emlékszem, miként panaszkodtam Kunikónak: – Kun-csan, mikor lesz végre egy kis szabadidőm?

– Fogalmam sincsen – volt a válasz.

– Mikor tanulhatom meg mindazt, amire szükségem lesz? Még mindig nem tudok eleget. Nem tudom például a *Gionkouta* táncot (*Gion balladája*). Vajon mindig mások mögött fogok maradni? Hogyan fogok így eljutni a szólózásig? Túlzottan le vagyok foglalva.

Azonban a hullámot, amely magával sodort, nem tudtam feltartóztatni. Most, hogy hivatalosan maiko lett belőlem, már nem a Fuszanoja-okija közvetítette a fellépéseimet, hanem azok közvetlenül futottak be a saját okijánkba és az időbeosztásomat Maszako mama készítette el.

Maikóként az első bankett-meghívásom az Icsirikiteitől, Gion Kobu leghíresebb

teaházától érkezett. Az Icsirikitei különtermeiben nevezetes történelmi találkozók és események zajlottak, így a teaház valóságos legendává vált és számos regényben és színdarabban szerepel.

Ez nem mindig tett jót Gion Kobunak. A kitalált történetek egyike-másika tápot adott annak az elképzelésnek, hogy Gion Kobuban kurtizánok űzik a mesterségüket és a geikók az éjszakáikat a vendégeikkel töltik. Az ilyen elképzelésekkel az a baj, hogy ha elterjednek, elkezdenek saját életet élni. Tudomásom szerint vannak országok, ahol még a japán kultúra jó ismerői is ezt a nézetet vallják.

Az ilyesféle dolgokról azonban akkoriban még semmit sem tudtam. Az első bankettem vendéglátója Szazo Idemiszcu, a sikeres üzletember volt. Vendégei a következők voltak: Zenzo Macujama filmrendező és a felesége, Hideko Takamine színésznő. Jaeko már ott volt, amikor megjelentem.

– Ez az ön fiatalabb nővére? – kérdezte Takamine asszony Jaekótól. – Milyen elragadó!

Jaeko szokásos keskeny ajkú mosolyával válaszolt:

– Valóban elragadónak találja? Mi olyan elragadó rajta?

– Ezt hogyan érti? Én mindent elragadónak ítélek rajta.

– Nem is tudom. Azt hiszem, csak azért látszik elragadónak, mert még olyan fiatal. És hogy őszinte legyek, nem valami rendes leány. Ne hagyja magát félrevezetni.

Nem akartam hinni a füleimnek. Én még sohasem hallottam olyan „idősebb nővérről”, aki a „fiatalabb nővérről” rosszat mondott volna. Nagyon fájlaltam, hogy nem Szatoharu lett az idősebb nővérem. Ő nem tett volna ilyet.

Elhatalmasodott rajtam a szokásos menekülési vágy és elnézést kérve eltávoztam. Ahhoz már túl idős voltam, hogy a faliszekrénybe bújjak, ezért a női mosdóba mentem. Nem tudtam elviselni, hogy idegenek előtt ennyire zavarba ejtsenek. A mosdóban egyedül maradva elsírtam magamat, amit rögtön abba is hagytam. Így nem juthatok előre. Összeszedtem magamat, visszamentem a bankett-terembe és úgy tettem, mintha semmi sem történt volna.

Néhány perc múltán Jaeko ismét támadásba lendült:

– Mineko csak azért lehet itt jelen, mert néhány befolyásos ember támogatását élvezi. Semmi olyat nem tett, amivel megérdemelte volna a szerencsését, úgyhogy nem hiszem, hogy sokáig tartson. Nem lepne meg, ha a karrierjének vége szakadna, még mielőtt igazán megkezdődött volna.

– Akkor segítenie kell neki, hogy a pályán maradhasson – mondta barátságosan Takamine asszony.

– Arra még majd sor kerül – válaszolta Jaeko.

Ebben a pillanatban Bu-csan, a teaház személyzetének a főnöke, egy jóindulatú asszony, ezt kiáltotta: – Elnézést kérek, de Mineko-szannak el kell mennie a következő fellépésére.

Amikor elhagytam a termet, Bu-csan értetlenül nézett rám és ezt kérdezte: – Mi lelte Jaekót? Hiszen ő a te idősebb nővéred. Miért olyan gonosz veled?

– Azt én is szeretném tudni – válaszoltam. A dolog bonyolultsága miatt, nem magyarázhattam meg Bu-csannak, miért viselkedik úgy Jaeko, ahogyan viselkedik.

– Nos, a következő vendéged törzsvendég itt, úgyhogy könnyebb lesz a dolgod...

– Köszönöm, illetve elnézést, *ookini* – javítottam ki a kiejtésemet.

Bu-csan átvezetett egy másik terembe:

– Hadd mutassam be önnek Mineko-csant. Most lett maiko belőle.

– Nos, akkor üdvözöllek, Mineko-csan. Hadd nézzelek meg alaposabban. Kérsz szakét?

– Köszönöm, nem kérek. A törvény szerint húszéves koromig nem ihatok alkoholt.

– Még egy kortyocskát sem?

– Nem, még annyit sem. Szívesen teszek azonban úgy, mintha innék. Kaphatok egy csészével?

Úgy viselkedtem, mint egy kisgyermek teázás közben.

– Tessék.

– Köszönöm, illetve hmm... *ookini*.

Éreztem, kezdek ellazulni. Rögtön elkezdtek a könnyeim is folyni.

– Nono, kedveském, mi a baj? Csináltam valamit, amivel megbántottalak?

– Nem, nem bántott meg. Elnézést, nem történt semmi, ami bánthatna.

Nem mondhattam meg a vendégnek, hogy a saját testvérem volt az, aki megbántott.

Vendégem azzal próbálta megjavítani a kedvemet, hogy más témára tért át.

– Mivel szeretsz leginkább foglalkozni, Mine-csan? – kérdezte.

– Nagyon szeretek táncolni.

– A tánc nagyon szép dolog. Honnan jössz?

– Onnan túlról.

– Honnan túlról?

– A szomszéd teremből.

A vendégem mulatságosnak találta a válaszomat.

– Arra gondolok, hogy hol születted.

– Kiotóban.

– Te a szabályos japán nyelvet beszéled.

– Még nem sikerült megszabadulnom az akcentusomtól.

A vendégem elmosolyodott a furcsa gondolkodásmódomon: – Tudom, hogy a kiotói dialektust nagyon nehéz elsajátítani, de velem bármelyik dialektust használhatod.

Ennek az lett eredménye, hogy összevissza használtam a kétféle dialektust. A vendégem ezt is elnéző mosollyal hallgatta.

– Mine-csan, azt hiszem, ma megint meghódítottál valakit. Remélem, hogy a barátodnak... és a rajongódnak fogsz tekinteni!

Micsoda szeretetreméltó férfi. Később megtudtam, hogy Dzsiro Ushio, az Ushio Electric vállalat elnöke volt a vendégem. Ushio-szan erre az estére megmentette a hangulatomat, de Jaeko sötét árnyéka továbbra is nyomasztólag hatott rám. Idősebb nővéremmel való kapcsolatom ugyan lazább volt, mint másoké, azonban az alapszabályokat ennek ellenére be kellett tartanom.

A maikók egyik kötelessége például az idősebb nővér sminkasztalának a rendben tartása. Ezért a debütálásom után néhány nappal az iskolából való távozásom után fölkerestem Jaekót, aki a Nishihanamikodzsi utcában lakott. Előzőleg még nem jártam nála.

Belépve a házba, láttam, hogy holmi szolgálóféle valamit tisztogat. Homályosan ismerősnek találtam az illetőt. Az anyám volt az! Ugyanabban a pillanatban ő is felkiáltott: – Ma-csan! – Ekkor Jaeko is belépett és ezt rikácsolta: – Ő az a rohadék, aki minket eladott és Maszajukit megölte! – Éles fájdalmat éreztem a mellkasomban. Majdnem visszaüvöltöttem: – Megöllek! – De ekkor észrevettem anyám rám vetett tekintetét és tudtam, ha megszólalok, attól minden csak még rosszabb lesz. Elkezdtem bőgni és kirohantam a házból.

Jaeko házába soha többé be nem tettem a lábamat. Az alapszabály betartása ennyit nem ért meg nekem.

20. fejezet

Már hosszú évek óta agyondolgoztam magamat, a helyzet azonban tovább romlott. A geiko-iskola tanórái, a nyilvános előadások próbái és az esti fellépések a banketteken alig hagytak szusszanásnyi időt számomra. Napjaim hajnalhasadáskor kezdődtek és éjfél után két-három órával értek véget.

Az ébresztős rádiómat reggel hat órára állítottam be. Mielőtt kibújtam volna az ágyból, egy kis komoly zenét vagy némi híreket hallgattam. Fölkelés után egy keveset gyakoroltam az éppen tanult táncot, hogy fölkészítsem magamat az előttem álló feladatokra. Tizenöt éveseknél szokatlan az ilyen életmód. A fiúk nem érdekeltek. Ezt Mamorunak köszönhettem. Big Johnon kívül nem volt barátom. Egyetlen leányban sem bíztam annyira, hogy megpróbáltam volna megbarátkozni vele. Őszintén szólva, a karrieremen kívül semmi más nem érdekelt.

Nem reggeliztem, mert rontotta volna a koncentráció képességemet. Nyolc óra után tíz perccel elindultam a geiko-iskolába.

A következőkben elmondom, miként jött létre a nyokoba.

1872-ben Jokohamában kikötött egy perui hajó, a Maria Luz. A hajón tartózkodott néhány kínai rabszolga, akiknek sikerült az őreiktől megszökniük és a Meidzsi-rezsimtől menedékért folyamodtak. A kormányzat a rabszolgaság intézményét nem ismerte el, ezért a kínaiaknak visszaadták a szabadságukat és visszaküldték őket Kínába. Ez a perui kormány viharos tiltakozását vonta maga után. A peruiak azt állították, hogy a rabszolgaság de facto Japánban is létezik, mert a szórakozó negyedekben a férfiak rendelkezésére álló nők valójában rabszolgák.

A Meidzsi-kormányzat azt szerette volna, hogy a világ úgy tekintsen Japánra, mint modern országra. Ezért minden nemzetközi kritika iránt nagyon érzékeny volt. Hogy a peruiak haragját lecsillapítsa, megtiltotta, hogy a nők a szórakoztató negyedekben szolgáknak szerződhessenek. (Ezeknek a szolga-szerződéseknak *nenki-boko* volt a nevük.) Az ezt megtiltó törvényt „emancipációs törvénynek” nevezték. Ez az oka annak, hogy az *oiran* (kurtizán) és a *geisha* (szórakoztató nő) fogalma lassanként összekeveredett. A fogalmak keveredése mind a mai napig fönmaradt.

Az eset három évvel később, 1875-ben, nemzetközi bíróság elé került. A bíróság feje

az orosz cár volt. Ez volt az első eset, hogy Japán az emberi jogok kérdésében másokkal konfliktusba keveredett. A pert Japán nyerte meg. A téves vélemény elterjedését azonban ez már nem tudta megakadályozni. A geikókat világszerte rabszolgáknak tekintették. Az emancipációs törvényt kihasználva, az Icsirikitei teaház kilencedik generációs tulajdonosa, Dzsiroemon Szugiura, az Inoue-iskola harmadik iemotója, Inoue Jacsijo III, Nobuaco Hasze, Kiotó kormányzója és Maszanao Uemura tanácstag megalapította a nők művészi képzéséért felelős Gion Kobu-i Társaságot, amelyet inkább *kabukainak*, művésznőképzőnek szoktak nevezni. A cél az volt, hogy a művészként és szórakoztatóként dolgozó nők függetlenségét elősegítsék és a társadalmi helyzetüket javítsák. A jelmondatuk ez volt: „Mi művészetet árulunk, a testünk nem eladó”.

Gion Kobut három csoport konzorciuma irányítja. Ezek a következők: Kabukai (művész-társaság), a teházak társasága és az okiják társasága.

A konzorcium elsőként iskolát alapított a geikók képzésére. A háború előtt azok a leányok, akik ezt az iskolát el akarták végezni, az általános iskola negyedik osztálya után kezdhették meg ott a tanulmányaikat. Minthogy az általános iskolát hatéves (modern számítás szerint ötéves) korukban kezdhették meg, a leányok akkoriban már tizenegy, illetve tizenkét éves korukban maikók, illetve geikók lehettek. A háború után, 1952-ben, a konzorcium egyre nagyobb jelentőséget tulajdonított a képzésnek és az iskolát átszervezték Jaszaka-Nyokoba Akadémiává. A képzés reformja magával hozta, hogy a leányoknak előbb be kellett fejezniük a középiskolát ahhoz, hogy a nyokobába beiratkozhasanak. Ennek az lett a következménye, hogy a leányokból csak tizenöt éves korukra lehettek maikók.

A nyokobában a leendő geikók mindent megtanulnak, amire később szükségük lesz. Megtanulnak táncolni, zenélni, jó modort, kalligráfiát, teaceremóniát és virágkötést. Az iskola a Kaburendzso Színházhoz tartozik. Tanárai Japán legnagyobb művészei közül kerülnek ki. A tanári kar tagjai közül sokan elnyerték az „Élő Nemzeti Kultúrkincs” címet (ilyen címe van az iemotónak), vagy a „Kiváló Kultúrkincs” címet. Az általános műveltség körébe tartozó tantárgyak azonban sajnálatos módon hiányoznak a tantervből.

Az okiját nyolc óra tíz perckor hagytam el és így nyolc óra húsz perckor érkeztem meg a nyokobába. Vagyis megelőztem a nagymesternőt, aki félkilenc táján érkezett. Ez elég időt biztosított számomra, hogy mindent előkészítsek, amire az oktatáshoz szüksége van és még egy csésze teával is megkínáljam. Ezt nem túlzott udvariasságból vagy stréberségből tettem. Azért jártam el így, hogy én legyek az első, akivel foglalkozik.

Naponta kétszer kaptam táncórát. Egyszer a nagymesternőtől, majd a

kismesternőktől. Ha nem sikerült elsőként órát kapnom a nagymesternőtől, az egész órarendem összezavarodott. A két táncórán kívül zenét, teaceremóniát és no-táncot is tanulnom kellett. Valamint arra is időt kellett találnom, hogy mielőtt az okijába megyek ebédelni, letudjam a kötelező látogatásokat is.

A látogatásaim munkaköröm részei voltak. Gion Kobuban akkoriban körülbelül százötven teaház működött. Ezek közül ugyan csak nagyjából tízzel volt szorosabb kapcsolatom, mégis elég rendszeresen szerepeltem vagy negyven-ötven teaházban. Ezért azon igyekeztem, hogy naponta minél több teaházat meg tudjak látogatni. Fölkerestem azokat a házakat, amelyekben előző este fölléptem és a tulajdonosaiknak a köszönetemet fejeztem ki. Azt is igyekeztem tisztázni, hogy aznap hol kell szerepelnem. Az okijában fél egykor ebédeltünk. Étkezés közben Maszako mama és Tadzsi néni közölte velünk, hogy este hol szerepelünk és elmondták azt is, amit tudtak a vendégekről, akiket szórakoztatnunk kell.

Az elfoglaltság naponta változott. Voltak napok, mikor már délután három órakor készen kellett állnom, máskor pedig csak öt vagy hat órára kellett elkészülnöm. Előfordult, hogy reggel fotózáshoz kellett felkészülnöm (ilyenkor kosztümben mentem az iskolába), vagy egy távolabbi városban kellett fellépnem és előbb oda kellett utaznom. Ám ilyenkor is igyekeztem, hogy minél előbb érjek vissza Kiotóba, hogy este is dolgozhassak.

A munkában nem kíméltem magamat, mert tudtam, csak így lehetek a geikók közül első. Állandóan úton voltam, úgyhogy a család tréfásan azt mondta, én galamb vagyok és az okija a galambdúcom. Minden este annyi banketten jelentem meg, amennyit az idő lehetővé tett. Éjszaka egy vagy két óránál előbb ritkán kerültem haza. A munkaidőm tökéletes ellentmondásban volt a gyermektörvény előírásaival, én azonban dolgozni akartam és nem törődtem az előírásokkal.

Amikor végre hazaértem, kényelmes kimonót vettem föl és lemostam magamról a sminket. Még egyszer átvettem a reggeli oktatásnál sorra kerülő táncokat, hogy minden rendben legyen. Aztán kellemes forró fürdőt vettem, majd olvastam egy kicsit, hogy ellazuljak. Hajnali három óra előtt ritkán aludtam el.

Nehéz volt ezt a tempót naponként mindössze három órás alvással kibírni, de valahogy megbirkóztam vele. Az volt a véleményem, hogy nem illik egy maikót szundikálva látni, ezért kosztümben sehol sem aludtam, még repülőgépen vagy vonatban sem. Ez volt számomra a legnehezebb.

Egy nap fölkerestem egy kimonó-divatbemutatót egy áruházban. Nem voltam maikóként öltözve, így egy kissé elengedhettem magamat. Olyan kimerült voltam, hogy állva elaludtam. Nyitott szemmel.

21. fejezet

Azt, hogy nem fejezhettem be a középiskolát, a mai napig sajnálom. De hogy a nyokobában miért nem oktatnak az általános műveltség körébe tartozó tantárgyakat, nem értem. Például sehogyan sem fért a fejembe, hogy miért nem tanuljuk az angol vagy francia nyelvet. Arra képeztek ki bennünket, hogy a világ legfontosabb embereit is el tudjuk szórakoztatni, de a velük való kommunikációhoz szükséges eszközöket nem adták a kezünkbe. Ezt értelmetlennek tartottam.

Röviddel azután, hogy maiko lettem, elmentem a kabukai-hivatalba és panaszt tettem az idegennyelv-oktatás hiánya miatt. Ott azt a tanácsot adták, hogy keressek magamnak magántanárt. Ezt meg is tettem, de a problémának nem ilyen megoldását képzeltem el. Azt is őszintén be kell vallanom, hogy a nyokobában olyan kiképzést kaptam, amelyre sehol másutt nem tehettem volna szert. Sok nagy tudású és művelt emberrel találkoztam ott, akik közül egyesek igaz barátimmá váltak.

Időközben egyre ritkábban tettem ki a lábamat Gion Kobuból. Maszako mama ebből a szempontból ugyanolyan gondosan vigyázott rám, mint azelőtt Oima néni. Gion Kobu a Kamu-folyótól, Kiotó életadó erejétől, keletre fekszik. Kiotó belvárosa és üzleti központja a folyó másik oldalán van. Tizennyolc éves korom előtt kíséret nélkül nem mehettem át a folyó túlsó partjára és nem hagyhattam el Gion Kobu területét.

A külvilágba való belépőjegyet a vendégeim jelentették. Ők voltak az igazi oktatóim. Az egyik este a Tomijo teaházba hívtak meg bankettre. A vendéglátó egy törzsvendég, no-drámák kosztümtervezője, Kajoh Vakamacu volt. Vakamacuról ismeretes volt, hogy a geikóknak és a mi világunknak nagy rajongója.

Felkészülve a terembe való belépésre, a szakés palackot rátettem az asztalkára, félretoltam az ajtót és ezt mondtam: „*Ookini*”. Ez a szó tulajdonképpen azt jelenti, „köszönöm”, de az „elnézést kérek” értelemben is használatos. Láttam, nagy ünnepség van készülöben, mivel észrevettem, hogy hét vagy nyolc idősebb nővérem is jelen van.

Az egyikük ezt mondta: – Nem nyitottad ki helyesen az ajtót.

– Sajnálom – válaszoltam.

Helyére toltam az ajtót, majd még egyszer kinyitottam.

Senki sem kifogásolta az ajtó kinyitását.

Ismét ezt mondtam: – Ookini – és beléptem a terembe.

– Nem léptél be helyesen.

Aztán: – A szaké asztalkáját nem tartod helyesen. Majd újra: – A szakés palackot nem szabad így megfogni.

Kezdtem már elveszteni a türelmemet, de igyekeztem erőt venni magamon. Visszamentem a folyosóra, hogy előlről kezdjem az egész szertartást.

A Tomijo teaház tulajdonosnője félrehívott.

– Mine-csan, mi folyik itt?

– Az idősebb nővéreim abban versengenek egymással, hogyan utasíthatnának engem rendre – válaszoltam.

Tudtam, hogy valójában csak kellemetlenkednek. Arra voltam kíváncsi, hogy meddig merészkednek el addig, amíg vagy a vendég, vagy a teaház tulajdonosnője be nem avatkozik.

– Kérlek, ne vedd őket komolyan – mondta a tulajdonosnő. – Menj vissza és ne törődj velük.

A kellemetlenkedés abbamaradt.

Vakamacu úr megkért, hogy hozzak neki egy nagy íróecsetet, egy tintakövet és egy tintarudat. Amikor teljesítettem a kérését, arra kért, hogy készítsem elő számára a tintát. A rudat a kőhöz dörgölve, vigyáztam, hogy a megfelelő mennyiségű vizet töltssem az üvegbe. Amikor elkészült a tinta, az ecsetet belemártottam és átadtam Vakamacu úrnak.

Ő a gúnyolódó csoport főkolomposát, S. kisasszonyt megkérte, hogy álljon eléje.

S. kisasszonyon fehér, fenyőmotívumokkal díszített kimonó volt. Vakamacu úr fölemelte az ecsetet és a kisasszony arcára emelte a tekintetét. – Mineköt valamennyien nevetlenül kezeltétek, én azonban személyesen téged teszek érte felelőssé.

Egyetlen mozdulattal végighúzta az ecsetet a kimonó elején. Az ecset nyomában fekete csík maradt a kimonón.

– Most menjtek valamennyien. Egyikőtöket sem akarom még egyszer látni! Menjtek!

A geikók ezután mind kitipegtek a teremből. A tulajdonosnő meghallotta a felfordulás zaját és futva érkezett:

– Va-zsan, mi a csuda történt?

– Ezt a nevetlenséget nem vagyok hajlandó eltúrní. Kérem, ezek közül egyetlen egyet se szerződtessen számomra a jövőben.

– Természetesen, Va-zsan. Az óhaja parancs számomra.

Ez az eset erős nyomokat hagyott bennem. Szomorú, de egyúttal boldog is lettem tőle. A szomorúságot az okozta, hogy az idősebb nővéreim olyan csúful bántak velem. Attól féltem, hogy ez nem az utolsó ilyen eset volt. Va-szan barátságos viselkedése azonban bátorságot öntött belém. Ettől úgy éreztem, hogy nem vagyok többé egyedül. Ő nemcsak észrevette, hogy kellemetlenül érzem magamat, hanem be is avatkozott az én oldalamon. Va-szan nagyon rendes ember volt. Másnap a teaházba S. kisasszonynak három kimonót és brokát obikat küldött. Ezzel egyszer s mindenkorra elnyerte a jóindulatomat. Egyik kedvelt vendégemmé (*gohiiki*) vált, én pedig az ő kedvenc maikója lettem.

Valamivel később két olyan leányra is találtam, akik gyakran voltak a társaságában.

– Va-szan olyan jó mindhármunkhoz. Talán meg kellene lepünk őt valamivel. Valamilyen ajándékkal.

– Az ötlet nagyon jó. De mit ajándékozhatnánk neki?

– Hmm. – Valamennyien gondolkodóba estünk. Később mosolyogva megszólaltam:
– Megvan!

– Mi van meg?

– Most még nem árulom el. Majd meglátjátok.

A tanítás után mind a hárman taxiba szálltunk. A vezetőnek egy a Higashiodzsi Nidzso sarkán levő üzlet címét adtam meg. Amikor a kirakat előtt megálltunk, a barátnőim elkezdtek vihogni. Az üzletben parókákat árultak. Va-szan teljesen kopasz volt és ezért azt gondoltam, a paróka nagyszerű ajándék lesz. Folytonos nevetgélés közben egy szőke parókát választottunk ki. El nem tudtuk képzelni, hová fogja erősíteni a hajtűt.

A vásárlás után nemsokára egy bankettre hívott meg bennünket. Izgatottan vittük be az ajándékot és eléje tettük. Udvariasan meghajoltunk és az egyik barátnőm egy kis beszédet tartott:

– Va-szan, nagyon szépen köszönjük a jóindulatát. Hogy a hálánkat kifejezésre juttassuk, hoztunk önnek egy ajándékot. Kérem, hogy tiszteletünk jeléül vegye át.

– Te jóságos ég! Erre nem lett volna semmi szükség!

Kivéve a dobozból a nagy tömeg hajat, eleinte azt sem tudta, hogy mit tart a kezében. Ám amikor magasra emelte, megmutatkozott a formája és rá lehetett jönni, hogy parókáról van szó. A fejére tette és vigyorogva kérdezte:

– Nos, mit szóltok hozzá?

– Remek! – kiáltottuk kórusban. – Igazán remek! – Tükröt adtunk a kezébe.

Ebben a pillanatban érkezett meg Va-szan egyik vendége. – Mi történik itt? – kérdezte. – Ma este nagyon vidám itt a hangulat!

– Üdvözlöm, O. úr – köszöntötte Va-szan. – Jöjjön be hozzánk és vegyen részt az ünnepségünkön.

– Nos, hogyan nézek ki? – kérdezte O. úr. Ránéztünk és észrevettük, hogy hiányzik a parókája. Valamennyien mereven bámultuk a paróka helyét. Erre O. úr megtapogatta a feje búbját, majd ösztönösen betakarta azt az újságjával és gyorsan lerohant a lépcsőn. Húsz perc múlva érkezett vissza: – Ez aztán nagy meglepetés volt. A Mijako hotel bejáratánál vesztettem el – magyarázta. A feje búbját fedő kis paróka ismét a helyén volt, de ferdén állott.

Va-szan másnap estére ismét leszerződött. A banketten ezúttal a felesége és a gyermekei is jelen voltak. A felesége különösen nagyon kedves volt: – Köszönjük szépen azt a nagyszerű ajándékot, melyet a férjem kapott maguktól. Hosszú esztendő óta nem volt olyan jó hangulatban, mint most – mondta vidáman Vakamacu asszony. Szeretném magát meghívni hozzánk. Volna-e kedve eljönni szentjánosbogárkakat fogni?

Komolyan zavarba hozott, hogy apró ajándékunk ilyen erős reakciót váltott ki.

A geikók világával kapcsolatos egyik nagy félreértés az, hogy a geikók csak a férfiak szórakoztatásával törődnek. Ez egyszerűen nem igaz. A banketteken nők is lehetnek vendéglátók és résztvevők.

Az igaz, hogy a vendégeink többsége férfi, de gyakran a családjukat is megismerjük. A vendégeim elég sokszor magukkal hozták a feleségüket és a gyermekeiket a teaházba és a színházakba, ahol felléptem. A feleségek tetszését főleg a Mijako Odori nyerte el és az is gyakran előfordult, hogy egyes ünnepélyes alkalmakkor – például újévkor – meghívtak magukhoz. A teaházakban azonban a férfiak és a nők külön-külön szórakoztak. A férj például az egyik teremben az üzletfeleinek rendezett bankettet, a felesége pedig a barátnőivel egy másik teremben szórakozott. Ilyenkor azt szoktam tenni, hogy mihelyt az illem megengedte, elbúcsúztam a férfiaktól és átmentem a nőkhöz.

Nem volt tehát ritka eset, hogy némelyik vendégemnek az egész családját ismertem. Az is elég gyakori volt, hogy a teaházat családi ünnepségekre bérelték ki. Ez főként újév táján volt szokásos. Az is előfordult, hogy egy nagyapa unokájának születése alkalmából rendezett bankettet, és mialatt a büszke szülők jól szórakoztak, azalatt mi abban versengtünk, melyikünk tarthassa a kezében a kisbabát. Néha tréfásan azt mondtuk, hogy a teaházak tulajdonképpen első osztályú „családi éttermek”.

Mint már említettem, a geikók és vendégeik között a hosszú távú kapcsolatok a kölcsönös bizalmon alapulnak. A kapcsolat, amely az idők folyamán egy teaház, annak törzsvendégei és egyes geikók között kialakul, nagyon erős lehet.

Annak, amit egy teaházban egy bankett alkalmával mondanak és tesznek, talán nincsen sok köze a normális élethez, de az ott szövődő kapcsolatok nagyon is reálisak. Minthogy a pályámat nagyon fiatalon kezdtem, volt időm arra, hogy szoros kapcsolatot építsek ki számos törzsvendégemmel és a családjaikkal.

Jó a dátum-memóriám, és híres voltam arról, hogy észben tudom tartani a vendégeimnek és a feleségüknek a születésnapját és házassági évfordulóikat. Volt egy időszak, amikor több mint száz vendégemnek az adatait tároltam a fejemben. Mindig kéznél tartottam olyan apró ajándékokat, amelyekkel kiségittem a férfi vendégeimet olyankor, amikor valamilyen évfordulóról megfeledkeztek.

22. fejezet

Mielőtt rátérnék azoknak a kellemetlen tapasztalatoknak az ismertetésére, amelyeket maikóként szereztem, szeretnék előbb a kellemes tapasztalatokról beszámolni. Pályafutásom során ugyan számos kiváló emberrel ismerkedtem meg, kettőt azonban külön ki kell emelnem.

Közülük is az első helyen áll dr. Tecuzo Tanigava filozófus és széplélek. Az a szerencse ért, hogy röviddel a debütálásom után meghívtak egy olyan bankettre, amelyen ő is részt vett.

Dr. Tanigava az üdvözlést követően ezt mondta: – Ötven esztendő óta nem jártam Gion Kobuban.

Én ezt tréfának tartottam. Ehhez nem látszott elég öregnek. Ám amikor beszélgetésbe elegyedtem vele és vendéglátójával, egy nagy kiadó vezetőjével, rá kellett jönnöm, hogy hetven évnél jóval idősebbnek kell lennie.

Amikor megismertem őt, még fogalmam sem volt róla, milyen fontos ember Dr. Tanigava. Azt látni lehetett, hogy nagyon művelt, de nem volt sznob. A nyíltsága beszédpartnereit is nyíltságra készítette. Egy ízben megkérdeztem tőle valamit. Ő valódi érdeklődéssel hallgatta meg a kérdésemet, majd néhány pillanatig elgondolkodott, mielőtt válaszolt volna. A válasza világosan érthető, tárgyyszerű és precíz volt. Gyorsan még egy kérdést tettem föl. A válasza ismét ugyanolyan megfontolt volt. Ezt csodálatosnak találtam.

Az időbeosztásom szerint már át kellett volna mennem máshová, de nem volt hozzá kedvem. Néhány pillanatra elhagytam a bankett-termet és megkértem a tulajdonosnőt, hogy rosszullétemre hivatkozva mondja le az aznapi többi elfoglaltságomat. Ilyent addig még sohasem tettem.

Visszamentem a bankett-terembe és folytattuk a beszélgetést ott, ahol abbahagytuk. Amikor Dr. Tanigava fölállt az asztaltól, hogy elbúcsúzzék, azt mondtam neki, hogy nagyon örültem, hogy megismertem őt és remélem, alkalmam lesz még őt viszontlátni.

Dr. Tanigava így válaszolt: – A beszélgetésünk nagyon tetszett nekem és nagyon vonzó fiatal nőnek találom magát. Kérem, tekintsen mostantól kezdve igaz hívének. Egy sorozat kapcsán itt a városban havonta előadásokat kell tartanom és igyekszem

majd magát újból fölkeresni. Időközben gondolkozzék azon, milyen kérdéseket fog fölteni nekem!

– Ez nem fog nehezemre esni. Kérem, jöjjön el minél hamarabb.

– Meg fogom tenni. Most azonban búcsúznom kell.

Dr. Tanigava az angol „fan” szóval fejezte ki, hogy a hívem. Ez a szó akkoriban Japánban nagyon divatos volt. Kiotóban és az egész országban százával léteztek már fanklubok, még a maikók és geikók között is.

Dr. Tanigava megtartotta az ígéretét és ismét meglátogatta a teaházat.

Ez alkalommal közvetlenül rá vonatkozó kérdéseket tettem föl neki. Nagyon közlékenynek bizonyult és sok mindent megtudtam hosszú és érdekes pályafutásáról.

Egyebek között kiderült róla, hogy egy évvel idősebb az apámnál. Az évek folyamán Japán különböző egyetemlein esztétikát és filozófiát oktatott, köztük a kiotói Művészeti Akadémián is, ahol az apám tanult. Ezen kívül igazgatója volt a narai, a kiotói és a tokiói nemzeti múzeumnak. Nem csoda, hogy annyi mindenről voltak mélyreható ismeretei! Ezen kívül tagja volt a Japán Művészeti Akadémiának és apja volt a híres Shuntaro Tanigava költőnek, akinek a nevét én is ismertem.

Dr. Tanigavát megkérdeztem a tudományos pályafutásáról is. Elmondta, azért járt a kiotói és nem a tokiói egyetemre, hogy a nagy filozófustól, Kitaro Noshidától tanulhasson. Nagyon szerette Kiotót és Gion Kobut, amelyet tanulmányi éveiben alaposan megismert.

Dr. Tanigava látogatásának napjain más felkéréseket nem fogadtam el, hogy egészen az ő társaságának szentelhessem az időmet. Kettőnk között olyan barátság szövődött, amely egészen a kilencvenes években bekövetkezett haláláig tartott. A vele fenntartott kapcsolatot nem tartottam üzleti jellegűnek. Olyan volt a helyzet, mintha a kedvenc professzorom óráira járnék.

Valósággal bombáztam őt a kérdéseimmel. Ő mindig érthető és tárgyyszerű válaszokat adott. Sohasem próbálta rám erőszakolni a felfogását, inkább arra ösztönzött, hogy próbáljak saját véleményyt kialakítani. A művészetekről és az esztétikáról a végtelenbe nyúló beszélgetéseket folytattunk. Művészként azon igyekeztem, hogy a szépséget minden formájában fel tudjam ismerni.

– Hogyan kell egy műalkotást szemlélnem? – kérdeztem.

– Csak azt kell látnod, amit láatsz, és azt kell érezned, amit érzel – volt a rövid és tömör válasz.

– A szépség vajon nem csupán a szemlélő szemében van-e?

– Nem, Mineko. A szépség általánosságban érvényes valami. Világunkban létezik egy abszolút elv, amely minden jelenség megjelenésének és eltűnésének az alapja. Ez

állandó és változatlan és olyan egyetemes értékeket állít elő, mint a szépség és a morál.

Ez a tan vált dr. Tanigava személyes filozófiájának az alapjává.

Az egyik estén dr. Tanigava egy másik kiadó vezetője által adott vacsorán vett részt. Ez az úr elkezdett beszélni az esztétikáról és közben egy sor nehezen érthető szót használt. Ezt kérdezte dr. Tanigavától: – Miként minősíthetek úgy egy műtárgyat, hogy mások műértőnek tartsanak?

Legnagyobb meglepetésemre dr. Tanigava ugyanazokkal a szavakkal válaszolt neki, mint nekem: – Csak azt kell látnia, amit lát és azt kell éreznie, amit érez.

Nem akartam hinni a füleimnek. Itt vagyok én, egy alig művelt tizenöt éves leány és dr. Tanigava ugyanazt a tanácsot adja egy nagyvállalat vezetőjének, mint amit nekem adott.

Ez mélységesen megindított: „Ő valóban az igazat mondja” – gondoltam.

Dr. Tanigava megtanított arra, hogy az igazságot a bensőmben nézve próbáljam megkeresni. Ez a legnagyobb ajándék, amit az életben bárkitől kaptam. Nagyon megszerettem őt.

1987 márciusában megjelent dr. Tanigava új könyve, amely a „Kételyek kilencven éves korban” címet viselte. A könyv bemutatóját a tokiói Okura Hotelben tartották, dr. Tanigava legjobb száz barátjának a jelenlétében. Abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy én is ezek egyike lehettem.

– Még mindig vannak kételyei? Még kilencven fölött is? – kérdeztem.

– Bizonyos dolgokban sohasem lehetünk biztosak – válaszolta –, még ha száz évesek leszünk, akkor sem. Ez annak a bizonyítéka, hogy emberek vagyunk.

Életének utolsó éveiben mindannyiszor fölkerestem dr. Tanigavát tokiói otthonában, valahányszor erre lehetőségem nyílt. Az egyik alkalommal tréfából úgy tettem, mintha egy antik arany egyiptomi legyet el akarnék lopni a gyűjteményéből. Ezt észrevéve, így szólt: – Gyűjteményem minden egyes darabját elígértem egy múzeumnak. A műtárgyak oda valók, ahol mindenki láthatja őket, mert így megtudhatjuk, hogy a tárgyak mit tudnak nekünk mondani a művészetekről és a kultúráról. Most pedig kérlek, tedd vissza a legyet a helyére.

Hogy a hibámat jóvátegyem, az egyiptomi amulett számára egy saját tervezésű dobozt rendeltem. A doboz külső része kínai birsfából, a belseje paulovnia fából készült és ametiszt színű selyemmel volt burkolva. Dr. Tanigava nagyon örült az ajándéknak és ettől kezdve a dobozban tartotta az amulettet.

A másik férfi, aki mély hatást gyakorolt rám, dr. Hideki Jukava volt. Dr. Jukava a kiotói egyetem fizika professzora volt. 1949-ben megkapta a Nobel-díjat, mert felfedezte a mezon elemi részecske létezését. Ő is mindig komolyan válaszolt a

kérdéseimre.

Dr. Jukava mindig elálmosodott, valahányszor szakét ivott. Egy ízben el is aludt, úgyhogy föl kellett őt keltenem.

– Ébredjen föl, dr. Jukava. Ez nem az alvás ideje.

Az arca gyűrött, tekintete zavaros volt: – Mit akarsz tőlem? Olyan fáradt vagyok.

– Azt szeretném, ha elmagyarázná nekem, mi a fizika. Azt is mondja el, mit kellett tennie azért, hogy megkapja a Nobel-díjat.

Dr. Jukava ostoba kérdésemért nem nevetett ki. Felült és türelmesen válaszolt minden kérdésemre (noha ma már nem tudom megmondani, hogy mennyit értettem meg a magyarázataiból).

23. fejezet

A teaházakban szerzett korai tapasztalataim sajnos nem mindig voltak örömteliek vagy tanulságosak. Az egyik esti banketről, amelyre meghívást kaptam, azt mondták, a vendéglátó kifejezetten ragaszkodott a jelenlétemhez. Én azonban valami oknál fogva rosszat sejtettem. A sejtésem valóra is vált. A banketten ugyanis ott volt K. kisasszony, aki szokása szerint máris részeg volt.

Gion Kobuban az a szokás, hogy a terembe belépő maikónak először az idősebb nővére előtt kell meghajolnia, mielőtt a vendéglátó előtt meghajolna. Ezért először K. kisasszony előtt hajoltam meg: – Jó estét, idősebb nővérem. – Ezt követően hajoltam meg a vendéglátó előtt.

Ő viszonzta a köszönésemet és hozzátette: – Örülök, hogy ismét láthatlak.

Fölpillantva észrevettem, hogy az illető egyike volt azoknak a férfiaknak, akik részt vettek azon az ominózus banketten, amikor először a tokonomában levő babákhoz futottam oda, mielőtt a vendégeket köszöntöttem volna. Ez mindössze néhány héttel előbb volt ugyan, azonban közben annyi minden történt, hogy nekem az eltelt idő egy örökkévalóságnak tűnt. Ezért így szóltam: – Milyen sok idő telt el azóta, hogy utoljára találkoztunk. Köszönöm, hogy meghívott a mai estére.

K. kisasszony kissé dadogó nyelvvél közbeszólt: – Miről beszélsz? Sok idő mióta?

– Kérem? – Fogalmam sem volt, hogy mire céloz K. kisasszony.

– No és tulajdonképpen mi van az idősebb nővéreddel? Miféle problémája van? Nem is táncol szépen. Miért viselkedik mindig úgy, mintha bárki másnál jobb volna?

– Nagyon sajnálom, ha tett olyasmit, amivel megbántotta önt.

K. kisasszony cigarettára gyújtott és hatalmas füstfelhőt fújt.

– Sajnálod? Mit jelentsen ez? Az, hogy sajnálod, mit sem számít.

Kezdtem magamat kellemetlenül érezni és láttam, hogy a vendéglátó egyre mérgesebb. Nem azért fizetett, hogy egy veszekedést hallgasson végig.

Igyekezett a helyzet élet tompítani: – K. kisasszony, én azért jöttem el ide, hogy szórakozzam. Beszéljünk kérem másról.

K. kisasszony azonban nem volt hajlandó másról beszélni. – Nem, most nem beszélünk másról. Segíteni szeretnék Minekónak. Nem akarom, hogy olyan legyen,

mint az ő borzalmas idősebb nővére.

A vendéglátó ismét megpróbálkozott a csitítással:

- Biztos vagyok benne, hogy nem lesz olyan.
- Mit tudhat ön erről, miért nem fogja be egyszerűen a száját?

A férfi ezen a kijelentésen – joggal – felháborodott. Kissé emelt hangon mondta: – K. kisasszony, hogyan merészel így beszélni velem?

Én azzal próbáltam elvenni a jelenet életét, hogy folyton bocsánatot kértem Jaeko viselkedéséért K. kisasszonytól:

– Megígérem, hogy a lehető leghamarabb beszélek Jaekóval. Megmondom neki, hogy ön mennyire megharagudott rá. Nagyon sajnálom, hogy Jaeko megbántotta önt.

K. kisasszony minden átmenet nélkül másról kezdett beszélni: – Nem látod, hogy cigarettázom?

– Hát persze. Elnézést kérek, mindjárt hozok önnek egy hamutartót. – Amikor föl akartam állni, K. kisasszony a karomra tette a kezét:

– Semmi baj. Hiszen van itt hamutartó. Add egy pillanatra ide a kezéd.

Azt hittem, hamuval teli hamutartót ad majd át nekem, hogy ürítsem ki.

Ehelyett megfogta a bal kezemet és a forró hamut a tenyerembe kopogtatta. Olyan erősen fogta a kezemet, hogy nem tudtam elhúzni. A vendéglátó megdöbbenésében a tulajdonosért kiáltott. K. kisasszony azonban nem volt hajlandó elengedni a kezemet.

Eszembe jutott, hányszor emlegette Oima néni, hogy egy igazi geiko mindig megőrzi a nyugalmát, bármi történjék is. Ha arra gondolok, hogy a hamu forró, akkor forrónak is fogom érezni. Ha azonban arra gondolok, hogy semmit sem fogok érezni, akkor nem is fogok semmit érezni. Koncentrálnom kell. K. kisasszony abban a pillanatban nyomta el a csikket a tenyeremen, amikor sietve megérkezett a tulajdonosnő. K. kisasszony csak ezután engedte el a kezemet. Noha ez a történet túlzónak hangzik, távolról sem az. Szórol szóra így volt.

– Köszönöm – mondtam, mert semmi más nem jutott eszembe. – Holnap fölkeresem önt.

– Rendben. Most megyek.

K. kisasszony azonban olyan részeg volt, hogy alig tudott fölkelni. A tulajdonosnőnek majdnem ki kellett őt cipelnie a teremből. Én elnézést kérve a konyhába siettem, ahol egy jégkockát kértem, és azt ráhelyeztem a megégett tenyeremre. A jégkockát szorosan fogva, visszatértem a terembe és ismét köszöntöttem a vendéglátót, úgy téve, mintha semmi különös sem történt volna.

Meghajoltam. – Azt a régebbi esetet a babákkal nagyon sajnálom. Kérem, bocsásson meg.

A férfi nagyon kedves volt ugyan, azonban a hangulatot ez nem javította. Szerencsére a tulajdonosnőnek volt annyi lélekjelenléte, hogy beküldjön a terembe néhány idősebb geikót, akik hamarosan jó hangulatot teremtettek.

Én két fontos szabályt tartottam meg.

Az idősebb nővérek iránt tiszteletet kell tanúsítani.

A vendégekkel sohasem szabad a konfliktusokat vagy a durva viselkedést éreztetni.

Azt azonban tudatosítanom kellett K. kisasszonnyal, hogy utálatos viselkedésével nem tudott megfélemlíteni. Ezért másnap valóban fölkerestem őt. A kezem be volt kötve és nagy fájdalmaim voltak, de úgy tettem, mintha ez nem az ő hibája volna.

– Idősebb nővérem, nagyon sajnálom a tegnapi esti kellemetlen eseményeket.

– Semmi baj. Mit csináltál a keziddel?

– Ó, olyan ügyetlen vagyok. Nem ügyeltem eléggé, hová lépek és megbotlottam. Semmiség az egész. Szeretném azonban megköszönni azokat a jó tanácsokat, amelyeket tegnap este kaptam öntől. A jövőben igyekszem a szavait megfogadni.

– Semmiség. – K. kisasszony láthatóan szégyellte magát és egyúttal csodálkozott is, hogy elég okos voltam ahhoz, hogy úgy tegyek, mintha semmi sem történt volna. – Kérsz esetleg egy csésze teát?

– Ez nagyon kedves öntől, de vissza kell sietnem az iskolába. A viszontlátásra.

Fölénybe kerültem K. kisasszonnyal szemben. Soha többé nem próbált megbántani engem.

Amikor a pályafutásom elkezdődött, nemcsak egyesek rosszindulatával kellett megküzdenem, hanem a rendkívül megerőltető időbeosztásommal is. Mindennap iskolába és teaházakba kellett járnom és rendszeresen föl kellett lépnem nyilvános rendezvényeken.

Íme a beszámoló pályafutásom első hat hónapjáról. Február 15-én megkezdődtek első Mijako Odori próbáim. Március 26-án maiko lettem. A Mijako Odori hét nappal később, április 1-én kezdődött és egy teljes hónapig tartott. Májusban egy hónapig Oszakában, az új Kabukiza Színházban léptem fel. Alig fejeződtek be ezek az előadások, megkezdődtek a Rokkagai-előadások próbái.

Mindig nagyon vártam a Rokkagai-előadásokat. A Rokkagai-táncokat Kiotó mind az öt geikó-negyedének a geikói adják elő. A cél a különböző tánc-stílusok bemutatása. (Régebben hat geikó-negyed volt Kiotóban. Ezekből csak öt maradt, mert Shimabarában már nincsenek geikók.)

Nagyon örültem, hogy megismerkedhettem más körzetek leányaival. A közös fellépéstől holmi közösségi érzés kialakulását vártam. Ám nagyon hamar csalódtam. Az előadások a konkurenciaharc és a rivalizálás szellemében folytak. Az egyes körzetek

geikóinak a fellépési sorrendjét a körzetek évi rangsora szabta meg. Gion Kobunak megvolt ugyan az az előnye, hogy mindig ő lehetett az első fellépő, a többiek hatalmi harca azonban nagyon éles volt és ebben pusztán szemlélőként részt venni is nagyon rossz volt. A geikók „boldog családjáról” szőtt álmomat örökre eltemettem.

Nagyon hamar Kiotó legkedveltebb maikójává váltam. Ez azzal járt, hogy Kiotó egyéb geikó-körzeteibe is meghívtak, nemcsak Gion Kobuba. Aki megengedhette magának, mind látni akart, és ha elég fontos helyről érkezett a meghívás, Maszako mama el is fogadta azt. Azt, hogy más geikó-körzetekben is szerepeltem, nem tartottam furcsának, mert az volt a naiv véleményem, hogy ami használ az egyik körzetnek, az az összes többi körzetnek is hasznos.

Gion Kobuban azonban nem mindenkinek volt ez a véleménye. Sokan úgy gondolták, hogy a más körzetekben való szereplés valójában orvvadászatnak minősíthető. Gyakran gúnyosan tették föl a kérdést: – Mit is mondtál, melyik körzetből való vagy?

Mint már mondtam, azt szerettem, ha minden világos és egyszerű. A rangsorolás körüli vitát ostobaságnak tartottam. Utólag könnyen mondhatom, ezt azért engedhettem meg magamnak, mert olyan sikeres voltam, de akkoriban még nem értettem ennek a felhajtásnak az okát. A dolog sehogyan sem tetszett nekem és igyekeztem a helyzetemet arra használni, hogy a hivatalos helyeken meghallgassák a mondanivalómat.

Kiotóban a turisták és a fotósok kedvenc szórakozása a maikók fényképezése. Amikor az egyik rendezvényről átmentem egy másikra, gyakran hallottam a fényképezőgépek kattogását. Az egyik nap Kiotó pályaudvarára mentem, hogy Tokióba utazzam. A pályaudvaron mindenütt a fotóimat láttam, még a Kiotó nevezetességeit reklámozó bevásárló szatyrokon is ott ékeskedett a fotóm. Ezt a fotót addig még nem is láttam és így engedélyt sem adhattam rá, hogy reklámcélra felhasználják. Nagyon dühös lettem. Másnap beviharoztam a kabukai-hivatalba.

– Hogyan merik egyesek a fényképet az engedélyem nélkül reklámcélokra felhasználni? – kérdeztem dühösen.

Tizenöt éves voltam, de az íróasztal mögött ülő hivatalnok úgy beszélt velem, mintha négyéves lennék.

– De Mine-csan, ne törd a fejedet az ilyen, felnőtteknek való dolgokon. Tekintsd ezt a hírnév árának.

Talán mondanom sem kell, hogy ez a válasz nem elégített ki. Másnap megint elmentem a hivatalba és addig tartottam szóval a hivatalnokot, amíg végül be nem engedett az igazgatóhoz. Ám ő sem volt különb alárendeltjénél. Mindent megígért, de nem tett semmit.

Az ilyesféle dolgok hosszú éveken át zavartalanul ismétlődtek.

Azt azonban nem engedtem meg magamnak, hogy az elégedetlenségem káros hatással legyen a teljesítményemre. Amire a Rokkagai-előadások júniusban véget értek, holtfáradt voltam. De rögtön meg kellett volna kezdenem a próbákat a nyári Jukataikai-előadásokra, amelyeket az Inoue-iskola rendezett. Ekkor azonban beteg lettem.

Akut vakbélgyulladásra kaptam és meg kellett operálni. Tíz napig kellett a kórházban maradnom. Kuniko nem tárgított mellőlem, noha az első négy napot átaludtam és semmilyen emlékem sincsen róla.

Kuniko később elmondta, még álmomban is felidéztem az időbeosztásomat: – Pontosan hat órákor az Icsirikiteiben kell lennem és hét órára át kell mennem a Tomijo-teaházba.

Végre fölébredtem.

A főorvos bejött hozzám és megkérdezte, távoztak-e tőlem gázok.

– Gázok? – néztem rá értetlenül.

– Igen, gázok. Távoztak?

– Távoztak? Hová?

– Úgy értem, szelek távoztak-e? Szellentett?

– Elnézést kérek – mondtam méltatlankodva –, ilyesmit én soha sem csinállok.

Mindenesetre megkérdeztem Kunikót, tapasztalt-e ilyesmit. Azt mondta, hogy sem a fülével, sem az orrával nem észlelt semmit. Az orvos ezt mindenesetre följegyezte a beteglapomra.

Maszako mama is eljött meglátogatni: – Hogy érzed magad, gyermekem? – kérdezte barátságosan. Aztán tréfásan elmosolyodott és így folytatta: – Amikor össze vagy varrva, nem szabad nevetned, mert nagyon fáj.

Ezután a két kezét fölemelte a feje fölé és egy bolond grimaszt vágott. – Na, milyen vagyok? – kérdezte. – Most milyen vagyok?

Az egész annyira nem volt jellemző Maszako mama szokásos viselkedésére, hogy ellenállhatatlanul nevetésre ingerelt. A nevetést azután szinte nem is tudtam abbahagyni. A varratok ettől annyira elkezdtek fájni, hogy kibuggyantak a könnyeim.

– Kérlek szépen, hagyd abba – kérleltem Maszako mamát.

– Eddig, ahányszor csak jöttem, mindig aludtál. Ezért nagyon unatkoztam. Most viszont jól szórakozom. Máskor is el kell majd jönnöm.

– Egyáltalában nem kell eljőnnöd. Mondd meg a többieknek is, hogy ne halmozzanak el ezekkel a virágokkal.

A szoba annyira tele volt csokrokkal, hogy az illatuk már kezdett terhes lenni. Sőt, szinte fojtogatóvá vált. Maszakónak sikerült rábeszélnie a barátnőimet, hogy virágok

helyett *mangákat* hozzanak nekem. Ezek képregényeket tartalmazó könyvek, amelyeket a japán tinédzserek ugyanúgy fálnak, mint a legfinomabb édességeket. Kórházi tartózkodásomnak ezek olvasása volt a csúcspontja. Itt órákat szentelhettem az olvasásnak, amire otthon egyáltalában nem volt időm. Így aztán ellazulva feküdtem és olvastam és szenvedtem a nevetéstől a kórteremben.

Mialatt a kórházban feküdtem, végig arra gondoltam, hátha nem kell mind a tíz napot ott töltenem, hanem legalább egy nappal előbb hazaengednek. Már hosszú esztendőök óta szerettem volna megélni egy *ocsaohikut* és most elhatároztam, ki fogom ezt próbálni. Az okija ugyanis egész Gion Kobut elárasztotta röplapokkal, amelyek közölték, hogy tíz napig nem tudok fellépni. Ez nyitotta meg számomra az *ocsaohiku* kipróbálását.

A geikóknak minden este szabályosan föl kell öltözniük, hogy rögtön indulhassanak, ha valahová az utolsó pillanatban hívják őket. Az *ocsaohiku* azt az időt jelenti, amely alatt föl kell ugyan készülnie, mégsem kell sehová elmennie. Képletesen elmagyarázva: a bolt nyitva van ugyan, de vevő nincsen.

Mióta a pályám elkezdődött, minden este le voltam szerződötve, úgyhogy nem volt alkalmam az *ocsaohiku* kipróbálására.

A kórházi szűkös hely után nagyon jól éreztem magam otthoni tágas fürdőszobánkban. Sebemet leragasztottam, majd lelocsoltam magamat a nagy cédrusfa-vödörben levő finom meleg vízzel. Aztán óvatosan beleereszkedtem a gőzölgő forró vízbe, amelyben addig maradtam, amíg a bőröm jól át nem puhult. Ezután kiléptem a kádból, megfogtam a vödört, a csap alatt megtöltöttem jó meleg vízzel és beszappanozva magamat, ezzel a vízzel alaposan lemosdottam. Ezután egy rizskorpával megtöltött hálóval jól lecsutakoltam magam. A rizskorpa sok B-vitamint tartalmaz és ez nagyon jó a bőrnek. Amikor ez is megvolt, visszabújtam a kádba.

A fürdőszobát az okija lakói közül kizárólag a családtagok és Kuniko használhatták. Mindenki másnak a közeli nyilvános fürdőbe kellett járnia. A fürdőtől ellazultan a fodrászt kerestem fel.

A fodrászom ezzel fogadott: – Azt hittem, csak holnap fog újra dolgozni.

– Igen, így van. Ám ki akartam próbálni, milyen az *ocsaohiku*.

A fodrásznőm furcsán nézett rám, de megtette, amire kértem. Ezután felhívtam Szeuhiroját, az öltöztetőmet, hogy jöjjön el és öltöztessen föl. Ő sem értette a dolgot, de azért eljött. Amikor elkészült a kosztümöm, leültem és várakoztam. Persze hiába, hiszen nem voltam szolgálatban. Mégis megtanultam valami nagyon fontos dolgot. Rájöttem ugyanis, hogy kimonóban üldögegni nagyon fárasztó, sokkal jobb dolog mozogni.

24. fejezet

Másnap elkezdődtek a Jukataikai, a nyári táncok próbái és az élet visszatért normális medrébe.

Ezen az estén – noha még mindig gyöngé voltam – már vállaltam fellépést egy bankettre. Amikor köszönésül meghajoltam, az egyik vendég úgy tett, mintha részeg volna és egy kissé meglökött. Én a hátamra estem és éppen föl akartam már kelni, amikor a vendég megfogta a kimonóm kipárnázott szegélyét és a szoknyámat egészen a combjaimig fölhúzta, úgyhogy a lábaim és az alsóruházatom láthatóvá vált. Ezután megfogta a két lábamat és úgy húzott végig a padlón, mintha homokzsák volnék. Mindenki, még a teremben lévő maikók és geikók is elkezdtek nevetni.

Szégyenemben izzott bennem a harag. Felugrottam, összefogtam a szoknyám és egyenesen kimasíroztam a konyhába. Az egyik konyhalánytól egy szashimi-kést kértem, rátettem egy asztalkára és visszamentem a terembe.

– Nos, uraim, vége a szórakozásnak. Senki ne mozduljon!

– Elnézést, Mine-csan, csak tréfálkoztam. Nem gondoltam komolyan.

A tulajdonosnő utánam sietett.

– Hagyd abba, Mine-csan! Ne!

Én oda sem figyeltem, mit mond. Magamon kívül voltam a haragtól.

Lassan és csöndesen beszéltem: – Maradjatok, ahol vagytok. Jegyezzétek meg jól, amit mondok. Én ezt az urat meg fogom sebesíteni. Sőt, talán meg is ölöm. Azt akarom, hogy valamennyien megértsétek, milyen mélyen megalázottnak érzem magam.

Odamentem a támadóhoz és a kést a nyakához illesztettem.

– A test sebei begyógyulnak, de ha a szív sérül, az egy életen át fáj. Ön megsértette a büszkeségemet. Ezt a szégyent nem bocsátom meg. Ami itt ma este történt, azt életem végéig nem fogom elfelejteni. Ön azonban nem éri meg, hogy ön miatt a börtönbe jussak, ezért most nem bántom. Ne merje azonban ezt még egyszer megtenni velem.

A kést ekkor közvetlenül a férfi mellett mélyen beledöftem a tatamiba és fölemelt fejjel kimentem a teremből.

Másnap az iskolai kávézóban ebédeltem éppen, amikor odajött hozzám az egyik maiko, aki előző este ott volt a tett helyszínén. Nem sokkal volt idősebb, mint én. Az

asztalomhoz leülve elmondta, hogy a dolgot a geikók találták ki és ők piszkálták fel azt a férfit, aki rám támadott. Azt is elmondta, hogy a geikók mind előre örültek a megalázásomnak. A szegény leány nagyon rosszul érezte magát a körükben, nem akart velük tartani, de nem tudta, mit tehetne.

Haragom erős megnyilvánulása nem vetett véget a piszkálódásoknak. Éppen ellenkezőleg: a helyzet tovább romlott. Az ellenségesség megnyilvánulásaiban többféle fokozat létezett. Egyesek kegyetlenebbek, mások kevésbé sértőek voltak. Például folyton eltűnt egy holmim (legyezők, napernyők, teáskanalak stb.). A banketteken egyes geikók gorombán bántak velem, vagy csak semmibe vettek. Telefonon olyan felkérések érkeztek az okijába, amelyekkel szándékosan téves címekre küldtek, vagy az időpontot tévesen adták meg.

A maikók kimonóinak a szegélye vattázva van, hogy az uszálynak megfelelő legyen az alakja és szépen essék. Az egyik este valaki tüköt döfött bele a vattába. Ezek a tük összevissza szurkáltak, és amikor szomorúan hazaértem, huszonkét tüt szedtem ki szép kimonóm szegélyéből.

Minél tovább tartott ez a helyzet, annál nehezebbé vált számomra, hogy megbízzam valakiben, vagy valamit természetesnek vegyek. Olyankor pedig, amikor valóban hibáztam, a büntetés a hibához képest mindig aránytalanul nagy volt. Az egyik este egy olyan teaházba kellett mennem, ahol nagyon sötét volt a folyosón és nem láttam jól, ki jön velem szemben. Kiderült, a tulajdonosnő volt, aki megdühödött rám, amiért nem köszöntem neki tisztességesen. Bosszúból egy egész éven át nem engedélyezte, hogy betegyem a lábamat a teaházába. Én igyekeztem túltenni magamat ezeken a bosszantásokon. Azt hiszem, végső soron erősebbé tettek.

Az én korosztályomban nem volt egyetlen barátnőm sem. Néhány idősebb geiko, akinek a helyzetét a sikere megerősítette, igyekezett viszont barátságos lenni hozzám.

Azon kevesek közé tartoztak, akik méltányolták a tehetségemet és az igyekezetemet.

Gion Kobu könyvelési rendszere olyan, hogy a közkedveltséget számokkal tudja kifejezni. Az első helyet hat évig birtokoltam. Öt évig maikóként, majd egy évig geikóként voltam az első. Ezt követően némileg csökkentettem fellépéseim számát. Ez ugyan csökkentette a *hanadaim* – elszámolási időegységek, „virágköltés” – számlát, amit azonban bőven ellensúlyoztak a vendégektől kapott bőséges borraivalók.

A kerestetünknek *mizuage* a neve (nem tévesztendő össze a mizuage-ceremóniával). Azt a geikót, akinek a mizuagéja az előző esztendőben a legnagyobb volt, az újévi iskolai ünnep keretében (ennek január 7-e az időpontja) külön megünneplik. Az első évben én kaptam ezt a kitüntetést.

Kezdetől fogva szokatlanul sok teaházba hívtak meg. Esténként átlagosan tíz

teaházat kerestem föl és ott a lehető legtöbb banketten vettem részt. Ezekben a házakban félóránál hosszabb időt csak ritkán töltöttem. Néha még az is előfordult, hogy az egyik banketten csak öt percig vagy még addig sem maradtam. Erre gyakran a túl szoros időbeosztásom kényszerített.

Népszerűségem miatt akkor is egy órai számlát állítottak ki rólam, amikor csak néhány percig tartózkodtam a helyszínen. Emiatt sokkal több időegységre kaptam pénzt, mint amennyit a valóságban eltöltöttem. Ez minden este így ment. Hogy pontosan mennyit kerestem évente, azt nem tudom, de úgy sejtem, hogy az összeg 500 000 dollár körül lehetett. A hatvanas évek Japánjában ez nagyon sok pénz volt, több, mint amennyit a nagyvállalatok vezetői kerestek. Éppen ezért nevetséges az a feltételezés, hogy a geikók az ügyfeleiknek szexuális szolgáltatásokat nyújtanak. Mi értelme volna ennek, amikor enélkül is nagy összegeket keresünk?

Mindezek ellenére a banketteken való szerepléseket nem vettem valami komolyan. Számomra a bankettek olyan alkalmak voltak, amikor táncolhattam és a vendégek szórakoztatásával nem sokat foglalkoztam. Feltételeztem, ha én jól érzem magam, ők is jól érzik magukat.

A geikókkal egészen más volt a helyzet. Az ő megbecsülésüket és a szeretetüket igyekeztem megnyerni, hogy legalább megkedveljenek egy kissé. Bármivel próbálkoztam azonban, a siker elmaradt. Minél inkább megkedveltek a vendégek, annál jobban elidegenedtek tőlem a geikók. A legfiatalabb maikóktól kezdve egészen az idősebb, tapasztalt geikókig, mindegyikük mélységesen lekezelt. Egyre frusztráltabb és depresszívabb lettem. Aztán eszembe jutott egy jónak látszó ötlet.

Mínt hogy a banketteken csak nagyon rövid időt tölthettem, a többi geikóra elég hosszú idő jutott. Ezt az időt nekik kellett megfelelő szórakoztatással kitölteniük. Az ötletem az volt, hogy megkérem a teaház tulajdonosnőjét, hogy ezekre a bankettekire – rám való hivatkozással – kérjen föl néhány geikót. Hogy esetenként kiket, azt a geikoiskolából hazafelé tartva ötlöttem ki.

– Úrnőm, nem lenne olyan kedves, hogy a ma esti fellépésemre meghívja X-et és Y-t, hogy segítsen nekem a szórakoztatásban? – A tulajdonosnő ezután fölhívta a megfelelő okijákat és közölte, hogy Mineko kifejezetten kérte X és Y segítségét az esti banketten. Így elértem, hogy bankettenként 3-5 geikóval több kapott lehetőséget a szereplésre. Ha ezt megszorozzuk az általam fölkeresett banketteknek a számával, egész szép szám kerekedik ki belőle. Ez azt jelentette, hogy a geikók általam sokkal több szerepléshez jutottak, mint egyébként, úgyhogy végül az anyagi érdek győzedelmeskedett az irigységükön.

Amikor tehát a számlájukon az én segítségemmel szaporodni kezdett a pénzük,

kezdtek jobban bánni velem. Egyre kevesebbet bosszantottak. Ez megerősítette bennem a hitet, hogy helyesen jártam el. A módszer persze csak addig működött, amíg én voltam Gion Kobuban az első számú maiko, illetve geiko.

A módszer ezen kívül csakis a nőkre hatott, a férfiaknál nem alkalmazhattam. Ő ellenük másképpen kellett védekezniem. A nőkkal igyekeztem jóban lenni, a férfiakkal azonban keményen bántam.

Egy nap a Shimogamo-szentélytől tartottam hazafelé, ahol egy újévi táncot adtam elő. Január 5-e volt és egy „démonűző nyílvesző” volt nálam. Ezt újévkor a Shinto-szentélyekben árulják talizmánként a gonosz szellemek ellen. Az utcán egy középkorú férfi jött felém. Amikor elhaladt mellettem, elkezdte az egész testemet tapogatni.

Én jól megfogtam a bambusznyilat, a másik kezemmel pedig megragadtam az alak csuklóját és a nyilat teljes erővel beledöftem a kézfejébe. A férfi megpróbálta elhúzni a kezét, én azonban nagyon szorosan fogtam és még mélyebben belenyomtam a nyíl hegyét a kezébe. Jéghidegen a szemébe néztem és ezt mondtam:

– Nos, uram, két lehetőség közül választhat. Vagy elmegyünk együtt a rendőrségre, vagy itt helyben megesküszik, hogy ilyesmit soha többé senkivel sem csinál. Melyik lehetőséget választja?

A férfi fojtott hangon ezt mondta: – Megígérem, ilyesmit soha többé nem teszek. Kérem, engedjen el, hadd menjek.

– Valahányszor elfogja a kísértés, hogy valakit hasonlóképpen molesztáljon, mint engem, nézzen rá a kezén megmaradó hegre és tartózkodjék tőle. Most mehet.

Egy másik alkalommal Jurikóval együtt sétáltam a Hanamikodzsi utcán. Szemem sarkából észrevettem, hogy három férfi közeledik felénk. Részegnek látszottak. Rosszat sejtettem. Ám mielőtt bármit tehettem volna, egyikük hátulról hátracsavarta a két kezemet. A másik kettő Juriko felé tartott. Én odakiáltottam neki, hogy szaladjon el. Ő el is szaladt és egy keskeny utcában eltűnt.

Közben az a férfi, aki engem megragadott, előrehajolt és elkezdte a tarkómat nyalogatni. Ez undort keltett bennem. – A mai nőekkel nem jó dolog kikezdeni. Ajánlom, hogy legyen óvatos. – Egészen elengedtem magam, mire ő lazított a fogásán. Erre megragadtam a bal kezét és teljes erővel beleharaptam a csuklójába. Erre a férfi felordított és egészen elengedett. A kezéből csurgott a vér. A másik két férfi megrökönyödötten bámult rám, majd elmenekültek.

Ajkaim még mindig tele voltak vérrel, amikor az okijától mindössze néhány lépésnyire több férfi közeledett felém. Úgy lépkedtek, mint akik el akarják bűvölni a kíséretükben lévő nőket. A férfiak körülvettek és kéjvágyó pillantásokkal méregettek. Aztán elkezdtek fogdosni. Nálam egy kosár volt, amelynek az aljából kiállt egy törött

bambuszrúd darab. Kihúztam a helyéről és a támadóim orra előtt hadonásztam vele. – Ti most odavagytok magatoktól, mi? Aljas disznók! – Ezután a bambuszdarab hegyes végével a legmerészebb alak arca felé szúrtam. Erre a többiek is visszahőköltek, én pedig befutottam az okijába.

Máskor egy férfi a Shinbashi és Hanamikodzsi utca sarkán akart molesztálni. Kirántottam magam az öleléséből, lekaptam az egyik magas faszandálomat – *okobo* – és hozzávágtam a férfihoz, aki utána elkotródott.

Egy másik alkalommal útban voltam az egyik teaházból a következőbe, amikor egy részeg férfi elkapott és kimonóm tarkókivágásába égő cigarettát dobott. Minthogy onnan magam nem tudtam kivenni, a férfi után szaladtam és arra kényszerítettem, hogy ő maga vegye ki a cigarettát. Nagy fájdalmat éreztem. Hazaérve levettem a kimonót és megláttam, hogy az égés helyén egy nagy hólyag keletkezett. Tűvel felszúrtam, hogy a felgyülemlett folyadék eltávozhasson. Utána átsminkeltem annyira a vörös foltot, hogy ne lehessen észrevenni. Szerencsére még időben sikerült odaérem a következő fellépésem színhelyére. A molesztálásokból azonban több mint elegendő lett, úgyhogy ezentúl akkor is taxiba szálltam, ha a következő szereplésem színhelye csupán néhány százméternyire volt.

Néha nemcsak a teházakon kívül, hanem azokon belül is problémáim voltak. Bár látogatóink többsége tökéletes úriember volt, néha azonban kivétel is akadt köztük.

Volt egy férfi, aki szinte minden este ott volt Gion Kobuban és egy vagyont költött bankettekre. A maikók és geikók körében nagyon rossz volt a híre és én lehetőség szerint igyekeztem kitérni az útjából. Az egyik este a konyha mellett várakoztam egy palack forró szakéra, amikor ez a férfi odajött hozzám és elkezdte a kimonóm elejét tapogatni. – Hol vannak a cicijeid Mine-csan? Talán itt?

Arról fogalmam sem volt, hogy a módszere más leányoknál bejött-e, nálam azonban nem számíthatott sikerre.

A konyha melletti oltárhelyiségben észrevettem, hogy az egyik vánkoson egy fatuskó fekszik. A tuskót arra használják, hogy a szutrák éneklésekor az ütemet adják vele. Megragadtam a nehéz tuskót és a szemtelen fickó felé fordultam. Az arckifejezésem eléggé fenyegető lehetett, mert a fickó gyorsan elinált. Én utána futottam. Ő kirohant a kertbe, én utána loholtam, cipő nélkül, magam mögött húzva az uszályt.

Lépcsőkön föl és le, egészen a teház első emeletéig kergettem. Hogy ez a jelenet miként hatott a teház többi vendégére, nem érdekelt. Végre utolértem a fickót, akit fejbe vertem a tuskóval. A feje tompán koppant. – Elkaptalak! – kiáltottam.

25. fejezet

Nem volt szükségem pontos szám adatokra ahhoz, hogy megtudjam: én vagyok Gion Kobu legnépszerűbb maikója. Ehhez elég volt ránézni a határidőnaplómra, amely másfél évre előre betelt.

Mivel ilyen zsúfolt programom volt, az ügyfeleknek az időpont előtt egy hónappal meg kellett erősíteniük a lefoglalásomat és noha mindig hagytam némi helyet a szükséges esetekre, ezek is általában egy héttel előre foglaltak voltak. Ha az aznap esti elfoglaltságaim között mégis maradt egy kevés szabadidő, azokra az iskolából hazafelé vállaltam szereplést öt vagy tíz percre. Ezeket a pótlólagos szerepléseket Kuniko az ebédnél írta be a naplómra.

Maikóságom öt éve alatt gyakorlatilag állandóan foglalkoztatva voltam. Tizenöt és huszonegy éves korom között hetenként hét napon át és évenként 365 napon át dolgoztam. Nem volt egyetlen szabadnapom sem. Szombatonként és vasárnaponként is felléptem. Szilveszter napjának estéjén és újévkor is.

Az Ivaszaki-okijában én voltam az egyetlen, akinek ebben az időszakban nem volt szabadnapja. Sőt tudomásom szerint egész Gion Kobuban is én voltam az egyetlen. Ám az is igaz, hogy dolgozni még mindig jobb, mint munka nélkül lenni.

Tulajdonképpen fogalmam sem volt róla, mivel lehet az embernek szórakoznia. Néha megtettem, hogy amikor volt egy kis szabadidő, kiruccantam a barátnőimmal. A nyilvánosság azonban nehézséget jelentett számomra. Abban a pillanatban ugyanis, amikor kiléptem a kapun, én lettem a „Gion Kobu-i Mineko”. Akárhová mentem, mindenhová követtek a csodálóim, és úgy éreztem, meg kell felelnem az elvárt szerepnek. Ha valaki le akart fényképezni, megengedtem neki. Aki autogramot kért, megkapta. A csődület sohasem maradt el körülöttem.

Attól féltem, ha abbahagyom ezt a professzionális viselkedést, abból károm lesz. A valóságban azonban sokkal boldogabb voltam olyankor, amikor egyedül maradtam a házban, hagyva ide-oda ugrálni a gondolataimat, olvasgatva vagy zenét hallgatva.

Nehéz elképzelni, milyen az, amikor az ember olyan világban él, amelyben mindenki – barátnők, nővérek, sőt még az anyja is – a riválisai. Emiatt sohasem tudtam megkülönböztetni a barátaimat az ellenségeimtől; sohasem tudtam, kinek higgyek,

kinek ne. Mint várható volt, ez nagyon rossz hatással volt rám és lelki problémáim támadtak. Időnként pánikba estem, álmatlanságban szenvedtem és nehézségeim támadtak a beszédben.

Amikor rossz volt a hangulatom, mindig attól féltem, hogy megbetegszem. Elhatároztam tehát, hogy igyekszem javítani a hangulatomon. Megvásároltam néhány vidám lemezt és minden nap meghallgattam azokat. Tréfás játékokat találtam ki, és ezeket a banketteken sorra kipróbáltam. Azt szuggeráltam be magamnak, hogy a banketteket tekintsem játéktérnek, ahol kizárólag azért vagyok jelen, hogy jól szórakozzam.

Ez valóban segített rajtam. Lassanként egyre jobban éreztem magam és jobban oda tudtam figyelni, hogy valójában mi történik a teremben. A táncot és egyéb művészeteket meg lehet tanulni, azt azonban nem, hogy miként lehet egy bankettet étellel megtölteni. Ehhez szükség van némi tehetségre, és sokéves gyakorlatra.

Nincs két egyforma bankett, még ugyanazon teaházon belül sem. A terem berendezési módja sokat elárul a vendéglátó társadalmi helyzetéről. Milyen értékes a tokonomában függő képtekercs? Milyen ételleket rendeltek? Honnan hozzák az ételleket? A tapasztalt geikók ezeket az apró jeleket abban a pillanatban észreveszik, mielőtt belépnek és ennek megfelelően viselkednek. Az az esztétikai ismeret, amelyre a szüleimnél szert tettem, ebből a szempontból nagy segítséget jelentett számomra.

Azt is tudnunk kell, miként irányítsuk a vendégek szórakoztatását. Szeretik-e nézni a táncokat vagy többre becsülik a szellemes beszélgetéseket, esetleg inkább a játékokban lelik az örömeiket? Új vendégek esetében ezeket mind megfigyeljük és jól megjegyezzük, hogy az illető miben leli a kedvét, vagy mi az, amit kifejezetten nem kedvel. Ez lehetővé teszi, hogy legközelebb jobban kiszolgálhassuk.

A bankettek néha nem a szórakozás jegyében zajlanak, hanem komoly üzleti vagy politikai tárgyalásokat bonyolítanak le. A bankett ilyenkor azt a zárt környezetet biztosítja, ahol a résztvevők jól érzik magukat és tudják, a magánszférájuk kellő védelemben részesül.

Oima néni azt mondta, a hajtűink azért olyan hegyesek, hogy vendégeinket meg tudjuk védeni a támadások ellen. A hidegebb hónapokban viselt korallékszerek pedig arra használhatók, hogy ellenőrizzük, nincs-e a szakéban méreg. A mérgek ugyanis feloldják a korallt.

A geikók néha azzal tudnak jó szolgálatot tenni, hogy a fal egy részévé, vagyis láthatatlanná válnak. A geiko például a bejárati ajtó közelében helyezkedik el és jelt ad, ha valaki közeledik. Vagy közli a közeledővel: a vendégek nem óhajtják, hogy zavarják őket.

A speciális teaházi feladatok egyike a szaké melegítése. A teaházakban erre a célra külön személyt alkalmaznak, a szakémelegítőt, akinek *okanban* a neve. Az okanban egy palackot megtölt szakéval és azt forrásban levő vízbe állítja. Ez így elég egyszerűen hangzik, de vannak vendégek, akik kényesek a szaké hőfokára. Az okanbannak tudnia kell, hogy a szaké a konyhától a bankett helyiségéig mennyire hűl le, mert csak így tudja megfelelő hőfokon felszolgálni. Én szívesen vállaltam a szaké felszolgálatát, mert szerettem elbeszélgetni az okanbanokkal. Ők mindig sok érdekes háttér-információval tudtak szolgálni.

Mint már mondtam, egyes teaházaknak a törzsvendégeikkel több nemzedékre visszatekintő kapcsolatuk van. Az ilyen kapcsolat létesítésének az egyik módja az, hogy a vendégek fiait a teaház egy időre alkalmazza. Erre az egyik lehetőség, hogy okanbanként foglalkoztatják őket.

A Kiotóban egyetemre járó fiú megkérheti tehát az apját, hogy ajánlja be őt okanbannak. Így egy kis saját keresetre tehet szert. Ez a módszer minden fél számára előnyös. A fiatalember ugyanis első kézből tapasztalhatja meg, miként működnek a teaházak. Meglátja, mennyi erőfeszítés áll a még legegyszerűbb bankett mögött is. Megismerkedik a környék maikóival és geikóival is. Az apának ebből az a haszna, hogy a fia bevezetést kap a felnőttek kulturált világába. A teaháznak pedig az az előnye, hogy szerez magának egy jövőbeli vendéget.

A tánctanulást lankadatlan energiával folytattam. Professzionális táncosnőként úgy éreztem, már valóban komoly haladást értem el. Ezért derült égből villámcsapásként ért, amikor megkaptam a második otomémat.

A dolog a nyári táncokra, a Jukatakaira való felkészülés egyik próbáján történt. Ezen az előadáson Gion Kobu minden geikója részt vesz. Tizenheten voltunk és egy csoporttáncot próbáltunk. A nagymesternő egyszer csak félbe szakította a próbát és a nevemet kiáltva közölte velem, hogy hagyjam el a termet. Nem akartam hinni a füleimnek. Hiszen nem én, hanem a mellettem lévő leány hibázott.

Maszako mamához menekültem és dühtől tombolva közöltem vele: – Most már elegendem van az egészből! Abbahagyom a tánctanulást. Megint otomémet kaptam, pedig nem én hibáztam!

Maszako mama megértette a bánatomat: – Nos, ha valóban nem hibáztál, hogyan mert téged a többiek előtt megszégyeníteni? Ó te szegény!

Maszako mama tovább tüzelt. Milyen jól ismert! Jól tudta, mindig az ellenkezőjét teszem, mint amit javasol nekem.

- Mama, ezúttal komolyan gondolom. Valóban abbahagyom a tánctanulást.
- Nagyon helyes. A te helyedben én is ezt tenném.

– Ám ha abbahagyom a tanulást, elveszítem az önbecsülésemet. Talán mégsem kellene a dolgot komolyan vennem és folytatnom kellene a tanulást. Nem tudom...

Ebben a pillanatban belépett a terembe Jaeko, aki kihallgatta a beszélgetésünket.

– Mineko, ezúttal valóban szégyent hoztál valamennyiünkre.

Ezzel arra célzott, hogy emiatt a rokonságunkba tartozó minden geiko renoméját veszélyeztettem.

Maszako mama azonban helyrerakta Jaekót: – Ehhez neked semmi közöd. Lennél szíves átmenni a szomszéd szobába?

Jaeko gúnyosan elmosolyodott. – Igenis, van közöm hozzá. A helytelen viselkedése miatt én is szégyellem magamat.

Maszako mama röviden válaszolt: – Ne ostobáskodj Jaeko. Légy szíves és tűnj el.

– Mióta van jogod nekem parancsokat osztogatni?

– Ez a dolog csak Minekóra és énrám tartozik. Te csak maradj távol.

– Nos, ha ez a helyzet, nagyon sajnálom, hogy háborgattalak benneteket. Semmi sincsen tőlem távolabb, mint hogy közéd és a te „drága” Minekód közé tolakodjam. Ő ezt meg sem érdemli.

Jaeko ezzel kisomfordált a szobából, a szavai azonban tovább visszhangoztak bennem. Talán valóban olyan rossz voltam, hogy abba kellene hagynom a tánctanulást.

– Bocsáss meg, mama. Nagyon sajnálom. Talán valóban az a helyes, ha abbahagyom a tánctanulást.

– Akárhogyan döntesz, elfogadom.

– Mi van akkor, ha Jaekónak igaza van? Ha szégyent hoztam a házunkra?

– Ez nem elegendő ok. Az előbb éppen magad mondtad, hogy a veszteség akkor lenne még nagyobb, ha feladnád a tanulást. Én a te helyedben beszélnék a nagymesternővel, vajon ő mit szól a szándékodhoz. Szerintem ő azt akarja, hogy folytasd a tanulást.

Maszako mama ezután felhívta Szakagucsi Anyát, aki rögtön taxiba szállt és eljött.

A két csoport a szokott módon egymással szemben helyezkedett el. Valamennyien meghajoltunk.

Én arra számítottam, hogy Szakagucsi Anya majd az ártatlanságom mellett tör lándzsát.

– Aiko mesternő, meg kell mondanom, nagyon hálás vagyok érte, hogy rendre utasította Minekót. Szüksége van ilyesféle bírálatra, mert csak így lehet belőle jó táncosnő. Arra kérem, hogy továbbra is figyelmesen foglalkozzék velem.

Az Ivaszaki-küldöttség mintegy vezényszóra ismét meghajolt. Én is meghajoltam, de egy másodpercnyi késedelemmel. Közben ugyanis erre gondoltam: *Vajon mi folyik itt?* Aztán egy szempillantás alatt megértettem, miről van szó. A nagymesternő ismét

próbára tett és ismét felhasználta az otomét arra, hogy engem még szorgalmasabb tanulásra bírjon. Meg kellett értenem: az a legfontosabb, hogy továbbra is táncolhassak. Az időnként elhangzó bírálat semmiség ahhoz képest, hogy mit nyerhetek, illetve veszthetek. Arroganciámnak és iskoláslányos-büszkeségemnek e komoly dolgok előtt meg kell hátrálnia. Ettől a pillanattól kezdve sok minden megváltozott bennem. Kezdtem a dolgokat több szemszögből látni. Új, az eddiginél erősebb elkötelezettséget éreztem az iránt, amit teszek. Most lett belőlem igazán táncosnő.

Fogalmam sincsen arról, hogy Maszako mama mit mondott Szakagucsi Anyának, amikor felhívta, miként reagált erre Szakagucsi Anya, illetve mit mondott Szakagucsi Anya Aiko nagymesternőnek, mielőtt összegyűltünk volna. Szakagucsi Anya alázatos viselkedése azonban fontos üzenet volt számomra. Azt közölte velem, hogy a profik miként rendezik a véleménykülönbségeiket oly módon, hogy nem visznek beléjük személyeskedést és gondoskodnak arról, hogy a rendezés mindkét félnek az előnyére szolgáljon. Utólag visszagondolva, erre már jó néhány példát láttam anélkül, hogy a lényegét megértettem volna. Most nagyon büszke voltam arra, hogy milyen ügyesen kezelte a helyzetet Szakagucsi Anya. Noha az események kiváltó oka a nagymesternő kritikája volt, az igazi leckét Szakagucsi Anya adta nekem.

Még hosszú utat kellett megtennem a felnőttéig, azt azonban tudtam, olyan jó emberré akarok válni, mint az ebben a teremben tartózkodó nők. A nagymesternő megköszönte Szakagucsi Anyának, hogy eljött és a kíséretével együtt kikísérte a bejárathoz, ahol a két csoport elbúcsúzott egymástól.

Szakagucsi Anya, közvetlenül azelőtt, hogy beszállt volna a taxiba, odahajolt hozzám és ezt suttogta a fülembe: – Dolgozz szorgalmasan, Mine-csan.

– Megígérem.

Amikor hazaértünk, az okija összes tükrét a szobámba vittem. A falakhoz támasztottam őket, hogy minden oldalról megnézhessem magamat és elkezdtem táncolni. Ettől a pillanattól kezdve megszállottan kezdtem el gyakorolni. Amikor éjszakánként hazatértem a bankettekről, fölvettem a táncruhámat és addig gyakoroltam, amíg egyáltalában nyitva tudtam tartani a szemeimet. Voltak olyan éjszakáim, hogy mindössze egy órát aludtam.

Megpróbáltam magamat a lehető legkritikusabban szemlélni. A legapróbb mozdulataimat is igyekeztem kielemezni és egyre tökéletesítettem a gesztusaimat. Éreztem azonban, hogy valami hiányzik. A kifejező erő hiányzik belőlem. Azon töprengtem, mi lehet ennek az oka. Aztán lassan kezdtem rájönni, nem testi, hanem lelki problémákkal küszködöm.

Végül rájöttem, az a baj, hogy sohasem voltam még szerelmes. A táncomból

hiányzott az az érzelmi mélység, amelyre csak akkor tehetek szert, ha átéltem már a szerelmi szenvedélyt. Miként tudnám kifejezni a szerelem örömét és a szakítás fájdalmát, ha még nem éltem át egyiket sem?

Ez a felismerés szinte pánikot váltott ki belőlem. Ugyanis valahányszor a testi szerelemre gondoltam, unokabátyám megerőszakolási próbálkozása jutott az eszembe. Ennek a pillanatnak az emléke még mindig erősen élt bennem. Kezdtém félni, hogy vajon annyira sérült vagyok-e, hogy sohasem leszek képes normális kapcsolatra lépni egy férfival? Nem ez volt az intim kapcsolat útjában álló egyetlen gát. Volt még egy, talán az előzőnél is súlyosabb.

Az az igazság, hogy általában nem szerettem az embereket. Már akkor sem szerettem őket, amikor még egészen kislány voltam és mostanra sem szerettem meg őket. A többi embertől való irtózás hivatásom gyakorlásában és személyes ügyeim intézésében is akadályt jelentett. Maikóként ez volt a leggyöngébb pontom. Választási lehetőségem azonban nem volt. Kénytelen voltam magamat arra kényszeríteni, hogy úgy tegyek, mintha mindenkit kedvelnék.

Fájdalommal tölt el, ha arra gondolok, hogy a világtól elzárkózó fiatal nőként miként igyekeztem azon, hogy mindenkinek tessek, miközben senkit sem akartam a közelembé engedni.

A nemek közti kapcsolat a fiatalok számára általában nehezen áttekinthető, én pedig semmit sem tudtam róla. Férfiakkal és fiúkkal olyan kevésbé kerültem kapcsolatba, hogy sejtelmem sem volt, miként lehetne meleg érzelmeket mutatni anélkül, hogy az intimitásra való felhívást jelentsen. A hivatásomnál fogva mindenkivel barátságosan kellett viselkednem. Én pedig féltem, ha ezt túlzásba viszem, a vendégem esetleg félreérti, márpedig ez volt a legutolsó, amit akartam volna. Hosszú évekig tartott, amíg megtanultam a barátságosságnak azt a fokát, aminek örülni tudnak a férfiak, de nem támadnak tőle kétes gondolataik. Mielőtt erre rájöttem, gyakran hibáztam.

Az egyik vendégem, egy nagyon gazdag fiatalember, egy ízben ezt az ajánlatot tette: – Külföldre megyek tanulni. Szívesen magammal vinnélek. Van-e ellene kifogásod?

Elállt a szavam. A rám vonatkozó terveit úgy közölte, mintha minden el lenne már intézve. Fogalmam sem volt, mit válaszoljak.

Azok a férfiak, akik ismerik Gion Kobut, ismerik az ottani viselkedés íratlan szabályait is és ritkán szegik meg azokat. Néha azonban előfordult, hogy – mint ez a naiv fiatalember is – barátságos viselkedésemet félreértelmezték. Ilyenkor abba kellett hagynom a virágnyelvet és egyértelműen kellett beszélnem. Az előbbi fiatalembernek például nyíltan megmondtam, hogy a barátságos viselkedés munkámnak a része, és nem az ő személyének szól. Egy másik alkalommal egy fiatalember a szülővárosából egy

drága babát hozott nekem ajándékba. Annyira sürgős volt neki az ajándék átadása, hogy ki sem tudta várni a következő bankettet. A babával odaállt az okija elé és bekopogtatott a bejárati ajtón.

Ez az illemszabályok csúf megsértése volt. Ennek ellenére sajnáltam őt, noha nagyon furcsálltam a dolgot. Nehezen tudtam elképzelni, hogy annyira naiv legyen, hogy azt higgye, joga van engem az okijában fölkeresni. Mindamellet megpróbáltam udvarias lenni.

– Nagyon szépen köszönöm, de a játékbabák nem érdekelnek. Kérem, ajándékozza valaki másnak, aki majd örülni fog neki.

A vendégeim között hamarosan elterjedt a hír, hogy gyűlölöm a játékbabákat.

Egy ízben Tokióba kellett mennem és a vendégem egy olyan üzletbe tért be velem, amely csupa luxuscikket árult.

– Válassz valamit tetszésed szerint – közölte.

Mínt hogy a vendégeimtől csak ritkán fogadtam el ajándékot, visszautasítottam az ajánlatát és azt mondtam, engem kielégít a nézelődés. Eközben megláttam egy órát, amelyet szépnek találtam. Önkéntelenül magam elé mormoltam: – Milyen szép óra. – A vendégem a szállodámba küldette az órát. Én az első alkalommal visszaadtam neki. Ez ismét arra figyelmeztetett, hogy nem szabad elfeledkezni az óvatosságról.

A fenti események tizenhét éves korom táján történtek és azt bizonyítják, mennyire éretlen és tapasztalatlan voltam. Vagyis milyen sokat kell még tanulnom.

A naivitásom néha valóban nagyon kínos helyzetekbe sodort engem.

A debütálásomat követő újesztendő első napján az Uraszenke-teaiskolába kaptam meghívást a *hacugamára*, azaz az év első teaceremóniájára. Az Uraszenke-iskola egész Japánban híres volt az esztétikai szabályok lehető legkorrektebb megtartásáról. A meghívás nagy megtiszteltetés volt számomra és én nagyon igyekeztem, hogy megfeleljek a várakozásoknak.

A geikóknak azért kell megtanulniuk a teaceremóniát, mert ezáltal szokják meg a kecses mozdulatokat. Ám arra is képeseknek kell lennünk, hogy a Mijako Odori alkalmával a nagy nyilvánosság előtt is elvégezzük a ceremóniát.

A Kaburendzsóban van egy háromszáz személyes óriási teázó terem. Az előadás napján a soros geiko tizenöt percenként ismétli meg ebben a teremben a teaceremóniát és ezalatt mind az 1450 vendég megkapja a maga teáját. Ő azonban csak a díszvendégeket szolgálja ki, a többi nézőt a felszolgálók látják el az általuk elkészített teával. A teaceremóniát minden geikónak meg kell tanulnia. Ez az oka a szoros kapcsolatnak az Uraszenke-iskola és Gion Kobu között.

A hacugama ceremóniája a következő. Egy nagy teremben sorban leülünk egymás

mellé és egy felszolgáló egymásután átad nekünk egy furcsa alakú csészét. A csészének hegyben végződő nyele van, úgyhogy az alakja gombához hasonlít. A csészét tehát sehová sem lehet letenni, a tartalmát ki kell inni, bármi van is benne. – Milyen mulatságos – gondoltam és amikor rám került a sor, egy hajtásra kiittam a teát.

Ilyen undorító ízt még sohasem éreztem a számban. Attól féltem, hogy elhányom magam. Az arcom alighanem elárulta, mit érzek, mert Kajoko Szen asszony, az Uraszenke-iskola előző igazgatójának a felesége, nagyot nevetett és így szólt: – Mi a baj, Mine-san? Nem ízlik a szaké?

SZAKÉ? Egy grimaszt vágtam. Aztán pánikba estem. *Megsértettem a törvényt. Ó, istenem, mi lesz, ha letartóztatnak?* Az apám olyan félelmet oltott belém a törvények iránt, hogy borzalmasan féltem a megszegésüktől. *Mit csináljak most?* Ám mivel megint én kerültem sorra és úgy látszott, senkinek sincsen semmi kifogása a történetek ellen, ezért nem akarva e fontos emberek jelenlétében jelenetet rendezni, visszatartottam a lélegzetemet és ismét kiittam poharam tartalmát. A fogadás végéig rengeteg szakét voltam kénytelen meginni.

Ugyan egyre furcsábban kezdtem magamat érezni, a táncomat azonban sikerült baj nélkül befejezmem. Este a szokásos számú bankettet kerestem föl, és itt sem történt semmi baj. Abban a pillanatban azonban, amikor hazaérkeztem az okijába, azonnal hasra estem. Ekkor valamennyien körülöttem sűrögtek-forgolódtak – levetkőztettek és ágyba fektettek.

Másnap reggel a szokásos időben, hat órakor ébredtem föl. Borzasztó székely szállt meg. Tele voltam önváddal. *Vajon mit tettem az előző este?* Semmire sem emlékeztem, amit a teázás után tettem. Egyik bankettéről sem volt semmilyen emlékem.

A legszívesebben a legkisebb lyukba is bebújtam volna, de föl kellett kelnem és el kellett mennem az iskolába. Nemcsak megszegtem a törvényt, hanem bizonyára szégyenletesen is viselkedtem. Ez szinte kibírhatatlan megterhelést jelentett számomra. Nem akartam senkinek a szeme elé kerülni.

Végül sikerült magamat rákényszeríteni, hogy elmenjek az iskolába. A nagymesternő óráján kellett megjelennem, de az volt az érzésem, hogy mindenki furcsán néz rám és ettől nagyon zavarba jöttem. A többi óráról elkértem magamat és hazamenekültem az okijába. Ahogy beléptem, egyenesen a szekrénybe tartottam. Előre-hátra hintáztattam magam és közben szinte hangtalanul ezt zümmögtem magam elé: – Nagyon sajnálom. Bocsássatok meg. Többé nem fog előfordulni. – Ezeket a szavakat úgy ismételtetem, ahogyan a mantrákat szokás.

Már elég hosszú idő telt el azóta, hogy utoljára a faliszekrényben kerestem menedéket. Most viszont egész délután ott maradtam és csak akkor jöttem elő, amikor

már öltöznöm kellett estére.

Ezután soha többé nem kerestem menedéket a faliszekrényben.

Időnként eltöprengtem azon, miért voltam olyan szigorú önmagamhoz. Azt hiszem, ennek valami köze volt apámhoz, ahhoz, hogy olyan magányosnak éreztem magamat. Meg voltam róla győződve, hogy a helyes válasz a problémáimra az önfegyelem. Azt hittem, a szépséghez az önfegyelen át vezet az út.

26. fejezet

Amikor már több mint két éve voltam maiko, közeledett a *mizuagém* ideje. A mizuage az a ceremónia, amelyen végighaladva, a maikóból végül geiko lesz. A maiko eközben ötször változtat frizurát, ami a geikóvá válás útjának egyes lépcsőfokait szimbolizálja. A mizuage folyamán a felső kontyot szimbolikusan felvágják, ami a leányállapotból a fiatalasszony állapotba való átmenetet jelzi. A maiko ezt követően már felnőtt frizurát visel. A folyamat némileg hasonlít a nyugati „Sweet sixteen” partikhoz.

Megkérdeztem Maszako mamát, megkérjem-e a vendégeimet, hogy fedezzék a mizuagém költségeit? Ő kinevetett és ezt mondta: – Miről beszélsz? Te független nő vagy és hivatásod van. Nincsen szükségünk semmilyen segítségre. Az okija képes a szükséges költségeket állni.

Maszako mama egyébként nagyon elővigyázatosan bánt a pénzzel. Noha a pénzkezeléshez még csak nem is konyítottam, ahhoz az érzéshez ragaszkodtam, hogy valamelyest én is törődöm a pénzzel.

– Nos, akkor mi a teendőm?

– Nem sok. Új frizurára van szükséged. Aztán, hogy az alkalmat kellően ünnepélyessé tegyük, *szakazukit* rendezünk és a legfontosabb családoknak ajándékokat küldünk, köztük azokat az apró édességeket is, amelyek téged tizennégy éves korodban anyyira zavarba hoztak.

A mizuagém 1967 októberében zajlott le. Tizenhét éves voltam. Rengeteg formális látogatást tettünk, hogy mindenkit értesítsünk az eseményről, akiket illet és egyúttal átadtuk az ajándékainkat is.

Elbúcsúztam az utóbbi két és fél esztendőben viselt *vareshinobu*-frizurától és a hajamat ezentúl az *ofuku*-stílusban fésülték. Ez az idősebb maikók által viselt frizurának a neve. Ezeken kívül volt még két további frizura, amelyeket időnként viselnem kellett. Ez a formális kimonóhoz való *jakko*-frizura és júliusi Bion-fesztivál előtt egy hónappal viselendő *kacujama*-frizura volt.

A frizurám megváltoztatása azt jelezte, hogy maiko-pályafutásom utolsó fázisába léptem. Törzsvendégeim számára ez azt jelentette, hogy közeledem a házasságkötéshez szükséges korhoz, úgyhogy elkezdtek ajánlatokat tenni. Persze nem a maguk, hanem

fiaik és unokáik számára.

A gazdag és befolyásos férfiak szívesen választanak maguknak feleséget Gion Kobu geikói közül. Egy diplomata és nemzetközi üzleti körökben forgó férfi nem kívánhat magának szebb és kulturáltabb háziasszonyt, mint egy volt geiko. A geikók további előnye, hogy magukkal viszik a házasságba az összes kapcsolatukat. Ez különösen a pályájuk elején álló fiatalemberek számára nagy előny.

A geikók oldaláról tekintve a dolgot, az a helyzet, hogy olyan férfitársra van szükségük a házasságban, aki legalább olyan érdekes, mint azok a férfiak, akikkel a teaházakban rendszeresen találkoznak. A geikók többsége nem hajlandó a csillogásról és a szabadságról lemondani, amelyet munkájuk során élveznek és nem fogadják el a középosztályi szintet. Azt is megszokták, hogy mindig sok pénzüik van. Láttam persze olyan eseteket is, amikor a geikók szerelemből mentek férjhez és gyakorlatilag kitartották a férjüket. Az ilyen kapcsolatok azonban csak ritkán bizonyultak sikeresnek.

Mi a helyzet azokkal a geikókkal, akikből nős férfiak szeretői lettek? Nos, az ilyesféle történetekkel számos könyvet lehetne megtölteni. A szokványos változat a következő: a törvényes feleség haldoklik. A geikót magához hivatja és megköszöni neki, hogy annyira törődött a férjével. Aztán meghal és a geiko lesz a férfi második felesége és boldogan élnek, míg meg nem halnak.

Ez azonban a ritkábbik eset.

Emlékszem egy különösen megdöbbentő esetre. Egy gazdag szaké-kereskedővel két geikónak is egyszerre volt viszonya. Egymástól függetlenül mind a ketten felkeresték a kereskedő feleségét és könyörögtek neki, válják el a férjétől. A férfi, akit ez az esemény megoldhatatlan dilemma elé állított, öngyilkos lett.

Tíznel több komoly felkérést kaptam olyan férfiaktól, akik a fiuk vagy az unokájuk számára kérték meg a kezemet. Ám hiába kérték, hogy fontoljam meg a dolgot, én elutasítottam őket. Akkoriban lettem tizennyolc éves és még távol álltam attól, hogy komolyan gondoljak házasságra. Egyebek között például nem tudtam elképzelni az életemet táncolás nélkül.

A következő néhány évben gyakrabban randevúztam ugyan néhány ígéretes fiatalemberrel, azonban annyira hozzá voltam szokva a rendkívül művelt férfiak társaságához, hogy a korban hozzám illő fiatalemberek mellettük unalmasnak tűntek. Ha moziba vagy teázóba mentem velük, mindig alig vártam, hogy már hazaérhessek.

A maikók életében a mizuage után következő nagyobb esemény az *erikae*, vagyis a „gallér megfordítása”. Ez akkor történik meg, amikor a maiko a „gyermekies” hímzett piros gallért a felnőtt geikók fehér gallérjára cseréli fel. Ez általában húszéves korban következik be. A geikóknak ettől kezdve a művészetükből kell megélniük.

Azt terveztem, hogy az erikae-ceremóniát a huszadik születésnapomon, 1969-ben tartom. Oszakában azonban a következő évre tűzték ki a világkiállítást és a vezetőknek az volt a véleményük, hogy a lehető legtöbb maikóra lesz szükség a látogatók szórakoztatásához. Ehhez megkérték a művészeti szövetség segítségét, ők viszont minket kértek meg, hogy maradjunk még egy évig maikók.

Rá egy évre számos fontos személyiséggel találkoztam. Áprilisban egy Károly herceg tiszteletére tartott informális bankettre hívtak meg. Az összejövetel helyszíne a Kicso in Szagano étterem volt, amely Japán legjobb éttermének számít.

A délutáni nap szépen sütött és Károly herceg láthatóan jól szórakozott. Mindent megevett, amit eléje tettek és mindent nagyon ízletesnek minősített. A kerthelyiségben ültünk. A főszakács a kerti grillen helyi specialitásként apró halakat sütött. A nagy melegben az egyik kedvenc legyezőmmel hűsítgettem magamat. Károly herceg rám mosolygott és megkérdezte: – Megnézhetném egy pillanatra a legyezőjét? – Odaadtam neki.

Károly herceg anélkül, hogy megmukkanhattam volna, előkapta a töltőtollát, és keresztben ezt írta a legyezőmre. *70 Charles*. Rémülten futott át rajtam a gondolat: – Ó ne tedd. Egyszerűen nem tudtam elviselni, hogy a kedvenc legyezőmre az én megkérdezésem nélkül írta rá az autogramját. Ezt gondoltam magamban: – *Akárki légy is, ez neveletlenség volt tőled*. A herceg vissza akarta nekem adni a legyezőt, azt hitte, hogy örülök az autogramjának.

Legjobb angol tudásomat igyekezve használni, ezt mondtam: – Nagy megtiszteltetés volna számomra, ha ezt a legyezőt ajándékként elfogadná tőlem. Ez kedvenc legyezőim egyike.

Károly megdöbbenetnek látszott: – Nem óhajtja megtartani az autogramomat?

– Nem, köszönöm szépen.

– Ilyesmit még soha senkitől sem hallottam.

– Akkor fogadja el ezt a legyezőt és adja oda olyasvalakinek, aki igényt tart az autogramjára. Innen egy másik bankettre kell mennem és részemről udvariatlanság volna az új vendéglátóm iránt, ha a legyezőmön nem az ő, hanem másnak a neve állna. Ha nem akarja most elvinni a legyezőt, szívesen megőrzöm az ön részére.

– Hát igen, köszönöm. – Károly még mindig zavarban volt.

A tönkretett legyezőt megtartottam.

Arra már nem volt időm, hogy hazasiessék és másik legyezőt hozzak. Ezért felhívtam az okiját és egy újat vitettem az új fellépésem színhelyére. A szolgálónak odaadtam az autogramos legyezőt és közöltem vele, dobja el. Később találkoztam egy maikóval, aki szintén jelen volt az ominózus gardenpartin.

- Mine-csan, mi lett azzal a legyezővel?
- Miért kérded?
- Ha neked tényleg nem kell, én szívesen elfogadnám.
- Ezt előbb kellett volna kérned. Azt hiszem, a szemétládában kötött ki.

A maiko rögtön felhívta az okiját, de már elkésett. A szolgáló megtette, amire kértem, vagyis kidobta a szemétkébe a legyezőt. A barátnőm sajnálta az elvesztését, nekem azonban nem hiányzott. Én csak azt éreztem, hogy Károly herceg egy értékes holmimat tönkretette.

27. fejezet

Annyira még sohasem voltam elfoglalva, mint az oszakai világkiállítás esztendejében. Olyan sok külföldi rendezvényen kellett részt vennem, hogy úgy éreztem magam, mintha a külügyminisztérium valamelyik alkalmazottja volnék. Majd az egyik barátnőm megbetegedett és én elvállaltam, hogy a Mijako Odorin beugrom helyette. Ezáltal a határidőnaplóm tökéletesen megtelt. Ráadásul az Ivaszaki-okija egyik maikója, Csijoe megszökött. A szökése által okozott hiányt nagyon nehéz volt betölteni.

A dolgot tovább bonyolította, hogy volt még egy geikónk, aki problémát okozott. Jaemaru lehetetlen alak volt. Egyike volt Jaeko fiatalabb nővéreinek (noha idősebb volt nálam). Mondhatom, ezek ketten megérdemelték egymást. Jaemaru nagyon szerette az itókát és majdnem minden este holt részegre itta magát. A szolgálóknak ilyenkor meg kellett keresniük, hol esett össze és kócos hajjal, félrecsúszott kimonóval be kellett őket cipelniük az okijába.

Amikor Oima néni és Maszako mama megfenyegette őt, hogy baj lesz, mindig megígérte, hogy meg fog javulni. Ilyenkor körülbelül egy hétig nem volt baj, majd minden kezdődött előlről. Ez a helyzet hosszú éveken át tartott.

Az olvasó valószínűleg nem érti, hogy Oima néni és Maszako mama miért volt hajlandó eltérni ezt a helyzetet. A magyarázat egyszerű. Jaemaru Gion Kobu legjobb *taiko*-dobosa volt, sőt ő volt a valaha létezett legjobb dobos. A Mijako Odorinál nélkülözhetetlen volt a jelenléte és a fellépéseinken valamennyiünknek szükségünk volt rá, de sohasem tudtuk előre, hogy számíthatunk-e rá. Imbolyogva és késve érkezett meg a színházba, de abban a pillanatban, mihelyt a kezébe vette a dobos, csodálatos változás ment végbe rajta. Ilyenkor senki sem tudta őt felülmúlni.

Noha Jaemaru Oima néninek és Maszako mamának folyton csak bajt hozott a fejére, érdemei miatt elnézték a hibáját és jól bántak vele. Ezen a tavaszon azonban a megszokottnál is sokkal több bajt okozott. Aztán eltűnt Csijoe. Ő is odébb állt a szeretőjével, és az adósságain kívül semmi mást nem hagyott hátra. Ugyanúgy, mint előzőleg Jaeko tette.

Atotoriként tisztában voltam vele, mekkora pénzügyi felelősséggel tartozom az okija iránt. Amikor Jaemaru részegen jelentkezett szereplésre, illetve amikor Csijoe fogta

magát és odébb állt, kötelességemnek éreztem, hogy még keményebben dolgozzam. A pénzzel ugyan nem tudtam bánni, de annyit tudtam, hogy a háztartás költségeihez én járulok hozzá a legnagyobb mértékben.

Ezen a tavaszon a Mijako Odori negyven előadásából harmincnégy előadáson kellett szerepelnem. Olyan kimerült voltam, hogy alig bírtam egyenesen megállni a lábamon. Egyik nap a személyzeti szobában feküdtem le egy kis időre. A nagymesternő bejött, hogy megnézze, mi van velem.

– Mine-csan, nem érzed jól magad? Rosszul nézel ki. Az a véleményem, hogy orvoshoz kellene menned.

– Köszönöm az érdeklődését, de nincsen semmi bajom. Komolyan mondom. Csak egy kissé fáradt vagyok. Biztos vagyok benne, hogy rövidesen egészen jól leszek.

A valóságban azonban borzasztó rosszul éreztem magamat. A színpad felé menet nyögtem a fájdalomtól, és a kulisszák mögött arra az időre, ameddig a fellépésemre vártam, egy párnára feküdtem. Érdekes módon abban a pillanatban, amikor a színpadra léptem, azonnal jól éreztem magamat.

Jól érzem magam – gondoltam. Alighanem csak fáradt vagyok. A mai előadásnak hamarosan vége lesz, akkor hazamegyek és lefekszem aludni. Akkor majd rendbe jövök.

Sikerült baj nélkül kihúznom a napot. Otthon lefeküdtem és szundítottam egyet. Aztán fölkeltem, felöltöztem és elindultam aznap esti körutamra.

Éppen be akartam lépni a bankett-helyiségbe, amikor hirtelen egészen könnyűnek és vidámnak éreztem magamat. Aztán valahonnan egy hangos reccsenést hallottam.

A következő dolog, amelyre emlékszem, az volt, hogy ágyban fekszem és dr. Janai néz le rám. Tudtam, hogy a bankettnek ő az egyik vendége.

– Mit keres maga itt? – kérdeztem. – Miért nincsen a banketten?

– Mert elájultál és idehoztalak a klinikámra.

– Én? Az lehetetlen.

Az egyetlen dolog, amelyet fel tudtam idézni, az a könnyed, vidám érzés volt. Hogy azóta mennyi idő telt el, fogalmam sem volt.

– Nem lehetetlen, Mineko, hanem így is történt. Valami nincs rendben. A vérnyomásod 160.

– Valóban?

Fogalmam sem volt róla, ez mit jelent.

– Holnap el kell menned a kiotói egyetemi klinikára, ahol alapos kivizsgálást kell végeztetned.

– Nem, nem, semmi bajom. Csak nagyon keményen dolgoztam és egy kissé túlfeszítettem a húrt. Most visszamegyek a bankettre. Legyen szíves, kíséren el.

– Mine-csan, hallgass végre öreg barátodra. Kímélned kell magad. Menj haza és feküdj ágyba és ígérd meg, hogy holnap elmész a kórházba kivizsgálásra.

– De hiszen jól érzem magamat.

– Mine-csan, te nem akarsz rám hallgatni.

– Mert jól érzem magamat.

– Ez csalóka dolog. Belehalhatsz, ha így folytatod.

– Ó, a szép nők mindig fiatalon halnak meg.

Dr. Janai most már igazán dühös lett. – Ez nem tréfádolog.

– Sajnálom, kedves doktor. Igazán méltányolom a kedvességét. Most pedig lenne szíves egy taxit hívni számomra?

– Hová akarsz menni a taxival?

– Vissza kell mennem a bankettre, hogy a többiektől elnézést kérhessek a távollétemért.

– Szó sem lehet róla, Mine-csan. A taxival hazamész. Én viszont visszamegyek a bankettre és kimentelek.

Egy kis időre hazamentem, de aztán közeledett a következő bankettem időpontja. Minthogy jól éreztem magamat, úgy döntöttem, odamegyek. Ám alighogy megérkeztem, rögtön gyöngének éreztem magamat és elkezdtem remegni. Ekkor már én is aggódtam. Talán mégis van valami bajom és meg kell vizsgáltatnom magam. Csak azt nem tudtam, hogy ezt időben hová tudnám beszorítani.

Másnap megbeszéltem a dolgot Maszako mamával.

– Mama, attól félek, valami bajom van. Nem szeretnék az okijának problémákat okozni, de nem lehetne elintézni, hogy néhány szabadnapot kapjak?

– Hát persze, Mine-csan. A munka miatt ne csinálj gondot magadnak. Az egészségednél nincsen fontosabb. Holnap reggel egyenesen a kórházba megyünk és a vizsgálat alapján döntünk, hogy hogyan tovább.

– De nem szeretnék hosszabb ideig kiesni a munkából. A tanulást sem akarom abbahagyni, ha pedig nem mehetek a bankettekre, elveszítem az eddigi első helyezésemet.

– Nem is volna olyan rossz, ha a változatosság kedvéért egy másik leány szerezné meg az első helyet.

– Nem volna kifogásod ellene?

– Egyáltalában nem kifogásolnám.

Eddig jutottunk el a beszélgetésben, mielőtt ismét elfeketedett volna előttem a világ.

Másnap reggel Kuniko elkísért a kiotói egyetemi klinikára. A belgyógyászat vezetője dr. Nakano volt. Ő egy egész korsó vizet itatott meg velem, hogy minél hamarabb meg

tudják vizsgálni a vizeletemet. Ennek ellenére csak három óra múlva tudtam vizelni. Akkor egy papírcsíkot mártottak a vizeletbe, amely erre sötétzöld színű lett. Erre azért emlékszem olyan pontosan, mert ez az egyik kedvenc színem.

Bevezettek a vizsgálóba, ahová dr. Nakano tíz másik orvos társaságában lépett be. Így szólt:

– Vegye le a blúzáát.

Az egyetlen férfi, aki valaha meztelenül látott, az apám volt és ez is már nagyon régen történt. Csak nem fogok e rengeteg idegen férfi előtt levetkőzni! Dr. Nakano észrevette a vonakodásomat és rám röffent: – Lesz szíves szót fogadni, fiatal hölgyem. Ezek itt leendő orvosok és meg kell tanulniuk az eljárást. Tegyen úgy, mintha én volnék az egyetlen ember ebben a helyiségben és tegye szabaddá a felsőtestét.

– Ezt akkor sem tenném meg, ha valóban ön volna itt az egyetlen ember – válaszoltam.

Dr. Nakano kezdte elveszíteni a türelmét: – Legyen szíves, ne vesztegessen az időmet, hanem tegye meg, amit mondok.

Összeszedtem magamat és megtettem, amire kért. Semmilyen szokatlan dolog nem történt. Tulajdonképpen nem is tudom, hogy mire számítottam. Az orvos és asszisztensei pedig folytatták a vizsgálatot.

Amikor rájöttem, hogy a testem nem érdekli őket, el is feledkeztem róluk és körülnéztem a helyiségben. Volt ott egy furcsa gép, amelyből egy csomó drót lógott ki. Egy ápolónő a géphez csatlakoztatott kerek lapokat tett rám.

Az orvos bekapcsolta a készüléket. Az egy papírcsíkot köpött ki, amelyen két vonal látszott. Az egyik szép egyenes volt, a másik föl-alá járt.

– Milyen szép az az egyenes – mondtam.

– Sajnos, egyáltalában nem szép. Azt jelzi, hogy a maga bal veséje nem működik.

– Miért nem?

– Azt kell kiderítenünk. Ez egyebek között azt is jelentheti, hogy meg kell magát operálnunk. Ehhez viszont még néhány további vizsgálatra van szükségünk.

Én csak az operálás szóra figyeltem fel.

– Elnézést, de azt hiszem, hogy előbb haza kell mennem és ezt meg kell beszélnem az anyámmal.

– Vissza tud jönni holnap?

– Még nem tudom, hogy holnap milyen fellépéseim vannak.

– Ivaszaki kisasszony, erről azonnal kell döntenünk, mert ellenkező esetben valóban komoly probléma merülhet fel.

– Miféle probléma?

– Lehetséges, hogy ki kell operálnunk az egyik veséjét.

Én még mindig nem fogtam fel, milyen komoly a helyzet.

– Fogalmam sem volt eddig, hogy két vesém van. Egy vese biztosan nem elég? Valóban szükség van mind a kettőre?

– Igen. Egy vesével nem könnyű élni. Azt jelenti, hogy rendszeresen szükség van dialízisre, és más belső szervek is károsodhatnak. Ez nagyon komoly dolog. A szükséges vizsgálatokat a lehető leghamarabb el kell végeznem.

– Akár azonnal elvégezheti azokat?

– Igen, ha hajlandó a kórházban maradni.

– Itt maradni? Úgy érti, éjszaka is?

– Persze. Körülbelül egy hétig itt kell maradnia.

Úgy éreztem magam, mint akit gyomorszájon vágtak.

– Kedves doktor, attól félek, ennyi időm nincsen. Három napot talán rá tudnék szánni, de jobb volna, ha két nap alatt tudna végezni.

– Addig kell maradnia, ameddig a vizsgálatok tartanak. És jelentkezzék, mihelyt be tud feküdni a kórházba.

Olyan tehetetlennek éreztem magamat, mintha a vágódeszkán fekvő ponty lennék, amely arra vár, hogy szashimit csináljanak belőle.

Az orvosok egész sor további vizsgálatot végeztek. Megállapították, hogy a manduláim erősen be vannak gyulladva, és a testemet elárasztó baktériumok okozták a vesém leállását. Az első lépés, hogy előbb ki kell venniük a manduláimat és ellenőrizniük kell, hogy ez csökkenti-e a problémákat. Ezután kitűzték a mandulaműtét napját.

Amikor betoltak a műtőbe, legelőször egy fehérköpenyes férfit láttam meg, aki kamerát irányított az arcomra. Gondolkodás nélkül széles mosollyal üdvözöltem.

Az orvos élesen rám szólt: – Kérem, ne törődjék a kamerával, és ne mosolyogjon. A műtétről készült képekre egy sebészkonferencián lesz szükségem. Most pedig tássa ki a száját...

A mellettem álló ápolónő elvigyorodott. Én nem tudtam levenni a szememet a kameráról – foglalkozási betegség. Legalábbis néhány percig. Helyi érzéstelenítést kaptam, de mihelyt az orvos megkezdte az operációt, allergiás reakció tört rám. Egész testemet rendkívül viszketős kiütések lepték el. Csakis arra tudtam gondolni, hogy minél előbb hazakerüljek.

A műtét után nem voltam hajlandó bent maradni a kórházban. – A lábaimnak semmi bajuk – érveltem makacsul és végül megegyeztünk abban, hogy a kezelés ambulánsan folytatódik.

Hazamentem. Nagyon rosszul éreztem magam, a torkom nagyon fájt. Nem tudtam nyelni sem. A fájdalom és a láz miatt három napig mozdulatlanul feküdtem az ágyban. Amikor végre egy kissé jobban lettem, Kuniko elvitt kezelésre a kórházba. Hazafelé menet egy kávéház mellett mentünk el, ahonnan pompás fánkillat áradt. Több mint egy héten át csak folyékony táplálékot vettem magamhoz és ez volt az első eset a műtét óta, hogy igazi éhséget éreztem. Azt hittem, ez annak a jele, hogy javult az állapotom. Beszélni még mindig nem tudtam, ezért egy cédulára írtam föl, amelyet átadtam Kunikónak: – Éhes vagyok.

– Ez nagyszerű – mondta Kuniko. – Hazamegyünk és mindenkinek elmondjuk a nagy újságot.

Az orrom ugyan a fánk illatának a nyomába szeretett volna szegődni, de engedelmesen hagytam magam hazavinni. Kuniko közölte Maszako mamával, hogy éhes vagyok, amire ő örömmel közölte: – Akkor bizonyára nagyon jó, ha ma éppen nem szukijakit főztünk. – Közben gonoszul elmosolyodott. Ebédidőben sült marhahús szaga hatolt a szobámba. Én vadul kopogtam a padlón és ezt írtam az írótyömbre: – Valami bűzlik itt.

– Igen? – vihogott Maszako mama. – Az én orromnak ez pompás illat.

– Te még mindig a Gonosz Vénasszony vagy – írtam a blokkra. – Ilyen finomságot főzetsz, amikor tudod, hogy nem ehetek belőle.

A vitánk olyan örömet okozott neki, hogy a választ ő is föl akarta írni.

Én kirántottam a blokkot a kezéből: – Nem kell fölírnod a válaszodat. A füleim kifogástalanul működnek.

– Hát persze. – Maszako mama kénytelen volt elmosolyodni a saját ostobaságán.

Kértem egy pohár tejet. Egyetlen kortyot ittam csak, de még a hajszálaim végei is fájtak. Éhesen feküdtem le. Bár a barátnőim meglátogattak, nekem mégis rossz volt a kedvem, mert nem tudtam velük beszélgetni. Az egyik barátnőm óriási csokor pillangóvirággal állított be, holott nem is volt szezonja.

– Köszönöm – mondtam. – De tulajdonképpen szívesebben láttam volna valami „könnyebbet”. (Japánban a „pénz” csúfneve.)

– Milyen hálátlan vagy. Pedig nem volt könnyű ezeket a virágokat fölhajtanom számodra.

–A „könnyű” szón most ennivalót értettem. Éhen halok.

– Miért nem eszel valamit?

– Ha tudnék enni, nem lennék közel az éhenhaláshoz.

– Ó, te szegény. Biztos vagyok benne, hogy ezektől a virágoktól jobban fogod magad érezni – mondta titokzatosan. – Nem én vásároltam őket, hanem VALAKI megkért,

hogy hozzam el őket neked. Koncentrálj tehát a virágokra és figyeld meg, mi történik.

– Így fogok tenni – ígértem. Kislánykoromban elbeszélgettem a virágokkal.

Most is komoly beszélgetést folytattam velük és ők megmondták, honnan jöttek. Közölték, hogy attól a férfitől, akit titokban a szívembe zártam.

Nagyon hiányzott nekem. Alig vártam, hogy viszontláthassam. Ugyanakkor félttem is tőle. Valahányszor rágondoltam, a szívemben egy kis ajtó mindig bezárult és sírni lett volna kedvem. Fogalmam sem volt, hogy tulajdonképpen mi megy végbe bennem.

Vajon az unokabátyám egy egész életre tönkretett engem? Még mindig félek a testi érintkezéstől egy férfival? Valahányszor egy férfi közelségére gondoltam, az jutott eszembe, milyen borzalmas volt Mamoru ölelése. Ilyenkor az egész testem megmerevedett a félelemtől. Az igazi problémáim nem a veséim vagy a torokfájásom. Az orvosoknak a szívemet kellett volna megoperálniuk.

Nem volt senkim azonban, akivel az érzelmeimről beszélhettem volna.

28. fejezet

A művészneve Shintaro Kacu volt. Tizenöt éves koromban ismerkedtem meg vele, maikóként való debütálásom utáni legelső bankettek egyikén. Az egyik idősebb maikónak szólt, hogy menjek oda hozzá, mert szeretne velem megismerkedni.

A maiko az igazi nevén, Toshióként mutatta őt be. Toshio Japán legnagyobb filmsztárja volt. A nevét ismertem, minthogy azonban nagyon ritkán jártam moziba, nem ismertem rá. Különbem sem tett rám valami mély benyomást. Nagyon hanyagul volt öltözve. *Jukata* (gyapotkimonó) volt rajta, amelyet banketten nem illett viselni és ráadásul gyűrött is volt. A nyakán még sminknyomok látszottak.

Alig ötpercnyi időt töltöttem a banketten és ezalatt nem beszélgettem külön vele. Emlékszem, közben erre gondoltam: – Micsoda kellemetlen alak. – Abban reménykedtem, hogy többé nem fog magához kéretni.

Néhány nappal később az iskolából hazafelé menet elhaladtam a teaház mellett, ahol megismerkedtünk. Ott találkoztam másodszor Toshióval, aki a feleségével arra sétált és be is mutatott neki. Az asszony híres színésznő, és örültem, hogy megismerkedhettem vele.

Toshio majdnem minden este fölkereste Gion Kobut és gyakran magához hívatott. Én igyekeztem lehetőleg nemet mondani, de a karjukai illetana megkövetelte, hogy hébe-hóba eleget tegyek a meghívásának. Hiába kértem meg ugyanis a teaház úrnőjét, hogy tartson távol tőle, ez nem nagyon állt módjában. Hiszen végső soron üzleti kapcsolatról volt szó és vendégeinek az illem kereteit nem átlépő kívánságait teljesítenie kellett.

Toshio egyszer megkérdezte a shamiszenen játszó maikót, oda tudná-e neki adni néhány percre a hangszerét. A maikó odaadta és Toshio elkezdte rajta játszani a *Nagare* (Ömlés) című balladát. Kiderült, hogy hihetetlenül tehetséges, én meg elkezdtem egész testemben lúdbőrözni.

– Hol tanult meg ilyen gyönyörűen játszani? – kérdeztem. Ez volt az első igazi mondat, amelyet személyesen Toshióhoz intéztem.

– Az apám a shamiszen-balladák Kineja-iskolájának az iemotója és gyermekkorom óta játszom shamiszenen.

– Mélyen meg vagyok hatódva. Milyen egyéb titka van még?

Olyan volt, mintha hályog esett volna le a szememről. Kezdttem egészen más színben látni Toshiót. Több rejtőzött benne, mint amennyi kívülről látszott.

Tréfálkozva kihirdettem, hogy a bankettjeit csak akkor leszek hajlandó fölkeresni, ha shamiszenen játszik nekem. Ez meglehetősen szemtelenség volt részemről, de ettől kezdve minden banketten, amelynek ő volt a vendéglátója, ki volt neki készítve egy shamiszen. Ez így ment három esztendőn keresztül. Ő minden alkalommal kérte a jelenléteimet, ahová néha el is mentem, elsősorban azért, hogy halljam a játékát.

Amikor tizennyolc éves voltam, az egyik este a konyhából szakét vittem be a bankettre. Éppen elindultam fölfelé az első emeletre, amikor megláttam, hogy ő lefelé jön a lépcsőn. Számomra kínos volt a találkozás, mert így kiderült, hogy erre az estére az ő meghívását nem, de másét igenis elfogadtam. Toshio gyorsan lejött a lépcsőn és a tálcát kivette a kezemből.

– Mineko, gyere csak egy pillanatra ide be – mondta és betolt az egyik személyzeti szobába.

Mielőtt egy mukkot szólhattam volna, máris átölelt és megcsókolt.

– Állj! Stop! – kiáltottam és kiszakítottam magamat a karjaiból. – Az egyetlen élőlény, amelynek ez meg van engedve, Big John, a kutyám.

Életem legelső csókja volt ez, és egyáltalában nem találtam kellemesnek. Azt hittem, allergiás reakciót kaptam tőle. Libabőrös lettem, a hajam égnek állt és kivert a veríték. A csók eleinte csak sokkolt és megijesztett, aztán mérhetetlenül dühös lettem.

– Mit nem merészel! Hozzám ne merjen nyúlni még egyszer! – sziszegtem feléje. – Soha többé!

– Nahát, Mine-csan, még egy kissé sem kedvelsz?

– Mi az, hogy kedvelem-e? Mi köze van ehhez a kedvelésnek?

Ma már szégyellem bevallani, de tizennyolc éves koromban azt hittem, a csóktól terhes lesz az ember. Halálosan megijedtem.

Elrohantam a teaház irodájába és a tulajdonosnőnek elpanaszoltam, mi történt velem: – Soha többé nem akarom őt látni. Teljesen mindegy, hányszor akar szerződtetni. Utálatos alak és szörnyű a modora.

A tulajdonosnő azzal igyekezett lecsillapítani, hogy túlzott jelentőséget tulajdonítok a dolognak.

– Mine-csan, felnőttesebben kell viselkedned. Ez csak egy ártatlan csók volt. Semmi olyasmi nem történt, amin föl kellene háborodnod. Fontos vendégem ő, és szeretném, ha egy kissé engedékenyebben viselkednél vele.

A következő néhány héten kibeszélte belőlem a félelmeimet, és meggyőzött arról,

hogy veszélytelen számomra, ha elfogadom a bankettjére szóló meghívását.

Gyanakvással jelentem meg ugyan a banketten, ő azonban valóban megbánta, amit tett. Megígérte, hogy soha többé nem ér hozzám. Ettől kezdve elkezdtem ismét minden ötödik felkérését elfogadni.

Az egyik alkalommal tréfásan megkérdezte: – Jól tudom, nem szabad hozzád érnem, de nem tennéd-e meg, hogy egyetlen ujjaddal hozzáérsz a térdemhez? Jutalmul azért, amiért olyan szorgalmasan játszom a shamiszenen?

Úgy tettem, mintha valami megmérgezett dolgot kellene megérintenem és a mutatóujjam hegyét a térdére tettem. A dolognak játék jellege volt.

Háromhavi mutatóujjas játék után Toshio ezt kérdezte: – Mi volna, ha három ujjal játszanánk?

És még később: – És mi volna, ha öt ujjal játszanánk?

Még ennél is később: – Mi volna, ha egész tenyérrel játszanánk?

Eztán kezdett a dolog komolyra válni: – Mineko, azt hiszem, kezdek beléd szeretni.

Én túlságosan tapasztalatlan voltam ahhoz, hogy föl tudjam ismerni a különbséget a flört és az igazi szerelem között. Azt hittem, csak tréfál.

– Kérem, Toshi-szan, miként volna ez lehetséges? Hiszen ön házasságos ember. Engem nem érdekelnek a nők férfiak. Továbbá, ha ön nő, akkor már szerelmes is.

– Ez nincs feltétlenül így, Mineko. A szerelem és a házasság nem jár mindig együtt.

– Nos, én ezekhez a dolgokhoz nem értek. De ne beszéljen ilyen szamárságokról, még tréfából sem. Borzalmas volna a felesége számára, ha meghallaná, mit mond, márpedig biztos vagyok benne, hogy nem akarna neki és a gyermekeinek fájdalmat okozni. Az ön legfontosabb feladata az, hogy valamennyiüket boldoggá tegye.

Az egyetlen felnőtt férfi, akit addig közelebbről ismertem, az apám volt. A szerelemről és felelősségtudatról alkotott minden elképzelésem tőle származott.

– Mineko, én ezt nem akartam. Ez pusztán elhatalmasodott rajtam.

– Nos, ez ellen nem tehetünk semmit. Az volna tehát a leghelyesebb, ha a dolgot rögtön teljesen el is felejténé.

– Miként vihetném ezt végbe?

– Fogalmam sincsen, de ez nem is az én problémám. Biztos vagyok azonban benne, hogy meg fog birkózni a feladattal. Különben is nem ön az, akit keresek. Én a nagy szenvedélyt keresem, azt, aki magával ragad és a szerelemmel kapcsolatban mindenre megtanít. Ettől leszek azután igazán nagy táncosnő.

– Aztán milyen legyen az a férfi, aki fölébreszti benned a nagy szenvedélyt?

– Azt még nem tudom, hiszen még nem találtam meg őt. Néhány dolgot azonban máris tudok róla. Nem nő. Nagyon ért a művészetekhez, úgyhogy el tudok vele

beszélgetni arról, amit csinálok. Sohasem fogja azt kérni tőlem, hogy hagyjam abba a táncolást. Legyen nagyon okos is, mert sok mindent akarok kérdezni tőle. Úgy képelem, talán valamilyen területnek a szakértője lesz.

Felsoroltam tehát a kívánságlistámat. A leírás egyértelműen ráillett volna az apámra vagy dr. Tanigavára. Toshio-szan nagyon leverten nézett rám.

– Velem mi lesz?

– Mi legyen önnel?

– Az a kérdés, lehet-e valami esélyem?

– Nem látszik olyannak a helyzet, ugye?

– Vagyis azt akarod velem közölni, hogy nem nagyon kedvelsz. Jól látom?

– Arról szó sincsen, hogy ne kedvelném. Most azonban másról, életem nagy szerelméről beszélek.

– Mi volna, ha elválnék?

– Ez nem a helyes válasz. Nem akarok senkit sem megbántani.

– A feleségemmel nem szeretjük egymást.

– Akkor miért vette feleségül?

– A feleségem akkoriban másba volt szerelmes. Ezt kihívásnak tekintettem és elhatároztam, elveszem őt tőle.

Egyre mérgesebb lettem.

– Ez a legostobább dolog, amelyet valaha hallottam.

– Tudom. Ezek szerint megérted, miért akarok elválni.

– De mi lesz a gyermekeivel? Képtelen volnék beleszeretni valakibe, aki így bánik a gyermekeivel.

Toshio kétszer olyan idős volt, mint én. Ám minél tovább beszélgettünk egymással, annál inkább az volt az érzésem, hogy én vagyok a felnőttebb kettőnk közül.

– Nincs értelme, hogy folytassuk a beszélgetést, hiszen csak körbe-körbe járunk. A beszélgetést ezennel befejeztük.

– Sajnálom, Mineko, én azonban nem adom meg magam. Továbbra is próbálkozni akarok.

Eldöntöttem, következetesen hűvösen fogok vele viselkedni. Arra számítottam, hogy akkor előbb-utóbb föladja a játékot és el fog engem felejteni. Úgy gondoltam, a célokat a legkönnyebben úgy érhetem el, ha egy lehetetlennek látszó feladat teljesítését követelem meg tőle:

– Ha valóban szeret, bizonyítsa be. Emlékszik Nonono Komacsi költőnő történetére? Aki csak akkor volt hajlandó feleségül menni Fukakusza katonatiszthez, ha az előzőleg száz estén át meglátogatja? Nos, azt óhajtom, hogy a következő három esztendőben

minden este jöjjön el Gion Kobuba. Kivétel nélkül minden este. Az ön bankettjei többnyire nem leszek ott, de minden estén ellenőrizni fogom a jelenlétét. Ennek a feladatnak a teljesítése után folytathatjuk ezt a beszélgetést.

Eszem ágába sem jutott volna, hogy hajlandó lesz ezt a feladatot végrehajtani.

Mégis megtette. A következő három esztendőben minden este megjelent Gion Kobuban. Még az olyan nagy ünnepnapon is, mint újév napja. Minden bankettjére le akart szerződteni. Én hetenként egy-két meghívását fogadtam el. Ezekben az esztendőkből nagyon szoros barátság alakult ki köztünk. Én táncoltam, ő shamiszenen játszott. Társalgásunk főként a művészetek körül forgott.

Toshiónak sokirányú tehetsége volt. A nevelése szilárd alapot biztosított számára azon esztétikai alapelveket illetően, amelyeket én is szerettem volna elsajátítani. Kiderült, nagyon jól és kedvesen tud oktatni, és amióta komolyan vett engem, azóta tökéletes úriemberként viselkedett. A jó modor határvonalát többé nem lépte át és a jelenlétében soha többé nem éreztem magamat szexuálisan veszélyeztetve. Ő lett az egyik legkedvesebb vendégem.

Az idők folyamán lassan, de biztosan meghódított a varázsa. Végül rájöttem, olyasmit érzek iránta, amit más iránt még sohasem éreztem. Nem tudtam pontosan megfogalmazni mi az, de az volt a gyanúm, hogy ez a szexuális vonzóerő. Valami vonzott feléje. Ez volt tehát az, amiről az emberek beszéltek.

Így állt tehát a helyzet, amikor megkérte a barátnőmet, hogy a pillangóvirágot hozza el a betegágyamhoz. Ezzel a kedves gesztussal jelezte, hogy ezen a napon is meglátogat, megtartva az ígéretét.

Mélyen meghatott, amikor megtudtam, hogy a virágokat Toshio küldte. Még nem tudtam, hogy ez szerelem-e. Egy valamit azonban igen: valahányszor rágondolok, a szívem mindig hevesen dobban, márpedig állandóan rágondolok. Ettől félnékké és zavarodottá váltam. Szerettem volna beszélgetni vele arról, mit érzek, de nem tudtam, mit mondjak. Éreztem, hogy a szívem ajtaján lassanként repedések támadtak, márpedig ezek ellen szüntelenül hadakoztam.

Tíz nap elteltével elég jól éreztem már magamat ahhoz, hogy ismét elkezdjek táncolni. Beszélni ugyan még mindig nem tudtam, Maszako mama azonban bejelentette, hogy ismét fel tudok lépni és szólt erről az öltöztetőmnek is.

Összeállítottam egy kártyacsomagot, amelynek a lapjaira rövid mondatokat írtam: „Örülök, hogy láthatom.” „Régóta nem láttam önt.” „Köszönöm, jól érzem magamat.” „Szeretnék táncolni.” „Teljesen rendben vagyok, csak beszélni nem tudok.” Ezeket a kártyákat tíz napig használtam. A kártyák használata és a gesztikulálásaim még különleges vonzerőt is adtak a banketteknek.

A tíz nap alatt elmúlt a torokfájdalmam, és végre nyelni is tudtam. A vesém is kezdett rendesebben működni, és kezdtem sokkal jobban érezni magam.

Betegségem legkellemetlenebb utóhatása az volt, hogy nagyon lefogytam. Már csak harminckilenc kiló voltam. Mint már mondtam, a maikó-kosztüm teljes súlya tizenöt és húsz kiló között van. Érthető tehát, hogy nagyon nehezemre esett benne mozogni és táncolni.

Noha gyöngé voltam még, az események sűrűsödése miatt kénytelen voltam sok mindent kibírni. A világkiállítás alatt többször fölléptem a kiállítás színháztermében. Szerepeltem egy filmben is, amelyet Kon Icsikava rendezett, a szövegkönyvét pedig egyik legelső vendégem, Zenzo Macujama írta. Bár a filmet a kiotói Monopoly-moziban sokáig játszották, nem tudtam időt szakítani rá, hogy megnézzem.

29. fejezet

Japán a hetvenes évek elején jelent meg gazdasági nagyhatalomként a világpiacon. Ez a változás az én munkámban is visszatükröződött. A hagyományos japán kultúra képviselőjeként az a szerencse ért, hogy megismerkedhettem a világ számos vezető személyiségével. E találkozások között volt egy, amely különösen emlékezetes maradt számomra.

A kérdéses bankettet, ahol ez a találkozás történt, a Kjojamató étteremben rendezték. A vendéglátó a szaúd-arábiai japán követ és felesége, a díszvendég Jamani arab olajminiszter és a negyedik felesége volt. Jamani asszony a legnagyobb gyémántot viselte, amely valaha a szemem elé került. Az óriási gyémántot az asszony harminc karátosnak mondta. A helyiségben senki sem tudta levenni róla a szemét. A vendéglátónk felesége ujján egy kisebb gyémántot viselt és észrevettem, hogy befelé fordította a gyűrűt, mintegy szégyenkezve azért, hogy az olyan kicsiny. Ez zavart engem és ezért japánul ezt mondtam:

– Madame, bármilyen nagylelkű legyen is a vendéglátása, a teaceremónia szerény esztétikai ideáljai érvényesek reá. Kérem, ne rejtse el előlünk gyémántjának szépségét. Nincsen oka arra, hogy vendégeink előtt, akiknek a legnagyobb kincse az olajuk, eltitkolja a csillogását. Az is lehetséges, hogy Jamani asszony köve csupán egy kristály. Mindenesetre nem ragyog olyan szépen, mint az öné.

Jamani úr, aki minden szóra odafigyelt, fölnevetett és ezt mondta: – Milyen okos maga, hogy fel tudja ismerni a látott kőben a kristályt!

Japánul szólalt meg! Ez nagy hatást tett rám. A kijelentése nemcsak azt bizonyította, hogy megértette a mélyebb értelmét annak, amit mondtam (ráadásul azon a nyelven, amelyről a japánok többsége azt hiszi, hogy külföldiek képtelenek megtanulni), hanem elég okos volt ahhoz, hogy humorosan reagáljon rá. Az volt az érzésem, hogy egy mesterrel gyakoroltam a pengeváltást.

Az oszakai világkiállítás 1970. szeptember 3-án ért véget. Végre eljött a „gallérom megfordításának” az ideje, vagyis maikóból geiko, gyermekből felnőtt leszek.

Maszako mamához ezt a kérdést intéztem: – Mondják, hogy egy erikae előkészítése rengeteg pénzbe kerül. A kimonók és az egyéb holmik nagyon sokba kerülnek. Miben

segíthetnék?

– Miben? Semmiben. Van elég pénzünk, úgyhogy bízd csak rám a dolgot.

– A vendégeim azonban mind megkérdezték tőlem, hogy mennyit adjanak az erikae céljára és én azt feleltem nekik, legalább 3000 dollárt. Rosszul tettem? Sajnálom.

– Semmi baj, Mineko. Régi hagyomány, hogy a törzsvendégek valamivel hozzájárulnak az erikae költségeihez. Az ő számukra külön öröm, hogy ezzel eldicsekedhetnek a barátaik előtt. Semmi okod tehát az aggodalomra. Oima néni nem ok nélkül mondogatta: a pénzből sohasem lehet elég. Noha, ezt őszintén meg kell mondanom, nem hagytad, hogy olcsón megússzák a dolgot.

Fogalmam sincsen, miről jutott eszembe a 3000 dolláros összeg. Egyszerűen kicsusszant a számon. – Azt hiszem, erről nem beszélek többé velük, és majd meglátjuk, mi történik.

Maszako mama később azt mondta, a törzsvendégeim egész kis vagyont adtak össze. A konkrét összeget sohasem tudtam meg.

Október elsején megcsináltattam a *szakkó*-frizurát, amelyet a maikók pályafutásuk utolsó hónapjában viselnek. Aztán november elsején éjfélkor Maszako mama és Kuniko felvágta a felső kontyomat rögzítő szalagot. Ezzel megszűntem maiko lenni.

A lányok többsége ilyenkor fájdalmas megindultságot érez, én azonban hűvösen viselkedtem. Az érzelmeim maiko-karrierem végén éppen úgy kétértelműek voltak, mint az elején, most azonban mások voltak az okaim. Továbbra is táncosnő akartam lenni. Elégedetlen voltam a geiko-rendszer egészével, annak ódivatú, konzervatív szervezetével. Még tinédzserként sem fogtam be a számat és gyakran mentem panaszra a geiko-egyesülethez. Panaszaimat azonban senki sem vette komolyan. Arra gondoltam, most, hogy felnőtté váltam, talán komolyabban vesznek majd.

A „gallérom megfordítására” – erikae – egy szabadnapot vettem ki. Aznap nagyon hideg volt. Maszako mama társaságában ott ültem a szenes üst mellett és az utolsó simításokat végeztük a kosztümömön.

– Mama?

– Igen?

– Á, semmi.

– Mi az, hogy semmi? Mit akartál mondani?

– Semmit. Felejtsd el, hogy szóltam. Pusztán elgondolkoztam egy kissé.

– Miről? Ne titkolózz, mert akkor mérges leszek.

– Nem akartam a mamát felmérgeíteni. Csupán nem voltam képes a megfelelő szavakat a számra venni. Nem vagyok biztos benne, hogy te vagy-e az, akivel erről beszélni szeretnék.

- Hiszen az anyád vagyok.
 - Tudom, és tisztellek is érte, ha a munkámról van szó, de most más dolog foglalkoztat. Nem tudom, hogy beszéljek-e róla neked vagy sem.
 - Mineko, én Fumicsijo Ivaszaki vagyok. Bármiről megkérdezhetsz engem.
 - Az összes férfi, akivel szóba állsz, olyan, mint a szárított tintahal. Amikor pedig cserbenhagynak, az élelmiszerbolt előtti lámpaoszlopba kapaszkodsz és bőgsz. Ez nagyon kínos dolog. A szomszédságban mindenki látja, és azt mondják: A vén Fumicsijót már megint felültette valaki.
- Ez igaz volt. Maszako mama negyvenhét éves korára sem szerzett magának állandó udvarlót. Állandóan ugyanaz a történet ismétlődött: a mama szerelmes lett és aztán a csípős nyelvével elijesztette az udvarlóit. És valóban a lámpaoszlopba kapaszkodva bőgött. Ezt számtalan tanú bizonyíthatta.
- Nem valami szép dolog, hogy ilyent mondasz. Azt hiszem, a környéken nem én vagyok az egyetlen, akinek egy kissé csípős a nyelve. Most azonban ne rólam beszéljünk. Mondd el, mi van veled.
 - Azon töröm a fejemet, milyen érzés lehet az, amikor az ember szerelmes. A mama keze munka közben egyszer csak megállt és a teste megmerevedett.
 - Miért töröd ezen a fejedet? Találtál valakit?
 - Talán.
 - Igazán? Ki az?
 - Fájdalmas dolog róla beszélnem.
 - A fájdalom abbamarad majd, ha beszélsz róla.
 - Már az is fájdalmas, ha az arca az eszembe jut.
 - Ez nagyon komolyan hangzik.
 - Gondolod?
 - Szívesen megismerkednék veled. Mutasd be nekem őt.
 - Szó sem lehet róla. Először is képtelen vagy a férfiakat elfogulatlanul megítélni, másodszer még elcsábítanád őt tőlem.
 - Mineko én nem vagyok Jaeko. Megígérem, egyetlen barátodnál sem fogok próbálkozni.
 - Te mindig úgy kiszépíted magad, amikor egy férfival való találkozásra készülsz. Hajlandó vagy normális külsővel találkozni vele, ha bemutatom neked?
 - Igen, drágám. Hát persze. Ha ez téged boldoggá tesz, hétköznapi ruházatban fogadom majd őt.
 - Nos, akkor majd meglátom, mit tehetek.
- Befejezve az előkészületeket, a gallérom megfordítását 1970. november 2-án, a

huszonegyedik születésnapomon ünnepeltük.

Az első kimonó, amelyet geikóként viseltem, egy formális, címerrel ellátott, fekete selyemből készült ruha volt, amelyet festett és hímzett kagylóminta díszített. Az obim fehér selyemdamasztból készült és piros, kék és aranszínű mértani minta díszítette.

Pályám kezdeti időszakára még két kimonót rendeltünk. Az egyiknek sárga selyem volt az anyaga és főnixmadarak díszítették, amelyeket aranyfonalakkal varrtak föl a kimonóra. A cinóbervörös brokátból készült obit pünkösdi rózsák díszítették. A másik kimonónak szintén selyem volt az anyaga, tompa zöld volt a színe és aranszínű fenyők és császári hintók díszítették. Az obija krizantém mintás fekete brokátból készült.

A minden alkalommal külön fölvarrt gallérom fehér színű volt, ami azt jelezte, hogy már nem vagyok gyermeki maiko, hanem felnőtt lettem. Itt volt az ideje, hogy átvegyem a felelősséget az életem fölött.

Dr. Tanigava ez idő tájt egy nagyon izgalmas ajánlattal állt elő. A Heibon Kiadó vezetője, Kunihiro Shimonaka, a *The Sun* folyóiratnak egy egész számát Gion Kobu történetének és hagyományainak akarta szentelni. Dr. Tanigava azt javasolta a kiadónak, hogy vonjanak be engem a szám előkészítésébe. Én és néhány barátnőm ebbe készséggel beleegyeztünk.

A munkában Takeshi Jaszuda szerkesztő vezetésével vettünk részt és hamarosan igazi újságíróknak kezdtem érezni magamat. Csoportunk havonta egyszer találkozott és egy egész évre volt szükségünk ahhoz, hogy befejezzük a munkát, amely az 1972. májusi különszámban jelent meg. Az első kiadás rögtön el is fogyott és többszöri utánnnyomásra volt szükség.

A munkát nagy örömmel végeztem. Lassanként rájöttem, hogy Gion Kobu határain kívül is létezik élet számomra. Ennek ellenére geikóként ugyanolyan szorgalmasan dolgoztam, mint előzőleg maikóként. A magazin szerkesztési munkáin kívül számtalan banketten is meg kellett jelennem és egyéb nyilvános fellépéseim is voltak.

Az egyik este a Tomijo teaházba kellett mennem. A Sun Motoyama divatház vezetője, Motoyama úr bankettet adott Aldo Gucci, az olasz divattervező tiszteletére.

Ezen az estén különleges gonddal öltözködtem. A kimonóm anyaga fekete kreppselyem volt és a szegélyén fészkelő darvakat ábrázoló gyönyörű minta volt. Az obim színe mattpiros volt és juharfa-minta volt ráfestve.

Miközben a banketten Gucci úr mellett ültem, ő véletlenül némi szójamártást öntött a kimonómra. Tudtam, hogy ez számára rettenetesen kínos és igyekeztem gyorsan kitalálni valamit, amivel elvehetem a jelenet életét. Feléje fordultam és úgy téve, mintha nem történt volna semmi különös, ezt mondtam: – Gucci úr, nagy megtiszteltetés számomra, hogy megismerkedhettem önnel. Lehetek-e olyan merész, hogy autogramot

kérjek öntől?

Ő igent mondott és egy golyóstoll után nyúlt.

– Lenne szíves a kimonómat szignálni? Itt az ujján.

Gucci úr a piros selymet fekete tintával szignálta. Minthogy a kimonó már amúgy is tönkre volt téve, nem számított a további rombolás. Számomra mindössze az volt a fontos, hogy Gucci úr jó benyomással távozzék a találkozónkról.

Ez a kimonó még mindig a birtokomban van. Abban reménykedtem, hogy egy nap majd neki ajándékozhatom, azonban sajnálatos módon nem találkoztunk többé.

A geikók által viselt kimonó valójában műalkotás, és sohasem lettem volna hajlandó viselni egy olyan kimonót, amely nem tökéletes. Ez egyébként a maikók által viselt kimonókra is érvényes. Számos kimonónak, a festményekhez hasonlóan, saját neve van, és hasonló megbecsülésben részesülnek, ugyanúgy vigyáznak rájuk. Ezért van olyan pontos emlékem minden kimonóról, amelyet viseltem.

Aktív maiko- és geiko-koromban hetenként rendeltem egy-egy kimonót és egyiket sem viseltem négy-öt alkalomnál többet. Fogalmam sincsen róla, hogy pályám során összesen hány kimonót öltöttem magamra, de úgy vélem, volt vagy háromszáz. Ezek mindegyike – a rendkívül drága alkalmi kimonókat nem számítva – 5000-7000 dollárba került.

A kimonók a szenvedélyemmé váltak és ezért részt vettem a tervezésükben és az elkészítésükben. Igen kellemes időtöltés volt számomra a találkozás a tiszteletreméltó Iida Takashimaja úrral, Szaito Gofukja úrral, az Eriman és Icsizó kimonószabóságok kiválóságaival, akikkel megbeszéltem az új minta- és színekombinációkkal kapcsolatos ötleteimet.

Valahányszor új együttesemben jelentem meg, azt rögtön lemásolta a többi geiko. Az elhordott kimonóimat szívesen odaajándékoztam az idősebb és fiatalabb nővéreimnek, ha elkérték. Bennünket gyermekkorunktól kezdve arra oktattak, hogy a kimonókat is úgy őrizzük meg az emlékezetünkben, ahogyan a műtárgyakat szokás. Ezért mindig észrevettük, ha valaki olyan kimonót vett föl, amely előzőleg másnak a tulajdona volt. Ebből következtetni lehetett arra, hogy az illető a hierarchia melyik fokán áll.

Mindez nagyon furcsán hangzik, de a kimonókkal valóban ez a helyzet.

A kimonók forgalmazása Kiotó egyik legfontosabb üzletága. Nekem talán több kimonót állt módomban megrendelni, mint másoknak, de valamennyiünknek állandóan szükségünk volt új kimonókra. El tudja képzelni az olvasó, hogy Kiotó öt szórakoztató körzetének a geikói és maikói évente mennyi kimonót rendeltek? A Juzen-selymek festőitől egészen a hajdíszek tervezőiiig több ezer művész jövedelme a kimonóktól függött. A teaházakat látogató vendégek maguk ugyan nem vásárolnak kimonókat, a

pénzük nagy része mégis a kimonókra megy el. Ezért mindig is az volt az érzésem, hogy jelentős szerepünk van e hagyományos iparág fennmaradásában.

A kimonók viselésekor soha nem jutott eszembe, hogy mibe kerülnek. Munkám lényeges részei voltak és minél szebb volt a rajtam levő kimonó, annál jobban tudtam elvégezni a munkámat. A vendégek azért látogatják Gion Kobut, hogy ott a maikók és geikók művészi teljesítményében gyönyörködjenek. Ám bármilyen szorgalmas legyen is valaki, az önmagában nem elég, ha az illető nem hord a művészi teljesítményéhez illő ruházatot.

A pénzről egyébként is csak homályos elképzeléseim voltak. Ritkán került közvetlenül a kezembe és sohasem kellett személyesen fizetnem valamiért. A borraivalókat pedig mindig borítékban kaptam meg. Ma már tudom, esténként több ezer dollár volt bennük, de akkoriban ez nem érdekelt. Elég gyakran előfordult, hogy a szakácsnak vagy a bejáratnál a cipőtisztítónak a kimonóm ujjából elővett egyik borítékot adtam oda saját borraivalómként.

Azért még bőven maradt magamnak is. Amikor éjszaka hazatértem és levetkőztem, csakúgy záporoztak a földre az apró fehér borítékok. Én sohasem néztem meg, mennyi pénz van bennük, hanem rögtön szétosztottam a borítékokat az okija lakói között. Így köszöntem meg nekik, hogy esténként alkalmam volt átváltozni az „Ivaszaki-okija Minekójává”.

Észrevettem, hogy amikor pénzről van szó, gyakran emlegetik a 100 000 jent (körülbelül 1000 dollár). Ez kíváncsivá tett és egy nap föltettem Maszako mamának a kérdést: – Tulajdonképpen mennyi az a 100 000 jen? – Ő elővette a pénztárcáját az obiból és kivett tíz darab 10 000 jenes bankjegyet.

– Ez tényleg nem látszik soknak – mondtam. – Azt hiszem, szorgalmasabban kellene dolgoznom.

30. fejezet

Sok szempontból életidegen életmódot folytattam eddig, most azonban, hogy felnőtté váltam, úgy gondoltam, el kellene költöznöm az okijából, hogy megpróbáljak a magam lábára állni. Ezt elmondtam Maszako mamának. Ő az ötletet kétkedve fogadta, de nem próbált róla lebeszélni: – Egészen jó ötlet. Próbáld meg, noha nem hiszem, hogy sikerülni fog.

1971 februárjában, huszonegy éves koromban egy nagy lakást béreltem a Kitashirava Avenue-n. A bérleti díj havonta 1100 dollár volt, ami akkoriban hatalmas összegnek számított. A költözést és a lakás berendezését profikra bíztam. Alighogy beköltöztem, az egyik barátnőm máris meglátogatott.

- Hiszen ez a pompás. Gratulálok, Mineko.
- Köszönöm, Mari. Megkínálhatlak egy csésze teával?
- Nagyon szépen köszönöm. Elfogadom.

Nagyon felnőttnek éreztem magamat. Kimentem a konyhába, hogy elkészítsem a teát. Vizet töltöttem a teáskannába és a tűzhelyre tettem. Nem történt semmi. Nem tudtam, mit kellene tennem. Rájöttem, hogy az életben még sohasem használtam gáztűzhelyet.

Mari bedugta a fejét a konyhába: – Mi tart olyan soká?

- Ó, nagyon sajnálom – válaszoltam. – Nem jön a gáz, és nem gyullad meg.
- Ezt így kell csinálni – szólt Mari és meggyújtotta a gázt.

Ami úgy hatott rám, *mint egy varázslat*.

Mari a mai napig fűnek-fának meséli ezt a történetet. Mindig nagy sikert arat vele.

Egyszer rám jött, hogy kitakarítom a lakást. A faliszekrényből elővettem a porszívót. Ide-oda tologattam, de hiába. A motor nem indult el. Azt hittem, elromlott a gép, ezért felhívtam az okiját. Onnan eljött a villanyszerelő, hogy megnézzze nálam, mi a baj. Hamarosan rá is jött:

– Mine-csan, ha azt akard, hogy a készülék működjék, a dugót be kell tenned a dugaszaljba, mert különben nem kap áramot.

– Nem romlott el tehát a porszívó? Ez a történet még nekem is kínos volt.

Egy másik alkalommal főzni akartam. Először a rizst akartam megfőzni. Elmentem az

üzletbe és megrendeltem a rizst. Másnap odamentem a tükörfényes új rizsfőző edényhez és belenéztem. Üres volt! Felhívtam az okiját.

– Tomjától nem érkezett meg a megrendelt rizs. Nem fizettétek ki a számlát?

Maszako mama felhívta az üzletet és a tulajdonos, akinél már hosszú évek óta vásároltunk, azonnal eljött.

Mihelyt megláttam őt, rögtön elkezdtem panaszkodni:

– Nem szép maguktól, hogy ilyeneket csinálnak velem. Nekem szükségem van arra, amit megrendeltem.

– Itt van a megrendelt rizs, ebben a zsákban, itt kint a folyosón.

– De miért nincsen a fazékban? Leemeltem a fedelét, de a fazék üres volt.

– Mine-csan, nekem az a feladatom, hogy az ajtóig szállítsam a rizst. A fazékba neked kell betenned.

A költözés előtt elmentem egy nagyáruházba és mindent megrendeltem, amire szükségem volt: bútorokat, ágyneműt, főzőedényeket, tálalókészletet. A számlát az okijába küldtettem. Az árakat meg sem néztem. Maszako mama minden haja szála égnek állt, amikor megkapta a számlát, de kifizetett mindent.

Akkoriban azonban még nem léteztek hitelkártyák, így az apróbb bevásárlások ellenértékét készpénzben kellett kiegyenlíteni. Élelmiszereket nem vásárolhattam számlára, ezért Maszako mama ellátott némi készpénzzel: – Szükséged lesz készpénzre az élelmiszerekhez – mondta és átadott 5000 dollárnak megfelelő jent. Én eltettem a pénzt a tárcámba és átmentem bevásárolni a szomszédos üzletekbe. Megkerestem a mézáróst, az élelmiszerüzletet, a halárust. Fogalmam sem volt, mi mibe kerül, de feltételeztem, hogy elég lesz a pénz, amit kaptam.

Az első üzletben, amelybe betértem, zöldséget árultak. Burgonyát, sárgarépát és *daikon-retket* vásároltam. A pénztárcámból elővettem egy tízezer jenest (100 dollár) és átadtam az eladónak. A szívem vadul dobogott. Ez volt az első alkalom, amikor igazi pénzzel fizettem.

A pénz átadása után a csomagjaimmal büszkén elhagytam az üzletet. A tulajdonos azonban utánam sietett és kiáltott valamit. Én biztos voltam benne, hogy valami nagy hibát követtem el és elkezdtem bőbeszédűen mentegetőzni: – Nagyon sajnálom. Nem vagyok ehhez hozzászokva. Nem készakarva hibáztam. Kérem, bocsásson meg nekem.

A tulajdonos bizonyára azt hitte, elment az eszem.

– Nem tudom, miről beszél, kisasszony. De itt felejtette a visszajáró pénzt.

– Visszajáró pénzt? Miféle visszajáró pénzt?

– Az ön pénzét. Nagyon sajnálom, de kérem, tegye el. Nekem egyéb dolgom van. Nincsen időm ilyesmire.

Így tanultam meg, hogy létezik visszajáró aprópénz.

Nos, most végre valóban bevásároltam!

Hazaérve – büszkén a teljesítményemre – elhatároztam, hogy főzök valamit. Először egy óriási fazék *nikudzságát* főztem. Ez főleg húst és burgonyát tartalmazó egytálétel. Tíz emberre való mennyiséget főztem déltől egészen délután négyig. Amikor úgy véltem, hogy már jó, egy fazékba tettem az egészet, taxit hívtam és elhajtattam az okijába.

– Főztem valamennyiőtökre – jelentettem be büszkén. – Gyertek ide és egyetek!

A családom kötelességtudóan az asztal köré gyűlt és megkóstolták a főztömet. Mindenki a szájába vett egy falatot, majd csodálkozva egymásra néztek. Senki sem szólt egy szót sem, senki sem rágta meg a falatot.

Végül csak megszólalt Kuniko: – Első próbálkozásként nem is olyan rossz.

Maszako mama és Tadzsi a tányérját nézte. Ők még nem szólaltak meg. Én azonban nem hagytam ennyiben a dolgot:

– Egyétek meg és legyetek hálásak mindazért, amit elétek tálalnak. Nem ezt tanítja Buddha?

Végre megszólalt Maszako mama: – Ez igaz, de mindennek van határa.

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Mineko, vetted-e magadnak a fáradságot, hogy megkóstold az ételt, mielőtt feltálaltad nekünk?

– Erre nem volt szükség. A szagáról megéreztem, hogy már megfőtt.

Az olvasó ebből rájöhethet, mennyit értettem a főzéshez.

– Tessék, egyél egy falatot belőle.

A legfurcsább ízű étel volt, amelyet valaha kóstoltam. Egészen meg voltam hatódva magamtól, hogy sikerült olyasvalamit összekotyvasztanom, aminek ilyen furcsa íze volt.

Az első falatot ösztönösen ki szerettem volna köpni, de aztán visszatartottam magamat. Ha a többiek képesek voltak egy-két falatot lenyelni, nekem is képesnek kell rá lennem. Eszembe jutott apám szokásos mondása is: „A szamuráj akkor sem mutat gyöngeséget, ha éhezik”. A mondást azonban most a következőképpen alakítottam át: „A szamuráj akkor sem mutat gyöngeséget, ha eszik”.

Fölállva csak ennyit mondtam: – Még lehetne egy kicsit javítani rajta. – Aztán elindultam kifelé.

Kuniko utánam kiáltott: – Mit csináljunk a maradékkal?

– Dobjátok ki – mondtam és eltávoztam.

A független életre szóló kilátásaim nem voltak rózsásnak nevezhetőek.

Az öltöztetésre mindennap elmentem az okijába, Maszako mama pedig mindennap megkérdezte, mikor mutatom be neki az udvarlómat. A teaházon kívül addig még egyszer sem találkoztam Toshióval, de a hároméves próbaidőszaknak májusban vége lesz. Úgy határoztam, hogy kikérem Maszako mama véleményét. Ezért elkezdtem a mamát előkészíteni a találkozóra.

Százszor is emlékeztettem őt: – ígérd meg, a lehető legegyszerűbben fogsz öltözködni.

Amikor előjött, mégis olyan volt, mint aki esküvőre készül. Formális fekete kimonót viselt.

– Mama! Miért öltöztél így? Nem ezt ígérted. Kérlek, menj vissza a szobádba és végy föl valami egyszerűbbet.

– De miért? Nem akarod, hogy elegáns legyek, amikor a barátoddal találkozom?

– Kérlek, öltözz át.

– Mit vegyek föl?

– Valami régi ruhát.

– Nem értelek, Mineko. A lányok általában azt akarják, hogy az anyjuk jól nézzen ki.

– Lehet, hogy más lányok ezt akarják, én nem ezt akarom. Különösen azért nem, mert te sokkal csinosabban nézel ki, mint én.

Még ki sem léptünk a házból, máris veszekedtünk.

Toshióval a szokásos teaházában beszéltek meg a találkozót.

Ami nem sikerült jól. Toshióval mint vendéggel találkoznom egészen más volt, mint a barátommal. Rettenetesen zavarban voltam. Semmi sem jutott az eszembe, amit mondhattam volna. Tetőtől talpig elvörösödtem és a fejem olyan üres volt, mint egy fehér papíros. A helyzet nagyon kínos volt számomra.

A kezem reszketett a szaké felszolgálása közben. Professzionális biztonságom teljesen eltűnt. Amikor hazaértünk, a mama kegyetlenül megbírált: – Mine-csan, még sohasem láttalak ennyire idegesnek. A hűvös viselkedésű hercegnőnk egészen a haja tövéig elpirult. A keze pedig annyira reszketett, hogy alig tudta betölteni a pohárba a szakét. És szinte meg sem tudott szólalni. Ez bámulatos. Azt hiszem, sikerült végre megtalálnom a gyöngé pontodat.

Jól tudtam, hogy hiba kettejüket megismertetnem egymással.

31. fejezet

Pontosan három esztendővel a feltételem letelte után, 1971. május 23-án, a teaház tulajdonosának a közvetítésével levelet kaptam Toshiótól. Ebben arra kért, hogy találkozzunk az Ishibekodzsi teaházban. Azt is közölte a levélben, hogy nem kell kosztümben érkeznem. Ez azt jelentette, nem bankettről, hanem magántermészetű találkozóról van szó. Időpontként sem este, hanem délidő volt megadva.

Fekete Oshima-nyersselyemből készült és piros rózsákkal díszített egyszerű kimonót vettem föl. Az obimat fekete juharfalevelek díszítették.

Amikor megérkeztem, Toshio néhány barátjával madzsongot játszott. A játék egyhamar véget ért és a barátai eltávoztak.

Az egyetlen lopott csókon kívül ez volt az első alkalom, hogy egy helyiségben csak mi ketten voltunk. Toshio rögtön a tárgyra tért.

– Az utóbbi három esztendőben mindennap találkoztunk, pontosan úgy, ahogyan kérted. Most szeretnék tájékozódni a kettőnk dolgáról. Reménykedhetek-e?

Nem gondolkoztam, csak érzéseim voltak. Azt tudtam, hogy felesége van, gyermekei vannak, ez azonban pillanatnyilag nem érdekelt. Kénytelen voltam őszintén válaszolni:

– Nem tudom biztosan. Ilyesmi még nem történt velem. Ám azt hiszem, szerelmes lettem önbe.

– Ebben az esetben gondoskodnunk kell arról, hogy zavartalanul együtt lehessünk – válaszolt Toshio.

Szégyenlősen lesütöttem a szememet és hallgatagon igent bólintottam. Fölálltunk az asztaltól és együttesen odamentünk a teaház tulajdonosához, aki figyelmesen meghallgatta Toshio beszámolóját a helyzetről. Nem hiszem, hogy nagyon meglepte volna, amit tőle hallott.

– Toshio-szan, ön egyike legkedvesebb vendégeimnek – válaszolt a tulajdonosnő. – Úgy látom, ti ketten valóban szeretitek egymást. Ezért hajlandó vagyok részt venni a tárgyalásokon. A dolgoknak azonban megvan a maguk megszokott rendje. Ha Minekóval együtt akar lenni, először meg kell hozzá szereznie a család engedélyét.

Én ismertem az előírt rendet. Tudtam, mik a szabályok. Csak annyira zavarban voltam, hogy elfelejtettem őket.

A „Virágok és Fűzek Világa” különálló társadalom, amelynek megvannak a saját szabályai és rituáléja. A szabályok megengedik a házasságon kívüli szexuális életet, de csak akkor, ha betartanak bizonyos előírásokat.

Japánban a hosszabb kapcsolatok többségét – például a házastársak, valamint a tanár és tanítvány közöttieket – harmadik fél szokta intézni, aki a kapcsolat létrehozása után közvetítőként továbbra is szerephez jut. Szakagucsi Anya így intézte a tanulásomat az iemotónál, és problémák esetében mindig kész volt a közvetítésre. A teaház úrnője komoly felelősséget vállalt magára, amikor azt mondta, kész részt venni a tárgyalásokon. A gyakorlatban ez azt jelentette, hogy elvállalta a közvetítő szerepét. Azt tanácsolta, hogy menjünk rögtön az okijába és beszéljünk Maszako mamával.

– Hiszek abban, hogy az egymást szerető emberek összetartoznak – mondta Maszako mama, aki ezúttal is ugyanolyan romantikusan viselkedett, mint máskor.

Toshio megígérte a mamának, hogy elvállik. Mama az áldását adta ránk.

Betegségre hivatkozva lemondtam az összes aznapi kötelezettségemet és Toshioval együtt visszatértem az Ishibeikodzsi teaházba, ahol bementünk a kijelölt szobába. Eleinte alig-alig szólaltunk meg. Csak ültünk és hallgattunk. Aztán nagy nehezen mégiscsak elkezdtünk beszélgetni. A téma, mint mindig, az esztétika körül forgott. A délután lassanként az estébe hajlott át.

A vacsorát a különszobában tálalták nekünk. Én alig tudtam egy keveset lenyelni belőle. A vacsora végeztével közölték velünk, hogy a fürdő készen áll. Én ezen a napon már kétszer megfürödtem, egyszer reggel és egyszer az öltözködés előtt. Így harmadszor már nem vettem igénybe.

Nem volt szándékomban itt tölteni az éjszakát, úgyhogy nagyon meglepett, amikor a szolgáló egymás mellett két futont terített le. Nem tudtam, mit kellene tennem, ezért tovább beszéltem. Ismerve Toshionak a művészetek iránti érdeklődését, sorra hoztam elő a művészi témákat: zene, tánc, színház. Beszélgetés közben egyhamar éjfél is elmúlt.

Egyszer csak Toshio megkérdezte: – Mineko, nem akarnál egy keveset aludni?

– Köszönöm – válaszoltam olyan éberem, ahogyan tudtam –, nem alszom sokat. Ha ön álmos, feküdjék le nyugodtan és pihenje ki magát.

Közben pedig már alig tudtam az álmoságtól a szemeimet nyitva tartani. Abban reménykedtem, hogy Toshio majd egyhamar elalszik, és akkor nem kerülök döntéskényszerbe. Toshio elnyújtózott az egyik futonon és még be sem takarózott. Én ülve maradtam az alacsony asztal mellett, és tovább beszélgettünk. Egészen hajnalhasadásig egyikünk sem változtatott a helyzetén. Én képtelen voltam már egyenesen tartani a fejemet. Úgy döntöttem, hogy egy kis időre lefekszem, de

eltökéltem, hogy nem fogok elaludni. Óvatosan lefeküdtem a másik futonra. Udvariatlanságnak tartottam volna, hogy hátat fordítsak Toshiónak, ezért az arcomat feléje fordítva feküdtem le. Amennyire lehetett, összehúzódkodtam. Toshio arra kért, hogy feküdjem közelebb hozzá.

– Nagyon sajnálom – mondtam –, de erre aligha vagyok képes.

Neki kellett tehát megtennie az első lépést: közelebb került hozzám. Aztán átölelt és szorosan magához húzott.

Én deszka-mereven feküdtem a karjaiban, noha belülről remegtem és erővel kellett visszafojtanom a sírást. Szinte meg sem moccantunk mindaddig, amíg a nap föl nem kelt.

– Iskolába kell mennem – mondtam és fölkeltem a futonról.

Így végződött az első közös éjszakánk.

Most, hogy már geiko lettem, megengedtem néha magamnak egy-egy szabadnapot, sőt a februári szecubun-ünnep után és nyáron is egy hetet vettem ki szabadságként. Erre az évre a Gion Macuri ünnepek befejeztével egy rövid utazást is beterveztem. Toshiót a főnökei Brazíliába küldték és úgy döntöttünk, ezt a váratlan alkalmat kihasználva, New Yorkban találkozunk, mihelyt végzett Brazíliában.

Toshio Brazíliából hazafelé tartva a Kennedy-repülőtéren szállt le, én pedig Japánból érkeztem. A repülőtéren hat órát kellett rám várnia, holott egyébként ahhoz volt hozzászokva, hogy mások várjanak őrá. Éppen ezért azzal is számoltam, hogy esetleg nem vár meg. Ám ott volt és várt rám. Túlradó boldogság töltött el, amikor a repülőgépből kiszállva megláttam őt.

A repülőtérről a Waldorf-Astoriába mentünk. Amikor az előcsarnokban a recepciónál jelentkeztünk, találkoztunk Elisabeth Taylорral, akivel néhány percig elbeszélgettünk. Mivel alig vártuk, hogy a szobánkba érjünk, ezért amint az udvariasság megengedte, elbúcsúztunk tőle.

Végre egyedül maradtam vele. A boy becsukta az ajtót és én Toshio felé fordultam. Ő azonban egyszerre csak könnyekben tört ki. Én addig még felnőtt férfit nem láttam sírni.

– Drágám, mi a baj? Mi történt?

– Mindent megpróbáltam, amit csak lehetett, de a feleségem nem hajlandó elválni. Nem tudom, mit kellene tennem. Úgy látszik, neki semmi sem számít, bármit mondok vagy teszek.

Toshio mélységesen el volt keseredve. Órákig beszélt hozzám. A feleségéről. A gyermekeiről. Arról a fájdalomról, amelyet ez a helyzet okozott neki. Túlságosan aggódtam miatta ahhoz, hogy magamra is tudjak gondolni. A fájdalmát képtelen voltam

részvétlenül nézni és végül ölelésre tártam ki a két karomat. Életemben először. Átöleltem és éreztem, amint elmerült a két karomban. *Ez az intenzív közelség, gondoltam, ez a szerelem.*

Két szigorú feltételt szabtam a kapcsolatunknak.

– Veled maradok mindaddig, amíg sikerül őt a válásról meggyőznöd. Két dolgot meg kell ígéred azonban. Nem lesznek előttem titkaid, és sohasem fogsz hazudni nekem. Ha ezeket az ígéreteidet megszeged, végeztünk. Akkor nincs több kérdés, te mész a saját utadon, én a magamén.

Ő megígérte és én az övé lettem.

Meglepett annak az állati kéjnek a nagy hatalma, amelyben egymástól részesültünk. Én éhesen, félelem és szégyenérzet nélkül nyíltam meg előtte. Unokabátyám megerőszakolási kísérletének az árnya eltűnt.

Amikor a lepedőre lenézve megláttam a vért, a szívem ugrált örömeiben. Legértékesebb kincsemet odaajándékoztam Toshiónak, és ezt szerelemből tettem. Az esemény bizonyos szempontból mindkettőnk számára az első volt. Közölte ugyanis, hogy még sohasem fosztott meg egyetlen leányt sem a szüzességétől. Ez leírhatatlanul boldoggá tett.

Ezen az estén Toshio néhány rajongója fogadást rendezett számára. Ő hamarabb felöltözött, mint én, és azt mondtam neki, menjen előre addig, amíg megfürdöm. Nekem még ki is kell magamat sminkelnem és föl kell vennem a kimonót, úgyhogy azt mondtam: egy félóra múlva utána megyek.

Rövid fürdés után kiléptem a kádból és ki akartam nyitni a fürdőszoba ajtaját. A gombot azonban nem lehetett elfordítani. A kilincs elromlott. Tehetetlenségemben elkezdtem ököllel ütögetni az ajtót. Toshio azonban már elment és nem volt ott senki, aki kinyissa az ajtót. Körülnéztem és a tükör mellett megláttam a telefont. Leemeltem a kagylót. Nem adott szabad jelzést. Többször föl-le billentettem a villát. Nem történt semmi. Nem tudtam elképzelni, hogy a kilincs és a telefon egyszerre romoljon el a Waldorf Astoriában.

Három órát töltöttem el a fürdőszobában. Fáztam, és nagyon nyomorultul éreztem magamat. Végre zajt hallottam a szoba felől. Toshio bekopogtatott:

– Mineko, mit csinálsz te odabent?

Legalább az egyikőnk megőrizte a nyugalját!

Kiérezve a hangomból a hisztériát, kerített szerelőt, aki kiszabadított a rabságomból. Boldog voltam, hogy megpillanthattam Toshiót. Mindaz, ami aznap történt, nagyon kimerített. Szó sem lehetett arról, hogy elhagyjam a szobát. Szegény Toshio! A fogadás annyira lefoglalta, hogy teljesen megszűnt az időérzéke. Emiatt most büntudata volt.

Ettől az apró kellemetlenségtől eltekintve, New Yorkban négy nagyon kellemes napot töltöttünk.

Megtaláltam végre, amit addig hiába kerestem. Örültem szerelmes voltam és a szenvedélyünk lángja alapvetően megváltoztatta az egész életemet. A legnagyobb hatása a táncomra volt, amely végre elnyerte azt a kifejező erőt, amelyre oly régóta vágytam. Minden mozdulatomba, minden gesztusomba érzelmek áradtak és azok egyre kifejezőbbé váltak.

Toshiónak ebben a folyamatban tudatos és aktív szerep jutott. Nagyon komoly kritikusommá vált. Szervedélyünk közös alapja a művészi tökélyre való törekvés volt és az is maradt mindvégig.

Toshio színészként már hosszú esztendőök óta feszegette az önkifejezés határait. Hosszabb ideje foglalkozott ezzel, mint amióta táncolni tanultam. Ebből a szempontból ő messze előttem járt. Noha a művészet más-más területein tevékenykedtünk, képes volt jó tanácsokkal ellátni.

Az Inoue-stílusra az a jellemző, hogy képes nagy érzelmeket apró, finom gesztusokkal kifejezni. Ez nagy stiláris kihívás és Toshio tudta, miként kell felhasználni. Az iskolán belül a nagymesternő volt az oktatóm, az iskolán kívül Toshio látta el ezt a feladatot.

Tükör előtt elhaladva, néha tudat alatt egy-egy apró mozdulatot tettem. Néha ezt Toshio jelenlétében csináltam és ilyenkor előfordult, hogy megkérdezte: – Miért nem csinálod ezt így? – és megmutatta az általa jobbnak vélt mozdulatot. Én ilyenkor otthagytam csapot-papot és rögtön nekiálltam kipróbálni az általa mutatott gesztust.

Együtt éltünk ugyan, a kapcsolatunkat azonban éppen a hozzánk legközelebb állók előtt titokban kellett tartanunk, mivel nem tudott elválni. A nagy nyilvánosság előtt ezért sohasem engedtünk meg magunknak semmilyen intimitást. Ezért valahányszor lehetőségünk volt rá, elutaztunk külföldre, ahol nem voltunk annyira szem előtt. Sohasem engedték meg, hogy együtt fényképezzenek le bennünket, még egzotikus helyeken való üdülés közben sem.

1973-ban ismét New Yorkba utaztunk. Ezúttal a Hiltonban laktunk. R. A. úr fogadást adott a tiszteletünkre, ahol Toshio a menyasszonyaként mutatott be. Én örültem ennek, mert biztos voltam benne: csak idő kérdése, hogy a felesége legyek. A sajtó azonban megneszelte, hogy viszonyom van egy híres férfival és a paparazzik hónapokon át üldöztek. A dologban az volt a komikus, hogy nem Toshióra, hanem valaki másra gyanakodtak. Toshiónak Kiotó egyik elővárosában és Tokióban is volt egy igen nagy háza, az éjszakákat azonban – amikor csak tehettem, nálam töltötte. A lakásom lett a „szerelmi fészünk”.

Toshio egészen otthonosan érezte magát. Hamarosan azonban egy olyan oldalát fedeztem föl, amelyre nem is számítottam – tisztaságmániás volt. Ha volt egy kis szabad ideje és egyedül volt a lakásomban, annak minden sarkát tökéletesen kitakarította. Lelkiismeretesen port törölgetett, még a konyhában és a fürdőszobában is, először nedves, majd száraz ronggyal. Pontosan úgy, ahogyan anyám is csinálta. Az én takarítási próbálkozásaim általában kimerültek a porszívó ide-oda tologatásában és egy-két asztal letörölgetésében.

Védelmemre annyit hozhatok fel, hogy nagyon sok volt a tennivalóm. Határidőnaplóm ugyanúgy tele volt, mint amikor az okijában laktam, azzal az eltéréssel, hogy most a lakással is törődnöm kellett. Mindennap elmentem az okijába, hogy átöltözzem, de nem maradtak a lakásomban szolgák, akik takarítsanak.

Általában elég jól elboldogultam így is. Toshio azonban néha csinált valamit, ami erősen próbára tette háziasszonyi képességeimet. Ez történt például akkor is, amikor egy kiotói stúdióban filmet forgatott. Ekkor fölvette azt a szokást, hogy esténként tíz cimborájával együtt jött haza. Ilyenkor már mögöttem is egy teljes munkanap állt, Toshio pedig ezzel állított be: – Mondd csak, mit tudsz ezeknek az embereknek enni adni?

Minden alapanyagot, amit találtam otthon, behánytam egy nagy fazékba és megfőztem. Az első próbálkozásaim nem sikerültek valami fényesen, teljesítményem azonban idővel javult. Az innivalókról Toshio gondoskodott. Senki sem ment éhesen vagy szomjasan haza. Ezeket a rögtönzött partikat lassanként meg is kedveltem.

Toshio melegszívű és társaságkedvelő ember volt. Otthon nagyon hasznossá tudta magát tenni és mindig szeretettel beszélt a gyermekeiről. Nem értettem, hogy ezek a tulajdonságai az otthonában miért nem érvényesültek.

32. fejezet

Hakata városában május elején minden évben *Dontaku* néven fesztivált rendeznek. Erre mindig meghívtak bennünket is és egy csoportunk elutazott oda. Én mindig ugyanabban a szállodában laktam, ugyanabban az étteremben étkeztem és örültem, hogy találkozhatom ottani gésabarátnőimmal. Mindig legkedvesebb barátnőmmel, Jurikóval osztottam meg a szobámat.

Egy késő délutáni beszélgetésünk során szóba került az úgynevezett „csöndes zarándokút”, ami a gioni fesztiválnak a része, noha csak kevesen tudnak róla. Valahonnan megtudtam, hogy Juriko részt akar rajta venni, ezért kíváncsi lettem rá, hogy ez igaz-e.

A gioni fesztivált Kiotóban már több mint ezer év óta megrendezik és egyike Japán három legfontosabb fesztiváljának. Az ünnepek június végén kezdődnek, július 24-ig tartanak, egy sor shinto-ceremóniából és -rituáléból állnak. A helyi isteneket július 17-én hívják meg és az ünnepek utolsó hetében gyaloghintóikban kiviszik őket a gyülekezetbe. A teherhordók a vállukon a Jaszaka-szentélyből – ez az állandó lakhelyük – a Sidzso utcán át elviszik a Shinkjogoku Avenue-n levő ideiglenes szentélyeikbe. A csöndes zarándoklást ezen a héten kell végrehajtani.

– Én is szeretnék részt venni a zarándoklaton. Mit kell ehhez tennem? – kérdeztem Kunikót.

– Nincs semmi előírás, hogy miben kell részt vened. Mindössze eldöntöd, hogy részt veszel a zarándoklaton, aztán teljesen egyedül hajtod végre. Ha valóban óhajtod azonban, hogy a kívánságod teljesüljön, egymásután három esztendőben kell végrehajtanod a zarándoklatot – válaszolt Kuniko. – Ám senkinek sem szabad szólnod róla. A szemedet le kell sütnöd. Nem szabad senkinek a szemébe nézned. Teljesen arra kell koncentrálnod, ami a szívedben rejtőzik és egész idő alatt észben kell tartanod az imádat, mert ez a zarándoklás lényege.

Amit Juriko mondott, nagyon meghatott. Az arcvonásai japán szemmel nézve túl élesen metszettek voltak. A szemei hihetetlenül szépek, nagyok és barna színűek voltak. A mondatait kísérő mosolygása segített megmagyarázni szavainak az értelmét.

Kíváncsi lettem arra, hogy Juriko miért végzi el a zarándoklatot. Mi az a kívánság,

aminek a teljesülését annyira várja. Ám valahányszor előhoztam a dolgot, mindig beszédtemát változtatott. Makacsságom végül célba ért, mert Juriko végül hajlandó volt beszélni.

Ez volt az első alkalom, hogy a gyermekkoráról beszélt nekem. 1943-ban született a Japán-tenger partján álló Szuzishi városban. Apjának a családja már számos nemzedék óta a halászmesterséget űzte, és mellette a tenger gyümölcseinek a forgalmazásával is foglalkozott, amivel egészen jól keresett. Apja fiatal emberként gyakran járt Gion Kobuban.

Az anyja röviddel Juriko születése után meghalt. Még elváltása előtt hol ehhez, hol ahhoz a rokonhoz került. A háború alatt apja vállalkozását a hadsereg lefoglalta és lőszergyárrá alakította át. A halászatot azonban nem hagyta abba. A háború után visszakapta a vállalkozását és a dolgok kedvezően alakultak számára. A leányát azonban nem vette magához. Ő továbbra is a rokonság körében vándorolt ide-oda.

Amikor apja megint jobban keresett, elkezdett ismét Gion Kobuba járni és megújította a barátságát egy bizonyos geikóval, aki később feleségül ment hozzá. Juriko így hazatérhetett az apjához és nemsokára született egy húgocskája. Szerintem ez lehetett az első alkalom, hogy egy szerető család melegségét és biztonságát érezhette maga körül. Boldogsága azonban nem tartott sokáig. Apjának a cége ugyanis csődbe ment, aki kétségbeesésében az alkoholizmusba menekült, majd fölakasztotta magát.

Juriko mostohaanyja tehetetlenségében ismét férje családjához küldte Jurikót. A család azonban kellemetlen tehernek tekintette őt és még cipőt sem vásárolt neki. Ezért az országot keresztül-kasul utazó „rabszolga-kereskedőknek” adták el Jurikót, akik azért vásárolták meg a leányokat, hogy prostituáltakat csináljanak belőlük. (A rabszolga-kereskedést és vele együtt a prostitúciót 1956-ban tiltották meg.) Jurikót a kiotói Shimabara-negyed egyik kéjházának a tulajdonosa vette meg.

A Shimabara-negyedben régebben az *oiran* és *taju* elnevezésű kurtizánok, azaz első osztályú prostituáltak űzhették engedéllyel az ipart. Ezeket a kurtizánokat egyébként a hagyományos művészetekben is kiképezték. A fiatal *oiranok* szintén átmentek egy „mizuagénak” nevezett rituálén. Ezen azonban egy pártfogó által végzett ceremóniális deflorálást kell érteni, amelyért a pártfogó komoly összeget fizetett. A tajuk és az *oiranok* egy kiképzési szerződés keretében dolgoztak, és a negyedet szerződésük lejártáig nem hagyhatták el.

Juriko mostohaanyja megtudta, mi történt Jurikóval és rögtön kapcsolatba lépett Gion Kobu egyik okijájának a tulajdonosnőjével és a segítségét kérte. Az illető egy öltöztető bekapcsolásával elintézte, hogy Juriko Shimabarából átköltözhesen az okijába. Jurikót – nem akart visszatérni a mostohaanyjához – az okija tulajdonosnője

fogadta be.

Amikor ezek történtek, Juriko tizenkét éves volt. Nagyon szorgalmasan tanult és hamarosan Gion Kobu egyik legjobb geikója lett belőle. Amikor arról beszélt, mennyivel jobb az élete Gion Kobuban, mint amilyen életének első tizenkét éve volt, szép barna szemei mindig könnyekkel teltek meg.

A csöndes zárándoklat okáról csak két évvel azután számolt be, hogy a fenti történetet elmondta. Ekkor ismét Hakatában voltunk. Elmondta, hogy már hosszú évek óta szerelmes egy férfiba és szeretne feleségül menni hozzá. Ez az óhaj a csöndes zárándoklat oka. Ezért imádkozott bensőségesen minden esztendőben. Többen megkérték ugyan a kezét, ő azonban ezeket figyelembe sem vette.

Szerelmese végül politikai okokból más asszonyt vett ugyan feleségül, a kapcsolatuk azonban megmaradt. 1980 májusában Jurikónál rákot fedeztek fel. Mintegy válaszként imáira, a férfi gyöngéden ápolta akkor is, amikor már nagyon beteg volt. Juriko 1981. szeptember 22-én, mindössze harminchét évesen halt meg. Azt hiszem, a férfi iránti szerelme ezer év múltán sem fog megszűnni, hanem az örökkévalóságig megmarad.

Szecubun ünnepe február közepére esik. A régi holdnaptár szerint ez jelezte a tavasz kezdetét. Ilyenkor a ház körül babot szórunk el, hogy elriasszuk a gonosz démonokat és idevonzzuk a jó szellemeket.

Gion Kobuban a Szecubunt azzal ünnepeljük, hogy különböző kosztümöket veszünk fel. Választásunk mindig olyan kosztümökre esett, amelyeknek kapcsolatuk volt az előző év eseményeivel. Az Egyesült Államok 1972-ben adta vissza Okinavát Japánnak. Ezért a következő esztendőben az okinava népviseletben ünnepeltünk.

A Szecubun-partikon kapott borraivalókat mindig Hawaii-szigeti üdülésre költöttük. Ilyenkor akár negyven bankettet is meglátogattunk három-három percre, hogy minél több pénzünk gyűljön össze. Az ilyen éjszakákon több mint 30 000 dollárt is kerestünk.

Ebben az évben nekem kellett az utazási előkészületekkel törődnöm. Amikor Kiotóból elindultunk, nemcsak az úti okmányokat és az útleveleket kellett magammal vinnem, hanem a szükséges összes pénzt is. Úgy terveztük, hogy Tokióba utazunk, és ott szállunk fel a Honoluluba induló repülőgépre.

Pechemre az úti okmányokat és a pénzt tartalmazó táskámat a taxiban felejtettem. Nem mondhatom, hogy az útitársaim ezt a cselekedetemet kellő együttérzéssel fogadták volna: – Óh, Mineko, ez jellemző rád.

Pedig én nagyon igyekeztem, hogy felelősségteljesen viselkedjem és ezért nagyon felbosszantott a reakciónk.

Másnap délutánig volt időm arra, hogy új útleveleket és pénzt szerezzek. Felhívtam az egyik törzsvendégemet és elpanaszoltam neki a helyzetemet. Szerencsémre rögtön

felajánlotta, hogy 30 000 dollár kölcsönrel kiségit. Arra kértem, hogy másnap reggel hozza el a pénzt a szállodába. Éppen azon gondolkodtam, hogy kit hívhatnék fel az útlevélhivatalban az útlevelek pótlása végett, amikor telefonon értesítettek, hogy egy üzletember megtalálta a táskámat a taxiban, a taxis pedig bevitte a táskámat a rendőrségre, ahonnan én másnap reggel elhoztam. A repülőgépről tehát nem maradtunk le. A nagy izgalomban azonban elfelejtettem értesíteni az ismerősömet, aki a 30 000 dollár kölcsönt felajánlotta, hogy a pénzre nincs szükségem. Pontosan akkor érkezett meg a pénzzel, amikor elindultunk már a repülőtérré.

A szerencsétlen kezdet ellenére pompásan töltöttük el az időt. Az egyik kirándulás alkalmával hulahula leckét vettünk és az oktatónőnk rájött, hogy táncosnők vagyunk. Ezért megkért bennünket, hogy adjunk valamit elő. Az előadásunk annyira sikeres volt, hogy a következő három kiránduláson mi adtunk táncleckéket az Inoue-stílusból. A törzsvendégeink közül többnek jó barátai éltek Hawaiiion és ezek csodálatos vendégségeket rendeztek számunkra Kuai és Oahu szigetén.

Az egyik nap M. kisasszony arról panaszkodott, hogy az enyhe szellőtől fázik a feje búbja. Addig még nem tűnt fel nekem, hogy mekkora kopasz folt van a feje tetején. Ezután megvizsgáltam két barátnőmnek a fejét, majd az enyémet is.

Valamennyiünknek nagy kopasz folt volt a fejünk búbján. A problémát a maiko-frizura okozza, amelyhez a haját a fejtetőn rögzítik. A rögzítésről egy bambuszléc gondoskodik, amely állandóan húzza a hajgyökereket. A frizura öt napig változatlan marad, ami irritálja a fejbőrt. A viszkető fejbőrt egy hajtűvel vakarjuk, ami még több hajszálat tesz tönkre. A fejtető ezáltal néhány év alatt megkopaszodik.

Javasoltam a lányoknak: – Ha visszatérünk Japánba és véget ér a Mijako Odori, vonuljunk kórházba és kezeltesük a kopasz foltjainkat. Mit szóltok hozzá? Állapodjunk meg ebben!

A lányok megígérték, hogy elgondolkoznak a dolgon.

Kiotóba való visszatérésünk után rögtön elkezdődtek a Mijako Odori próbái. Nekem meg kellett tanulnom egy szólót, csoportpróbákon kellett részt vennem és segítenem kellett a fiatalabb táncosnőket szerepük megtanulásában. A fejbőr-operációról csak az Odori bemutatója után kezdhettünk el ismét beszélgetni.

Y. kisasszony azt mondta, hogy fél az operációtól és nem hajlandó bevonulni a kórházba. Hárman azonban kitartottunk az elhatározásunk mellett. Aznap, amikor az Odori véget ért, elutaztunk Tokióba és befeküdtünk a kórházba.

Az operáció abból áll, hogy a megkopaszodott fejbőrt kivágják, azután a széleit összehúzzák és összevarrják. Az én fejemen tizenkét apró öltést csináltak, ezért például eleinte a nevetés fájdalmat okozott.

A legnagyobb problémánk azonban az volt, hogy több napig a kórházban kellett maradnunk. Tokiói ismerőseink mindent megtettek, hogy elszórakoztassanak bennünket. Meglátogattak bennünket és a legjobb éttermekből küldtek nekünk ennivalót. Délutánonként kiszöktünk a kórházból vásárolni. Aztán vérszemet kaptunk és kötéssel a fejünkön elkezdtünk éttermekbe járni, ahonnan az éjszaka közepén osontunk vissza a kórházba. Egy másik alkalommal libasorban táncoltunk el a sarki benzinkútig.

A főnővér valósággal dühöngött: – Ez nem pszichiátria. Kérem, hagyjanak fel a bolondozással, és ne foglalják le teljesen a telefonvonalainkat.

Körülbelül tíz nap múlva kiszedték a varratokat és elhagyhattuk a kórházat. Azt hiszem, az ápolószemélyzet nagyon örült, hogy végre eltűntünk a kórházból. Kíváncsi volnék, hogy Y. kisasszony feje búbján még mindig ott van-e a kopasz folt. Fogadni mernék, hogy igen.

Visszatérve Kiotóba, helyreállt a normális életvitelem Toshióval, aki nagyon hiányzott nekem. Magányos életmódom egyre több problémát vetett föl. Egyre terhesebb lett számomra a naponkénti főzés, takarítás, mosás és a fürdő előkészítése. Sohasem maradt semmire időm, éjszakánként csak néhány órát alhattam. Az esti szerepléseim számát nem csökkenthettem, ezért időt csak úgy tudtam megtakarítani, hogy a próbák időtartamát lerövidítettem. Válaszút elé kerültem tehát: vagy jobb táncosnő, vagy jobb háziasszony leszek. A döntés nem volt nehéz.

Fölkerestem a mamát, hogy megtárgyaljam vele a problémáimat. – Mama, a főzési tudományom nem javul. Nincsen időm arra, hogy annyit próbáljak, amennyire szükségem lenne. Mit javasolsz, mit kellene tennem?

- Gondoltál-e arra, hogy visszajöjj az okijába?
- Még nem. Mi a te véleményed?
- Hogy nem volna rossz ötlet.

A kérdés ezzel eldőlt. 1972 júniusában visszaköltöztem az okijába.

Kiderült, ha kell, egyedül is meg tudok állni a lábamon, de erre nincsen feltétlenül szükségem. Ezenkívül Toshiónak és nekem volt annyi pénzünk, hogy bármikor szállodába mehessünk, amit gyakran meg is tettük. Felnőtt és teljes értékű geiko voltam. Tudtam, miként kell a világban mozogni. Tudtam már pénzt kezelni és bevásárolni. Szerelmes is voltam. Nagyon örültem, hogy pont Big John életének utolsó hónapjaiban költöztem vissza az okijába, mert így az utolsó napjait vele tölthettem: 1972. október 6-án múlt ki.

33. fejezet

A szüleimet 1973. május 6-án látogattam meg. Ez volt a harmadik alkalom azóta, hogy tizennyolc esztendővel ezelőtt elhagytam őket.

Megtudtam, hogy apám halálán van és még egyszer látni akartam. A szemébe nézve láttam, már közel van a vég, és ezt ő is tudja. Hamis vigasztalás helyett nyíltan és becsületesen beszéltem vele.

– Papa, szeretném mindazt megköszönni neked, amit az életben nekem adtál. Erős és kötelességtudó vagyok, mindig mindenre emlékezni fogok, amire tanítottál. Kérlek, távozz békével. Nem kell e világon semmiért aggódnod. Mindent el fogok intézni, ami szükséges.

Könnyek folytak végig az arcán.

– Maszako, te vagy az egyetlen gyermekem, aki valóban hallgattál rám. A büszkeségedet sohasem adtad fel és nagyon boldoggá tettél. Tudom, milyen keményen dolgoztál és ez milyen erőfeszítésedbe került. Szeretnék adni neked valamit. Húzd ki a komód harmadik fiókját. Vedd ki onnan a Shibori-obit. Igen, ezt. Én magam készítettem és ez volt a legkedvesebb darabom. Ha megtalálod álmaid férfinak, az a kívánságom, hogy ajándékozd ezt neki.

– Igen papa. Megteszem, amit kívánsz.

Az obit magammal vittem és amikor eljött álmaim férfinak, neki ajándékoztam. Ő a mai napig viseli.

Apám három nappal később, május 9-én halt meg. Hetvenhat éves volt. Odaültem kihűlt teste mellé és megfogtam a kezét: – Megígérem papa, sohasem fogom elfelejteni, hogy a szamuráj akkor sem árul el gyöngeséget, ha éheznek. Büszkeség mindennek fölött.

Noha csak néhány évet töltöttünk együtt, mindig imádtam őt és nagyon közel éreztem a szívemhez. Halála mérhetetlenül elszomorított. Maszako mama bőségesen ellátott pénzzel. A pénzt tartalmazó selyemzacskót kivettem az obimból és odaadtam az anyámnak. Nem tudom, mennyi pénz volt benne, de sejtem, hogy komoly összeg lehetett.

– Nem tudom, elég-e ez a pénz, de azt szeretném, ha úgy temettetnéd el apát, ahogyan ő kívánta. Ha nem elég a pénz, fordulj Kunikóhoz vagy hozzám.

– Köszönöm szépen, Ma-csan. Mindent megteszek majd, ami módomban áll. Ám nem mindenki hallgat arra, amit mondok.

Anyám a másik szoba felé nézett, ahonnan a madzsongkövek koppanásán kívül Jaeko gúnyos nevetése hangzott. Ez ugyan szomorúsággal töltött el, de nem tehettem ellene semmit.

Az Ivaszaki-család adoptált tagjaként anyámnak semmilyen hivatalos dolog intézésében nem segíthettem. Együttérzéssel néztem rá és ezt mondtam:

– Szeretném, ha tudnád: mindig is szerettelek téged és a papát, és mindig is szeretni foglak. Köszönöm, hogy életet adtál nekem.

Ezután meghajoltam és távoztam.

Amikor hazaérkeztem, Maszako mama megkérdezte: – Adtál az anyádnak pénzt a temetésre?

– Igen. Mindent odaadtam neki, ami a selyemerszényben volt.

– Helyes. Nagyon fontos, hogy megtanuld a pénz okos elköltését és megfelelő időben való felhasználását. Gratulációs ajándékokat utólag is lehet adni, temetési ajándékokat azonban nem. Azokat előre kell átadni. Ez olyan alkalom, amikor nem szabad szűkmarkúnak lenni.

1973-ban kineveztek az Inoue-iskola mestertáncosnőjévé (*natori*). Ennek az az előnye, hogy megtanulhatom és előadhatom azokat a szerepeket, amelyek kizárólag a mestertáncosnők számára vannak fenntartva. Ősszel kaptam is egy ilyen szerepet, az *Onshukai* című darabban Tacsibana hercegnő szerepét.

A nagymesternő ott állt velem együtt a függöny mögött, amikor föl kellett lépnem a *hanamicsire*, arra a feljáróra, amely a színház hátsó részéből a színpadra vezet. Előrehajolva ezt suttogta a fülembe: – Én csak a tánc külső formáját tudom neked megtanítani. Az a tánc, amelyet a színpadon lejtessz, egészen a tiéd.

Már mindent megkaptam tehát tőle, amit adni képes volt. Szabad lettem. A tánc az enyém lett.

A kinevezés azonban nem jogosított fel tánctanításra. Ez csak azoknak volt megengedve, akiket eleve oktatóknak képeztek ki. Azt sem jelentette, hogy a szigorú ellenőrzés alatt álló Inoue-iskola vagy a kabukai (az előadónők egyesülete) világán kívül is felléphetek. Ezeknek az előírásait továbbra is meg kellett tartanom. Kinevezésem a karrieremnek egy szép állomása volt ugyan, gyakorlatilag azonban semmi jelentősége sem volt. Hivatásbeli vagy pénzügyi függetlenségemhez sem járult hozzá.

Kiotóban nyár közepén tartják a mindenlelkek napját (*obon*). Az egyik hegyen óriási tüzet gyújtanak, amely visszavezeti őseink lelkeit másvilági lakóhelyeikre. A tűz a

városból mindenholnan látható.

Gionban a lakkozott fekete tálkát vízzel töltjük meg és a teaházak verandáira állítjuk ki őket, hogy a víztükör felfogja a lángok visszfényét. Aki ezen a napon banketten vesz részt, az egy kortyot lenyel a vízből és közben imát mond az egészségéért. Ez a ceremónia egyébként a nyári szabadságolások kezdetét is jelzi.

Én augusztusban néhány hetet Karuizavában, Japán legnépszerűbb üdülőhelyén szoktam tölteni. Ezt azonban nem üdülésnek, hanem inkább üzleti utazásnak szoktam tekinteni. Számos neves embernek – kormánytagoknak, üzletembereknek, főnemeseknek – van ott üdülője, akik a párás forráság előtt szívesen vonulnak el a hegyvidékekre. Az ötvenes években Micsiko császárné egy tenispályán ismerkedett meg Akihítóval, Japán jelenlegi császárával.

Estéimet azzal töltöttem, hogy üdülőőről üdülőre haladva szórakoztassam a hatalmasokat és vendégeiket. Ezeken az útjaimon néha összetalálkoztam a nagymesternővel, aki ugyanolyan járatban volt, mint én. Ő ilyenkor egészen más ember lett, valahogyan barátságosabbá vált. Néha leültünk egy kis beszélgetésre.

Beszámolt arról, milyen volt a helyzet a háború alatt: – Kevés volt az ennivaló. Valamennyien örökké éhesek voltunk. Én jártam a városokat, leterítettem a gyékényemet és táncoltam. A nézők rizst és zöldségeket adtak. Ebből tudtam enni adni a növendékeimnek.

Szívesen hallgattam a történeteit. Így képet kaptam arról a szellemiségről, amely ifjú korában lelkesítette őt.

A délelőttök az enyémekek maradtak és én örömmel lazítottam. Reggel hat órakor keltem és hosszú sétákat tettem. Ezután délelőtt tíz óráig, amikor is Tanigava Szenszeivel volt találkozó az Akaneja-kávéházban, olvastam. Dr. Tanigavával számos értékes órát töltöttem együtt ezeken a nyári napokon. Akármit megkérdezhettem tőle. Ő mindig készségesen válaszolt, sohasem panaszkodott fáradtságról.

Nagyon szerette a kávékat és mindennap más fajtaból rendelt. Ez számomra gyakorlatilag földrajzleckével ért fel. Mindig elmagyarázta, hogy a Föld melyik részén terem az a kávé, amelyet éppen iszik. Beszélgetésünk alatt sebesen telt az idő, egyhamar eljött az ebéd ideje. Gyakran a kávéházzal szemközti Szoba-vendéglőben ebédeltünk.

Barátnőim közül többen velem egyidejűleg nyaraltak Karuizavában. Ők többnyire kerékpáron közlekedtek, én azonban nem tudtam kerékpározni. Ezt kínos lett volna beismernem, ezért a kormányánál fogva mindig toltam magam mellett egy kerékpárt.

Egy szép napon találkoztam egy ismerőssel az utcán.

– Halló, Mineko! Hogy vagy? Mit csinálsz itt?

- Nem látod? Tolom ezt a biciklit.
 - Érdekes. Én eddig azt hittem, a biciklire föl kell ülni és taposni kell a pedált. Arról fogalmam sem volt, hogy tolni is lehet.
 - Ha tudnék biciklizni, én is taposnám a pedált.
 - Te nem tudsz biciklizni?
 - Mint látod, nem tudok.
 - Akkor miért nem szállsz hintóba?
 - Jaj, de szép volna ez!
 - Akkor gyere velem. Meghívlak egy kis hintókázásra.
- Az ismerősöm a közeli szállodához vezetett, ahol egy hintót rendelt nekem. A biciklit otthagytam a szállodánál és egész délután egyedül furikáztam a hintóban. Szinte királynőnek éreztem magam. Remekül szórakoztam. Aztán észrevett egy barátnőm.
- Mineko – kiáltott. – Mit csinálsz egyedül ebben a hintóban?
 - Ügyelj a nyelvedre, amikor velem beszélsz. Légy udvarias, ha azt akarod, hogy szóba álljak veled – válaszoltam.
 - Csak ne vágj föl annyira!
 - Szabad-e ebből arra következtetnem, hogy nem akarsz velem együtt kocsikázni?
 - Te nagyon is tisztában vagy vele, hogy föl akarok szállni a kocsira.
 - Akkor használj megfelelő hangnemet. Megengedem, hogy előlről kezd a beszélgetést.
 - Jó napot, Mineko nővérem. Lennél olyan szíves és megengednéd, hogy melléd üljek a hintóban?
 - Szívesen, kedvesem. Nagyon örülök a társaságodnak.

34. fejezet

Gion Kobu az egyetlen geikó-negyed Japánban, amelynek joga van állami vendégeket is fogadni. Ezekről a diplomáciai küldöttségekről hónapokkal előbb kapunk értesítést és gondosan készülünk rájuk. Információkat szerzünk a nemzetiségükről és személyes érdeklődési körükről, hogy értelmes beszélgetéseket tudjunk velük folytatni.

Az évek folyamán számos államfővel találkoztam. Mind eléggé különbözők voltak egymástól. Az egyik estére különösen jól emlékszem. Ford elnököt és Henry Kissingert kellett szórakoztatnunk. Ford elnök a földszinti, Kissinger az emeleti bankethelyiségben tartózkodott. Engem felkértek, hogy mindkettejüket látogassam meg. A két személyiség közti különbséget nagyon érdekesnek találtam.

Ford elnök barátságosan viselkedett, de a hagyományos japán kultúra nem nagyon érdekelte. Bankettje meglehetősen unalmas volt. Kissinger külügyminisztert azonban minden érdekelte és állandóan kérdéseket tett föl. Nagyon szórakoztató volt a társasága, sőt némileg merészebb tréfákat is megengedett magának. A parti meglehetősen féktelenné vált és azzal végződött, hogy valamennyien vadul táncoltunk és énekeltünk.

A mi bankettjeinkben az a csodálatos, hogy – ha a vendégek valóban feloldódnak, mint Kissinger is tette – megszűnnek a rangkülönbségek és mindenki nyugodtan lazíthat és tetszése szerint jól érezheti magát.

Vannak azonban olyan rendezvények is, amelyeken – ilyen volt az Erzsébet királynő tiszteletére adott bankett – tilos bármilyen fesztelenség. A királynő és a férje 1975-ben volt hivatalos látogatáson Japánban.

Noha a bankett nem volt hivatalosnak minősítve, fontos óvintézkedéseket tettek. Az eseményt felügyelő titkosszolgálati tisztelnél igazolnunk kellett magunkat és érezhető volt, hogy különlegesen biztosított zónában tartózkodtunk.

Valamennyien a helyünkön ültünk már, amikor a királynő belépett a terembe. Üdvözlésül ekkor valamennyien fölkeltünk. A királynő halványsárga organdiból készült, földig érő ruhát viselt, amelyet rózsára – Anglia nemzeti virágjára – emlékeztető minta díszített.

Helyet foglaltunk és megkezdődött a bankett. Az asztal francia porcelánokkal volt

terítve, noha a vendégek Nagy-Britanniából érkeztek. A kések, villák és evőpálcikák tömör aranyból készültek és az asztal közepére hatalmas pünkösdirózsa-csokrok kerültek. (Én az egészet egy kissé „puccosnak” találtam.)

Közvetlenül a királynő mellett ültem. Ilyen helyzetben a tisztségviselőket nem szabad közvetlenül megszólítanunk. Ha a vendég kérdést intéz hozzánk, meg kell kérdeznünk a kíséretét, szabad-e közvetlenül válaszolnunk neki. Ha meg is kapjuk erre az engedélyt, akkor is tolmács közvetítésével kell válaszolnunk. A beszélgetés tehát elég körülményes.

A királynő semmihez sem nyúlt hozzá, amit fölszolgáltak.

– Felséged nem óhajt enni?

– Felséged rosszul érzi magát?

A tolmács és a királynő kísérete segítségével mindent megtettem, hogy valamiképpen beindítsam a beszélgetést, a királynő azonban nem reagált. Minthogy szolgálatban voltam, a pompás lakomából nem ehettem. Gondolataim elkezdtek ide-oda kalandozni. Egy ideig igyekeztem feltűnés nélkül megfigyelni a királynő ékszereit, fülbevalóit, nyakláncát, karpereceit.

Az egyik felszolgáló intett nekem, hogy menjek ki. A banketteken szokásos volt, hogy a maikók és a geikók egy ízben fölkeljenek, hogy üdvözöljék a vendégeket. Ez nem számított udvariatlanságnak. A felszolgáló az előcsarnokba vezetett. A cipőtisztító, egy csodálatos idős férfi, akit már évek óta ismertem, odahívott magához és huncutul pislogva, ezt mondta:

– Mineko, itt van valami, amiről tudom, hogy szívesen megnéznéd.

Egy cédrusfa-ládikából kivett egy pár fekete szatén körömcipőt, a királynő cipőit. A két cipő hét-hét gyémánttal volt díszítve.

– Megkaphatom az egyik gyémántot? – kérdeztem tréfásan. – Szerintem a királynő észre sem veszi, ha mind a két cipőről leveszel egy-egy gyémántot és nekem adod őket.

– Ne beszélj szamárságokat – szidott meg a cipőtisztító. – Csak meg akartam neked mutatni a cipőket.

Ekkor kitört belőlem a harag.

– Nagyapó, Erzsébet királynő egy falatot sem evett abból, amit neki fölszolgáltak. Nem borzasztó ez? Hiszen valamennyien keményen dolgoztunk a bankett sikeréért.

– Mineko, bizonyára nem akarsz tiszteletlenül viselkedni. Más országok népei mást esznek, mint mi, tehát lehetséges, hogy nem kívánja, amit föltálnak neki.

– Ez a jelen esetben nem lehet igaz. Hiszen a legapróbb részleteket is előre pontosan rögzítik. Nekem mindegy, hogy ő királynő vagy sem, a viselkedését nagyon udvariatlannak tartom.

Úgy gondoltam, a Curuja-étterem főszakácsa nem úgy kelt föl aznap reggel, hogy arra gondolt: – Ó, hiszen ma a királynő jön el vacsorára. Mit is kellene főznom neki? – Biztos voltam benne, hogy a menüben hónapokkal előbb megállapodtak és minden részletet aprólékosan megbeszéltek. Sehogyan sem fért a fejembe, hogy még meg sem kóstolja azokat az ételeket, amelyeket az ő ízlésének megfelelően választottak ki.

Nagyapó megpróbált csillapítani: – Mineko, én megértem, hogy ez bosszant téged, de ne csinálj belőle cirkuszt. Hiszen nem akarunk nemzetközi bonyodalmakat előidézni. Remélem, ezzel egyetértesz?

Nagyapónak végül sikerült rábeszélnie, hogy menjek vissza a helyemre. Továbbra is hallgatagon ültem ott, minthogy nem volt szabad beszélgetést kezdeményeznem. Alig vártam, hogy vége legyen a bankettnek.

Egyszer csak odajött hozzám a tolmács: – Kisasszony, az edinburgh-i herceg szeretne önnel beszélni.

Abban reménykedtem, hogy ez szórakoztatóbb lesz. Odamentem a herceghez és leültem melléje. A herceg megengedte, hogy közvetlenül beszéljek hozzá és figyelmesen hallgatta a válaszaimat. Kiderült, nagyon érdeklik a Gion Kobu-i táncok. Kérdéseket intézett hozzám az Inoue-iskolával kapcsolatban, megkérdezte, mi a különbség a maikók és geikók között és érdeklődött az életmódunk egyéb részletei iránt is. A tekintetem egyszer véletlenül találkozott a királynőével: acélosan fagyos volt. Ez fölébresztette bennem az ördögöt.

A királynő még mindig nem nyúlt hozzá egyetlen ételhez sem. Én továbbra is beszélgettem a férjével, és feltűnés nélkül egy kissé közelebb ültem hozzá. Biztosan tudtam, ezt az egész teremben csupán egyetlen személy fogja észrevenni. Kis idő múlva ismét odanéztem a királynőre. Látszott, hogy irritálja a helyzet. Örömmel nyugtáztam, hogy a királynők is tudnak emberien viselkedni.

Másnap felhívott telefonon Tadashi Ishikava, a császári Palota főudvarmestere.

– Mineko, mi az ördögöt csináltál te tegnap este a banketten?

– Miről beszél?

– Csak annyit tudok, hogy a királyi pár váratlanul eldöntötte, külön lakosztályban töltik az éjszakát és emiatt a tervezettnél több biztonsági őrre volt szükség.

– Mi köze van ennek énhozzám?

– Őszintén szólva, nem tudom, de te voltál az egyetlen személy, akivel a herceg beszélgetett. Arra gondoltam, talán olyasvalamit tettél, ami...

– Hiszen a herceg kezdeményezte a beszélgetést és ő megengedte, hogy közvetlenül szóljak hozzá. Én úgy láttam, nagyon élvezte a beszélgetésünket.

– Ahá, akkor ez az. Ez lehetett a veszekedésük oka.

– Ezt nem értem, hiszen én csak a munkámat végeztem.

– Hát persze, de...

– Ishikava úr, szabad valamit mondanom? Elég gyakran jártam már külföldön és mindig igyekeztem megenni, amivel a vendéglátóim jó szívvel megkínáltak. Az elutasítás udvariatlanság volna, sőt hivatalos látogatás esetében akár sérelmesnek is lehetne minősíteni. Nem is szólva azoknak az embereknek az érzéseiről, akik szorgalmasan dolgoztak, hogy a vendégek jól érezzék magukat. Mit gondol, egyetértenének ők velem?

– Ó, Mine-csan, megértelek. Most már mindent értek. Te aztán valóban agyafúrt vagy.

35. fejezet

Öt esztendőn át bíztam benne, hogy Toshio elvállja a feleségétől és engem vesz el. Ezen idő alatt kétszer hazudott nekem. Mindkét hazugság a családjával volt kapcsolatos. Első ízben azt hazudta, hogy a munkája miatt el kell utaznia, holott valójában Kiotóban maradt és az éjszakát a feleségével töltötte, aki eljött Tokióból, hogy őt meglátogassa. A második hazugság akkor történt, amikor San Franciscóból visszatértünk Tokióba. Ekkor azt mondta, hogy külön-külön kell kiszállnunk a gépből, mert a tudomása szerint újságírók vannak a kijáratnál. Minthogy mindig azon igyekeztem, hogy elkerüljem a botrányt, megtettem, amit kért. A kijáratnál azonban nem volt ott egyetlen újságíró sem. A vámterületről kilépve, messziről még láttam, hogy a felesége és a gyermekei jöttek ki elé a repülőtérré.

Jól tudom, a kapcsolatunk kezdetén azt mondtam, hogy nem tűröm majd a hazugságokat, az élet azonban nem ennyire egyszerű. Együttlétünk közben rájöttem, időt kell hagynom neki, hogy elrendezze a dolgait, mielőtt a döntő lépésre sor kerülne.

Öt esztendő elteltével azonban kiderült, erre a lépésre sohasem fog sor kerülni, és szembe kell nézmem a tényekkel. Tudomásul kellett vennem, hogy még mindig ugyanolyan messze vagyunk attól, hogy valódi házaspár legyünk, mint a Waldorf Astoriában eltöltött éjszaka után. Úgy döntöttem, véget vetek a kapcsolatunknak, és csak a megfelelő alkalomra vártam. Ő pedig volt olyan kedves, hogy szolgált ilyen alkalommal.

1976 márciusában Toshio harmadszor és utoljára hazudott nekem.

Üzleti okokból elég gyakran kellett elutaznom Tokióba. Amikor egyedül voltam, a New Otani Hotel női emeletén szálltam meg, de amikor Toshióval együtt voltam, mindig a Prince Hotel ugyanazon lakosztályában töltöttük az éjszakát. Még a szobaszámra is emlékszem.

Az egyik alkalommal előre megbeszéltük, hogy majd Tokióban találkozunk, ezért a lakosztályt vettem ki. Éppen a fürdőszobában rakosgattam ki a sminkkészletemet, amikor megszólalt a telefon. Toshio volt a vonal másik végén.

– A munkahelyemen vagyok egy megbeszélésen. Jelenleg úgy tűnik, még órákig el fog tartani. Nagy baj volna, ha nem vacsoráznánk együtt? Majd vacsora után találkozunk. A

viszontlátásra.

Felhívtam egy közelben lakó barátnőmet. Ő kész volt arra, hogy velem vacsorázzon. Vacsora után úgy döntöttünk, elmegyünk valahová egy kicsit szórakozni. Roppongiban különböző lokálokba és diszkókba tértünk be. Már régóta nem volt egyetlen szabad estém sem, és remekül szórakoztam. Hajnali háromkor tértem vissza a szállodába. Amikor megérkeztem, Toshio egyik asszisztense ott várt az előcsarnokban és felém sietett, hogy köszöntsön.

– Rám vár? – kérdeztem tőle.

– Igen, Ivaszaki kisasszony, én...

– Toshio jól van?

– Igen, kisasszony, de még mindig ott van a gyűlésen. Ideadta nekem a kulcsot és arra kért, kísérem föl a szobájába.

Hogy miért van szükség erre, nem egészen értettem, de túl fáradt voltam ahhoz, hogy ez gondolkodóba ejtsen.

Beszálltunk a liftbe és az asszisztens a hetedik emelet gombját nyomta meg.

– Elnézést – mondtam –, a szobám nem a hetedik, hanem a negyedik emeleten van.

– Azt hiszem, ön téved. Nekem azt mondták, az ön szobája a hetedik emeleten van.

Ez aztán furcsa, gondoltam magamban, amikor az asszisztens egy olyan szoba ajtaját nyitotta ki előttem, amelyben még sohasem jártam. Megfordultam, hogy kérdést intézzek az asszisztenshez, ő azonban nagy hajlongások közepette gyorsan távozott. Jó éjszakát kívánt és már be is csukta maga mögött az ajtót.

Körülnéztem. A szobában bent volt a csomagom. Ugyanazon a helyen állt, ahová tettem. A toalettjeim a fürdőszobában pontosan ugyanott voltak a sminkasztalon, ahová elhelyeztem őket. Az volt az érzésem, mintha varázslat alatt állnék. De nagyon fáradt voltam, ezért gondolkodás nélkül megfürödtem és lefeküdtem.

Toshio négy óra tájban hívott fel. – A gyűlés hamarosan véget ér, de én még mindig a hivatalban vagyok.

Vagyis nem találkozom vele egyhamar.

– Miért kellett szobát cserélni?

– Ó, ezt majd később mondom el. Itt most nem vagyok egyedül...

Ez úgy hangzott, mintha mások előtt nem beszélhetne nyugodtan. A szavainak azonban valami hamis csengésük volt. Úgy éreztem, hogy valamit titkol előlem. Reggel elhatároztam, hogy végére járok a dolognak. A recepciónak – aki ismert engem – azt mondtam, hogy elfelejtettem magamhoz venni a kulcsot és nem tudok bemenni a szobámba. Ő odahívott egy boyt, aki fölkísért és kinyitotta számomra az ajtót.

A szoba üres volt ugyan, de látszott, hogy valaki tartózkodott benne az éjjel. Az

ágynemű össze volt gyűrve. A fürdőszobában használt törülközők heverték a padlón. Kinyitottam a ruhásszekrényt. Egy bunda lógott benne, az alján pedig egy bőrönd állt. Talán fölösleges mondanom, hogy egyik sem volt az enyém.

Mínt hogy a szoba eredetileg az enyém volt, nyugodtan kinyitottam a bőröndöt. A ruhadarabok között ott volt Toshio feleségének egy csomó portréképe. Olyan kivitelű képek voltak ezek, mint amilyeneken a rajongóknak autogramokat szoktak adni. Ezek után nyilvánvaló volt: Toshio azután, hogy eltávoztam, a holmimat a másik szobába vitette át, hogy a felesége beköltözhessen ide. A dühtől majdnem szétrobbantam. Hogyan tehetett ilyet velem! Nem érdekelt, hogy a feleségéről volt szó. Ez a szoba a mi szobánk volt! Én voltam itt előbb.

Szinte dührohamot kaptam, amikor rájöttem, hogy ez mit jelent. Az életében a felesége az első. Ő fontosabb volt a számára, mint én. Hiszen mi egyéb oka lehetett volna arra, hogy ilyesmit megengedjen magának? Ha csupán annyit mondott volna, hogy itt száll meg a felesége, a New Otani szállodába mentem volna át. Nem szálltam volna meg Prince Hotel hetedik emeletén, ahol fönnállt volna a veszély, hogy egymás karjába futunk.

Ez túl sok volt nekem. Fölhívtam a recepciót és kértem, hozzanak föl nekem egy nagyollót. Kivettem a bundát a szekrényből és apró darabokra vagdaltam, majd a bőrönd tartalmát kifordítottam az ágyra. A fotókat szétszórtam a szobában és az ollót is otthagytam a rendetlenség közepén.

Választottál, Toshio. Most élj a választásod szerint. Szajonára.

Ezek után fölmentem hetedik emeleti szobámba, összecsomagoltam és távoztam a szállodából. Megesküdtem magamnak, hogy ebbe a szállodába és ebbe a lakosztályba többé be nem teszem a lábam. Toshio egyáltalában nem reagált arra, amit tettem.

Azt vártam, hogy felelősségre von, amiért a bundát szétvagdostam, de még azt sem tette meg. Gondolatban kártérítést fizettem a bunda tönkretételéért, amivel tulajdonképpen a tőle való függetlenségemet nyilvánítottam ki. Kezdtem magamat hozzászoktatni ahhoz a gondolathoz, hogy véglegesen szakítok vele.

Májusban Toshio egy családi kirándulásra hívott meg a Jugavara-hőforráshoz. A szüleivel, az öccsével (ő is híres színész volt) és annak a barátnőjével, egy színésznővel együtt utaztunk oda. Senki sem talált abban semmi kivetnivalót, hogy híres színészek társaságában vagyok. Szülei nagyra értékelték, hogy geikóként növeltem a kis társaság tekintélyét és örültek, hogy csatlakoztam hozzájuk.

A fürdőhelyen megtörténtek az előkészületek a tavaszi „íriszfürdőre”, amelynek a test és lélek felfrissítése volt a célja. Én a magányt kerestem és egyedül jártam a fürdőbe, hogy elgondolkozzam azon, mit is kellene tennem. Illetve mit kellene

mondanom. Miként kerülhetnék ki méltósággal és tisztességgel az adott helyzetből. Végül komoly elhatározásra jutottam. A kapcsolatnak úgy vetek végét, hogy soha többé nem fogok ráérni, hogy találkozzam Toshioval.

Toshio nagyon szeretett autót vezetni. Volt egy aranyszínű Lincoln Continentalja és egy zöld Jaguárja, amit nagyon gyorsan vezetett. Másnap reggel visszahajtott Tokióba és abba a szállodába vitt, ahol meg kellett volna szállnom. Mihelyt látótávolságon kívül került, taxiba ültem és a New Otani szállodába hajtottam. Toshio sejtette, hogy készülök valamire, a háztömböt megkerülve, ellenőrizte, ott vagyok-e a szállodában. Én azonban addigra eltűntem.

Bejelentkeztem a szállodába és az ágyra vettem magamat. Hosszú órákig egyedül maradtam és csak zokogtam. Még mindig azzal próbálkoztam, hogy józanul tekintsek a kapcsolatunkra: – Miért nem hagyom a dolgokat egyszerűen olyannak, amilyenek? Mennyiben jelent különbséget az, hogy nős-e Toshio, vagy sem? – Az azonban kétségbevonhatatlan tény, hogy igenis van különbség. Nem voltam hajlandó továbbra is a másodhegedűs szerepét játszani.

Amikor végre elálltak a könnyeim, felhívtam a legjobb barátnőmet. Akkoriban annyira ismert voltam Japánban, hogy a szumo-viadalokon nem kellett belépőt fizetnem. Ezt szépen úgy szokták kifejezni: az arcom volt a belépőjegy. Meghívtam a barátnőmet, hogy aznap este kíséren el egy viadalra. Ő elfogadta a meghívást.

Az első sorban, az úgynevezett „homokos helyek” egyikén ültünk. Ezek arról kapták a nevüket, hogy a birkózók a küzdelem hevében a ringből homokot spricceltek ezekre a helyekre. Mihelyt leültünk – láss csodát –, Toshio lépett be a csarnokba. Ettől nagyon ideges lettem és rögtön eltávoztam. Nem bírtam ki Toshio közelségét. Visszatértem Tokióba, és az illemszabályoknak megfelelően értesítettem a szakításunkról annak a teaháznak a tulajdonosnőjét, amely a fellépéseimet közvetítette.

Toshio nem volt hajlandó belenyugodni a helyzetbe. Szeretett volna személyesen találkozni velem, én azonban kitartottam az elhatározásom mellett. Több ízben még az anyját is elküldte az okijámba, hogy beszéljen Maszako mamával és velem. Az anyja esdve kért, hogy gondoljam át még egyszer a dolgot: – Maga összetörte a szívét, Mineko. Kérem, vonja vissza a döntését. – Minél hevesebben kért az anyja, annál biztosabb voltam abban, hogy helyesen cselekedtem.

Végül csak feladták a meddő küzdelmet. Így öltem meg életem nagy szerelmét. A szívemben „Toshio” halott volt. Most már csak Shintaru Kacu volt ő, a színész. Minthogy most egyedül maradtam, elkezdtem azon gondolkodni, hogyan lehetnék valóban független.

A geiko-rendszert nagyon meguntam. Hosszú éveken át megtartottam minden

szabályát. Ám kiderült, a rendszer nem teszi számomra lehetővé, hogy úgy éljek, ahogyan szeretnék. A Gion Kobuban érvényes rendszernek az lett volna a célja, hogy biztosítsa az ott dolgozó nők emberi méltóságát és pénzügyi önállóságát. Az Inoue-iskola által megkövetelt feltételek teljesítése azonban aláásta ezt az önállóságot.

Nemcsak tanítanunk tilos, de nem is adhatjuk elő azt a táncot, amelyet akarunk, és azt sem választhatjuk meg, hol lépünk fel. Mindenhez engedélyt kell kérnünk, még az általunk felhasználható kiegészítők és tartozékok tekintetében is. Ez az ostoba rendszer több mint száz év óta változatlan. Változtatásra, tökéletesítésre, reformra nincsen lehetőség. Panaszkodni, a rendszerrel szemben ellenállást tanúsítani tilos. Mint már említettem, tizenöt éves koromtól kezdve megpróbáltam változtatásokat bevezetni, amik mindig sikertelenek maradtak.

További komoly probléma, hogy előadókként a nyilvános szerepléseinkért szinte semmit sem kapunk, még a Mijako Odoriért sem, amely annyira népszerű és oly sok nézőt vonz. Néhányan (az oktatók) állítólag vagyontalakat keresnek rajtunk, azonban mi, akik a színpadon állunk, alig kapunk valamit. Pedig az előadások megkezdése előtt egy hónapon át próbálunk és rengeteg időt töltünk a jegyek eladásával is. (Ez a mi feladatunk. Én gyakran megkértem a törzsvendégeimet, hogy vásárolják meg tőlem egy tételben a jegyeket és aztán osszák szét az alkalmazottaik és az ügyfeleik között. Szezónként 2500 jegyet adtam el így.) Mi tehát eltartjuk a táncokat, de azok nem tartanak el minket. Márpedig nem vagyunk a hegyek tetején üldögélő bölcsek, akik a levegőből is megélnek.

Huszonhat éves voltam és az okija fennmaradásáért én voltam felelős. Kezdttem megérteni, milyen nyomás alatt állhatott Oima néni, amíg engem meg nem talált. Én ezt nem akartam végigcsinálni. Helyzetemnél fogva a fiatal maikók valósággal ostrom alá vettek, hogy legyenek az idősebb nővérük. Mindegyiküknek ugyanazt válaszoltam:

–A geiko-iskolát, azaz a nyokobát az oktatásügyi minisztérium elismeri ugyan szakiskolának, de főiskolai végzettséget nem ad. Bármennyire igyekeztek is tanulni, ott végzitek, ahol a tanulást kezdtétek: érettségitek van. Tudományos fokozatot, a mindennapi életben használható diplomát nem kaptok. Még akkor sem tudjátok eltartani magatokat, ha a táncban jeleskedtek és az Inoue-iskolában mesterlevelet szereztek. Mindaddig, amíg ez nem változik meg, nincsen módomban az idősebb nővér szerepét elvállalni, bármennyire sajnállak is benneteket. Ám ha óhajtjátok, szívesen beajánlak benneteket egy másik geikónak, aki elvállal benneteket.

Fiatal nővérek nélkül nem volt lehetőségem az okija üzletkörének a bővítésére. A geikók egyre idősebbek lévén, az okija bevételei csökkentek. Nem akartam a törzsvendégeimet nagyobb hozzájárulásra kérni, noha ezt többen felajánlották. Nem

volt kedvem az ezzel kapcsolatos kölcsönöket és kötelezettségeket elfogadni, mert ezek nem fértek össze az ideális üzletasszonyokról vallott felfogással, amelyet az oktatóim sikeresen belém plántáltak. Lehetőségeim beszűkültek, a pénzkeresésnek más módjára kellett áttérnem.

Az egyik barátnőm, aki teljes munkaidőben geikóként dolgozott, ekkortájt nyitotta meg éjszakai klubját.

Úgy döntöttem, ezzel én is megpróbálkozom. Renováltatom az okiját és egy részét éjszakai klubba alakítatom át! Ha a klub jól megy, a bevételekből eltarthatom a családomat és én is szabadon eldönthetem, mit akarok csinálni. Ha szükség lesz rá, Maszako mama besegíthet a munkába.

Óriási meglepetésemre azonban kiderült, hogy az okija nem is a miénk! Mindössze folyamatosan béreltük, amiről eddig nem is volt tudomásom. Ami viszont nem a miénk, azt nem renováltathatjuk. Megpróbáltam Maszako mamát rábeszélni, hogy vegyünk meg a házat, azonban minden érvem süket fülekre talált nála. Az ő felfogása szerint a pénzt gyűjteni és nem kiadni kell. A jövőbe való befektetésről hallani sem akart. Szerinte a bérlés jó megoldás.

Én nem értettem vele egyet. Ezért a háta mögött cselekedtem. Fölhívtam a bankot és kiderült, a jövedelem alapján elegendően nagy kölcsönt vehetek föl, és a saját nevemre megvásárolhatom az okiját. Ekkor azonban újabb akadállyal kerültem szembe. Az épület százévesnél idősebb volt és a törvény nem engedte meg a renoválását, hanem azt követelte, hogy bontsuk le és építsünk újat helyette. Én erre is kész voltam, de Maszako mama ebbe sem egyezett bele.

Eltökéltem, hogy nem engedek az elképzeléseimből. A rám nehezedő teher túlságosan nagy volt. Minden évben tizenegy különböző műsorban léptem föl. Nagyon szerettem ugyan a táncot, de az nem hozott annyi jövedelmet, hogy abból az okiját fenn tudjam tartani. A családi bevétel növelésének az egyetlen lehetősége az volt, hogy a bankettjeim számát növeljem. Ennek viszont az volt az akadálya, hogy a teljesen megtelt határidőnaplómba nem fért bele több bankett.

Még mindig az volt a tervem, hogy az okija telkén egy új házat építtetek, de azt is tudtam, jó ideig el fog tartani, amíg Maszako mamát sikerül erről meggyőznöm. Azonban – mint máskor is – szorított az idő. Ezért elkezdtem bérelhető helyiségeket keresni és sikerült szponzorokat is találnom, akik hajlandók voltak egy éjszakai klubba pénzt befektetni.

A klubom 1977 júniusában nyílt meg és a Club Hollyhock nevet adtam neki. Volt egy társam is, aki gondoskodott az üzletvezetésről azalatt, amíg távol voltam. De mielőtt munkába indultam, mindig megbizonyosodtam róla, hogy minden rendben van-e. A

bankettek végeztével pedig minden éjszaka odamentem a klubba és zárásig ott is maradtam.

36. fejezet

A következő három évben folyamatosan készítettem elő a pályámról való visszavonulásomat. Az éjszakai klub ebben csak az első lépés volt. Az igazi álmom az volt, hogy a nőket megszépítő kozmetikai szalont nyissak. Ennek a megvalósítására egy külön stratégiát gondoltam ki.

Legelőször is épületre volt szükségem. Maszako mamát feltétlenül rá kellett beszélnem, hogy építtessen nekem egy házat. Ezt négyemeletesre terveztem. A földszinten lesz a klub és a kozmetikai szalon, az első emeleten kap helyet a fodrászat. A két felső emeletet részben mi lakjuk majd, részben kiadjuk. A jövedelem ezáltal elég lesz a háztartás finanszírozásához.

Gondoskodnom kellett még az okija védnöksége alatt álló minden geiko és alkalmazott jövőjéről is. Azoknak a nőknek, akik férjhez akarnak menni, férjet kell keresnem, a többieknek pedig segítenem kell az álláskeresésben vagy az önállósodásban.

Csak ha mindez megtörtént már, akkor dönthetem el, milyen körülmények között és mikor vonulok vissza. A sajtó azt állította, hogy én vagyok az elmúlt száz év legeredményesebb geikója. Ezt ki akartam használni. Visszavonulásom a rendszer számára súlyos csapás lesz. Abban reménykedtem, hogy a sokk ráébreszti a maradi vezetést, hogy a dolgok nem maradhatnak változatlanok, hanem tenni kell valamit. Tudatosítani akartam bennük, hogy a Gion Kobuban alkalmazott rendszer ma már nem korszerű, és ha nem reformálják meg, nincsen jövője.

Egy percre sem kételkedtem abban, hogy a rendszer a végnapjait éli. Annyira elavult volt ugyanis, hogy azokat az értékeket, amelyeket meg kívánt őrizni, valójában tönkretette. Az okiják és a teaházak száma Gion Kobuban máris csökkenő félben volt. A tulajdonosaik csak a pillanatnyi nyereségben voltak érdekeltek és a jövőre vonatkozóan nem léteztek elképzeléseik.

Nem voltam hajlandó ölbe tett kézzel nézni, amint Gion Kobu fokozatosan a jelentéktelenségbe süllyed. Talán kapok még egy kis időt arra, hogy változtatásokat vezessek be. Ezért úgy döntöttem, hogy harmincéves korom előtt nem vonulok vissza. Addig is igyekszem minden lehetőséget felhasználni a jövedelemem növelésére.

Véletlenül éppen ez idő tájt hívott fel Keizo Szadzsi, a Suntory vállalat felügyelő bizottságának az elnöke.

– Mineko, a Suntory Old Whisky számára egy reklámfilmet forgatunk, és az a kérdésem, hajlandó-e betanítani a maikóknak a megfelelő mozdulatokat. El tudna-e jönni holnap délután négy órára a Kjojamoto-étterembe?

Szadzsi úr nagyon jó vendégem volt és természetesen szívesen teljesítettem a kérését.

Világoskék kreppselyem kimonót viseltem, amelyen fehér kócsagminta volt. Az obi ötszínű volt aranyszínű vízjelekkel.

Amikor megérkeztem, két maiko már készült a felvételre, amelyet a tatamis különtermekben akartak elkészíteni. Az ablak melletti alacsony asztalon ott állt egy palack Suntory Old Whisky, egy jeges kanna, egy üveg ásványvíz, egy régimódi pohár, egy highball-pohár és egy kavarókanál. Én a maikóknak mozdulatról mozdulatra megmutattam, miként kell italt mixelni, és ők minden mozdulatomat pontosan leutánozták. A rendező megkérdezte: hozzájárulok-e, hogy próbafelvételt készítsen rólam.

Arra kért, hogy rendkívül lassan menjek végig az étterem hosszú folyosóján. Nyugaton éppen akkor ment le a nap és a horizonton megvilágította a Jaszaka-pagodát. A jelenetet többször megismételtük. Ezután megkértek arra, hogy nyissam ki a különterem toloajtáját. Az időzítés tökéletes volt. Abban a pillanatban, amikor kinyitottam az ajtót, megszólalt a Csionin-szentély harangja.

Leültem az asztalhoz és elkezdtem egy italt keverni. Spontán és félig tréfásan ezt mondtam az egyik szereplőnek: – Keverjem egy kissé erősebbre az italt? – Amikor vége volt a próbafelvételnek és elkezdődött az igazi felvétel, elbúcsúztam és távoztam.

Néhány nappal később a szobámban készülődtem az estére. A tévé be volt kapcsolva. Aztán egy gongütést hallottam és utána elhangzott a mondat: – Keverjem egy kissé erősebbre az italt? – Ezt valahol mintha már hallottam volna – gondoltam, de tovább nem törődtem a dologgal.

Aznap este az egyik banketten egy vendégem így szólt: – Mint láttam, megváltoztatta az elhatározását.

– Miféle elhatározásomat?

– Azt, hogy nem lép fel reklámfilmekben.

– Nem, nem változtattam meg. Mindössze annyi történt, hogy Szadzsi úr megkért, hogy egy reklámfilm szereplőinek adjak néhány tanácsot. Ezt szívesen csináltam.

– Akkor Szadzsi úr behúzta magát a csőbe.

A tévében tehát én szerepeltem!

A vén gazfickó – gondoltam nevetve. Jól kibabrált velem. Pedig rögtön furcsának találhattam volna, hogy személyesen van jelen a forgatáson...

Tény azonban, hogy nem haragudtam meg a ravaszkodásért. A „Keverjem egy kissé erősebbre az italt?” a nap jelmondatává vált. A felvételnek volt még egy további haszna is – megszabadított egy gátlástól. Rájöttem, nincsen ellenemre, ha elfogadok reklámfelkéréseket, így ettől kezdve gyakran jelentem meg fotókon, reklámfilmekben, újsághirdetéseken, magazinokban és talkshow-kban. A járulékos bevételeknek is örültem, és kihasználtam az alkalmakat arra, hogy népszerűsítsem az elképzeléseimet.

Ebben a taposómalomban egészen 1980. március 18-ig maradtam, addig a napig, amelyen Szakagucsi Anya meghalt. Halálának a napja döntő momentum volt az életemben. Úgy tűnt nekem, mintha Gion Kobu legerősebb fénye hirtelen kihunyott volna. A művészetnek ez a formája vele együtt meghalt.

Szakagucsi Anya halála nagyon a kedvemet szegte. A Gion-Kobu-beli élet iránti kevés lelkesedésem is megcsappant. Testileg már amúgy is teljesen kimerült voltam. Most a lelkem is kimerült. Szakagucsi Anya egy gyönyörű kalcedon-követ és egy ónixból készült obcsatot hagyott rám. Valahányszor ezekre ránéztem, nemcsak szomorú lettem, hanem valósággal elveszettnek éreztem magam. Mintha a leghűségesebb szövetségeseim hagyott volna egyedül.

Négy hónappal később megkértem Szuehiroját, hogy kíséreljen el egy formális látogatásra az iemotóhoz. Amikor beléptünk, éppen maga az iemoto volt a színpadon. Befejezte a táncát, majd leült velünk szemben. A szabályok betartásával lettem magam elé a legyezőmet.

– Elhatároztam, hogy július 25-étől kezdve nem szerepelek geikóként – jelentettem be.

A nagymesternő elkezdett sírni.

– Mine-csan, úgy bántam veled, mintha a saját leányom volnál. Oly sokat éltünk meg együtt, a betegségedtől kezdve egészen a sikereidig. Nem fontolnád meg még egyszer a dolgot?

Ezrével suhantak át a múltbeli képek az emlékezetemen: a táncoktatás, a próbák, az engedély egyik vagy másik tánc előadására. Megindultsága engem is magával ragadott, de azt az egyet, amire a leghőbbben vágytam, nem volt képes kimondani: – Mineko, bármire határozd is el magad, kérlek, a táncolást ne hagyj abba. – A rendszer ennek a kimondását nem engedte meg. Ha megszűnök geiko lenni, abba kell hagynom a táncolást.

Az elhatározásom szilárd volt. Meghajoltam a nagymesternő előtt és határozott hangon jelentettem ki: – Köszönöm az oktatásomra fordított sok-sok esztendei

fáradozását. Ezért örökké hálás leszek.

A homlokkal megérintettem a padlót. Az öltöztetőnek elállt a szava. Hazamentem és beszámoltam a történekről Maszako mamának és Kunikónak. Mind a ketten elsírták magukat. Megkértem őket, hogy vegyenek erőt magukon, mert a következő negyvennyolc órában még rengeteg teendő vár ránk. Közösségünk minden tagja számára búcsúajándékot kellett beszereznünk.

A nagymesternő bizonyára értesítette az elhatározásomról a geikók egyesületét, mert a telefonunk két napon át szakadatlanul csöngött. Az egyesület tagjai magyarázatot kértek, és szinte könyörögtek, hogy változtassam meg az elhatározásomat. Arra azonban senki sem ajánlkozott, hogy segítene a szükséges változtatások végrehajtásában.

Aznap este még meglátogattam azokat a teaházakat, ahová meghívásokat kaptam. Úgy tettem, mintha semmi különös sem történt volna. Azt azonban mindenki megkérdezte tőlem, miért vonulok vissza. Mindenkinek nagyjából a következő választ adtam: – Nos, nektek ez a tizenöt év rövidnek tűnhetett, én azonban egy örökkévalóságnak éreztem.

Éjfél után érkeztem meg a Hollyhockba. A lokál zsúfolásig megtelt. Egyszerre csak azt éreztem, hogy halálosan fáradt vagyok. Megragadtam a mikrofont és bejelentettem, hogy visszavonulok. Megkértem a látogatókat, hogy menjenek haza és a lokált a szokásosnál néhány órával előbb zártam be.

Másnap reggel nyolc óra húsz perckor megjelentem a geiko-iskolában. A nagymesternő az Insel Jashima táncot tanította nekem, amelyet csak annak szabad megtanulnia, akinek erre külön engedélye van. Amikor lejöttem a színpadról, a nagymesternő mélyen a szemembe nézett és egy nagyot sóhajtott.

Már nem volt mit mondanunk egymásnak.

Mélyen meghajoltam és csupán ennyit mondtam: – Most már nincsen visszaút. Vége.

A második táncórát az egyik kismesternő tartotta, aztán egy órahosszat a no-táncot gyakoroltam és végül teaceremóniából kaptam órát. A tanárnőim iránt kellő tiszteletet tanúsítottam, majd az előcsarnokban még utoljára meghajoltam előttük, majd kiléptem az iskola kapuján. Ezzel véget ért a geiko-életem Gion Kobuban.

A visszavonulásom természetesen megrázkódtatta a rendszert, de nem olyan formában, ahogyan vártam volna. A távozásom után három hónapon belül hetven geiko hagyott fel a foglalkozásával. Méltányoltam a tettüket, de a szolidaritás jelzései már túl későn érkeztek. Akiknek pedig a kezében volt a hatalom, nem is gondoltak változtatásokra.

37. fejezet

Amikor július 25-én reggel fölédtem, olyan szabadnak éreztem magamat, mint egy madár. Kényelmesen elnyújtóztam az ágyamban és egy könyvet vettem a kezembe. Milyen jó, hogy ma nem kell iskolába mennem. A szolgazemélyzetről gondoskodtam, most már csak azokkal kellett törődnöm, akikkel nem törődött más: Maszako mamával és Kunikóval.

Kunikónak az volt az álma, hogy éttermet nyisson. Én megígértem neki, hogy három évig támogatom, és ő hozzáfogott a tervezéshez. Úgy beszéltek meg, ha sikeres lesz a vállalkozás, akkor folytathatja, ha nem, bezárja az éttermet. Az étterem neve ez lett: *Ofukuro no Adzsi*, azaz „A mama házi kosztja”.

Az egyetlen személy, aki meg sem próbált a saját lábára állni, Maszako mama volt. Én számtalanszor türelmesen elmagyaráztam neki, hogy mit akarok tenni, ő azonban egyszerűen nem értette meg, miről beszélek. Hozzá volt szokva, hogy más emberek akaratától függjön és nem is óhajtott önállósodni. Neki mindig minden úgy volt jó, amilyen éppen volt. Mit tehettem volna? Nem tehettem ki egyszerűen az utcára. Amikor vele együtt ott álltam a bíróság előtt és ezt mondtam: – Az a kívánságom, hogy az Ivaszaki-család fogadjon örökbe, – nagy felelősséget vállaltam magamra. Ezt nem intézhettem el egy vállrándítással, így gondoskodnom kellett róla.

Maszako mamának egy kissé más volt a felfogása arról, hogy mi az atotori kötelessége, mint nekem. Én úgy gondoltam, hogy viselnem kell az Ivaszaki nevet, és fenn kell tartanom az okija műszaki színvonalát. Szerintem az nem tartozott a felelősségi körömbe, hogy az okiját korlátlan ideig fenntartsam. Maszako mama azt szerette volna, hogy vezessem továbbra is az okiját.

– Mine-csan, te sem leszel fiatalabb, akárcsak más. Elgondolkoztál már azon, hogy ki legyen az atotorid?

Ideje volt, hogy megértessem vele a helyzetet. Köntörfalazás nélkül ezt mondtam:

– Mama, értsd meg végre. Nem akarom az okiját tovább fönntartani. Elegem van belőle. Ha rajtam állna, már holnap bezárnám. Van még egy lehetőség azonban. Ha te hajlandó vagy átvenni az okija vezetését, átadom azt neked, és kiválaszthatsz egy másik atotorit. Minden megtakarított pénzemet megkapod. Te és a következő örökösöd

vezetheti veled az okiját és én ismét a Tanaka nevet veszem föl.

– Mit beszélsz? Hiszen a leányom vagy. Hogyan vehetné át más a helyedet? Ha be akarod zárni az okiját, akkor bezárjuk és kész.

Nem ez volt az, amiben reménykedtem. Azt kívántam, hogy fogadja el az ajánlatomat, ami fölmentett volna engem az iránta és az okija iránt viselt felelősségem alól. Az élet azonban sohasem egyszerű.

– Jól van, mama. Megértelek. Akkor állapotdjunk meg a következőkben. Megmaradhatsz nálam, de csak egy feltétellel. Megígéred, hogy nem próbálsz meg keresztelni a terveimet. Még akkor sem szabad beavatkoznod, ha azt hiszed, valamit rosszul csinálok. Hagynod kell, hogy a magam feje után menjek. Ha ezt megígéred, életed végéig gondoskodni fogok rólad.

Maszako mama ebbe beleegyezett és végre hozzájárult, hogy lebontassam az okiját és más épületet emeltessek helyébe. Amiatt, hogy bezárattam az okiját, nem volt bűntudatom. Gion Kobunak odaadtam mindenemet, amim volt, de Gion Kobu már nem tudta megadni nekem azt, amire szükségem volt. Nem bántam meg az elhatározásomat.

Vásároltam egy nagy lakást és abban laktunk addig, amíg az új épület elkészült. Az értékes kosztümöket és egyéb értéktárgyakat az új otthonomban biztonságosan elraktároztam. A házam 1980. október 15-én készült el. Maszako mama javaslatára (vagyis ő mégis csak beavatkozott az ügyeimbe) változtatnom kellett a terveimen és a háznak négy helyett csak három emelete lett.

A földszinten megnyitottam az új Hollyhock klubot és ott kapott helyet Kuniko étterme is. Az első emeleten volt a lakásunk. Még mindig reménykedtem abban, hogy a második emeleten megnyitom majd a kozmetikai szalonomat, egyelőre azonban vendégszobák és tároló helyiségek voltak ott.

Nagyon élveztem új életem viszonylagos kényelmét. Néhány régebbi vendégem rábeszélte, hogy kezdjek golfozni. Néhány hétig magánórákat vettem, és nemsokára kilencven ütés alatti játzmákat játszottam. Ezt alig akarták elhinni, de szerintem a golf – akárcsak a kosárlabda – azért volt olyan könnyű számomra, mert a tánc nagyon megjavította az egyensúlyérzékeimet és az izmaim finom mozgásait.

Elkezdtem komolyan foglalkozni a szépségápolással és a szépségszalon tervezésével. Számos szépségápoló szert kipróbáltam, és sok szakemberrel tárgyaltam. Az egyik régebbi vendégem följánlotta, hogy megismertet egy tokiói mesterfodrással, aki talán a segítségemre lehet. A találkozót a felesége szervezte meg, és ő maga vállalta a bemutatást. Megérkezve Tokióba, fölhívtam S. asszonyt, hogy beszéljünk meg a találkozó pontos időpontját. Ő arra kért, ha nincsen egyéb elfoglaltságom, keressem fel őt most egy kis csevegésre. Elfogadtam a meghívását. S. asszony kedvesen fogadott és

bevezetett a szalonba. A falon pedig ott függött a legbámulatosabb festmény, amelyet valaha láttam: egy kilencfarkú róka képe.

– Ki festette ezt a képet? – és közben éreztem, hogy valami fontos dolog történik.

– Ugye milyen csodálatos ez a kép? Dzsiniicsiro Szato festette és az ő számára őrizzük itt a képet. Karrierjének még csak az elején van, de azt hiszem, hogy nagyon tehetséges.

Hirtelen rájöttem mi a dolgom a világban. *Ezt a művészt nekem kell a világnak bemutatnom.* Úgy éreztem, mintha valaki egy misszióval bízott volna meg.

S. asszonyt elhalmoztam a festőre vonatkozó kérdésekkel és hamarosan eljött az idő, hogy Toshióval találkozzam. Kapcsolatunk romjait sikerült barátsággá átalakítanunk. A fodrásszal és S. asszonnyal való találkozásra majd csak a Toshióval elköltött vacsora után került sor.

– Akkor este féltizenegykor a Cardinal klubban találkozunk – búcsúztam el S. asszonytól, miután megköszöntem neki a vendéglátást.

Korán este megvacsoráztam Toshióval, aztán elmentünk a hivatalába, mert valamiről szerette volna megtudni a véleményemet. Megmutatta egy készülő film videofelvételeit és megbeszéltük az azzal kapcsolatos problémákat. Ezt követően Toshio ragaszkodott ahhoz, hogy ő maga visz el a Cardinal klubba. Néhány perccel elkéstem, de láttam ott valakit, akit S. asszonynak véltem (Kunikóhoz hasonlóan én is rövidlátó vagyok). A hölgy asztalánál azonban rajta kívül még ketten ültek és ezért azt hittem, hogy tévedtem. Aztán mind a hárman barátságosan intettek felém, így mosolyogva elindultam feléjük. Az egyik férfi nagyon fiatal és jóképű volt.

S. asszony bemutatta nekem a fodrást, ezután a jóképű másik férfi felé fordult: – Ez pedig Dzsiniicsiro Szato, a festőművész, akinek a festményét megcsodálta.

– Hiszen maga olyan fiatal! – robbant ki belőlem.

– Egyáltalában nem vagyok olyan nagyon fiatal! – közölte energikusan a művész. (Huszonkilenc éves volt.)

– Nekem nagyon tetszik az a festmény. Megvásárolhatnám? – kérdeztem gyorsan.

– Ó, az öné lehet. Kérem, fogadja el – válaszolt a művész. Egészen elképedtem.

– Nem, nem, szó sem lehet róla, hogy ingyen elfogadjam. Ahhoz túlságosan értékes. Különben is, ha nem fizetek érte, nem lesz az az érzésem, hogy a kép az enyém.

A fiatalember azonban erről hallani sem akart: – Ha önnek annyira tetszik a kép, feltétlenül ragaszkodom hozzá, hogy fogadja el ajándékként. – A kérés őszintének hatott.

S. asszonynak is az volt a véleménye, mint a fiatalembernek.

– Azt ajánlom, fogadja el ezt a kedves ajánlatot.

– Jó, akkor köszönettel elfogadom a képet és majd igyekszem valamivel viszonzni a

kedvességét.

Akkor még nem sejtettem ezeknek a szavaknak a későbbi prófétaai jelentését. Viszont olyan kevés időm maradt a fodrásszal való beszélgetésre, hogy másnapra ismét találkozót kellett megbeszelnünk.

A következő néhány héten még néhányszor találkoztam Dzsinnel. Valahányszor találkoztam S. asszonnyal, ő is felbukkant. Aztán november elején S. asszony meghívott egy partijukra, és ezen ő is megjelent. Egész idő alatt le nem vette rólam a szemét.

November 6-án telefonhívást kaptam S. asszonytól: – Mineko-szan, van valami fontos megbeszélni valóm önnel. Szato úr megkért, hogy a nevében tolmácsoljam az óhaját. Feleségül óhajtja önt venni.

Azt hittem, S. asszony tréfál és gúnyosan válaszoltam. Ő azonban többször megerősítette, hogy komolyan beszél. Erre ezt válaszoltam: – Akkor kérem, közölje velem, hogy elutasítom a kérését. Még csak elgondolkozni sem vagyok hajlandó róla.

Ettől kezdve S. asszony mindennap délelőtt tízkor felhívott, hogy nem gondoltam-e meg magamat. A dolog kezdett számomra egyre kellemetlenebbé válni. S. asszony nyilvánvalóan Dzsint is mindennap felhívta. Mint kiderült, S. asszony nagyon ravasz asszonyság volt. Aztán egyszer csak Dzsinn maga hívott fel és rám ordított, hagyjam őt békében. Én visszaordítottam, hogy a telefonokhoz nekem semmi közöm. Végül mind a ketten rájöttünk, mi S. asszony célja a telefonokkal. Ettől mind a ketten zavarba jöttünk. Dzsinn aztán megkérdezte: meglátogathat-e, hogy elnézést kérjen. Bocsánatkérés helyett azonban megkérte a kezemet. Én nemet mondtam. Ő úgy tett, mintha meg sem hallotta volna és a kérését néhány nap múlva megismételte. Ezúttal S. asszonyt is magával hozta. Most is nemet mondtam. Ám be kell vallanom, hogy a makacs kitartása kezdett nekem imponálni. Az elutasításaim nem ijesztették el őt, mert minden alkalommal újra eljött és ismét megkérte a kezemet.

Így akaratom ellenére elkezdtem gondolkodni a dolgon. Nem nagyon ismertem még őt, de voltak olyan tulajdonságai, amelyek után áhítoztam. Élt bennem ugyanis a vágy, hogy az Ivaszaki név esztétikai fényét átmentsem a jövőbe. Erre a célra nagyon megfelelő lett volna egy nagy művésznak a családba integrálása. Dzsinn pedig kiváló festő volt. Akkoriban is biztos voltam benne és máig hiszem, hogy egy szép napon élő nemzeti kultúrkinccsé minősítik. Nemcsak nagyon tehetséges volt, hanem megszerezte Japán legjobb művészeti tanintézetének, a tokiói Geidainak a mester-fokozatát is.

Benne voltam a korban és gyermekeket kívántam. Kíváncsi lettem arra, milyen érzés férjes asszonynak lenni. Dzsinn pedig olyan szeretetreméltó volt. Nem tudtam semmilyen érvet felhozni a házasság ellen.

Ismét úgy döntöttem, hogy megint új életet kezdek.

A negyedik házassági ajánlatát egy feltétellel elfogadtam. Meg kellett ígéرنie, hogy hajlandó lesz tőlem elválni, ha boldogtalannak érzem magamat.

December 2-án, huszonhárom nappal a találkozásunk után házasságot kötöttünk.

Utószó

Mi történt ezután? Minthogy háztartásvezetővé kellett válnom, Maszako mama Dzsint örökbe fogadta, és mert ezáltal a család tagja lett, fölvette az Ivaszaki nevetet.

Én műkereskedelmi engedélyért folyamodtam és megkaptam azt. A klubbeli vendégeimnek beszámoltam arról, mire készülök, és ők az áldásukat adták. Maszako mamánál meglepő módon nagyon kevés ellenállásra találtam. Ebben biztosan nagy szerepe volt annak, hogy Dzsин olyan kedves tudott lenni és olyan jóképű volt. Maszako mama nagyon hamar megkedvelte őt.

A kozmetikai szalon megnyitása többé szóba sem jött. Abban a pillanatban, hogy megláttam Dzsин többi képét is, gondosan fölépített tervem rögtön elszállt és egy másik terv lépett a helyébe.

Bezártam a klubot és eladtam a házat. Egy jamashinai házba költöztünk és hamarosan terhes lettem.

Maszako mama továbbra is Gion Kobuban maradt és geikóként dolgozott. Kuniko nem bizonyult jó üzletasszonynak, az étterme nem lett sikeres. A megváltozott körülményeket hálásan tudomásul véve, velünk együtt költözött új otthonomba. Már előre örült, hogy babám lesz.

A Koszuke névre keresztelt szép leányom szeptemberben jött világra. Maszako mama ugyan továbbra is dolgozott, de hetenként eljött hozzám látogatóba, így a családi kapcsolat teljesen megmaradt.

Dzsин nemcsak nagyszerű festő, hanem a képek restaurálásához is nagyon ért. Ezt azért becsültem olyan nagyra, mert nagyon kellett hozzá ismerni a különböző korok és festők festési módszereit. Megkértem, hogy ezekre tanítson meg engem is. Ebbe még Kuniko is beszállt és a baba lefektetése után ő is leült tanulni. Mindkettőnknek az volt a célunk, hogy a tudásunkról hivatalos bizonyítványt is szerezzünk.

1988-ban Ivakurában, Kiotó egyik északi elővárosában egy nagy házat építettünk, amelyben mindenkinek megvolt a maga műterme, amelyben nyugodtan dolgozhatott. A leányom szépen fejlődött és bájos táncosnő lett belőle.

Azt hiszem, Kuniko életének ez volt a legboldogabb időszaka. Sajnos nem élvezhette sokáig, mert 1996-ban, hatvanhárom éves korában meghalt.

Maszako mamának a nyolcvanas évek végén nagyon megromlott a látása, így megbeszéltük, hogy nyugdíjba megy. Hatvanas éveinek a közepe felé járt és már eleget dolgozott. Hetvenöt éves korában, 1998-ban halt meg.

1997. június 21-én reggel háromnegyed hatkor a torkomban égő fájdalomra ébredtem. Valamivel később csöngött a telefon.

Toshio asszisztense volt a telefonnál, aki közölte, Toshio hajnalban gégefőrákban meghalt.

Toshio utolsó évei boldogtalanok voltak. Anyagi csőd, kábítószerezés és betegség – rák – jellemezte.

Én megpróbáltam rajta segíteni, ez azonban komoly nehézségekbe ütközött. Közös barátaink azt javasolták, tartsam távol magamat és én követtem a tanácsukat.

Toshio három hónappal a halála előtt arra kért, hogy látogassam meg őt. Ez alkalmat adott nekem arra, hogy elbúcsúzzam tőle.

Két-három évvel utánam Jaeko is nyugalomba vonult. Eladta kiotói házat, és a pénzt odaadta Mamorunak, hogy építtessen belőle házat, ahová ő majd idős napjaira visszavonulhat. Mamoru azonban a házat a felesége pénzén építtette meg, az anyjától kapott pénzt pedig nőkre költötte. Jaeko csak akkor értesült arról, hogy a ház nem az ő tulajdona, amikor beköltözött oda. A menyé egy akkora szobácskát adott neki, mint amekkora egy nagyobb fajta faliszekrény, később kirakta őt az utcára.

Jaeko az utolsó éveiben Alzheimer-kóros és egyre elviselhetetlenebb lett. Sem még élő hat testvérem, sem én nem állunk vele többé kapcsolatban. Még a címét sem tudom. Ez szomorú dolog ugyan, azonban az az érzésem, hogy csak azt kapta, amit megérdemelt.

Az én életem simán, nehézségektől mentesen folyik. Nem diktálhat nekem többé az Inoue-iskola. Akkor, úgy és ott táncolok, ahol és ahogy kedvem tartja.

Hálás vagyok mindazért a jóért, amit az élettől kaptam. Szokatlan életutat tettem meg. Apámnak köszönhetem a büszkeségemet és becsületességemet, amelyek biztonságosan vezettek el mostani lelki békémhez. Szakagucsi Anyának, Oima néninek és Maszako mamának köszönhetem, hogy megtanultam függetlennek és szabadnak lenni.

Gion Kobuba mostanában is gyakran meghívják. Most azonban vendégként és nem geikóként megyek oda, és nagyon élvezem a banketteket. Amikor a fiatal maikóknak megmondom, hogy Mineko a nevem, mindig magukon kívül teszik föl a kérdést: – Maga az igazi Mineko? A legenda? – Nagyon élvezem a velük eltöltött csodálatos percekét.

A Virágok és Fűzek Világa, a karjukai változóban van. Amikor visszavonultam, még akadtak nagyvonalú pártfogók, akik tájékozottak voltak művészetünk fortélyairól. Ma

már sajnos nem ez a helyzet. Azt, hogy milyen lesz a japán társadalom jövője, nem tudom megjósolni, abban azonban biztos vagyok, hogy a valóban gazdag emberek száma kevesebb, mint a múltban volt. Megcsappant tehát azoknak a száma, akik a Virágok és Fűzek Világának a támogatói voltak. Félek, Gion Kobu hagyományos kultúrájának nincsen jövője. Az a tény, hogy a dicsőséges hagyománynak alighanem csak a külső formái maradnak meg, szomorúsággal tölt el.

2002. április 15. Kiotó, Japán

Köszönetnyilvánítás

Ez a könyv Dzsinnnek, a férjemnek a végtelen türelme és segítsége nélkül nem jött volna létre. Az első meglepetésétől kezdve, amikor sok esztendővel ezelőtt azt mondtam, könyvet akarok írni geikóként átélt tapasztalataimról, egészen a mai napig arra buzdított, hogy osszam meg őszintén a gondolataimat az olvasókkal. Hol sírva, hol nevetve, hol vitatkozva, a javaslatait mindig nagyszerűnek találtam.

Koko leányomnak is köszönettel tartozom, mert segített szembenéznem olyan problémákkal, amelyekkel évtizedek óta küszködtem. Kulcsot kaptam tőle a megértés kapujához és ezért igaz hálával tartozom neki.

Igen mély hálával tartozom Rande Brownnak is, aki képes volt a japán nyelv és kultúra sokszínűségét átültetni az angol nyelvbe. Nagy öröm volt a vele való együttműködés.

Végezetül őszinte köszönetemet fejezem ki az Atria Books szerkesztőjének, Emily Bestlernek. A hagyományos japán kultúrára vonatkozó kérdései nagy hasznára voltak a könyvnek.

Szótár

atotori az „utód”, az okija örökösneője

cucumi kicsiny kézidob

-csan a név mögę tett bizalmas megszólítási forma

dashimaki édes, összetekercselt kalács

erikae a „gallér megfordítása” – az a ceremónia, amikor a maiko a gyermeki piros gallért a geiko felnőtt fehér gallérjára cseréli

fuszama japán tolóajtó

geiko „művésznő”, a „gei” = művészet és „ko” = személy szavakból összetéve; Gion Kobuban a „geisha” = gésa szó helyett a geiko szó használatos

geisha „művésznő”, a „gei” és „sha” = személy szavakból összetéve: gésa

genkan okija bejárati része; előcsarnok

Gion Kobu Kiotó egyik geiko-negyede

goshugi geikóknak adott borralaló

hacugama az esztendő teaceremóniája

hanadai „virágköltéség”; azok az időegységek, amelyek alapján kiszámítják a geikók honoráriumát

hikizuri maikók kimonójának a neve

iemoto nagymesternő, tánctanárnő

kabukai geiko-egyesület, művésznő-egyesület

kago hagyományos kęzításka

karjukai a teaházak és gésák világának költői megnevezése (Virágok és Fűzek Világa)

koto 13 húros, a citerához hasonló pengetős hangszer

kotohadzime december 13-a; Gion Kobuban ezen a napon kezdődik a készülődés az újévre

maiko szó szerint: „táncoló lány”; így hívják a gésajelölt tanulókat

maiohgi tánclegyező

minarai leendő maiko (egy-két hónapig)

miszedashi maiko debütálása

mijako odori cseresznyetáncok

mizuage a maikóból geikóvá alakulást szimbolizáló egyik ceremónia; *oiran*, illetve *taju* (lásd ott) esetében a *mizuage* a ceremóniális deflorálást jelenti

mon családi címer

naikai felszolgáló a banketteken

natori az Inoue-iskola mestertáncosnője

nyokoba geiko-iskola

obi kimonó öve

ocsaja szó szerint: „teaház”, ahol exkluzív banketteket rendeznek, amelyeken maikók és geikók is fellépnek

ohajashi japán ütőhangszer

oiran kurtizán, magasabb rendű prostituált

okanban a teaház szakét melegítő alkalmazottja

okaszán okija tulajdonosnője

okija az a ház, amelyben a maikók és geikók laknak és kiképzést kapnak

okobo a maikók által viselt, 18 cm magas, fából készült szandál

oneszan maiko „idősebb nővére”, védelmezője

otokoshi öltöztető

otome az Inoue-iskola egyik büntetése – kizárás határozatlan időre

otoszan teaház tulajdonosnője, úrnője

ozashiki teaházban rendezett bankett vagy estély

rokkagai Kiotó mind az öt geikó-negyedének közös előadása

-szan az „uram”, illetve a „hölgyem” megszólítás megfelelője, de nem a név elé, hanem a név után használják

shamiszen gitárhoz hasonló, hosszúnyakú háromhúros hangszer

shikomisan a geikóvá válás első szakaszában levő fiatal leány

tabi külön nagylábujjas zokni

tatami finoman szőtt rizsszalma-gyékény

taju lásd *oiran*

tenugi tánc-sál

tokonoma képtekerccsel és egyéb dísz tárgyakkal ellátott fülke egy rendezvényteremben

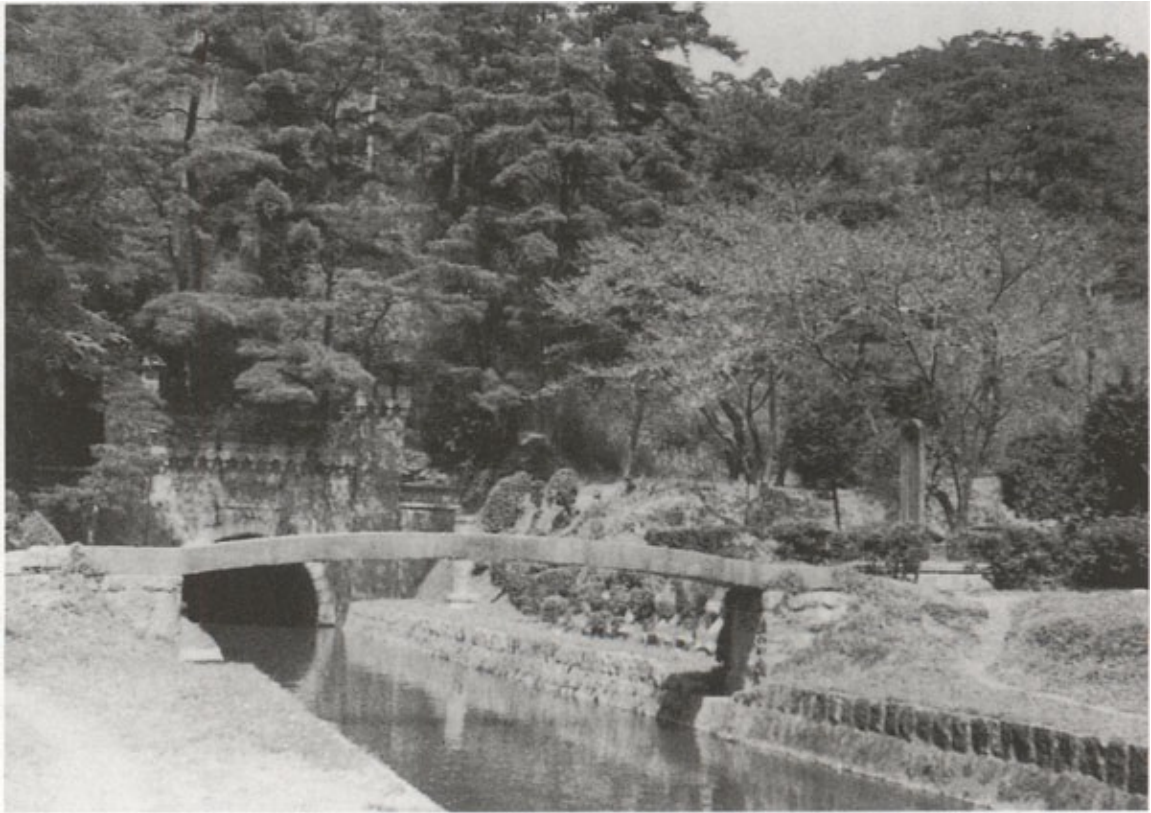
zegen rabszolga-kereskedő

Mineko Iwasaki hatéves korában

Mineko az apja ölében, anyja és testvérei társaságában

*A híd, amely a csatornán át a szülői házhoz vezet.
Ebbe a csatornába fulladt bele Mineko unokabátyja, Maszajuki*

Mineko hétéves korában Gion Kobuban

Mineko professzionális táncoktatása hatéves korában kezdődik az Inoue-tánciskolában. Különböző gyermektáncokat tanul meg, például a Mérges Gombát (nyolcévesen)...

...és a Pillangót (tízévesen)

Mineko nénje harmincéves korában

Maszako mama (a Gonosz Vénasszony) negyvennégy éves korában

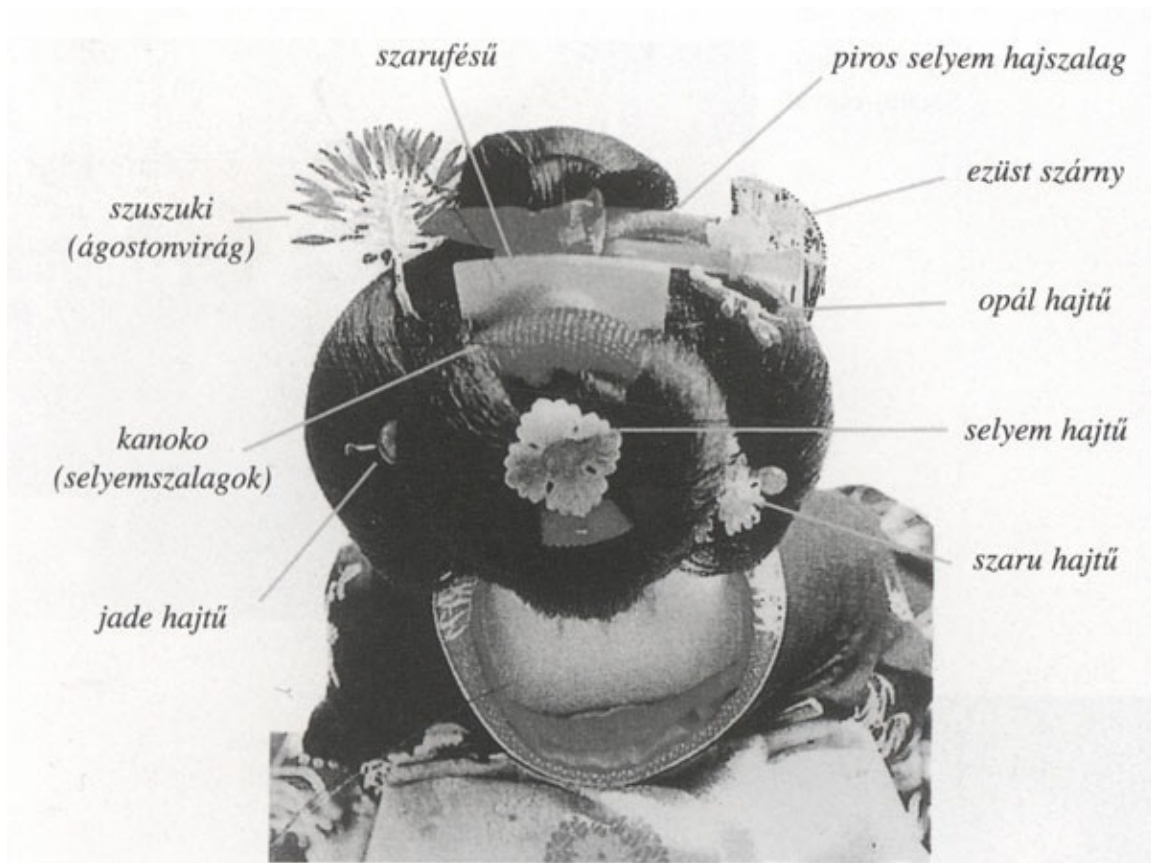
Oima néni (balra), Aba (középiütt) és Aba férje (jobbra)

Mineko (középpütt) Jaekóval (balra) és Szakagucsi Anyával (jobbra)

Mineko minaraiként (maikonövendék) egy babakiállítás előtt, amely annyira föllekesítette, hogy elfelejtette az ozashiki (bankett) vendégeit köszönteni

A vareshinobu frizura (az első maiko-frizura)

Mineko az Ivaszaki-okija előtt

Mineko az öltöztetőjével, Szuehirojával

Mineko dr. Tanagawa filozófussal

1970 áprilisában Minekót Károly herceggel informális bankettre hívják meg

*Gion Kobu legtöbbet foglalkoztatott maikójaként
Mineko előjegyzési naptára másfél évvel előre meg van telve*

Aznap, amikor Minekóból geikó lett, számos kézzel írott üdvözlő kártyát kapott, amelyeket kirakott az okija bejáratára

A színpadon a Miyako Odori (cseresznyetánc) előadása közben

A geikók minden egyes kimonója művészi munka

Előadás közben a Kaburenta Színházban huszonhárom évesen

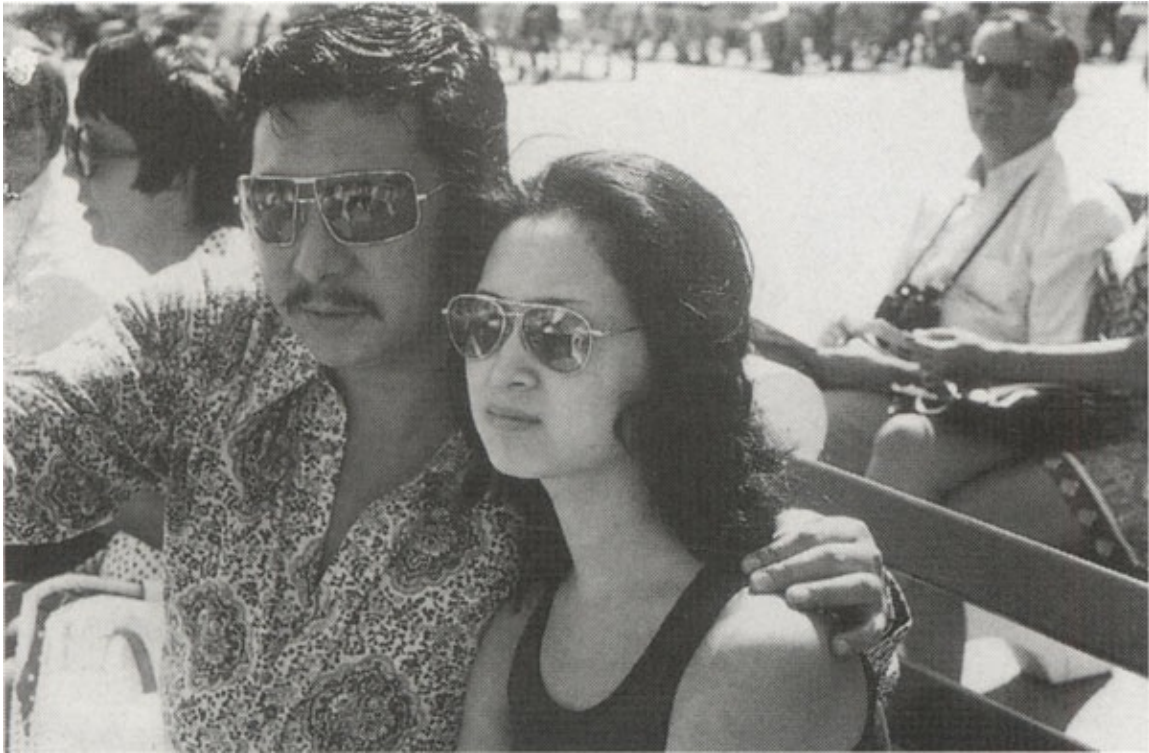
Muraszaki Shikibuként tizennyolc évesen

Egy ochaya (teaház) kertjében

Teaszertartás a Miyako Odori cseresznyetánc előadásánál

Mineko Toshióval Atlantic Cityben

... *Yurikóval Hakatában*

Suntory-Old-Whisky reklámfilmjének próbafelvételén

Mineko nyári kimonóban

Mineko az utolsó előadásán huszonkilenc évesen

Kedves Olvasónk!

Az 1991-ben alapított Trivium Kiadó teljes kínálata megtekinthető és legalább 20% kedvezménnyel megvásárolható webáruházunkban:

www.triviumkiado.hu

Legyen törzsvásárlónk, iratkozzon fel hírlevelünkre, így rendszeresen tudjuk Önt tájékoztatni megjelenő újdonságainkról, akcióinkról, rendezvényeinkről és irodalmi estjeinkről.

További információért forduljon hozzánk bizalommal!

konyvek@triviumkiado.hu

Tel./fax: (1) 248-1263

Csatlakozzon hozzánk facebookon is!

facebook.com/triviumkiado

[1] Magyarban a „gésa” szó honosodott meg. – *A fordító*

[2] A japán szavak latin betűs átírásánál az angol helyesírás általános szabályait szokás alkalmazni. A fordításban ezeket igyekszem fonetikusán átírni. Kivétel az „s” betű amelyet meghagyok az angol átírásban: „sh”. – *A fordító.*